

***Manna
pro každý den
VIII.***

IGBV

Obsah	Stránka
Kniha Ester	3
Epištola Titovi	22
Kniha Job	28
Kniha Soudců	93
První Paralipomenon	149
Druhá Paralipomenon	203
Píseň Šalomounova	276
Prorok Joel	289
Prorok Abdiáš	297
Prorok Jonáš	300
Prorok Micheáš	305
Prorok Nahum	318
Prorok Abakuk	323
Prorok Sofoniáš	329
Kniha Nehemiáše	336
Obsah svazků I–VIII	184

Citace z Bible jsou uváděny podle Kralického překladu, v případě potřeby jsou přeloženy z předlohy, kde je použit Elberfeldský překlad. V tom případě je připojena poznámka „Elb.“ nebo „přel.“.

Před čtením textu je třeba přečíst si oddíl z Bible, ke kterému se tento text vztahuje. Přeloženo z „Tägliche Man-na“, Band 7 a další, Beröa-Verlag, Zürich 1987.

© 2004 **IGBV – DILLENBURG**
GUTE BOTSCHAFT Verlag
Eiershäuser Str. 54
D – 35713 Eschenburg, Germany

Poslední historická Kniha Starého Zákona je charakterizována znaky, které nenajdeme v žádné jiné Knize Bible. Boží jméno v ní není ani jednou zmíněno. V této Knize nejsou také žádné Boží směrnice, žádný poukaz na izraelskou bohoslužbu, ba není tu ani zmínka o modlitbě. A přece tvoří část Božího inspirovaného Slova.

V této Knize se jedná o Židy v cizí zemi, kam se dostali kvůli své nevěrnosti. Oficiální vztah k Bohu byl zničen. Proto se Bůh drží jakoby v pozadí, ale přitom se obdivuhodným způsobem stará o Svůj pozemský lid.

Prorocký význam této Knihy je velmi zajímavý. Ukazuje nám, co se bude dít po vtržení Církve, až vyznávající křesťanstvo bude od Boha zavrženo.

Na začátku 1. kapitoly vidíme v popisu slávy perského krále poukaz na Boží slávu, na Jeho milost a dobrotu, která se o všechny lidi bohatě stará. Královna Vasti je ale obrazem křesťanstva, které už neuznává Krista jako Pána a Boha jako nejvyšší autoritu. Už dnes je možné tento postoj stále jasněji pozorovat. Jakmile budou praví věřící z této země vtrženi do nebe, zjeví se tato vzpoura proti Bohu bez zábran.

To, že královna Vasti odepřela přijít ke králi, mělo vážné následky. Perská knížata měla strach, že jednání královny povede v celé říši ke krizi autority. Proto navrhli, aby byla královna oficiálně sesazena, a král tento návrh schválil.

Dříve než se začneme blíže zabývat prorockým významem tohoto příběhu a než budeme činit osobní použití, chceme jasně říci: královna Vasti *není* obrazem Církve, to jest celku všech vykoupených, kteří spolu tvoří nevěstu Pána Ježíše. Vasti představuje *křesťanstvo v jeho odpovědnosti* a zahrnuje všechny, kteří se nějakým způsobem nazývají „křesťany“. Dnes stojíme již krátce před dny, které jsou prorocky popsány v první kapitole Knihy Ester, a zvláště v Knize Zjevení. Sedm knížat připomíná sedm Duchů před Božím trůnem, to jest sedminásobný charakter Ducha Svatého (Izaiáš 11,2). A sesazení Vasti nám připomíná slova Pána ve Zjevení 3,16: „A vyvrhu tě z úst svých.“

Memuchanova slova (16.–20. verš) mají své praktické použití v našem životě. Dnešní krizi autority cítíme všichni. Ale jak můžeme očekávat, že mezi věřícími bude ještě mravní autorita, když autorita Pána a Jeho přikázání v rodinách už nejsou uznávány? Bůh však chce, aby ženy byly poddané svým mužům a děti svým rodičům.

Asi po třech letech po zavržení Vasti si král Asverus (ve světových dějinách známý pod jménem Xerxes) přejí mít opět královnu. Už dříve jsme se zmínili, že Asverus je obrazem Boha samého. Jak smutné musí být Boží srdce, že křesťanstvo ve své odpovědnosti tak těžce selhalo. Po vtržení věřících už nebude mít na zemi žádný lid, který by Mu náležel, který by mohl milovat a který Mu je nakloněn. A tak si pak vzbudí nové svědectví uprostřed Židů. Ester je obrazem tohoto věřícího ostatku ze Židů, ke kterému Bůh obrátí Své srdce.

Mezi mnoha pannami, které byly shromážděny do hradu Susan, se nalézala osiřelá židovská dívka, která byla vychována svým starším bratrancem. Mardocheus své schovance řekl, aby neoznamovala svůj lid a svůj původ. Rozumíme tomu, když myslíme na to, že Mardocheus je obrazem Pána Ježíše. Před podobnou dobou ponížení stojí i věřící ostatek ze Židů. Až do zjevení se Pána ve slávě zůstane pravý charakter těchto věrných z Jeho lidu skrytý.

Ester přichází nejprve pod dohled Hegai, v němž můžeme vidět obraz Ducha Svatého. Ten připravuje ostatek dále, aby byl více v souladu s přáními Božího srdce.

Během doby, kdy byla Ester opatrována v ženském domě, zdržoval se její pěstoun den za dnem před síní domu, aby se dověděl, jak se Ester daří a co se s ní děje. – Mardocheus nám v předobrazu ukazuje, co Kristus činí s těmi, kteří Mu náležejí, když jsou vychováváni ve škole Ducha Svatého. Jeho srdce dlí vždy u nich, i když oni Jej nevidí. Myslí na jejich blaho a chtěl by, aby pod vedením Ducha rostli do duchovní krásy, v níž Bůh nalézá zalíbení. Tak tomu bude i s věřícími Židy v době konce: Kristus neopustí ostatek, nýbrž ustavičně bude myslet na jeho blaho.

Po jednom roce byla Ester vedena ke králi. „A nalezla milost a lásku u něho..., tak že vstavil korunu královskou na hlavu její, a učinil ji královnou místo Vasti.“ Věřící Židé budou už *před začátkem doby soužení* stát v Boží přízni. Toto vědomí bude pro ně velkým povzbuzením.

Dva královi komorníci ukládali králi o život. Ale Mardocheus se o té věci dověděl, oznámil ji královně Ester, a zachránil tak život krále. Jakou odměnu za to dostává? Žádnou, kromě toho, že tento čin je zapsán do knihy kronik. Podobně se dařilo Pánu Ježíši. On, jenž v době Svého života na zemi se zasazoval o Boží čest a práva, sklídl nevděk, a nakonec kříž.

„Po těchto věcech“ vystupuje na scénu nová osobnost: Aman, velký protivník Mardochea, nepřítel Božího lidu, nepřítel Židů, jak je v této Knize jmenován. Aman je obrazem antikrista. Ale připomíná nám také všechny nástroje, které satan ve svém odporu proti Pánu slávy už použil, ano i ďábla samého, jenž Pána Ježíše v Jeho životě zde na zemi pokoušel, aby Jej, kdyby to bylo možné, přivedl k pádu. Z 1. verše vyplývá to, že Bůh sám dá antikristovi jeho postavení a vliv. Je to skutečně tak? Ano, myslíme jen na slova Pána Ježíše v Jan 19,11! Kniha Ester nám ukazuje, jak za vším stojí Bůh. I když se stane něco takového, nevyklouzne přece nic Jeho rukám. Nakonec vyslovuje nad antikristem soud (kapitola 7,9).

Když Pán Ježíš – ten pravý Mardocheus – žil na zemi, musel osobně bojovat s odporem satana, například při pokušeních na poušti. Avšak Pán stál pevně a nesklonil se před ním, stejně jako se Mardocheus prokázal být stálým a nesklonil se před Amanem.

Aman nechtěl zabít jen Mardochea, nýbrž chtěl vyhladit všechny Židy. Podobnou myšlenku nalézáme ve Zjevení 12, kde drak (satan) chce pohltit nejen syna ženy (Krista), nýbrž bojuje i proti ostatním ze semene jejího (věřící Židé).

Dříve než Aman šel se svým vyhlazujícím plánem ke králi, chtěl pomocí losu zjistit vhodný den pro jeho provedení. Použil okultních mocí, aby tento den určil. Bůh však stojí nad všemi věcmi. Postaral se o to, aby los padl na dvanáctý měsíc, takže mezi úkladem a jeho provedením leželo nejdelší možné období.

Nyní přivádí Aman věc před krále. Mluví o *zvláštním* lidu jako kdysi Balám (4. Mojžíšova 23,9). Ale právě to, co Aman králi představuje jako negativní znak, je v Božích očích cenné. Je to přání našeho Boha, aby ti, kteří Mu patří, se nesměšovali se světem, nýbrž patřili jen Jemu. Tak tomu bylo v době Starého Zákona, a tak tomu je i dnes. „Svatí buďte, nebo já svatý jsem.“

Amanův návrh, který přináší před krále spolu se svou finanční nabídkou, je králem přijat a věc je pomocí zapečetěných dopisů oznámena v celé říši. Zděšení mezi Židy je velké. Žalm 44,12.13 poněkud vyjadřuje pocity těchto lidí. – Jako se zdá nepochopitelné, že Bůh toto vše dopouští, tak je z této kapitoly jasné i to, že soužení, které v blízké budoucnosti přijde na pozemský Boží lid, je pevná skutečnost. Tato hrozná doba leží v Božím plánu s Jeho lidem, který nakonec povede k Mesiášovu království pokoje.

Královův rozkaz k zabíjení Židů u nich – a především u Mardochea – vyvolává hluboký zármutek, půst, pláč a nářek. V našem příběhu se utrpení a trápení Mardocheova srdce shodují s nářkem Židů. Naproti tomu v naplnění proroctví nedochází k těmto událostem v tutéž dobu. Pán Ježíš trpěl, když žil na této zemi (Židům 5,7); věrní Židé však prožijí dobu utrpení teprve poté, co věřící nynější doby budou vtrženi.

Ester nezná důvod tohoto zármutku. Posílá svému bratranci šaty, aby odložil žíni. Učedníci v době Pána Ježíše také nerozuměli Jeho utrpením. Pokoušeli se odvrátit svého Mistra od Jeho cesty ke kříži (Matouš 16,21–23). Ale jaký rozdíl mezi Mardocheem a Pánem Ježíšem! Prostřednictvím Ester se pro Mardochea a Židy našlo východisko (8. kapitola). Pro Pána Ježíše ale nebylo jiné cesty než cesta smrti.

Prostřednictvím Hatacha se Ester dovídá, jaký je skutečný stav věcí. Zároveň jí Mardocheus dává nadmíru těžký, ale životy zachraňující úkol: „jít ke králi, a milosti hledati u něho a prositi před tváří jeho za lid svůj“. Bude mít Ester odvahu prosit za tuto milost?

Na Mardocheova slova přednáší Ester nejprve námitky. Platný zákon neumožňoval vejít ke králi bez vyzvání. To platí také vzhledem k Božímu zákonu, který přinesl Mojžíš izraelskému lidu. Ten, kdo se postaví na základ požadavků zákona, se nikdy neodváží přiblížit k Bohu. Pro věřící Židy to bude v době konce těžká lecke, aby opustili zákon a prostě šli k Bohu a vyprosili si Jeho milost.

Mardocheova slova ve 14. verši mluví o jeho důvěře v Boha (i když nejmenuje Boží jméno) a Ester ukazují její zvláštní místo v přímlově za život druhých. Není to také naším úkolem? Smíme prosit za Boží lid a vyprošovat pro něj od Boha milost. Děláme to?

Ester je nakonec hotova jít touto těžkou cestou. Sama však prosí o podporu: po tři dny se postit. Slovo přímlova nebo modlitba tu jmenováno není, a přesto to byla příprava podle Boha pro vykonání tohoto těžkého úkolu! Ester říká: „Jestliže zahynu, nechť zahynu.“ Nyní je hotova, neboť se odvažuje jít ne na základě zákona, nýbrž na základě čisté milosti. Jak dlouho to často trvá, než člověk, jenž obdržel odpuštění svých hříchů, neočekává už nic od sebe a opírá se jen o milost! Přečti si 7. kapitolu Epištoly Římanům!

Třetího dne podniká Ester tu těžkou cestu. Statečně vstupuje nepovolána do dvora králova domu. Je hotova oznámit svůj původ a snažně prosit za svůj lid. Jak ji asi všemocný vládce přijme? Dostává více, než si dokázala představit: milost za milostí. – Jaký povzbuzující příklad pro nás! Ten, kdo u vědomí svého beznadějného postavení a s vědomím, že v sobě nic nemá a že nic není, doufá v Boží milost, to nikdy nečiní nadarmo. Bůh nám tak rád žehná. Čeká jen na to, že k Němu přijdeme, použijeme Jeho milost a pokorně s vyčkáváním Mu budeme důvěřovat. Asverus nabídl královně Ester polovinu svého království. O našem Bohu čteme: „Který ani vlastního Syna svého neušetřil, ale za nás za všechny vydal jej, i kterakž by tedy nám s ním *všech věcí* nedal?“ (Římanům 8,32)

Postup Estery je pozoruhodný. Jedná tak, jak nás Pán Ježíš učil, když řekl: „Buďte opatrní jako hadové, a sprostní jako holubice.“ (Matouš 10,16) Nezačíná hned s hořkými nářky a naléhavými prosbami, nýbrž zve krále a *Amana* k jídlu. Bylo důležité, aby královna mohla přednést svou prosbu v přítomnosti protivníka. Nejprve ale prosí o jeden den odkladu. Když jí král potom potvrdí svůj slib, může Ester svoji prosbu a své tajemství bez nebezpečí odkrýt. Král jí pomůže.

Odklad jednoho dne, který si Ester na králi vyprosila, přivádí Mardochea zdánlivě do přímého nebezpečí života. Aman dosáhl všeho, co si jen člověk může přát: Je bohatý, má mnoho synů a přátel, zaujímá u krále přednostní místo a je jako jediný soukromý host pozván společně s králem ke královně. Jen jeden člověk kalí jeho radost a jeho dobrou náladu: Je to Mardocheus, jenž mu neprokazuje čest. Teď už Aman nechce čekat až do dvanáctého měsíce, nýbrž chce ještě před jídlem u královny dát Mardochea oběsit.

Avšak téže noci, kdy se Aman domnívá, že je na vrcholu své ctižádosti, obrací Bůh kormidlo opačným směrem. Jeho ruka je neviditelná, a přece řídí různými okolnostmi chod událostí k cíli, který stanovil On sám.

Šibenice, kterou dal Aman pro Mardochea vztyčit, nám připomíná kříž Golgoty. Satan chtěl inscenovat působivé ukřižování a poštvat Židy a pohany společně proti Kristu. Pán Ježíš nemohl ujít kříži, jestliže tu měla být pro hříšné lidi nějaká záchrana před soudem. Mardocheus unikl hroznému smrti v poslední chvíli. Zrovna tak se vedlo také Izákovi. Ačkoli oltář byl připraven a Abraham už vzal nůž, Izák nemusel zemřít. Pro Krista ale nebylo úniku. Musel skutečně vytrpět smrt plnou pohany.

Počáteční verše této kapitoly nám jasně ukazují, jak Bůh vše řídí. Král nemohl oné noci spát. Aby si zkrátil čas, dal předčítat z pamětných knih. Bůh, jenž vzal králi spánek, vedl pozornost předčitatele na událost, která se stala před pěti lety (kapitola 2,23). Bůh vzbudil také králův zájem o tu událost, takže se toho, jenž předčítal, zeptal: „Čím jest poctěn, neb jak zveleben Mardocheus za to?“ Odpověď zněla: „Není jemu *nic* dáno.“ To nám připomíná místo v Daniel 9,26, kde vzhledem k Pánu Ježíši, Jeho zavržení a ukřižování je prorokováno: „Mesiáš bude odstraněn a nebude mít *nic*.“ (přel.) Kristus byl ukřižován ve slabosti. Navenek neměl už nic. Zdálo se, jako by satan zvítězil. Avšak pak jednal Bůh a dal Svému Synu čest, která Mu náleží. To nalézáme nyní v předobrazu zde.

Král chtěl tuto záležitost dát co nejrychleji do pořádku. Otázkou: „Kdo jest v síni?“ hledal partnera, s nímž by o tom mohl mluvit. Opět to byla Boží ruka, která způsobila, že Aman se objevil tak brzo na dvoře královského domu. Ve své domýšlivosti si myslel, že tím mužem, je-muž se má dostat cti, může být jen on sám. Navrhl králi tu nejvyšší poctu, kterou si dokázal vymyslet. Tak řídil Bůh vše podle Své vůle.

Jak musel být Aman zděšen, když slyšel, o koho se jedná! A to, že sám dostal příkaz od krále, aby poctu, kterou navrhl, prokázal Mardocheovi, svému úhlavnímu nepříteli, muselo pro něho být hrozné.

V této kapitole dochází k rozhodujícímu obratu v průběhu událostí. Vyvýšení a pocta Mardochea předchází osvobození lidu. Je to obraz toho, co Bůh už *nyní* pro Krista učinil. Když Jej po vykonaném díle vykoupení vzkřísil z mrtvých, vyvýšil Jej a oslavil po Své pravici. Kristus obdržel mzdu za Své utrpení. Syn člověka zaujímá *nyní* místo cti po pravici majestátu na výsosti (Židům 1,13; 2,8.9).

Po poctě, která mu byla prokázána, se Mardocheus vrátil na své obvyklé místo u královny brány. Tak svět dnes ještě nevidí nic z vyvýšení Pána Ježíše. Věřící naopak tomu vědí, že Pán Ježíš není v nebi nečinný, nýbrž uplatňuje se v jejich prospěch (Židům 4,15.16; 7,25).

A Aman? Musel poznat, že se přepočítal. Provinil se proti židovskému národu, k němuž má Bůh zvláštní vztah, a chtěl zabít Mardochea, jenž z tohoto lidu pocházel. Jeho přátelé poznávají Amanův omyl, ale nemožnou mu pomoci. Tak jedná satan vždy s těmi, kteří vstoupí do jeho tenat. Na konci zbývá jen zoufalství.

Když král ujistil potřetí královnu o tom, že jí na její prosbu dá až do poloviny svého království (kapitola 5,3.6; 7,2), odvažuje se Ester prosit za svůj život a za život svého lidu. Způsob, jakým přednáší svoji žádost, je poučný pro náš modlitebný život. Nevyžaduje, ačkoli byla oprávněna prosit. V důvěře v Asverovo slovo se staví pod milost královské vůle. Tak bychom se měli i my modlit. Ačkoli se smíme opírat o zaslíbení Božího slova, není přípustné, abychom vyžadovali vyslyšení svých modliteb. Bůh není naším služebníkem.

Jak krásný je výrok: „Já i národ můj.“ Ester nežádá, aby s ní bylo jednáno zvláštním způsobem, i když je v postavení královny. Zcela se staví pod ohrožení smrti, které se vznáší nad jejím národem. Když nyní jmenuje Amanovo jméno, vzchází králi světlo. Poznává, jak byl zneužit tím, jehož obdařil svou přízní. S hněvem opouští místnost. Aman musí zakusit, že je „rozhněvání královo jistý posel smrti“ (Příslaví 16,14).

Když je Amanův osud zpečetěn, vystupuje Charbona, aby promluvil ve prospěch Mardochea. Předtím se neodvážil postavit na stranu muže, jenž byl Amanem nenáviděn. Charbona nám připomíná Josefa z Arimatie a Nikodéma, dva tajné Ježíšovy učedníky, v jejichž životě také přišla chvíle, kdy se veřejně postavili na stranu zavrženého Pána (Jan 19,38–42). Jak je to s naším vyznáním?

Po Amanově pádu jsou role vyměněny. Mardocheus už nezůstává „v bráně královské“, nýbrž přichází před krále, aby zaujal Amanovo postavení. Podobným způsobem bude brzy učiněn konec moci satana, knížete tohoto světa, a Kristus nastoupí vládu. Tak jako král vzal pečetní prsten Amanovi a předal ho Mardocheovi, tak svěří Bůh moc Pánu Ježíši, až nepřítel bude zbaven trůnu. Toto „předání moci“ nám připomíná Josefa, jenž byl faraonem ustanoven za vládce nad Egyptem (1. Mojžíšova 41,41.42).

Když čteme, že Ester ustanovila Mardochea nad domem Amanovým, pak je to potvrzení slov z Římanům 11,26: „Přijde ze *Siona* vysvoboditel, a odvrátí bezbožnosti od Jákoba.“ – Jak mohlo být nyní od židovského národa odvráceno hrozící nebezpečí? Dopisy, které nely královu pečeť (8. verš), nebylo možné odvolat. I když byl úhlavní nepřítel odstraněn, jeho výnos trval. Nepřátelé Židů v rozsáhlé perské říši si nedají ujít možnost, aby pobili Židy. Král propůjčil Mardocheovi plnou moc, aby jednal podle svého dobrozdání. Byla jen jedna možnost, jak se hrozbě postavit: bojem. Tak tomu bude také na začátku tisíciletého království. Když Kristus přijde ve slávě, budou nepřátelé Židů bojem poraženi.

Co udělá nyní Mardocheus na obranu proti Amanově zákonu smrti? Vydává nový edikt, který Židům dovoluje, aby své nepřátele předešli a ozbrojeně proti nim vystoupili. Vykoupení tedy nespočívá v tom, že Bůh soužení odejme, nýbrž že dá Svému lidu sílu, aby proti nepřítelům bojoval a porazil je. Vůdcem v tomto boji je Mardocheus. Také Pán Ježíš brzy povede Svůj pozemský lid touto cestou k vítězství. Použije Svě služebníky, to jest anděly, aby shromáždil Svě vyvolené (Matouš 24,31). Zde je nasazen písař a rychlí poslové.

Verše 15 a 16 mluví o slavném okamžiku, kdy Pán Ježíš opět přijde v moci a slávě a zjeví se Svému lidu. Mardocheus zde vystupuje z přítomnosti krále. A Kristus se brzy zjeví z Boží přítomnosti, aby vykoupil Svůj pozemský lid. Celé vzezření Mardochea představuje slávu Mesiáše. Zlato mluví o Boží spravedlnosti. Modrý postavec ukazuje na nebeskou slávu a purpur na královskou slávu. Bílý postavec svědčí o dokonalé čistotě a svatosti. Jen jedna barva, která byla použita u stánku úmluvy, zde chybí, a to šarlat: barva utrpení a smrti. V oné chvíli budou utrpení patřit minulosti. Zjevení Pána přinese souženým Židům světlo (16. verš; srovnej se Zachariáš 14,7; Malachiáš 4,2).

Rozhodující den je 13. den dvanáctého měsíce. Ne přátelé Židů doufali, že toho dne Židy přemohou. Ale list se obrátil, takže „panovali Židé nad těmi, kteří je v nenávisti měli“. Pozoruhodný je poukaz v 2. verši: „A žádný před nimi neostál, nebo připadl strach jejich na všechny lidi.“ Jak to bylo možné? Jak mohly národy dostat strach z tohoto slabého lidu? Následující verš dává odpověď: „Nebo strach *Mardocheův* na ně připadl.“ (Srovnej s 2. Kor. 5,11)

Hrůza před Židy pohnula mnohé z národů, aby přijali židovství, a dostali se tak do bezpečí před hrozícím osudem. Podobně se bude dít i v době konce (kapitola 8,17; Zachariáš 8,23).

V hradu Susan bylo v onen památný den zabito celé potomstvo Amana. I to patří k Božímu proroctví. Aman je nazván Agagský a „Agag“ byl titul amalechitských králů. O Amalechovi, tomto zapřisáhlém nepříteli Izraele, čteme ve 2. Mojžíšově 17,16: „Boj Hospodinův proti Amalechovi od národu až do národu!“ Tento starý konflikt nalézáme opět v Knize Ester. Zde je ale naznačen také výsledek velké konečné války mezi Kristem a antikristem, mezi satanem a Bohem: Satan a všechny jeho nástroje utrpí konečnou porážku.

Na žádost Ester mohli Židé v Susan postupovat proti svým nepřátelům i 14. dne dvanáctého měsíce. Možná že zde máme poukaz na Daniel 12,11.12, kde jsou uvedena dvě čísla týkající se času, která přesahují dobu soužení (tři a půl roku nebo čtyřicet dva měsíců nebo 1 260 dnů). Ta asi znamenají, že s konečným ovládnutím země nebudou ještě všichni nepřátelé přemoženi, a teprve o něco později nastane úplný pokoj.

Deset Amanových synů stihne tentýž osud jako jejich otce. Jaké je to vážné varování pro každého, kdo ještě nepatří k Boží rodině! Dokud nejsi Božím dítětem, patříš k rodině ďábla (Jan 8,44). Jestliže se neutečeš k Pánu Ježíši a vírou se neuchopíš Jeho spasení, postihne tě tentýž soud, který očekává ďábla. Je to věčný oheň, který je připraven pro ďábla a jeho anděly (Matouš 25,41).

Když se vykoná soud, nastane pokoj: Židé „odpočinuli od nepřátel svých“. V budoucnosti, po všech soudech, které Bůh přivede na národy této země, přijde odpočínutí tisíciletého království. Kristus, ten pravý Mardocheus, bude vládnout jako Kníže pokoje a Jeho vláda se bude šířit až do končin země. Radost slavnostního dne, který Židé tehdy slavili, připomíná radost během slavnosti stánků, která prorocky ukazuje na tisícileté království (5. Mojžíšova 16,14).

V upomínku na toto historické vítězství byly ustanoveny dva slavnostní památné dny. Rok za rokem měli Židé tyto dny slavit jako dny hodů a radosti, jako dny, kdy posílali „částky pokrmů jeden druhému, i dary chudým“. – Aman uvrhl pur, to jest los, aby určil den, ve kterém mají být Židé vyhlazeni. Ale právě tento den se stal dnem jejich vykoupení. Proto nazvali tyto slavnostní dny Purim.

Tento pamětný svátek nám připomíná pamětné jídlo křesťanů. Je to na jedné straně přání našeho milovaného Pána, ale na druhé straně také touha našich srdcí, abychom vzpomínali na Jeho smrt. Tyto dvě stránky nalézáme i u svátku Purim (verše 17 a 22). Pán Ježíš Svou smrtí na kříži porazil nepřítele a nás vykoupil z moci satana. Tak jako Mardocheus psal dopisy ohledně tohoto svátku, zanechal i nám Pán Ježíš jasné směrnice o večeři Páně (1. Korintským 11,23–29). Především tam slyšíme Jeho přání: „To čiňte na mou památku.“ – Jídlo na památku našeho Pána je, podobně jako zde, příležitostí ke chvále a velebení Boha. Ano, je to Pán sám, jenž uprostřed Svých vykoupených začíná chválu. „Slaviti budu Hospodina z celého srdce v radě přímých i v shromáždění... památku způsobil předivnými skutky svými.“ (Žalm 111,1.4)

Svátek Purim nebyl přenechán dobrozdání Židů. Královna Ester a Mardocheus vše pevně stanovili a napsali, aby se potomci Židů mohli později podle toho řídit. Stejně tak tomu je i s večerí Páně. Nic není přenecháno dobrozdání jednotlivých věřících. Kristus dal apoštolu Pavlovi jasné směrnicе, které jsou závazné pro všechny křesťany za všech dob. Všimni si, jak často se v 1. Korintským 11,23–32 vyskytuje slovo „Pán“, jímž je nám důrazně představena Jeho autorita.

Poslední kapitola je velmi krátká. Prorocky v ní najdeme obraz slavné vlády našeho Boha a Jeho Krista v království pokoje, které začne, až se Pán Ježíš vrátí ve slávě a osvobodí utlačované Židy. Jeho vláda se neomezí na Izrael, nýbrž bude až do konců země, až k daleko ležícím „ostrovům mořským“ (viz i Žalm 97,1). Bůh bude pak znám jako ten Nejvyšší, jenž vlastní nebe a zemi.

Jaká krása září z pěti znaků Mardocheovy velikosti, které jsou vyjmenovány ve 3. verši: druhý po králi, veliký u Židů, vzácný u všeho množství bratří svých; hledal blaho svého lidu a působil k pokoji celého svého pokolení. Nevystihují tyto znaky slávu Pána Ježíše – jak nyní, tak i brzy v království pokoje?

Dopis Titovi se v mnoha bodech podobá Prvnímu dopisu Timoteovi. *Autorita* apoštola a autorita, kterou přenesl na Tita, svého vyslance, jsou v tomto Dopisu zvlášť zdůrazněny. Dopis dále charakterizují slova *střízlivý* a *zdravý*. Ve spojení se svým apoštolským úřadem jmenuje Pavel tři věci, které popisují jeho službu: *víru* vyvolených, *známost pravdy* a její praktické uskutečňování a *naději věčného života* jako slavné naplnění všech požehnání v budoucnosti.

Apoštol Pavel zanechal Tita na ostrově Kréta, aby tam dal v mladých místních shromážděních do pořádku to, co ještě chybělo, a ustanovil starší neboli dohlážitelé. Verše 6–9 vyjmenovávají charakteristické znaky toho, kdo mohl takový úkol plnit.

Dnes už nejsou *úředně* ustanovení starší; neboť starší *nemohou být voleni* sborem. Musejí být dosazeni osobou s autoritou, tedy apoštolem nebo tím, kdo jím byl pověřen, jako byl Titus. Ty dvě skupiny však dnes už neexistují.

Většina zmíněných vlastností jsou vnější, v životě rozeznatelné věci. Lidé, na něž se tento popis hodí, mohou tedy velmi dobře vykonávat *službu* staršího, aniž by byli oficiálně ustanoveni do úřadu. Jsme vedeni k tomu, abychom takové muže uznávali a dbali jich.

Je charakteristické, že 10. verš začíná slovem „neboť“. Popis znaků starších stojí tedy v protikladu k tomu, jací byli lidé na Krétě od přirozenosti. Jeden z jejich vlastních proroků se vyjádřil takto: „Kreténští jsou vždycky lháři, zlá hovada, břicha lenivá.“ Apoštol nemůže jinak, než skrze Ducha Svatého inspirovaně potvrdit: „Svědectví toto pravé jest.“

I v nás je stará přirozenost, která není ani dobrá, ani nemůže působit něco, co by Bůh mohl přijmout. Po našem obrácení už tento zlý kořen nemá vydávat žádné výhonky, neboť nyní máme novou přirozenost z Boha (Koloským 3,5–10). Tyto verše také potvrzují, že všechny výhonky těla musejí být rozhodně odmítnuty.

Zvláštní úkol Tita spočíval v tom, aby uvěřivší Krétany jasně usvědčil z věcí, které přicházejí z těla, aby „byli zdraví u víře“. Zvláštní problém představovali lidé, kteří přišli ze židovství. Tito lidé se pokoušeli Krétany přesvědčit o tom, že vedle evangelia, zvěstovaného Pavlem, jsou ještě jiné důležité věci, které je třeba držet. Byli to podvodníci, kteří kázali, aby si vydělali peníze. Ačkoli mluvili o Bohu, byly jejich mysli i jejich svědomí poskvrněny.

Místní shromáždění se skládá z mužů a žen různého věku a různého sociálního postavení. Titus měl každou skupinu poučovat nebo napomínat podle zdravého učení Božího slova. Přitom vyniká často zmiňované slovo *střízlivý* (verše 2, 5, 6, 12). Tento výraz znamená: *sám sebe mírnit a mít v moci*. Neoslovuje to nás všechny?

Staré věřící ženy mají velmi důležitý úkol ve vyučování mladších žen. Čemu mají mladé sestry ve víře učit, nalézáme ve verších 4 a 5. Všimněme si pořadí ve 4. verši! Náklonnosti ženy patří vždy *nejprve* muži, a potom dětem. Jak mnohá manželství byla zkažena tím, že děti zaujímaly v srdci matky první místo. Proč to přišlo tak daleko? Selhaly snad staré ženy jako učitelky dobrého?

Napomenutí služebníkům je povzbuzením pro všechny věřící zaměstnance. Učení Slova je už samo o sobě krásné a dokonalé. Když ale bylo uskutečňováno v životě otrocka tehdy – když byl svému pánu poddaný, nevzpíral se a věrně vykonával svou povinnost – pak to znamenalo ozdobování „učení spasitele našeho Boha“. Totéž platí i o nás jako zaměstnancích, když svou práci vykonáváme v tomto smýšlení.

Jen *milost* dokáže v našem životě způsobit to, co nám je představeno v prvních verších kapitoly. Nejprve se zjevila, aby všem lidem nabídla spasení duše. Dále vyučuje ty, kteří spasení přijali, o našem životě jako věřících, dokud se nenaplní naše naděje a Pán Ježíš se nezjeví.

Čemu se učíme ve škole milosti? V čem nás vyučuje? Nejprve nám ukazuje, že vše, co přichází z těla nebo dráždí tělo, máme rozhodně odsoudit a odmítnout. Učí nás zjevovat rysy nové přirozenosti, tj. žít střízlivě, spravedlivě a pobožně. *Střízlivě* se vztahuje na nás samé. Jde o naše sebeovládání. *Spravedlivě* žít znamená chovat se tak, jak je to spravedlivé vůči lidem kolem nás. A *pobožně* žijeme tehdy, když dáváme Bohu první místo ve svém životě. Dále nás milost udržuje v bdělosti očekávání brzkého příchodu našeho Pána.

Koho to tak toužebně očekáváme? Nikoho jiného než Toho, jenž se za nás kdysi na kříži obětoval. Tehdy nás vykoupil za cenu Svého života ze vší vlády hříchu a získal nás pro sebe. Všichni vykoupení jsou nyní Jeho vlastnictvím. Za jakým účelem? Aby *horlivě* činili ty skutky, které položil Bůh na naši cestu víry (Efezským 2,10).

V obou prvních verších jsme také vyučováni o svém chování jako věřících. K opravdu pobožnému životu patří poddanost pod autoritu vlády a poslušnost vůči směrnicím a zákonům, které vydává. K tomu je třeba prokazovat vůči všem lidem přívětivost, což není vždy snadno uskutečnitelné. Od přirozenosti nejsme nikterak mírní a tiší. Ve 3. verši vykresluje apoštol obraz našeho přirozeného stavu. Pod to nespadají jen Kréťané se svým negativním charakterem, nýbrž my všichni.

Do tohoto světa nenávisti proudila dobrota a láska k lidem našeho Spasitele Boha, aby nás zachránila. Přitom nemohl použít nic z toho, co jsme od přirozenosti byli a co jsme dělali. Způsobil v nás něco naprosto nového. A kéž bychom to nikdy nezapomněli: Za všechno, co jako věřící jsme a co máme, vděčíme Božímu milosrdenství, které se nás ujalo v naší bídě.

Každý věřící vlastní nyní Ducha Svatého. Ten je v něm silou nového života. „Obnovení Ducha svatého“ mluví o Jeho snaze vzbudit ve věřících nové myšlenky, nové zvyky a nová přání. V protikladu k tomu stojí to, co charakterizovalo jeho život jako nevěřícího.

Popis všeho toho, co nám je darováno skrze spasení, končí dědictvím. My, kteří jsme kdysi byli nenávidění a navzájem se nenávidící, jsme se stali Božími dědici a spoludědici Krista.

„Věrná jest řeč tato (*to slovo je jisté*)“; to znamená slovo Božího milosrdenství, které zachraňuje a ospravedlňuje a těm, kteří uvěřili, dává jako dědictví požitek plných výsledků věčného života ve slávě. Titus měl úkol tyto slavné věci jasně představit věřícím na Krétě, aby tím byl jejich praktický život pozitivně ovlivněn. Vědomí milosti, kterou jsme obdrželi skrze víru, a porozumění našemu postavení jako vykoupených nás nikdy neučiní lehkomyšlnými nebo lhostejnými, ale povzbudí nás k větší praktické svatosti.

Diskuse o Božích věcech jsou vždy neužitečné a marné (2. Timoteovi 2,14). Tak tomu bylo tehdy, když židovští pocestní kazatelé mátlí věřící, a dnes tomu není jinak, když nevěřící lidé chtějí věřící zavlékat do sporných hovorů o Bohu, přírodě, různých náboženstvích atd. – Sektářští lidé se pokoušejí vytvářet uvnitř Církve vlastní skupiny. S takovými lidmi nemáme mít příliš dlouho trpělivost, neboť se dopouštějí těžkého hříchu. Kdo se chce učinit vůdcem nějaké strany a přes pokárání neukazuje žádné porozumění, musí být odmítnut.

Na závěr se apoštol zmiňuje o různých dělnících v díle Páně. Mají dostávat podporu od věřících. Leniví Kréťané se měli ještě mnohému učit, aby toto praktické ovoce, podporu potřebných nebo služebníků Páně, ve svém životě přinesli.

Kniha Job je téměř s jistotou nejstarší částí Bible. Podává zprávu o muži, který nepatřil k izraelskému národu a pravděpodobně byl současníkem Abrahama, neboť i ten znal Boha jako „Všemohoucího“. Tato kniha patří k poetickým Knihám Starého Zákona.

Verše 1–5 nám podávají krátký popis tohoto od Boha požehnaného muže a jeho rodiny. Duch Svatý jej nazývá *dokonalým, spravedlivým, bohabojným a vystříhajícím se zlého* – čtyři nápadné vlastnosti. To neznamená, že tento muž byl bez hříchu; ale měl smýšlení, které se Bohu líbilo. – K tomu byl bohatý a měl velkou rodinu. Zvlášť krásný Jobův rys je jeho starost o duchovní blaho jeho dětí. Báł se, že by při společných radostech mohly zhřešit. Zdá se ale, že na možnost, že by sám zhřešil, nemyslel.

Od 6. verše nám Bůh dovoluje pohled za kulisy. Ukazuje nám, jak i satan může být nástrojem v Jeho ruce, aby dosáhl Svých cílů. Ale satan nemůže nikdy jít dále než k hranici, již stanovil Bůh.

Zvláštní povzbuzení obsahuje 10. verš. Není to ochrana, kterou by Bůh i dnes chtěl darovat každé bohabojné rodině v tomto světě? On sám ji chce obklopit ochranným plotem.

Jakmile satan dostal od Pána svolení, propuká nad Jobem neštěstí. Ztrácí prakticky naráz celé své bohatství, které je vyjmenováno ve 3. verši. Nejtěžší ze všeho byla asi zpráva o smrti jeho deseti dětí. Majetek i to nejmilejší, co měl, mu bylo vzato. Jak bychom reagovali my v takovém případě? Nevystala by v nás hořkost, ba vzpoura proti Bohu, kdyby nás osud postihl tak tvrdě jako Joba?

Job však snáší zkoušku s důstojností. Ve svém smutku povstává, roztrhuje své šaty a holí svou hlavu (jako výraz nejhlubšího zármutku), padá pak k zemi a klaní se Bohu. Vzpomíná si, že na svět nic nepřinesl a při své smrti také nebude moci nic vzít s sebou. Všechna požehnání, jimž se těšil, byla Božím darem. Nyní Pán považoval za dobré je opět odejmout. Job přijímal všechno neštěstí z Boží ruky. Satan nic nezískal. Vše vyznělo jen k Boží cti.

Kdyby zde zkouška skončila, vyzněla by k Jobově cti, který „v tom ve všem nezhřešil, a nepřivlastnil Bohu nic nemoudrého“. Mohl by na to být pyšný.

Pán sleduje Svůj cíl dále. Satan se ještě jednou stává nástrojem v Boží ruce. Odpůrce už nemůže udávat majetek jako důvod pro Jobovu zbožnost, a tu prostě tvrdí, že bohatství nelze srovnávat s životem člověka. Popouzí Boha k tomu, aby se dotkl i „kostí jeho, a masa jeho“. Bůh opět dává Joba do rukou satana. Ale zabít jej nesmí.

Jobova nemoc byla hrozná. Vyplývá to z veršů 7 a 8. A další místa, jako kapitoly 7,5; 16,8; 19,14–20 naznačují, jak hrozně musel Job trpět. Jeho žena mu v této těžké době nebyla nikterak pomocí. Uváděla v pochybnost jeho zbožnost a dala mu smutnou radu, aby svému životu učinil předčasný konec. Jaké to bylo pro Joba pokušení! Avšak tento těžce zkoušený muž přijímá i tuto nemoc z Boží ruky, takže satan ještě jednou utrpí porážku.

Nyní se objevují tři Jobovi přátelé, aby jej těšili. Přicházejí z daleka. Když přišli k Jobovi, jeho nemoc už takovým způsobem změnila jeho vzhled, že ho ani nepoznávají. Po sedm dní sedí u svého přítele otřesení, aniž by mohli říci slovo. Žel že se jejich myšlenky během této doby nezaměstnávají Božími myšlenkami vzhledem k utrpení Jeho lidu. Uvidíme, že si dělají vlastní představy a předpojaté názory.

Job přerušuje mlčení jako první a ulevuje svému ztrápenému srdci dojemným nářkem. Zlořečí dni svého narození. Po čtyřech po sobě jdoucích zkouškách – ztrátě majetku, ztrátě zdraví, pobuřujících slovech své ženy a přítomnosti svých mlčících přátel – si Job začíná přát, aby se byl nikdy nenarodil. V těchto slovech spočívá nepřímá výčitka proti Bohu, jenž mu daroval život.

Jen o jednom člověku mohlo být řečeno, že by bylo dobré, kdyby se byl nikdy nenarodil – a řekl to o něm Pán Ježíš sám (Marek 14,21). Byl to Jidáš Iškariotský, který vydal Pána Ježíše Jeho nepřátelům, kteří Jej nakonec ukřižovali.

Job se ptá: Proč? – a nenalézá odpověď. Jeho hořké nářky dokazují, že mu chybělo smýšlení poddanosti. Ne-ní možné, aby někdo, jenž se naučil říkat: „Pane, Tvá vůle se staň!“ zlořečil svému dni narození. – Jak velký tu stojí před námi Pán Ježíš, jenž tváří v tvář cestě, která byla těžší než Jobova, řekl: „Nyní duše má zkormoucená jest, a což dím? Otče, vysvobod mne z této hodiny!“ A přesto se zcela a ve všem poddal vůli Otce.

Job myslí na klid, který by mohl mít, kdyby ležel v hrobě. Ale jakkoli si tento stav vykresluje a namlouvá si, jak by to bylo dobré, kdyby byl počten k mrtvým, nepomáhá mu to dále.

20. verš začíná otázkou: „Proč Bůh dává světlo zbědovanému a život těm, kteří jsou ducha truchlivého?“ Všechna Jobova „Proč?“ zůstávají předběžně bez odpovědi. Jeho přátelé berou na sebe, aby ji svým způsobem dali.

Tyto Jobovy otázky stojí zcela v protikladu k otázkám v Žalmech 42 a 43. Tam také vícekrát slyšíme: „Proč?“. Ale ihned následuje odpověď, která zjevuje postoj žalmisty v jeho soužení: „Posečkej na Boha, neboť ještě vyznávatí jej budu; onť jest hojné spasení tváři mé a Bůh můj.“ I v nejvyšší nouzi důvěřuje žalmista Bohu, jenž mu dá osvobození. – Jak se chováme my, když nás Bůh vede těžkými okolnostmi?

Po 25. verši se zdá, že Job měl jakési tušení o přicházejícím neštěstí. Hrůza, které se bál, skutečně přišla. Jeho blahobyť nebyl trvalý. Nyní už neměl nic. Ani Boha? Namísto aby v Něho důvěřoval, považoval Job Boha za Toho, který se obrátil proti němu a obklíčil ho.

Nyní tři přátelé, jeden po druhém, přednášejí své argumenty. Vytvořili si své myšlenky o Jobových utrpeních, a nyní, podníceni tím, co Job řekl, vyslovují své názory. A Job? Ten se brání pokaždé, když některý z přátel ukončil svou řeč.

Elifaz se zdá být nejstarší; mluví jako první. Ve své řeči chce vysvětlit situaci, v níž se Job nalézá, na základě vlastních zkušeností. Heslo, jímž se snaží dokázat svůj názor, zní: „Viděl jsem.“ (Kapitola 4,8; 5,3.27) – Nuže, co jsme viděli, může být pravdivé, pokud se nás samých týká. Ale je to klam, když ze svých zkušeností chceme dělat všeobecné pravidlo, neboť každá životní cesta probíhá jinak.

To, co se později ukáže otevřeněji, nalézáme v těchto verších už naznačeno: Jobovi přátelé věří, že se nějak musel provinít proti Bohu. Dovedou si utrpení svého přítele představit jen jako trest za jeho prohřešek.

Elifaz mluví o zjevení, které měl. Živým způsobem líčí slova tohoto ducha. V nich je odsouzena domýšlivost smrtelného člověka, který se staví proti Bohu. Tyto výroky jsou absolutně pravdivé. Elifazovou chybou však je to, že je bez dostatečného důvodu používá na Joba. Zneužívá pravdu.

Elifaz to činil jistě s dobrým úmyslem, když Joba napomínal, aby nehledal pomoc u lidí. Ale byl naprosto na omylu, když se domníval, že neštěstí a trápení přišly do Jobova života nutně pro nějaký skrytý hřích. Elifaz šel rozhodně příliš daleko, když na základě své zkušenosti Joba vyzýval, aby se k Bohu obrátil s vyznáním své viny. Dal tím Jobovi na srozuměnou, že si tato trápení zasloužil (kapitola 4,8). Další kapitoly ukazují, že svými slovy nedosáhl srdce svého nešťastného přítele. Nao-pak! Duch Jobův jimi jen více zahořkl.

Při tom všem nesmíme přehlédnout, že Elifazova slova jsou zapsána v Písmu skrze inspiraci Božím Duchem. Apoštol Pavel cituje 13. verš naší kapitoly v 1. Korintským 3,19 a říká k tomu: „Nebo psáno jest.“ Tento oddíl obsahuje tedy důležité pravdy o všemohoucím Bohu a popisuje Jeho Bytost a jednání. Elifaz nevyslovil převrácená slova, ale jejich použití na Joba bylo chybné. V Novém Zákoně jsme vyzýváni, abychom se vzájemně poučovali a napomínali ve vší moudrosti (Koloským 3,16). Tuto moudrost nemáme sami v sobě. Smíme si ji ale vyprosít a bude nám darována shůry (Jakuba 1,5).

Když dnes čte některý věřící tyto verše, slouží mu k útěše. Ukazují mu, že za kázní, kterou právě trpí, stojí Bůh, který ho nechce zničit, nýbrž vést dále. Když nebeský Otec nás, Svě děti, provádí kázní – a který je syn, jehož by otec nekáznil (Židům 12,7)? – pak smíme vědět, že to činí ve zde popsaném smyslu. „On zajisté uráží, on i obvazuje; raní, ruka jeho také léčí.“ Nevidíme v tomto verši lásku, s níž je vykonávána každá Boží kázeň? Náš Otec ví, že Jeho kázeň potřebujeme. Jsou to Jeho výchovné cesty. Možná že tím chce z našeho života vzdálit něco, co nemůže schvalovat. Může také být, že jeho kázeň má preventivní charakter, aby nás uchránil před zlou cestou. V každém případě stojí za vším Jeho láska, „neboť koho miluje Pán, toho tresce“. Jestliže musí bít, je také opět hotov ovázat.

Pro Joba však byla tato slova bez útěchy, neboť Elifaz jimi chtěl Jobovi naznačit, že jeho utrpení musejí být něčím jiným než kázní, protože Bůh jej „neovázal“. Jak tím muselo být Jobovo srdce zraněno!

Elifaz nedosáhl svými slovy vůbec ničeho. Sotva skončil, Job, jenž Elifazově řeči nevěnoval nejmenší pozornost, pokračoval ve své bezútěšné řeči.

Jobovi přátelé nepochopili, jak velmi trpí. Slova, která Job Elifazovi řekl v odpověď, svědčí o tom, jak těžce nesl svůj osud. Nejhorší asi bylo to, že si myslel, že Bůh se stal jeho nepřítelem, „hrůzy Boží bojují proti němu“. V tom se však velmi mýlil. Byly to šípy satana, které zasáhly Joba. Bůh nebyl proti Jobovi. Bůh byl pro něho. Kéž by to Job jen byl věděl! Jak velká je úzkost duše, když jí satan může předstírat, že Bůh je proti věřícímu!

Job viděl jen jedno východisko: smrt. Prosil Boha, aby ho setřel a zahladil. Jedinou Jobovou útěchou v jeho hořké a smutné situaci se zdá být jeho samospravedlnost. „Mám ještě, čím bych se potěšoval, (ačkoli hořím bolestí...), že jsem netajil řečí Nejsvětějšího.“ (10. verš) Zde se ukazuje, že Jobova představa o vlastní zbožnosti mu stála v cestě a bránila mu, aby rozeznal Boží jednání se sebou.

Chtěl snad Job zmoci svou těžkou životní situaci vlastní silou? Musel naříkat, že v sobě nemá žádnou pomoc a že z něho je vyhnána všechna síla. Tutéž zkušenost uděláme i my, když se domníváme, že můžeme svou situaci zvládnout sami.

Job je velmi zklamán postojem svých přátel. On, po-
něvadž byl skleslý, potřeboval mírnost z jejich strany.
Srovnává je s prudkými potoky, které se rychle rozvod-
ní, ale rovněž tak rychle opět vyschnou. Když je horko
a člověk nejvíce potřebuje vodu, jsou už zase dávno vy-
schlé. – Tváří v tvář takovým obžalobám se můžeme
ptát, zda se zkoušenými spoluvěřícími vždycky jednáme
správným způsobem. Dáme si práci, abychom se pře-
nesli do jejich situací, abychom potom z opravdového
soucitu uměli říci slovo útěchy?

Ve 24. verši vyzývá Job své přátele, aby mu jasně řek-
li, v čem bloudil. Chtěl poslechnout jejich výtku, jestliže
u něho skutečně našli něco k pokárání. Měli v úmyslu
odsoudit jeho řeči? Nuže, nebyl si vědom žádné nepra-
vosti na svém jazyku. Tak byl Job samospravedlivý! –
Jaký protiklad k Davidovi, jenž v Žalmu 19,13 řekl: „Ale
poblouzením kdo vyrozumí? Protož i od tajných očisť
mne!“ David si vůbec nebyl jist, zda poznal všechna po-
blouzení na své životní cestě. Tušil, že v jeho životě
a srdci byly chybné věci, které viděl jen Bůh a které on
sám nepoznal a nebyl si jich vědom. I od těch si přál být
očištěn. Kéž by byl Job také tak mluvil!

Job dále vylévá své srdce. Mluví o krátkosti dnů svého života. A přece – i když se život podobá dechu – jak těžký a tvrdý může být! Job mluví v 3. až 5. verši zvláště u utrpeních své nemoci. Jeho tělo bylo pokryto hnisajícími a svědicími vředy, takže ani v noci nemohl nalézt odpočinek. Pln neklidu čekal už večer na příští jítro. A každý den mizel bez naděje. Ubohý zkoušený muž čekal jen na smrt.

V tomto tělesném a duševním rozpoložení otevírá Job svá ústa, aby mluvil „v soužení ducha svého“ a naříkal „v hořkosti duše své“. Jeho slova se obracejí proti Bohu, jak uvidíme v dalším oddílu. Ale cožpak mu jeho Bůh nemohl pomoci? Jistěže ano! Překážka byla na Jobově straně. *On* se od Pána odvrátil, protože věřil, že Všemohoucí se stal jeho nepřítelem.

Ve verších 7–10 se Job zcela zaměstnává svou smrtí. Už neměl jinou naději. Ale pro smrt ještě nepřišel Boží čas. Job se domníval, že jeho oko „více neuzří dobrých věcí“. Ale na konci této Knihy čteme: „A tak požehnal Hospodin Jobovi k posledku více nežli v počátku jeho.“ Boží myšlenky a cesty jsou vyšší než naše (Izaiáš 55,8.9)!

Koho to Job pln hořkosti oslovuje? Vidíme, že mluví proti Bohu. Jak daleko pobloudil Job od obecenství s Bohem, že mohl něco takového vyslovit! V trápení své duše se ptá Boha podobným způsobem, jako to už dříve učinil: „Jak dlouho? Proč?“

Předtím Job řekl: „Hospodin dal, Hospodin též odjal. Buď požehnáno jméno Hospodinovo.“ Nyní, místo aby se pokoušel porozumět tomu, co Bůh dopustil, Jej obviňuje: „Proč jsi mne položil za cíl sobě?“ V dalším verši se na okamžik zdá, jako kdyby v něm ožila myšlenka na vinu. Ale o nějakém vyznání není řeči. Z výzvy, s níž se obrací k Bohu, aby mu odpustil, mluví jen zahořklost a vzpoura.

Jak bolestivé jsou často cesty, po nichž musí Bůh věřící vést, aby se učili sebezapření! Job by si byl mohl ušetřit mnoho mučivých myšlenek, kdyby se jeho Já nehlásilo takovým způsobem ke svému právu. Nám se nebude dařit jinak, když si vírou nevezmeme k srdci lekce z Knihy Job. Ale chtějme při všem hledět stále na Pána Ježíše, který byl skutečně spravedlivý, a přece si pro sebe nic nenárokoval, nýbrž v dokonalém sebezapření zde žil mezi sobeckými a samospravedlivými lidmi.

Nyní otvírá Bildad Suchský svá ústa, aby Jobovi odpověděl. Činí svému těžce zkoušenému příteli velké výčitky a tvrdí, že slova jeho úst jsou jako násilný vítr. Kdyby byl Job čistý a spravedlivý, Bůh by hned procítl k jeho prospěchu.

Slova 4. verše musela trpícího muže zvláště zranit. Bildad vysvětluje smrt deseti Jobových dětí jako přímý následek jejich hříchů proti Bohu. Věděl to skutečně tak jistě? Měl důkazy pro takové tvrzení?

V protikladu k Elifazovi se Bildad neodvolává na vlastní zkušenosti nebo na to, co sám pozoroval. Odvolává se na moudré muže, kteří žili dříve. Když se nechal vést hlasem četných moudrých a zkušených předků a ne světlem vlastní zkušenosti, ukázal více skromnosti než Elifaz. V Jobově případě však nemohla pořádně nic ani vlastní zkušenost, ani svědectví předků.

Boží kázeň měla Joba vést k tomu, aby skoncoval se svým Já. Ale slova přátel vedla jeho myšlenky špatným směrem. Jejich nepodložená tvrzení, že jeho zkoušky jsou spravedlivou odplatou za hřích v jeho životě, způsobily, že se Job ospravedlňoval.

Obrazná řeč z 11. verše i závěr ve 13. verši jsou naprosto výstižné pro posluchače Slova, u nichž padá semeno na kamenitou půdu. O takových je v Matouši 13,21 napsáno: „Než nemá v sobě kořene, ale jest časný, a když přichází soužení neb protivenství pro slovo, hned se horší.“ Ale to není pravda ani o Jobovi, ani o žádném člověku, jenž upřímně doufá v Pána Ježíše Krista. „Naděje pokrytce zahyne,“ ale ani nejslabší ovečka Dobrého pastýře nemůže zahynout.

Když Bildad ve 20. verši říká: „Bůh silný nepohrdá upřímným (*dokonalým*)“, pak tím myslí: Avšak ty, Jobe, k nim nepatříš! Zde se Bildad velmi mýlil. Na začátku Knihy jsme vícekrát četli Boží svědectví o Jobovi. Je v něm řečeno, že Job byl *dokonalý*, spravedlivý, bohabojný a vystříhající se zlého.

Bildad naléhá na Joba, aby se pokořil. Představuje mu, že potom bezpochyby bude následovat velké požehnání. Ale Job se měl naučit, že si na nic *nemůže činit nárok*. A to chápali jeho přátelé stejně tak málo jako on; trvali na zásadě upřímnosti. Ale způsob, jakým se pokoušeli svému příteli vnutit svůj názor, postrádal soucit a hluboce Joba zraňoval.

Nyní Job uznává Boha. Dává Bildadovým slovům částečně zapravdu. Pak klade otázku, která v této Knize zůstává bez odpovědi: „Jak by mohl člověk spravedliv být před Bohem?“ (2. verš; kapitola 25,4) Na tuto základní otázku byla dána odpověď teprve o staletí později, když Boží Syn přišel na tuto zem a zemřel na kříži. Nalézáme ji v Dopisu Římanům: „Neboť není rozdílu. Všichni zajiště zhřešili, a nemají slávy Boží. Spravedliví pak učinění bývají darmo, milostí jeho, skrze vykoupení, které se stalo v Kristu Ježíši.“ (Římanům 3,23,24)

Job uznává Boží velikost a moc. Vidí nekonečný odstup, který je mezi Bohem a člověkem. Kdyby se oba potkali, nemohl by člověk Všemohoucímu odpovědět „ani na jedno z tisíce slov“. Kéž by jen dnešní povýšení lidé na to více mysleli! Místo toho zavrhnou všechnu Boží bázeň.

Job dochází k závěru, že Boží majestát a nemožnost přiblížit se k Němu *znemožňují* slabému člověku, aby svou spravedlnost prosadil proti takovému Bohu. „Kdybych byl dokonalý, prohlásil by mne za převráceného.“ (přel.) Žel že Job vidí jen Boží velikost, ale nikoli Boží starost o něj. Ačkoli to nepozoruje, nalézá se i Job v mocné, a přece zároveň dobrotivé Boží ruce.

Zkoušený Job cítí, jak jeho život rychle mizí. Rád by zapomněl na své trápení, ale jeho bolesti mu nedopřejí odpočinku. K tomu vládne v jeho nitru rozpor, který vznikl tím, že už neměl obecenství s Bohem. Jak důležité je proto i pro nás, abychom nenechali nic přijít mezi sebe a Pána. V nerušeném obecenství s naším Pánem leží tajemství pravého štěstí a nezkalené radosti i v těžkých životních situacích.

Job už nechápe Boží konání. Myslí si, že kdyby měl rozhodčího, který by rozuměl i jemu i Bohu, že by mohl svou věc bránit (33. verš – přel.). Ale ještě tohoto prostředníka nevidí. – Od té doby, kdy přišel Pán Ježíš, víme, že je *jeden* Prostředník mezi Bohem a lidmi. Ale Ten se nepostavil mezi nás a Boha proto, abychom mohli před Bohem hájit svou věc. Na naší straně byla jen vina, za kterou by nás svatý Bůh musel věčně zatratit. Když se Pán Ježíš stal tím pravým rozhodčím, tu se On sám vydal jako výkupné za nás (1. Timoteovi 2,5). On, jenž v každém směru postačoval Božím nárokům (Žalm 40, 7.8), byl hotov ujmout se našeho případu takovým způsobem, že za nás šel na smrt. On „ve všem připodobněn býti měl bratřím“ – tak vložil jako prostředník Svoji ruku *na nás* – „aby milosrdný byl, a věrný... v tom, což se u Boha k očistění hříchů lidu díti mělo“.

Nešťastný Job nechává svému nářku volný průběh. Je bez naděje a ztratil víru v Boží dobrotivost. Prosí Boha: „Oznam mi, proč se nesnadníš se mnou!“ Dále se ptá, proč se Bůh obrací proti dílu Svých rukou. Ačkoli vyjmenovává mnohá Boží dobrodiní, která zakusil – život, přízeň, ochranu – naplňuje nyní jeho ducha už jen jedna myšlenka: Můj Stvořitel se stal mým nepřítelem! Smutná beznaděj! Vše je temné, stín smrti je okolo! A tak Job nemůže dělat nic jiného, než opakovat svou touhu po smrti.

Popisem svého vzniku nám Job připomíná Žalm 139, kde David ve verších 13–16 říká, jakým podivuhodným způsobem byl vytvořen v těle matky. Měl by ho Bůh, jenž každého člověka tímto obdivuhodným způsobem stvořil, lhostejně nebo dokonce v nepřátelském postoji nechat zkazit? Nikdy! Jestliže Mu nejsou lhostejní už bezbožní lidé, hříšníci a Jeho nepřátelé, čím více hledí na takové, kteří se skrze víru v Jeho Syna stali Jeho dětmi! Ve Své lásce poslal Bůh Svého jednorozeného Syna na tuto zem, aby zachránil hříšníky. Mohl by kdy jednoho z těch, které tak drazé vykoupil, opět opustit?

Nyní se dostává ke slovu třetí Jobův přítel. Označuje Joba za mnohomluvného člověka a lháře. „Kdyby Bůh mluvil, a otevřel rty své proti tobě.“ Jeho slova znějí zákonicky: „Jestliže nastrojíš srdce své, a ruce své k němu vztáhneš... tedy jistě...“

Zofar mluví o Božím bytí. Kdo může pochopit Všemohoucího v Jeho hloubce, výšce, délce a šířce? Žádný člověk to nemůže z vlastní schopnosti. Jako věřící křesťané ale vlastníme Ducha Svatého, který „zpytuje všechny věci, i hlubokosti Božské“ (1. Korintským 2,10). Jen skrze Božího Ducha jsme v stavu přijímat to, co je v Božím srdci a co Bůh „připravil těm, kteří ho milují“ – celou Jeho radu od věčnosti do věčnosti (Efezským 3,18).

Zofar se domnívá, že tu je nějaký vážný a tajný hřích, který je příčinou Jobových utrpení. V 6. verši dokonce říká, že Bůh přehlíží mnoho z jeho nepravostí. Žádný z těch tří přátel Jobovi neporozuměl, ale nerozuměli ani Božímu charakteru. Proto nebyli v stavu vést Jobovo svědomí do Boží přítomnosti. To jediné by mu pomohlo. Tři přátelé řekli mnoho *pravdivých* věcí, ale nevlastnili *pravdu*. Neviděli Jobovu situaci v Božím světle, ani nerozuměli způsobu jednání Všemohoucího.

Slova přátel nevedla Joba do ztišení před Bohem. Naopak ho hnala na bojiště, které se zdálo být bez hranic. Žádnému nezůstává dlužen ani slovo. Jejich slova mu připadají jako posměch a pln ironie jim odpovídá (2. verš): „V pravdě, že jste vy lidé, a že s vámi umře moudrost!“

Skladatel Žalmu Azaf mluvil později v 73. Žalmu velmi podobně jako Job v 6. verši. Divil se, jak se bezbožným dobře daří, a nerozuměl, proč on, věřící, je trápen a prováděn kázní (verše 3–16). Jakmile ale přišel do Boží přítomnosti, našel opět vnitřní rovnováhu a klid srdce a znovu svou důvěru obrátil zcela na Boha (verše 17–26). Ano, u Boha by se i Job opět napravil.

Nejsou to prázdná slova, když Job ve 3. verši říká: „I já mám srdce (*rozum*) jako vy, aniž jsem zpozdilejší než vy.“ Jeho známost o Bohu a o stvoření a o jednání Všemohoucího není menší než u jeho přátel (kapitola 13,1.2). Pozorováními, která Job vyjmenovává ve verších 6–25, chce těm, s nimiž mluví, dokázat, že Bůh jedná tak, jak se Jemu líbí. Vůči Jeho všemohoucnosti a moudrosti selhávají všechny výpočty lidí. Důkazy přátel, podle nichž Jobova zkouška měla být *spravedlivou* odplatou, byly tedy chybné.

Job tituluje své přátele jako „skladatele lži“ a nazývá je „lékaři marnými“. Vskutku mu neuměli pomoci. Podle jeho názoru by bylo to nejrozumnější, kdyby mlčeli. Autorita, s níž k němu mluvili, byla jen domýšlivostí; Bůh jim ji nikdy nedal. Pak se opět obrací na Boha, ale v jakém tónu!

Job se chce před Bohem ospravedlnit a přátelé mají být přitom klidnými posluchači. Je si svou věcí tak jistý, že říká: „Vím, že zůstanu spravedliv. Kdo jest, ježto by mi odpíral?“ (18. a 19. verš) Jak slepý může být člověk, a to i vykoupený!

Ve 14. verši vyslovuje Job další „Proč?“. Když se na Boha obracíme takovým způsobem, nedostaneme odpověď. To by totiž znamenalo, že chceme vést Boha k odpovědnosti ohledně Jeho jednání. Kéž bychom jako Boží děti setrvali v důvěře, že náš nebeský Otec nedělá žádné chyby, namísto abychom se ptali „Proč?“ ohledně věcí v našem životě.

V 15. verši poznáváme jiskru víry, když Job říká: „By mne i zabil, což bych v něho nedoufal?“ Ještě neztratil všechnu naději. Žel že tímž dechem pokračuje ve své sebeobraně: „A však cesty své před obličej jeho předložím.“

V 22. verši vyzývá Job Boha k rozmluvě. Bůh se k tomu později vrací, když zahrnuje Joba otázkami z oblasti stvoření, takže se Job ve svých očích stává docela malým a klade svou ruku na svá ústa (kapitola 38 a 39).

Job se ptá Boha zcela konkrétně na počet a druh svých hříchů. Bůh by mu jistě ukázal jeho pochybení, kdyby se upřímně zajímal o odpověď. Ale následující otázkou vlastně Bohu vyčítá, že mu neodpovídá a že je tak jako tak proti němu. Jak pošetilé a nenáležité myšlenky měl Job o Bohu!

Boží slovo je přesné, když popisuje náš život na této zemi. Naše bytí je krátké ve srovnání s věčností, a dokud člověk nemá pokoj s Bohem, je plné vnitřního i vnějšího neklidu. Pravý pokoj pro svědomí a srdce najde člověk jen u Pána Ježíše.

„Kdo toho dokáže, aby čistý z nečistého posel?“ Od přirozenosti jsme všichni „nečistí“. Nikdo nemá dobré jádro, protože všichni pocházíme od prvního lidského páru, který zhřešil, a tím se stal nečistým. „Aj, v nepravosti zplozen jsem, a v hříchu počala mne matka má.“ (Žalm 51,7) Ale „krev Krista Ježíše Syna jeho očišťuje nás od všelikého hříchu“ (1. Jana 1,7). Jemu za to buď chvála a dík!

„O stromu zajisté jest naděje, by i podřat byl, že se zase zotaví a výstřelek jeho nevyhyne.“ A pro člověka je také naděje? Job nevěděl o vzkříšení nic přesného, Bůh to do té doby ještě nezjevil. Přesto měl nejasnou naději na život po smrti. Cítíme to ze slov 12. verše: „Tak člověk, když lehne, nevstává zase dotud, dokudž nebes stává. Nebývají vzbuzeni lidé, aniž se probuzují ze sna svého.“

Paprsek naděje se ukazuje také ve slovech 15. verše: „Zavoláš, a já se ohlásím tobě, díla rukou svých budeš žádostiv.“ Toto slabé světlo, které tu a tam zazáří v Jobově řeči, aby pak zdánlivě opět vyhaslo, jasně ukazuje, že Bůh pracoval na Jobově srdci.

Všeobecně však z Jobových slov poznáváme, že jeho duch byl ještě daleko od pravého potření. Aby s konečnou platností dospěl od sebeuspokojení k odpočinutí v Bohu, byla potřebná ještě některá cvičení. Jak je dobré, že Bůh i v cestách kázně s námi je trpělivý. Nevzdá se nás jako „beznadějného případu“, když těžko chápeme a tak pomalu se učíme Jeho myšlenkám. I s Jobem došel ke Svému cíli.

Rozhovory pokračují. Jde o stejné téma, ale řeč se stává tvrdší. Cílem slov tří přátel je srazit Joba na kolena. A skutečně ho dohnali téměř k zoufalství.

Všechny řeči začínají vzájemnými výtkami. Elifaz mluví o umění *povětrném* a Job odpovídá výčitkou o slovech *povětrných* (kapitola 15,2; 16,3). Je toto způsob, jak druhého získat?

Elifaz vlastně neodpovídá na obsah Jobových slov. Mluví spíše jako ten, kdo se cítí být uražen. Tři přátelé byli pravděpodobně starší než Job. K tomu přijeli z daleka. Elifaz je přesvědčen, že Job by nemohl nalézt lepší utěšitele. Mohli bychom se sice ptát, která že jemná slova promluvil k potěšení Joba. V každém případě neprojevuje Job žádnou úctu před jejich moudrostí a zkušeností. A Elifaz to cítil.

První část jeho druhé řeči ukazuje, že byl předpojatý ve svém vlastním úsudku a samolibost měla u něho mnohem větší místo, než byl ve svém horlení o Boha ochoten přiznat. Stává se skutečně tvrdým a neovládá se ve snaze přesvědčit Joba, že jeho přátelé jsou moudří, a proto mají pravdu.

Ve verších 17–19 se Elifaz, jako už dříve, odvolává na to, co říkali otcové. A pak následuje popis losu bezbožných a násilníků. Není tím řečeno nic nového, nýbrž jen je opakováno to, co už Bildad a Zofar o bezbožníku řekli jinou formou (srovnej kapitolu 8.13–15.22; 11,20). A aniž by to Jobovi přímo řekl, domnívá se Elifaz, že podrobnosti soudů, které postihují bezbožného, se nechají použít na Joba. Jakého bezpráví se dopouštěl! – Nechme se tímto postojem varovat. I my jsme v nebezpečí, že druhé urazíme. Avšak Pán slyší a posuzuje naše srdce. Jednou všechno zjeví. Proto chtějme být ve svém úsudku o druhých opatrní.

Stěží dokážeme posoudit, jaká muka způsobily tyto výčitky Jobovi. Vedly ho špatným směrem; neboť jej vedly k zaměstnávání se sebou samým. Nemohl popřít, že je v trápení. Ale když se srovnával s jinými lidmi, nemohl v sobě nalézt žádnou příčinu pro tak velké soužení. Jeho přátelé jej naproti tomu ustavičně mučili a pokoušeli se ho přesvědčit, že Boží cesty se řídí skutky lidí, a že on, protože tolik trpí, musí být neobyčejně hříšný.

Co má Job odpovědět na „povětrná slova“, která mu žádným způsobem nepomáhají? „Nepříjemní těšitelé“, tak nazývá své přátele; neboť takovými byli. Kdyby se aspoň trochu přenesli do jeho postavení, jistě by mluvili jinak.

Pak dává Job prostor nejhořčímu pocitu. Žaluje na Všemohoucího, že zničil jeho rodinu a zkazil jeho zdraví (12. verš). Z 8. verše vysvětluje něco z toho, jak zle trávila nemoc jeho tělo.

Job žaluje: „Vydal mne Bůh silný nešlechetrníku.“ Když Pán Ježíš žil na zemi, řekl Svým učedníkům: „Syn člověka bude vydán v ruce lidské, a zamordují jej.“ (Matouš 17,22.23) Ze Žalmu 22,13.14.17 lze vytušit, jak zlé to muselo být pro Pána, že byl vydán libovůli Svých nepřátel. Přestože to bylo tak velmi těžké, Pán, v protikladu k Jobovi, ani na okamžik nepochyboval o Svém Bohu. – 19. verš je jasný paprsek v Jobových slovech: Ukazuje, že Job jako znovuzrozený člověk měl spojení s Bohem a že jeho víra zcela nevyhasla.

Znovu vyjadřuje touhu po soucitu. Věří, že kdyby se mohl před Bohem ospravedlňovat, byl by osvobozen. Cítí sice Boží velikost – proto ta touha po prostředníkově, ale nemá cit pro Boží svatost, jinak by se nechlubil (17. verš).

Trápení přibývá. Job už nic neočekává od pozemského života: „Dnové moji hynou, hrobu blízky jsem.“ Zdá se mu, že se mu přátelé posmívají. A protože se tolik zaměstnává sebou a svou bídou, rozšiřuje okruh a říká: „Jistě vystavil mne za přísloví lidem.“ Ve své situaci vidí jen jedno východisko: smrt a hrob. Tyto temné myšlenky se mu staly už tak důvěrné, že se na šeol dívá jako na domov, porušení nazývá svým „otcem“ a červy „matkou a sestrou svou“.

U všech Jobových projevů je nápadné, že vůbec nemá strach před smrtí. Ani myšlenka, že bude v Boží přítomnosti, mu nenahání strach, naopak! (kapitola 31,35–37) Je to vlastně důkaz toho, že jeho svědomí bylo čisté a že Boží úsudek o Jobovi v první kapitole byl správný. Kdyby přátelé měli pravdu a Job měl skutečně obtížené svědomí, jistě by se bezděčně hrozil myšlenky na smrt a na setkání s Bohem.

Job se bojí nového útoku svých nepřátel, ale neodvrací se od nich (10. verš). Už mu nemohou nic přinést, poněvadž ztratili jeho důvěru. Chce umřít. Jeho naděje zapadla.

Bildad odpovídá Jobovi zlobnými a vyčítavými slovy. Cítí se uražen ve svém sebevědomí a ptá se Joba, zda se musí svět řídit podle *jeho* názorů.

Všechny výroky o bezbožníkovi jsou správné. Bildad má pravdu. Co říká, je pravda. Špatné na tom je jen to, že se domnívá, že tato slova je možné použít na Joba. Jaký ničivý účinek musela mít tato řeč na zkoušeného muže! Okolnosti jako by dávaly Bildadovi zapravdu. Zdálo se, že Jobovo světlo je blízce vyhasnutí.

Jak hluboce musel Job cítit osten ve slovech svého přítele, když ten se ve své tvrdosti znovu dotkl smrti Jobových dětí! „Nepozůstává ani syna ani vnuka v lidu svém.“ Tato slova se podobají otráveným šípům, které zasáhly Jobovo srdce a těžce je zranily. Jak mnoho „ran“, které se zakládaly jen na povrchním posouzení viditelných událostí v Jobově životě, musel od svých přátel přijmout! Žel že přitom nezjevoval smýšlení Pána Ježíše. O Něm čteme: „Který hříchu neučinil, aniž jest lest nalezena v ústech jeho. Kterýžto, když mu zlořečili, nezlořečil zase; trpěv nehrozil, ale poroučel tomu, který spravedlivě soudí.“ (1. Petra 2,22.23) Tento příklad bychom měli napodobovat.

Jobova slova jasně ukázala, jak jej Bildadova obvinění a podezření ranila. Žalobu, že se zapletl do své vlastní sítě (kapitola 18,7–10), Job odmítá s poukazem na Boha: „Vězte, že Bůh podvrátil mne, a sítě svou otáhl mne.“ A pak znovu nechává volný průběh svým hořkým pocitům proti Všemohoucímu. To byl jeho velký a vážný hřích.

Jobova těžkost spočívala v tom, že nedovedl pochopit, jak tentýž Bůh, který mu dříve tolik žehnal, na něj nyní mohl seslat takovou zkoušku. Ani my často nechápeme Boží cesty. V tom případě je důležité, abychom vše přenechali Bohu – neboť On je řešením všech otázek – a abychom se proti Němu nevzpírali. Přitom bychom jen hřešili a stali bychom se nešťastnými.

Na základě Jobovy nemoci se od něho všichni odvrátili. I jeho ženě se ošklivil jeho dech. A jeho služebník, kterého volal, mu neodpovídal. Nelze to použít i pro nás? Možná že Pán – Muž bolesti a důvěrný s utrpením – někoho z nás volal do nějaké důležité služby. Ale namísto abychom jako mladý prorok Izaiáš odpověděli: „Aj já, pošli mne,“ nejsme výzvy Pána poslušni. Jaká je to pro Něho bolest!

Po všech ostrých slovech ve slovní potyčce nás udivuje, že Job své přátele snažně prosí: „Slitujte se nade mnou, slitujte se nade mnou, vy přátelé moji!“ Bůh pracoval na Jobově srdci. To se ukazuje v jeho méně tvrdém postoji vůči jeho přátelům. Ale jak vážná je otázka: „Proč mi se protivíte *tak jako Bůh*?“ Ve své horlivosti o Boží práva zapomněli, že jsou jen slabí a bloudící lidé. Ve svém postoji a svých řečech rozhodně zašli příliš daleko.

Ve verších 25–27 bezprostředně září Jobova víra. Tyto verše se vůbec nehodí do rámce jeho dřívějších myšlenek. Cítíme, jak zde na něm působí Boží Duch a jak vede jeho myšlenky do jiných kolejí. Job si byl jist: Je Jeden, který mé právo prosadí, a mne, zuboženého a bídneho, osvobodí – to byl úkol „vyplatitele“ ve Starém Zákoně (3. Mojžíšova 25,25–55). Víím, že On žije, a že Jej, svého Boha, uzřím. – Po tomto okamžiku, kdy se Job bude moci osobně radovat ve svém Bohu, vyhlíželo jeho srdce s velkou toužebností.

Bůh vyslyšel Jobovu prosbu ve verších 23 a 24 a tento nádherný projev Jobovy víry zaznamenal ve Svém věčném Slově. V něm je uchován trvaleji, než kdyby byl vytesán ve skále. Skály se rozpadnou, nebe a země pomínou, ale Boží slovo zůstává na věky (Matouš 24,35).

S obvyklou prudkostí mluví Zofar ještě jednou. Nemá jiné argumenty než jeho přátelé, a tak i on se šíří o údělu bezbožného. Posuzovat takto svého přítele vskutku nebyly myšlenky, které by přicházely od Boha. Byly to *jeho* vlastní ideje. A jak byl tento muž zaujat sám sebou, když říká: „Duch můj osvětlený nutí mne.“!

Zofar ve svých vývodech o krátkém plesání bezbožných vzbuzuje dojem, jako kdyby činil narážku na právě učiněné Jobovy projevy, a chtěl ho tím zranit. Job právě vydal svědectví o tom, že ve vzkříšení uvidí Boha, svého Vykupitele. Zofar nechce nechat tento výrok víry platit a míní: „Byť pak vstoupila až k nebi pýcha jeho..., na věky zahyne.“

Všechno, co zde Zofar uvádí, je jistě pravdivé o tom, který se nikdy neptá po Bohu a Jeho výrocích a žije jen podle své vlastní vůle. Nevěřící člověk skončí ve věčném vzdálení od Boha. Tu se jistě můžeme ptáti: „Kde je?“ – Ale všechny tyto verše se ani v nejmenším nehodí na Joba. Je Zofar skutečně tak zaslepený, že nyní nenávidí svého přítele? Nemůžeme posoudit jeho srdce, ale „z plnosti srdce ústa mluví“!

Ve 12. verši mluví Zofar o zlu, které považuje u Joba za důvod jeho bídy. Poněvadž však neví nic konkrétního, domnívá se, že je Job skryl pod svým jazykem, a nyní je za to trestán od Boha.

Jak jen mohl použít na Joba 20. verš? Cožpak neznal Job odpočinku ve svém nitru? Samozřejmě že znal! Vždyť žil v obecenství s Bohem. Jak by mu jinak mohl Bůh vystavit takové vzácné svědectví (kapitola 1,1.8; 2,3)? O žádném ze tří přátel nečteme nic podobného. A jak je to se mnou a s tebou? Mohl by o nás Bůh říci něco tak pěkného?

Bůh naproti tomu bral na vědomí Zofarova slova. Znal také stav jeho srdce. Jaká útěcha to je, když víme, že Bůh všechno vidí a slyší. I když po nějakou dobu mlčí, v pravý čas se zastane těch Svých, kteří touží před Ním chodit s upřímností. „Odkryjí nebesa nepravost jeho!“ Když Zofar řekl tato slova, asi nemyslel na to, že se jednou budou týkat jeho. Na konci knihy však čteme, jak Bůh posuzoval přátele a jejich slova: „Rozpálil se hněv můj proti tobě, a proti dvěma přátelům tvým, proto že jste nemluvili o mně toho, což pravého jest, tak jako služebník můj Job.“ (kapitola 42,7) – Touto kapitolou končí Zofarova slova.

Job odmítá Zofarův výrok: „Plésání bezbožných krátké jest, a veselí pokrytce jen na chvílku.“ (kapitola 20,5) Ve své odpovědi popisuje blahobyť bezbožných, aby ukázal, že se Zofar mylí. Jobovy zkušenosti se velmi často shodují s naším pozorováním. Nevěřící má úspěch ve světě. Stárne, zvětšuje svou moc, jeho dům má pokoj. Boží metla nad ním není, ačkoli se otevřeně staví proti Všemohoucímu a nechce o Bohu nic vědět. V blahobytu tráví své dny.

Chápeme, že v srdci zkoušeného věřícího vystupují otázky, když na toto všechno hledí. Proč se daří bezbožným dobře a mně jako věřícímu tak špatně? Skladatel Žalmů Azaf měl také takový boj a byl z toho sklíčen. Ale v 73. Žalmu, kde nám sděluje svou zkušenost, ukazuje také východisko z takové deprese. Vešel do Boží svatyně, to znamená do blízkosti Pána, a díval se na problém v Božím světle. To může pomoci i nám, když v nás vystoupí podobné otázky. V blízkosti Pána poznáme, že nevěřící, kterým se nyní daří možná mnohem lépe než nám, jdou vstříc *věčnému zatracení*. V přítomnosti Pána si také znovu uvědomíme svůj cíl. Je to sláva u Něho. Kéž bychom se, jako Job, nenechali ovlivnit ani zmást těmi, kteří Boha odmítají.

V druhé části Jobovy řeči cítíme, že se u něho projevuje změna. Neodmítá všechna slova svých přátel. Začíná uznávat pravdu, která je v nich obsažena. Jeho řeč už není tak tvrdá. I hořkost proti Bohu a touha po smrti odezněly. Možná že přemýšlel o tom, co mu bylo neprávem řečeno, a v Božím světle zjistil, že v tom je přece něco pravdivého. Připouští, že Bůh někdy náhle, uprostřed lidského blahobytu, posílá rány osudu. I tímto způsobem mluví Bůh k lidem, aby se zamysleli a obrátili se.

Každý hřbitov nám připomíná pravdu 26. verše. Lidé a jejich životní cesty mohou být velmi rozdílní, ale ve smrti „jednotejně v prachu lehnou“. Kde ale je jejich duch a jejich duše? U Krista, jejich Vykupitele, anebo na místě muk?

„V odpovědích vašich nezůstává než faleš.“ To je výsledný úsudek Jobův o „potěšování“ jeho přátel. Ano, kolik nevěrnosti musíme Pánu vyznat! I my jsme už druhé zklamali. Je jen Jeden, jenž je absolutně věrný a pravdivý a nezklame nikoho, kdo v Něho důvěřuje. Kéž by byl Job přece hleděl na Boha a na Jeho věrnost! Pak by křivdu od svých přátel dovedl lépe snášet.

Elifaz si bere potřetí slovo; ale už se jen opakuje, aby se nakonec odmlčel. Nejprve chce Jobovi představit Boží velikost a ptá se ho: Ty se domníváš, že tvá spravedlnost, o které si tolik myslíš, činí na Všemohoucího nějaký dojem? Elifaz svými slovy dokazuje, jak málo zná Boha. Bůh přirozeně není odkázán na člověka (Skutky ap. 17,25); ale očekává od Svých stvoření, že Jej budou ctít svými slovy i svým životem (Izaiáš 43,7).

Od 5. do 10. verše zahrnuje Elifaz Temanský svého těžce zkoušeného přítele přímými obžalobami. Začíná své otevřené pomlouvání nehorázným tvrzením: „Zdali zlost tvá není mnohá? Anobřž není konce nepravostem tvým.“ Poprvé jmenuje celou řadu hříchů jménem: lichva, vykořisťování, nemilosrdnost, přijímání osoby, tvrdost srdce. Ale pozvedá proti Jobovi falešná obvinění. Bezděčně se ptáme: Může věřící – a Elifaz byl věřící – někoho tak nelaskavě a nespravedlivě obviňovat? Elifaz měl jistě určitou známost a porozumění o Bohu a o Jeho cestách; ale chyběla mu láska. „A bychť měl proroctví, a povědom byl všelikého tajemství i všelikého umění..., lásky pak kdybych neměl, nic nejsem.“ (1. Korinským 13,2)

Elifaz uzavírá svou řeč tím, že vyzývá Joba k pokoření se a ke smíření s Bohem. To bylo velmi nemístné, neboť tato výzva navazovala na dříve vyslovená falešná obvinění. Například nepravost vůbec nebydlela v Jobových stanech. Naopak, jeho život se vyznačoval Boží bázní a upřímností. Bylo to něco docela jiného, co měl Job odstranit. V jeho srdci zaujímal velké místo vlastní Já, jeho samospravedlnost a jeho zásluhy.

Jestliže se ale chceme z Elifazovy řeči poučit, pak nám mají jeho slova mnoho co říci. „Přivykej... pokojněji se míti.“ Nemluví to o obecenství s Bohem, které bychom jako věřící měli v každém případě udržovat?

22. verš mluví o naučení z Božího slova. Bůh si přeje, aby nás Jeho slovo zasáhlo. Jak vážný je také 23. verš! Jestliže jsme sešli ze správné cesty, pak je třeba se obrátit a vyznat pochybení, abychom obdrželi otcovské odpuštění a opět byli šťastní. A verše 24–26 vysvětlují, že se skutečně můžeme v Pánu radovat, jen když položíme zlato do prachu – to znamená, když naše vlastní spravedlnost zmizí. Pak se Všemohoucí stane naším zlatem, tj. pokladem, který činí našemu srdci radost.

Falešná obvinění přátel vzbuzují v Jobovi neustálou touhu, aby se mohl před Bohem ospravedlnit a hájit. Je si svou věcí tak jistý, že říká: „Byl bych osvobozen od soudce svého.“ Ach Jobe, jak málo znáš své vlastní srdce a jak malá je tvá představa o Boží svatosti!

Job cítí vzdálenost, která leží mezi ním a Bohem. Rád by se dostal do Boží blízkosti, ale nedaří se mu to. S takovým smýšlením, jaké má, nenachází přístup k Bohu. „Aj, půjdu-li upřímo dále, tam ho není; pakli nazpět, nepostihnu ho.“ Ale Bůh působí a nakonec přivede Joba do přítomnosti Pána.

V 10. verši září nový paprsek víry: „On (*Bůh*) zná cestu, která jest při mně.“ Ale ještě to nejsou slova, která vycházejí z pokoření před Bohem; neboť bezprostředně nato čteme: „Bude-li mne zkušovati, jako zlato se ukáží.“ Po slovech, která zdůrazňují jeho samospravedlnost, prohlašuje Job, že je vydán Boží libovůli. A Všemohoucí jedná vůči němu jako nepřítel. „Bůh zajisté zemdlil srdce mé a Všemohoucí předěsil mne.“

Nejprve se Job opět dvakrát ptá: „Proč?“ Mnohému, co vidí a prožívá, nerozumí. Pak popisuje křivdu, násilí a utlačování chudých od bezbožných. Když tyto verše čteme pozorně, vidíme, že se člověk nezměnil. V naší době se lidé nechovají jinak. Zprávy v novinách to potvrzují každý den. A když se na bezpráví díváme z lidského hlediska, dokážeme se s tím vyrovnat stejně tak málo jako Job. Ale smíme se opírat o výpovědi Písma. Boží slovo nás poučuje, že Bůh bude jednou se vším zlem účtovat, a sice skrze vzkříšeného Člověka Ježíše Krista (Skutky ap. 17,31). Pro nás je důležité, abychom se drželi vzdálení od všeho zla.

Zvláště vážná jsou zjištění ve verších 13–17. Většina nepravostí se děje v temnu noci. Každý zloděj nebo vrah doufá, že může svůj zlý skutek ve tmě vykonat, aniž by byl viděn. Nikdo nemyslí na to, že Bůh vždycky všechno vidí. „Oko cizoložníka šetří soumraku, říkáje: Nespatří mne žádný.“ I ten se mýlí, neboť v Novém Zákoně čteme, že Bůh sám bude soudit ty, kteří tímto způsobem hřeší v skrytu: „Smilníky pak a cizoložníky souditi bude Bůh.“ (Židům 13,4)

Včerejší oddíl končil slovy: „Každý z nich je známý s hrůzami stínu smrti.“ (24,17 – přel.) Bezbožným se ve světě může dobře dařit; přesto mají své tajné starosti a smrt vrhá stín na jejich cestu. Pro každého přijde chvíle, kdy musí odejít z tohoto života. Otázka je jen: Co potom? Job mluví o šeolu, to znamená o říši mrtvých. Z Nového Zákona víme, že místo, kde jsou zemřelí až do vzkříšení, zahrnuje dvě od sebe oddělené oblasti: ráj a místo muk (viz Lukáš 16,19–31). Ten, kdo zemře, aniž by byl smířen s Bohem, zůstane ztracen pro věčnost.

Poslední Bildadova slova jsou velmi krátká. Nemá už mnoho co připojit. Dva verše jednájí o Boží velikosti a tři verše o nicotnosti člověka. Bildad přitom zdůrazňuje nečistotu stvoření, jako kdyby tu nebyla půda, na které by mohlo dojít ke smíření mezi svatým Bohem a nečistým člověkem. To jsou hořká slova pro vyčerpaného člověka, jenž se chce přiblížit k Bohu, kterého v srdci zná a v kterého věří.

Tím končí řeči přátel. Přesvědčili Joba nebo mu alespoň posloužili? Žádným způsobem! V jejich slovech ležela určitá míra pravdy; avšak tam, kde vládne takový duch odsuzování, nemůže být pomoheno duši, která je v trápení. Kéž bychom na toto naučení nikdy nezapomněli!

Dříve než Job ještě jednou v dlouhé řeči vyleje své ztrápené srdce, tepe ironickými slovy marnost Bildadovy řeči. Ironie v projevech věřícího většinou nesvědčí o dobrém vnitřním stavu. Odpověděl Pán Ježíš někdy někomu ironickými slovy? Chtějme vzhledem ke způsobu našich odpovědí vždy hledět na náš příklad, na Ježíše samotného, a od Něho se učit!

Tak jako přátelé, mluví i Job o všemohoucnosti Boha – Stvořitele. Ale nečiní to takovým způsobem, jako kdyby všechno přesně věděl. Uzavírá oddíl poznámkou: „Aj, toť jsou jen *částky* cest jeho, a jak nestižitelné jest i to *maličko*, což jsme slyšeli o něm!“ Job vyznává, že o tom velkém Stvořiteli ví jen velmi málo. Náš omezený lidský rozum bude muset vždy zůstat jen na okraji, když jde o poznání Všemohoucího. Co by to bylo, kdybychom mohli rozumět všemu? Jako slabí lidé bychom vůbec nebyli v stavu to snést.

Dlouhá debata mezi Jobem a jeho přáteli končí dvěma nevyřešenými otázkami: „Jak může být člověk spravedlivý před Bohem?“ a „Kdo může Všemohoucímu rozumět a chápat Ho?“ Obě strany měly ve vši pokoře vstoupit do Boží přítomnosti, a tam by došly pokoje, když by poznaly nejen Boží velikost, nýbrž i Jeho lásku a milost.

Tři přátelé mlčí. Job vyvrátil jejich argumenty, zvláště jejich tezi, že Bůh činitele zla ihned trestá. Ale problémy tím nejsou vyřešeny. Bůh ještě není se Svým služebníkem u cíle.

Až do konce 31. kapitoly vylévá Job své srdce. Boží Duch nám tyto dlouhé řeči dal zapsat k našemu poučení. Mějme přitom na mysli to, že nám Boží slovo představuje jednak příklady, které máme napodobovat, a na druhé straně takové, které nám slouží jako varování.

Job se začíná bez okolků ospravedlňovat. Nejprve nařiká, že Bůh zavrhl jeho právo a jeho duši naplnil hořkostí. Pak zdůrazňuje, že se až do svého posledního dechu bude držet své spravedlnosti. Nikterak nemyslí na to, aby dal svým přátelům zapravdu a poznal se jako hříšník. Job se považuje za dokonalého a domnívá se, že Bůh je nespravedlivý.

Ve verších 7–23 mluví Job o podílu bezbožných: „Ten má podíl člověk bezbožný u Boha silného.“ Myslí snad při tom, co říká, na své přátele? Stali se mu nepřáteli? To by byla ovšem smutná věc. Žel že se i mezi věřícími občas stává, že místo abychom ukázali soucit, nejsme z neštěstí druhého vůbec nešťastni.

Tato kapitola ukazuje protiklad mezi šikovností a zdatností člověka a mezi Boží moudrostí. Prvních 11 veršů je historicky velmi zajímavých. Učíme se z nich, že lidé už v době Jobově provozovali hornictví, aby získali zlato, stříbro, železo, měď a drahokamy. Už tehdy se kopaly šachty a štoly, aby bylo možné proniknout k cenným kovům a drahým kamenům. Verš 9b připouští závěr, že za určitých okolností dochází k dobývání na povrchu. Tak jako dnes, museli zřejmě bojovat s vnikáním vody do podzemních štol. 11. verš ukazuje, že i tu si dokázali poradit.

Žasneme nad stavem techniky, kterého Jobovi současníci dosáhli v hornictví. A přece se musíme s Jobem ptát: Je to skutečná moudrost? Ne, je to pouze lidská zdatnost, která dokáže skryté přivést na světlo. Pravá moudrost souvisí s poznáním Boha. Všechny technické výtvarky a všechna moudrost světa nepřivedly lidi blíže k Bohu. Bůh dal jiný způsob, abychom k Němu mohli přijít: skrze víru v poselství kříže (1. Korintským 1,18–25). „Nebo když v moudrosti Boží svět nepoznal skrze moudrost Boha, zalíbilo se Bohu skrze bláznové kázání spasiti věřící... My pak kážeme Krista ukřižovaného.“

Člověk může být velmi geniálním vynálezcem, ale Boží moudrost nemůže dosáhnout ani svou prací, ani ji koupit za zlato, stříbro nebo drahé kamení. Pravá moudrost je skrytá před očima lidí. Nemůže být odkryta lidským rozumem. Bůh sám nám ji musí zjevit. Přitom hraje naše smýšlení velmi důležitou roli. Proto „Bůh člověku řekl: Aj, bázeň Páně jest moudrost, a odstoupiti od zlého rozumnost“. Tato slova nám připomínají Knihu Přísloví, kde se velmi často mluví o pravé moudrosti. Tím je míněno dokonalé poznání všech věcí. Tak jako zde, i v Knize Přísloví se vícekrát zdůrazňuje, že bohabojné srdce je prvním předpokladem, abychom mohli pochopit Boha a Jeho myšlenky a rozumět Jeho moudrosti.

Ve Starém Zákoně se ukazuje pokračující zjevení Božích myšlenek a rad. Ale plné zjevení toho, co je v Božím srdci, nemohlo být, dokud nepřišel na zem Duch Svatý. Teprve od té doby, kdy Bůh, Duch Svatý, sestoupil na tuto zem a přebývá v každém věřícím, je možné, aby znovuzrození lidé rozuměli Božím hloubkám (1. Korintským 2,9–16). Ale i dnes je Boží bázeň a praktické oddělení od zlého bezpodmínečnou podmínkou pro porozumění Boží moudrosti.

Job se svou řečí zdaleka ještě neskončil. Nyní myslí na dřívější dny, než na něho přišlo všecko trápení, a srovnává je se současnou situací. Prodlévání u minulosti je vždy znamením toho, že srdce není před Bohem v dobrém stavu. Tak jako Job, i bohatý mladík v Marku 10 se se zalíbením díval na svůj dřívější život. Byla v něm přívětivost, Boží dary a Boží dobrota. A přece se tento muž nakonec obrátil k Pánu Ježíši zády.

V době svého blahobytu byl Job váženým mužem, který byl ctěn i mezi knížaty a vznešenými lidmi. To mu však nebránilo, aby pomáhal těm, kteří byli poškozeni. Osvobozoval zbědované, rozveseloval srdce vdovy a byl otcem chudých. Ale při všech těchto dobrých a chvályhodných činech stál Job v popředí. Je nápadné, jak často v této kapitole používá slova *já, mně, můj* a *mne*. Ve všem se sám ospravedlňoval. Nám ale píše apoštol Pavel v Epištole Galatským: „Nebo zdá-li se komu, že by něco byl, nic nejso, takového vlastní mysl jeho svodí.“ (Gal. 6,3) Kéž bychom si vzali toto napomenutí Slova i negativní Jobův příklad k srdci, neboť i v našem srdci je náklonnost k touze chtít něčím být.

Job s určitou pýchou vzpomíná na dobu, kdy s autoritou poučoval druhé, a ti mu naslouchali, aniž by pochybovali o tom, co řekl. Pro mnohé byl ochráncem a vůdcem.

Ale teď se list obrátil. Nyní nařiká nad posměchem ze strany těch, kteří jsou mladší než on. A odkud pocházeli tito posměvači? Ze zcela nízkých poměrů. Jejich otcevé byl beze cti, anebo bychom řekli, asociální lidé, kteří neměli dobrou pověst mezi lidmi. Lidé je dokonce vypudili z lidské společnosti a vyhnali ze země. Děti takových rodin se odvážily vysmívat se Jobovi a činit ho cílem svého posměchu. Jak ho to muselo bolet!

I dnes se to děje, že mládež kritizuje staré a snaží se je zesměšnit. Tento postoj uráží nejen lidi, je také proti Bohu. V zákoně čteme: „Před člověkem šedivým povstaň, a cti osobu starého, a boj se Boha svého.“ (3. Mojžíšova 19,32) I v Novém Zákoně jsme napomínání, abychom si starých vážili a ctili je. Timoteovi říká apoštol Pavel vzhledem k napomínání staršího: „Staršího (*muže*) netresci, ale napomínej jako otce.“ (1. Timoteovi 5,1) A apoštol Petr nám píše: „Podobně mládenci, buďte poddáni starším.“ (1. Petra 5,5)

Job je trápen nejen posměchem rozpustilých mladých lidí; zvláštní trápení mu připravuje jeho nemoc. Tělesné bolesti musely Joba nevýslovně mučit, když volal: „Hlodavé bolesti neodpočinou“ (17. verš – přel.) a „kůže má zčernala na mně, a kosti mé vyprahly od horkosti“ (30. verš).

Avšak horší než tělesné bolesti je domněnka, že Bůh je vůči němu krutý, že je jeho nepřítelem a chce ho zabít, nechat ho bíděně zajít. Job volá k Bohu, a Ten mu neodpovídá. Job se dříve staral o potřebné. Cožpak nesmí nyní očekávat totéž od Boha? Smutně vysvětluje: „Když jsem dobrého čekal, přišlo mi zlé; nadál jsem se světla, ale přišla mrákota.“ Nechápe trápení, které na něho Bůh přivedl. Jeho duše je ve slepé uličce. Otázky jeho srdce zůstávají bez odpovědi. Je na konci své síly. „V kvílení obrátila se harfa má, a píšťalka má v hlas pláčících.“ Ubohý Job!

A přece musíme i v takové situaci říci: Bůh nepřekročil Svou kázní míru ani o krok. Job nezemřel na svou nemoc. Ani nepodlehł zoufalství kvůli nevyřešeným otázkám. Bůh s ním nakonec přišel k cíli, a potom mu znovu požehnal.

Následuje Jobovo poslední ospravedlňování se, a sice před lidmi a před Bohem. Elifaz ve 22. kapitole jmenoval celou řadu hříchů, o nichž věřil, že se jich Job dopustil. Ztrápený muž nyní vyjmenovává jednu věc za druhou a prohlašuje, že se držel daleko od těchto hříchů. Prudkými slovy dotvrzuje svou nevinu.

Z rozhodnosti, s jakou se Job obrátil proti zlu, které chtělo vniknout do jeho života, se můžeme mnohému naučit. Poznal velké nebezpečí svodu skrze žádost očí, a proto „smlouvu učinil s očima svýma“. Jak rychle a jak snadno se dnes hřeší v sexuální oblasti! Kéž by nám Job svým rozhodným postojem vůči jiným ženám byl příkladem a pomocí!

Také faleš nenáviděl. S rozhodností zůstal na správné cestě. Pokud se týkalo čestnosti, byl tu bez výtky. Škoda, že to všechno připisoval sobě samému a nevzdal čest Bohu, který jej ostříhal!

Job jako zaměstnavatel nikterak neznevažoval práva svých služebníků a služebnic. Považoval své dělníky za lidi, kteří byli Božími stvořeními tak jako on. Od těch, kteří se dnes zasazují za práva člověka, nezávisle ke které rase a sociální vrstvě patří, by jistě obdržel dobré svědectví.

Job měl také soucitné srdce a otevřenou ruku pro chudé, vdovy a sirotky. Už ve svém mládí se o tyto neopatrné staral. Nebyla to láska k bližnímu? Prakticky ji vykonával, nejen o ní mluvil, jak se často stává.

Bohatství Joba nikdy nesvedlo k tomu, aby k němu upíral svou důvěru. A nikdy se nenechal svést k modloslužbě, to znamená ke klanění se hvězdám. Byl si vědom: „To by byla nepravost odsudku hodná; neboť bych tím zapíral Boha silného nejvyššího.“ Z neštěstí svého nepřítele neměl nikdy v srdci škodolibou radost. Pohostinnost byla pro něho samozřejmostí.

Nakonec vstupuje Job před Boha a zapomíná, že Všemohoucího nemůže nikterak srovnávat se svými třemi přáteli. I před Ním se chce ospravedlnit, a sice s pozvednutou hlavou. Chce se Mu blížít jako kníže. Tak mluví člověk, jehož přirozené svědomí ho ještě nikdy neobžalovalo, a který proto nepoznal zkaženost své přirozenosti.

41. verš je jistě nejlepším závěrem takového rozpoložení: „Skonávají se slova Jobova.“ Konečně mlčí, takže může mluvit Bůh; nejprve skrze Elihu; později se na něho obrací Pán sám. „Bůh silný jej bude stíhat, ne člověk.“

Viděli jsme, že Job byl člověk, proti kterému nemohl nikdo přednést nějakou žalobu. Vzhledem k jeho skutkům Bůh dokonce oslovil satana a ujistil ho, že na zemi není žádný jiný muž jemu rovný, který by byl tak upřímný a bojící se Boha. Ale Bůh chtěl Joba přivést k poznání, jak je v Božích očích od přirozenosti zcela zkažený a ztracený.

K tomu Bůh použil nejprve Elihu. Tento muž, který byl mladší než tři přátelé, naslouchal pozorně řečem čtyř mužů. Když všichni mlčeli, otevřel svá ústa a uvolnil svému srdci. Skrze Elihu dal Bůh Jobovi naučení, které tak naléhavě potřeboval. Často si nejsme vědomi vážných cvičení duše, která jsou nutná, abychom byli Bohem samým připraveni na to, abychom naslouchali Jemu a Jeho slovu.

Hněv Elihu měl dva důvody. Předně viděl, jak Job ospravedlňoval sám sebe více než Boha. A za druhé slyšel, jak Jobovi „těšitelé“ jej zatracovali. Elihu je krásný předobraz Pána Ježíše, u něhož nebylo přijímání osoby. Kristus nikdy nebyl stranický, nýbrž jednal vždy jen podle Boží vůle. To byl Jeho pokrm. Nehledal nic jiného, než aby se líbil svému Bohu.

Vzhledem k původu Elihu tu jsou domněnky, že je potomkem Náchora, bratra Abrahamova, poněvadž jeden z Náchorových synů se jmenoval Buz (2. verš; 1. Mojžíšova 22,21).

Elihu to s Jobem myslí dobře, ale nemůže schvalovat jeho samospravedlnost. Tak začíná na jedné straně poznámkou, že jej učinil Duch Boží. A tento Duch používá nyní Elihu jako nástroj v Boží ruce, aby slovy, která přicházejí od Boha, dosáhl Jobova srdce. Na druhé straně Elihu říká, že je stejně jako Job slabým Božím stvořením. Nechce se ani stavět nad Joba, ani nechce svými slovy Joba přivádět do úzkosti a srážet ho k zemi. Jak velmi nám Elihu připomíná Pána Ježíše, jenž se stal pravým, avšak bezhříšným člověkem a pln Ducha Svatého mezi námi lidmi vykonával Svou službu (Lukáš 1,35; 4,1.14).

Elihu představuje Jobovi jeho dvě hlavní chyby. Je tu nejprve jeho samospravedlnost, kterou stále znovu zdůrazňoval. Ale ještě horší je, že kritizoval Boží jednání a vyčítal Bohu, že s ním nakládá nepřátelsky. Slova Elihu jsou jasná: „Aj, tím nejsi spravedliv.“ – A pak vysvětluje Boží vyvýšenost. Nikdy nesmí, ani nemůže, vést člověk Boha k odpovědnosti ohledně Jeho jednání.

Ve verších 15–18 popisuje Elihu jednu stránku Božího jednání, kterou my snadno přehlízíme. Bůh často zasahuje do našeho života *preventivně*. Vidí nebezpečí, že se – snad z bujnosti – dáme špatnou cestou, a chce nás před tím ochránit.

Bůh *mluví*. Zjevuje se člověku „jednou i dvakrát“. V Jobově době se to dělo skrze sny a vidění. K nám mluví Bůh Svým psaným Slovem nebo zvěstováním, které se zakládá na tomto Slovu.

Když Boha neposloucháme, používá *trestání* (verše 19–22). Posílá nám nemoc, přivádí na nás zármutek smrtí některého příbuzného, dává nám prožít zklamání nebo nás vede do jiné zkoušky. Tímto způsobem se máme k Němu navrátit, naslouchat Jeho hlasu a opět se na Něho ptát.

Job prosil o „rozhodčího“. Nyní mu Bůh odpovídá a posílá v osobě Elihu posla a vykladače, aby ho vedl k poznání a k sebeodsouzení (viz poznámku k 23. verši v Elb. překladu). Nám poslal Bůh Pána Ježíše, abychom se poznali jako hříšníci, kteří si nezasloužili Boží přízeň. Jakmile člověk přijde k tomuto poznání a činí pokání, Bůh se nad ním slituje a vykoupí ho od jámy, to znamená od věčné zkázy. Své jednání Bůh nezakládá na přednostech člověka, ani na jeho zásluhách. Bůh sám prohlašuje: „Nalezl jsem smíření.“ (24. verš – přel.; 1. Jana 4, 10) Jaké jsou následky, když někdo přijme toto spasení a je znovuzrozen? Obecenství s Bohem, chvála a dík, a vůči lidem okolo svědectví o obdrženém vykoupení. – Jobe, poslouvej tato slova! Jsou určena pro tebe.

„Řeč vaše vždycky budiž v milosti, kořeněná solí, abyste věděli, kterak byste měli jednomu každému odpovédíti.“ (Koloským 4,6 – přel.) V kapitole 33 položil Elihu důraz na *milost*. Když se znovu chopil slova, odpovídá jeho řeč také druhé části výše uvedeného verše. Nyní koření svá slova *solí*. Nemohl Joba ušetřit výtky.

Elihu se staví na úroveň Joba a jeho přátel, kteří se vydávali za moudré, a vyzývá je: „Vyhledejme mezi sebou, co by bylo dobrého!“ Pak opakuje, co Job tvrdil. Chtěl, aby Job pochopil skutečný smysl svých slov. Tím, že se odvážil takových výroků vůči Bohu, šel, aniž by to věděl a pozoroval, „s činiteli nepravosti, a s lidmi nešlechtnými (*bezbožnými*)“.

A ať byl Job jakkoli přesvědčen o tom, že Bůh s ním jedná nespravedlivě – je takové jednání nemožné. „Naprosto Bůh silný nečiní nic nešlechtně, a Všemohoucí nepřevrací soudu.“ Ale Bůh odplácí člověku jeho jednání – ne hned; jednou však bude Bůh soudit a odsoudí všechnu nepravost. – A i když my dnes nemůžeme vysvětlit všechno Boží jednání, tu přece nechtějme nikdy pochybovat o Jeho spravedlnosti. Elihu připomíná v této souvislosti Boha jako udržovatele celého stvoření (Židům 1,3). Co by se stalo, kdyby Bůh jen na chvíli odložil Svou ruku – např. jako trest nad Svými hříšnými stvořeními? Výsledkem by byla nesmírná katastrofa.

Elihu pokračuje v popisu Všemohoucího. Poněvadž my všichni jsme dílo Jeho stvořitelských rukou, má Bůh právo zaměstnávat se lidmi podle Svých cest vlády. Když navštěvuje zlo, nemusí se držet žádného pevného pravidla. Může jednat ve Své spravedlnosti, jak On chce. Všemohoucí však také slyší volání chudého a nuzného. A nikdo Mu nemůže zabránit, aby i v takové situaci nezasáhl. „Když on spokojí, kdo znepokojí?“

Když tomu je tak, pak jedinou správnou věcí pro Joba je vyznání. Ale tak daleko Job ještě není. Ještě se nemodlil k Bohu: „Nevidím-li čeho, ty vyuč mne; jestliže jsem nepravost páchal, neučiním toho víc.“ Kéž bychom se tomuto postoji učili a jako David se modlili: „Ale poblouzením kdo vyrozumí? Protož i od tajných očist mne!“ (Žalm 19,13)

Elihu dochází k závěru, že Job nemluvil rozumně. Vyslovil slova, která ukazují, že nepoznal, kdo je Bůh. Pro Elihu jsou Jobovy odpovědi Bohu „nešlechetné“. Ano, řeči, které „rozmnožoval proti Bohu“, jsou mnohem horší než jeho samospravedlnost.

Vypadá to, že Elihu dává mezi jednotlivými řečmi Jobovi čas, aby o nich přemýšlel. Nyní hovoří po třetí. Znovu musí patriarchovi vyčítat, že tvrdil: „Spravedlnost má převyšuje Boží.“ Aby jeho myšlenky odvedl od něho samého a aby Job myslel na velikost Všemohoucího, vyzývá jej, aby hleděl na oblaky – „jsou vyšší než ty“. A pak se Elihu ptá: Myslíš, že ti Bůh musí tvou spravedlnost odplatit? Ta má cenu jen ve *tvých* očích. Co ale dáš Jemu, když jsi spravedlivý? – Nic! – „Nebo byl-li Abraham z skutků spravedliv učiněn, má se čím chlubit, ale ne u Boha.“ (Římanům 4,2)

Měla být poznána dobrota z Boží strany, ale opak je pravdou. Když se lidem daří špatně, volají o pomoc. Možná že se dokonce i modlí. Ale Bůh je pro ně jen jakýmsi druhem požární ochrany, kterou člověk může v případě nouze zavolat na pomoc. To, že Bůh je jejich Stvořitel a že má na každého člověka práva, na to lidé nemyslí. A tak mnoho lidí dnes nedostane, stejně jako kdysi Job, od Boha žádnou odpověď. A pak se ptají: Proč nereaguje? Kvůli jejich pýše! „Jistě že ošemetnosti nevyslychá Bůh silný, a Všemohoucí nepatří na ni.“ Kéž bychom se sami neustále zkoušeli, v jakém vnitřním postoji se Bohu v modlitbě blížíme! Na povýšenost a pýchu Bůh neodpoví.

Elihu opět nějakou dobu mlčí. Porozumí Job konečně, o co jde a kde chybně myslí? Pak Elihu pokračuje. Ještě má co říci, „aby dal svému Stvořiteli spravedlnost“ (2. verš – přel.).

Bůh je mocný, a přece nikým neopovrhne. Zaměstnává se spravedlivým a žehná mu. Když ale dopouští zkoušku, pak to činí za účelem, aby věřícímu ukázal, v čem selhal. V 10. verši Elihu vysvětluje, že *Bůh otevírá uši pro kázeň*. Tímto způsobem má dotyčný přijít k poznání a má být napraven. V 15. verši je ale zdůrazněno, že *Bůh otevírá ucho v soužení*, aby nás naučil lekci, které bychom se jiným způsobem nenaučili. Přes dobré svědectví, které měl Job před Bohem a lidmi, se musel naučit sám sobě se ošklivit a litovat v prachu a popeli (kapitola 42,6).

Boží kázeň může u věřících vyvolat dvojí výsledek. Slyší Boha a poddají se Mu, a „stráví dny své v dobrém, a léta svá v potěšení“. Jakmile zkouška při nás dosáhne svého cíle, Bůh ji odejme. Kdo ale nechce v kázni slyšet, „běží do rány“ (přel.). Pocítí Boží rozsudek v Jeho cestách vlády.

To, co Elihu řekl o kázni, může použít přímo na Joba. Bůh zachraňuje souženého v jeho soužení. To by zaku-sil i Job, kdyby nebyl naplněn soudem bezbožného. Jako už v kapitole 34,8, ukazuje Elihu, že Job, když ob-žalovává Boha, napodobuje bezbožné. Bylo bezpodmí-nečně nutné, aby to Job poznal a odsoudil. Až do této chvíle nebyl tak daleko. Proto ho Elihu varuje: „Hleď, abys se neohlédal na marnost (*aby ses neobracel k ni-čemnosti*), zvoluje ji raději, nežli soužení.“ Job se vzpou-zel a nechtěl trpět.

V posledních verších kapitoly vede Elihu naše zraky ještě jednou na všemohoucího Boha. Je tak vyvýšený a mocný, a přece si s námi lidmi dává tolik práce. „Kdo jemu podobný učitel?“ Ano, On by chtěl tebe i mne vyu-čovat a vést svýma očima (Žalm 32,8). Záleží na nás, zda se dáme poučit a budeme Ho poslouchat. – A Job? Neměl by tomuto Učiteli věnovat sluch? Byl moudřejší než Bůh? Anebo bylo jeho porozumění Božím cestám dokonalé? Ó nikoli! „Bůh silný tak jest veliký, že ho ne-můžeme poznati.“ Celé stvoření, tak jako obdivuhodný koloběh vody a vytváření bouřek (verše 27–33), doka-zuje Boží vyvýšenost. Když to pochopíme, bude to uži-tečně působit v našem životě. Pokoříme se pod Jeho mocnou ruku a budeme na Něho očekávat.

Bůh jako Učitel má různé pomocné prostředky, aby dosáhl srdce a svědomí lidí. Jeden z nich popisuje Elihu v 29.–34. verši 36. kapitoly a na začátku 37. kapitoly: blesk a hřmění. Přeneseno na náš život, znamenají životní rány, které mají někdy podobu bouřky. Nebyli jsme už někdy zkrúšeni, když nás postihly zvlášt' tvrdé údery, jako např. náhlé úmrtí v rodině, nehoda, těžká nemoc, hluboké zklamání?

„Bůh silný hřímá hlasem svým předivně, činí veliké věci.“ To platí nejen vzhledem ke stvoření, to se vztahuje i na náš život. Kdo by mohl říci, že vždy rozumí Božímu jednání ve svém životě? Důležité je, abychom předně nezapomínali, že On stojí za vším, i za nepochopitelnými věcmi, a abychom se proti Jeho jednání s námi nevzpírali.

Dalším prostředkem v ruce velkého Učitele jsou mraky. Nezatemnily už někdy naše světlo a neztlumily radost v Pánu? Bůh je uvedl do našeho života. Když to považuje za nutné, používá je ke kázni. Často jsou ale Jeho oblaka nositeli Jeho požehnání a používá je „k prokazování dobrotivosti“ (12. verš; Žalm 84,7).

Elihu připomíná Jobovi, aby dával pozor na Boží hlas ve stvoření. Věřící oněch dnů ještě nevlastnili psané Boží slovo, ve kterém nám je *dokonale* zjevena nejen Boží velikost, ale také Jeho srdce plné lásky. Pro svou známost o Bohu byli odkázáni na Jeho zjevení v přírodě. V 19. Žalmu nalézáme obě formy zjevení – stvoření a psané Slovo – vedle sebe a pozorujeme, jak je žalmista obojím veden k velebení.

20. verš je povzbuzením pro každého věřícího, jenž stojí uprostřed zkoušky, poslané od Boha. Nikde se neukazuje východisko. „*Nyní* nemohou patřiti lidé na světlo“ – stejně tak jako v zasmušilých, mlhou zastřených dnech nepoznávají slunce. Jakmile ale proběhla Boží doba, činí zkoušce konec, když „vítř prochází“ a rozhání oblaky. V Josefově příběhu je to překrásně ilustrováno. Josef nevinně trpěl ve vězení. Vrchní nad šenkýři na něho zapomněl. Avšak po letech byl Josef náhle vyveden z vězení. Během několika hodin byl bývalý vězeň vyvýšen a jmenován vládcem nad celým Egyptem (1. Mojžíšova 41,14.41).

Závěrečná slova Elihu jsou, abychom tak řekli, úvodem k další kapitole, kde Bůh sám odpovídá Jobovi z bouře a poučuje ho o Své velikosti a moci jako Stvořitel. Job naslouchal hlasu Elihu a je nyní připraven na Boží hlas.

V kapitole 31,35 Job zvolal: „Ať mi Všemohoucí odpoví!“ (přel.) Jobova slovní hádka s jeho přáteli a jeho monolog v kapitolách 27–31 zjevily hloubky jeho srdce a vedly Elihu k jeho slovům. Řeči Elihu ale připravily Joba na osobní setkání s Bohem. A nyní mluví Bůh ve čtyřech kapitolách „z vichru (*z bouře*)“. Patriarcha je stále ještě nemocen; prožívá noci bez spánku a trpí nevýslovnými bolestmi. Bůh k němu vlastně mluví *z bouře jeho zkoušky*.

Tak jako Bůh položil kdysi Adamovi, Kainovi a později také proroku Eliášovi srdce zpytující otázky (1. Mojžíšova 3,9; 4,10; 1. Královská 19,9), tak se zde ptá Joba: „Kdes byl, když jsem zakládal zemi?“ Pak mu formou mnoha otázek představuje celou Svou stvořitelskou moc. Nejprve mluví o zemi, pak o moři, pak o jitrní záři, smrti a světle. Z Epištoly Židům 11 víme, že celé stvoření můžeme chápat jen vírou. Job sice věřil, že je Bůh. Ale chyběla mu praktická, prostá víra, která se chápe Boží moci a velikosti ve stvoření, a zároveň působí pokorný postoj vůči jeho Stvořiteli. Nyní je Job vyzván, aby přemýšlel, zda může vysvětlit nebo poznat původ Božích skutků. Mohl jich dosáhnout nebo je pochopit?

Když se Bůh už v první části této kapitoly zeptal Joba na různé věci, které se vyskytují ve stvoření, pokračuje dále a bere za téma „vody“. Zmiňuje se přitom o každé možné formě výskytu: sníh, kroupy, déšť, rosa, led, jíní. Z těchto Božích otázek můžeme soudit, že tehdejší klimatické poměry na Blízkém východě, kde Job bydlel, byly podstatně jiné než dnes. Bůh jistě nekladl Jobovi otázky o věcech, které tento ještě nikdy neviděl. A tak můžeme mít za to, že znal sníh, led i jinovatku.

Zajímavé jsou i verše 31–33. Lidé už tehdy pozorovali hvězdné nebe a učinili svá zjištění. Objevíli souhvězdí a dali jim jména a z jejich objevení odvozovali časy.

Job musel ve všech těch otázkách, které mu Bůh položil, poznat svůj nedostatek moudrosti a rozumu, ano, svou neschopnost vysvětlit divy stvoření. Tím mu chtěl Bůh dát na srozuměnou, že ještě mnohem méně může posuzovat Boží cesty a plány s lidmi.

Jak krásný je poslední verš! Bůh představuje svému služebníkově skutečnost, že dbá na křik hladových krkavců. Čím více se pak zabývá voláním Svých vykoupěných a dává jim to, co potřebují!

Bůh nepoukazuje Jobovi jen na přírodní síly a zjevy, nýbrž mluví také o světě zvířat. Začal sycením lvů a krkavců v minulé kapitole, a nyní pokračuje a zmiňuje se o rození kamzíků a laní, o příbytku divokého osla, o volném životu jednorožce a o nedbalosti pštrosice o její mladé. Všemi podrobnostmi, o nichž se Bůh Jobovi zmiňuje, mu představuje Svoji péči o všechno stvořené.

Pštrosice a její „výchovné metody“ slouží nám rodičům jako vážné varování. V mnoha rodinách jdou otec a matka za výdělkem a přenechávají své děti každý den dlouhou dobu sobě samým. Tím vystavují své děti světu a jeho škodlivým vlivům. Bůh říká o pštrosici: „Nic nemyslí, že by je noha potlačiti, aneb zvěř polní pošlapati mohla.“ Jsou si matky, které raději vydělávají peníze, aby mohly uspokojit svá přání, než aby odpovídaly vysokému povolání matky, vědomy všech nebezpečí, která hrozí jejich dětem přenechaných sobě samým? „Tak se zatvrzuje k mladým svým.“ Ó jak je zlé, když děti přijdou domů a chybí bezpečí, které pro ně Bůh chce, protože matka není doma! Kam se mají obrátit se vším, co jim působí těžkosti nebo radost?

Síla koně, let jestřába a hnízdo orlice jsou další témata, o nichž Bůh mluví s Jobem. Bůh, jenž stvořil všechna zvířata, může nejlépe popsat jejich životní zvyky. On jim dal instinkt a každému z nich zvláštní krásu. Je užitečné pozorovat svět zvířat, protože to slouží k našemu naučení (kapitola 35,11). Když si Bůh dává takovou práci s nižšími stvořeními, čím více se zabývá těmi, které stvořil ke Svému obrazu a kteří v Něho věří!

Jak vážná jsou Boží slova, když znovu volá Joba k odpovědnosti! Ano, Job káral Boha a Jeho jednání se sebou. Můžeme říci, že Bohu vyčítal, že s ním nejedná spravedlivě. Nejsou v našem srdci také zárodky takových myšlenek?

U mnoha otázek o Božím stvoření se Job před velkým Bohem, jemuž se chtěl postavit ve vlastní spravedlnosti, stává stále menším. V jeho srdci pomalu vzchází Boží světlo. Poznává pošetilost svého mluvení a chce nyní mlčet. Ale Bůh jej vede dále, aby poznal celou zkaženost vlastního srdce. Proto Bůh mluví z bouře k Jobovi ještě jednou.

Bůh opakuje slova, jimiž uvedl první řeč: „Budu se tě ptát, a ty mne pouč!“ (přel.) Je to, jako kdyby Pán chtěl říci: Ještě jsi se nenaučil potřebné lekci. Job musí uznat nejenom svou nepatrnost vůči Bohu, ale musí také vyznat, že zhřešil, a ukázat lítost. „Což mne odsoudíš, jen abys se sám ospravedlnil?“ To je ten hlavní bod. Ještě více než Elihu, odhaluje Bůh sám Jobovu duši. Ano, „není stvoření, které by nebylo zjevné před obličejem jeho, nýbrž všechny věci jsou nahé a odkryté očima toho, s nímž máme co činit“ (Židům 4,13 – přel.).

Job na konci svých řečí řekl: „Jako kníže přiblížil bych se k němu.“ (kapitola 31,37) Nyní jej Bůh vyzývá: „Ozdobiž se nyní vyvýšeností a důstojností, v slávu a okrasu oblec se!“ Nadto má Job dokázat, že má také moc, která tak vysoce stojícímu mravnímu posuzovateli náleží. Ale Job není Bůh, aby mohl *jedním* slovem svrhnout všechno pyšné a bezbožné.

A aby Jobovi přivedl na paměť jeho neschopnost, ukazuje mu Bůh na dva Své tvory, kteří, ačkoli jsou sami zcela závislí na Bohu, jsou svou silou lidem přece daleko nadřazení. Behemot musel být obrovským suchozemským zvířetem. Popis dává tušit, že zde Bůh mluví o nějakém dinosaurovi.

Druhé zvíře, na které Bůh vede Jobovy zraky, je hrozná vodní nestvůra. Leviatan bylo pravděpodobně jedno z velkých mořských stvoření, o nichž je zmínka ve zprávě o stvoření a které jako vodní zvíře přežilo potopu mimo koráb. Ve 27. verši varuje Bůh člověka, aby se nedával do boje s touto obludou.

To nám připomíná satana, jehož je leviatan obrazem. S tímto nepřítelem nemůže žádný člověk bojovat. Každý, kdo se o to pokusí, utrpí porážku. Proto jsou všichni lidé od přirozenosti otroky satana a jsou neschopni, aby se sami osvobodili z jeho otroctví. Je ale jeden, jenž je silnější než satan: Pán Ježíš Kristus. Ten nás může a chce osvobodit. Stal se pravým člověkem, „aby skrze smrt zahladil toho, který má vladařství smrti, to jest ďábla, a vysvobodil ty, kteří bázní smrti po všecken čas života podrobeni byli v službu“ (Židům 2,14.15). Těm, kteří v Něho věří, platí výzva: „Poddejte se tedy Bohu (to měl i Job učinit), a vzeprête se ďáblu, i uteče od vás.“ (Jakuba 4,7)

Popisem této mořské obludy chce Bůh Jobovi ukázat jeho troufalost. Přes svou hroznou velikost byl leviatan jen stvořením. „Kdo tedy,“ ptá se nato Stvořitel, „postaví se přede mnou?“

Z Božích slov cítíme, jak velmi se Bůh snažil dosáhnout Jobova srdce, aby ten se před Ním pokořil. Když Bůh ukázal pýchu toho, kdo se chce postavit před Jeho tvář (1. verš), pokračuje v podrobnějším popisu leviatana. Hrůzu vzbuzující a nepřemožitelný – tehdejšími zbraněmi lidí ani nezranitelný – stojí před námi tento Boží tvor. Jak velký musí potom být všemohoucí Stvořitel, jenž ho stvořil!

I v naší době je důležité, abychom obraceli pozornost na Boží moc v přírodě. Ačkoli jako vykoupení skrze víru v Pána Ježíše jsme se stali Božími dětmi a Bůh je náš Otec v nebi, přesto bychom měli stát před Stvořitelem v náležité úctě. Co je malý, slabý člověk přes své úspěchy ve vědě a technice? Jak malý a neschopný je, jak nepatrný je jeho pokrok ve srovnání s Boží velikostí v Jeho obdivuhodném stvoření! Mohou vědci dnes dát odpověď na otázky, které dal Bůh kdysi Jobovi? Stejně jako tehdy, ani dnes nemůže člověk, jenž tak rád chce sám sebe oslavit, dát *ani jednu* odpověď. Jen Bůh sám je jediný moudrý Stvořitel, velký a všemohoucí – a zároveň milující Otec všech, kteří věří v Pána Ježíše.

Slyšíme už jen málo slov od Joba, ale ukazují nám, že v jeho srdci došlo k pravému obrácení. Předtím byl naplněn sám sebou. Nyní vidí už jen Boha a jeho velikost. O sobě si už nic nemyslí. Jeho vlastní spravedlnost, o které měl tak velké mínění, je už jen prach a popel. Tento výsledek v Jobově srdci mohl vzniknout jen v přítomnosti Pána. Jen v Božím světle poznáváme, co ve skutečnosti jsme. Naše domnělá velikost a všechny přednosti mizí.

Postoj, který Job ukazuje ve 4. verši, by nás měl vyznačovat při čtení Božího slova. Kéž bychom odložili všechny předem pojaté názory a upřímně byli hotovi slyšet to, co nám Bůh chce říci skrze Své Slovo.

Když Job dal s Bohem věci do pořádku, musí být urovnán také jeho poměr k přátelům, aby v žádném srdci nezůstala hořkost. A tak čteme, že v té chvíli, kdy se Job modlí za své přátele, obrací Bůh jeho osud. Na Joba přichází Boží požehnání. Od všeho majetku dostává dvojnásobek. Ještě jednou se mu narodí sedm synů a tři dcery. A ty první děti? Jistě zemřely jako zachráněné, a proto nebyly ztraceny. Jak velká je Boží milost, která s Jobem dosáhla takového obdivuhodného cíle (Jakuba 5,11)!

Kniha Soudců je Kniha o lidském selhání, ale také o Božích probuzeních a záchranách. Protože se člověk od oněch dnů nezměnil, je historie křesťanstva srovnatelná s historií doby soudců. Naštěstí se Bůh také nezměnil. Ještě dnes je hotov pomoci a zachránit, když Jeho lid k Němu v nouzi volá se srdcem činícím pokání. Tak najdeme v této Knize nejen historii Izraele, nýbrž mnoho poukazů i pro náš život víry.

Když Jozue zemřel, ukázalo se selhání izraelského lidu v tom, že neposlechl Božích příkázání, nevyhladil pohané obyvatele a stále více odpadal od Hospodina, až dokonce přešel modlářství Kananejských. Bůh nemohl toto jednání Svého lidu nechat bez trestu. Dopustil, aby nepřátelé opět zesílili a Izraelské ujařmili do té doby, než je trápení přivedlo zpět k Bohu. Pak jim pomohl skrze různé soudce.

Kniha začíná otázkou po Boží vůli. Ale už ve třetím verši vidíme, že Juda nebyl ochoten *zcela* důvěřovat svému Bohu a *přesně* poslouchat Jeho směrnic. Boží odpověď jim nestačila. Museli si vzít k podpoře lidskou pomoc. A tak táhl Juda do boje spolu s pokolením Simeon. Boží milosrdenství bylo veliké. Přes nedostatek víry a neposlušnost jim daroval vítězství.

V Jozue 10,1 je poprvé zmínka o *Jeruzalému*. Zde se s ním setkáváme opět. Ale dobytí, popsané v 8. verši, není úplné (srovnej s 21. veršem). Teprve za krále Davida bylo toto město dobyté celé a učiněno hlavním městem země, v němž přebýval král, a později tam byl postaven chrám (2. Samuelova 5,6–9).

O dobytí Hebronu Kálefem a dobytí Kariatsefer Otoni-
elem je nám podána zpráva už v Jozue 15,13–19. Zde, na začátku Knihy, která vypravuje o prvním úpadku Božího lidu, opakuje Bůh příběh lidí, kteří celou svou důvěru obrátili na Něho. Tím jednoznačně ukazuje, po čem touží Jeho srdce: po lidech, kteří Mu beze zbytku důvěřují a všechno očekávají jen od Něho. Jim chce darovat vítězství.

Zajímavý je význam jmen Kariatsefer a Dabir. Kariatsefer znamená „město knihy“; Dabir znamená „mluvčí“ nebo „místo, kde mluví Bůh“. Jaký poukaz na Boží psané Slovo! Pro nevěřícího člověka je Bible obyčejnou knihou, a podle toho s ní jedná. Pro Boží dítě je ale Bible hlasem živého Boha. Kéž by ještě dnes bylo mnoho Otonielů, kteří obrazejí svoji důvěru k Bohu a poddávají se Jeho Slovu! Axa nám ukazuje smělost víry, v níž i my smíme přednášet Bohu své prosby. Bůh se raduje, když od Něho očekáváme velké věci.

První následky polovičaté poslušnosti jasných Božích směrnic se ukázaly brzy. Ačkoli Juda vytáhl do boje proti Kananejským za podpory svého bratra Simeona, nemohl obyvatele nížiny vyhnat, „proto že vozy železné měli“. Juda do určité míry zpochybnil Boží nekonečnou sílu tím, že si vzal s sebou Simeona. Tímto omezením Boží moci ale omezil svá vlastní vítězství. Železné vozy byly pro něho příliš silné. Pro Boha by nebyly bývaly žádným problémem (srovnej s Jozue 17,18; Soudců 4,2.3.23.24).

Kálef, o němž byla zmínka už ve 12. verši, obdržel za dědictví Hebron. Tento muž víry a s ním Jozue byli jediní, kteří s izraelským lidem opustili Egypt, prošli pouští, a konečně došli i do země. Všichni ostatní dospělí, kteří vyšli z Egypta, zemřeli na poušti. Kálef mohl jako 85letý říci: „A ještě nyní jsem při síle jako tehdáž, když poslal mne Mojžíš.“ (Jozue 14,11) To bylo o 45 let dříve. Kálef dokázal sílu své víry, když vyhnal z Hebronu tři obry, a pak v něm bydlel se svým rodem. Obdržel Hebron za dědictví, „proto že cele krácel za Hospodinem Bohem Izraelským“.

Protiklad nacházíme u Benjamina. Dá se říci, že se toto pokolení shodlo se světem. Jebuzejští žili vedle Benjaminských a následky na sebe nedaly čekat. Na konci Knihy je pokolení Benjamin téměř vyhlazeno.

Od 27. verše pokračuje smutný seznam selhání různých pokolení Izraele. Pohanští obyvatelé nebyli vyhnáni všichni, jak to Bůh nařídil. Z části dávali plat, z části opět zesílili a prosazovali svou vůli proti Izraelským. Čemu se z tohoto selhání a z této zjevné slabosti jednotlivých pokolení Izraele můžeme učit?

V životě věřícího jsou dva velcí nepřatelé: tělo, které má věřící ještě v sobě, a svět, ve kterém žije. Jsme vyzýváni, abychom jasně odsuzovali všechny výhonky těla, ano, abychom je mrtvili (Koloským 3,5–9). To ale nemůžeme vykonat z vlastní síly, nýbrž v síle Ducha Svatého, jenž bydlí v každém věřícím. Jestliže ale nechodíme v Duchu, získá žádost těla opět nadvládu (Galatským 5,16–25). Pak se podobáme Izraelitským, kteří nejednali rozhodně proti pohanským obyvatelům a dostali se pod jejich nadvládu.

Dalším nepřítelem je svět. Jsme vybízeni, abychom se od něho oddělili (2. Korintským 6,14–18). Jestliže se ale dohodneme se světem, podobáme se pokolení Benjamin. Vniká do nás světské smýšlení, jsme jím nakaženi a budeme se pokoušet přizpůsobit své křesťanství světu. Tak tomu dnes je, žel, v širokých částech křesťanstva. Lidé se odvrátili od Božího slova a od jeho jasných naučení. A jak je to s námi?

V Knize Jozue se anděl Hospodinův – je jím Pán sám – nalézal v Galgala, kam se lid po každém vítězství vracel (Jozue 5,13–15). Tam byl lid kdysi obřezán. Galgala bylo místem, kde si vždy připomínali, že sami o sobě nemají žádnou sílu, aby šli po Boží cestě a aby dobývali vítězství. V Knize Soudců už lid nevidíme v Galgala. Proto vstupuje anděl Hospodinův do Bochim.

I my jsme v nebezpečí, že zapomeneme, že náš starý člověk je ukřižován s Kristem (= obřízka). Jakmile začneme tělesně smýšlet a jednat, pak místo abychom vedli vítězný křesťanský život, utrpíme jednu porážku za druhou. Pak bude muset Pán i nás přivést do Bochim, kde jsou slzy nad vlastním selháním. V Bochim bychom však měli být nejen zarmoucení, nýbrž měli bychom také vykonat sebesoud a odsoudit ve svém životě vše, co Bůh nemůže schvalovat. Toto sebeodsuzování zřejmě u Izraele chybělo. Nic o něm alespoň nečteme.

Od 6. verše až do kapitoly 3,4 máme určitý přehled obsahu celé Knihy:

- kapitola 2,6–10: poslušnost Izraele,
- kapitola 2,11–15: Izraelovi cizí bohové,
- kapitola 2,16–18: Izraelova probuzení a úpadek,
- kapitola 2,19–3,4: zkoušky Izraele.

Proč neznalo následující pokolení už nic o Bohu a Jeho skutcích? Snad v tom selhali otcové a svým dětem o Něm nevyprávěli?

Oddíl začíná smutným konstatováním: „Tedy činili synové Izraelští to, což jest zlého před očima Hospodiny.“ Tato vážná věta je v Knize Soudců šestkrát opakována (kapitola 3,7.12; 4,1; 6,1; 10,6; 13,1). Boží lid opustil Hospodina, který v dřívějších dnech tak rozsáhle zjevil Svou dobrotu a milosrdenství, a „sloužili modlům“. Odvrácení od Boha je vždy následováno mravní zkláznou a sociálním i politickým zmatkem. Epištola Římanům 1,19–32 líčí zlé stupně tohoto úpadku.

Boží trestání lidu vedlo ke sklonění se a sebesoudu, takže jim Bůh mohl vzbudit soudce, kteří zachránili lid z ruky jejich nepřátel. – Když věřící zhřeší, je také jen tato cesta k napravení: poznání, upřímné pokání a vyznání zlého, ke kterému došlo, a odsouzení toho v sebesoudu (1. Jana 1,9).

Epištola Židům 11 je kapitola o hrdinech víry. Když v ní je řeč o soudcích, čteme: „Kteří skrze víru vybojovali království, činili spravedlnost, docházeli zaslíbení.“ To je Boží pořadí, které platí i dnes: Skrze víru přemáhat svět, v závislosti na Bohu činit to, co je před Ním správné; pak On naplní Svá zaslíbení.

V prvních čtyřech verších jsou vyjmenovány národy, které Hospodin ponechal, aby zkusil Izraele. Následující generace, která nevěděla nic o dobytelských válkách za Jozue, dostala tímto způsobem možnost dokázat svou poslušnost vůči Bohu a Jeho Slovu. Tak tomu je i v našem životě. Vlastníme celé Boží slovo. Nemusíme pravdu teprve vybojovávat. Skrze Boží milost je nám zjevena a našemu porozumění zpřístupněna pomocí mnoha dobrých spisů věrných mužů víry. Přesto nebude ani náš život víry probíhat bez boje. I my se musíme naučit, že naše tělo není k ničemu užitečné a že můžeme být vítězni jen v síle Páně (Žalm 144,1).

První ujařmení Izraele bylo následkem úzkého spojení s pohanskými národy, které zůstaly v zemi. Vzájemnými sňatky přestoupili Izraelité jasné Boží přikázání (5. Mojžíšova 7,1–4). Když se spojujeme se světem, považuje to Bůh za nepřátelství proti sobě (Jakuba 4,4). Věřící, který se znovu otevírá světu, přijde opět pod jeho vládu a stává se nešťastným.

Zachráncem, kterého Bůh poslal Svému lidu, jenž k Němu volal z úzkosti, byl Otoniel. Setkali jsme se s ním už v kapitole 1,13. Tento rozhodný muž, který obracel svou důvěru k Bohu, nám ukazuje, jak můžeme přemoci svět: skrze víru (1. Jana 5,4.5).

Zdá se, že s Otonielovou smrtí byla pohřbena i Boží bázeň u Izraelských, takže „opět činili synové Izraelští to, což jest zlého před očima Hospodinovýmá“. Tentokrát Bůh dovoluje, aby se proti Izraelovi posilnil jiný nepřítel: sousední moábský lid. Z různých míst Starého Zákona, kde je zmínka o Moábovi, např. Jeremiáš 48,11, lze odvodit, že Moáb je obrazem těla, jehož vášně a žádosti najdou ve světě všechnu potravu (Galatským 5,24; 1. Jana 2,16). Tělo je v zásadě u věřícího ukřižováno. Jestliže ale nechodíme Duchem, začne být tělo opět činné a získá v našem životě nadvládu.

Soudcem, kterého Bůh Svému lidu poslal, byl levoruký člověk s mečem ostrým na obě strany. Tento meč nám připomíná Boží slovo (Židům 4,12), které nám jasně ukazuje, co je z těla a co přichází z Ducha (Galatským 5,19–22). Výhonky těla však musejí být důsledně odetínány, to znamená odsouzeny (Koloským 3,5.8).

Začátek vítězství a osvobození stojí ve spojení s Galgala (19. verš). Tam byl lid po projití Jordánem obřezán. Pro nás Galgala znamená, že jsme zemřeli s Kristem (Galatským 2,20; Koloským 2,11.12). Bůh na kříži v Osobě Pána Ježíše skoncoval s mým starým člověkem, poněvadž je nepolepšitelný. Na mně je, abych to prakticky uskutečňoval, to znamená, abych od těla už nic neočekával a také mu už nedával žádnou volnost.

Po třetí nechává Bůh Svůj lid utlačovat nepřítelem. Nepřítel se tentokrát jmenuje Jabín. Byl to Kananejský král. Kananejští jsou jako odpůrci lidu v zaslíbené zemi obrazem mocí zla, agentů ďábla.

V Jozue 11 čteme rovněž o Jabínovi, králi Azor. Po naprosté porážce, kterou Jozue tomuto nepříteli zasadil (Jozue 11,10.11), bychom si mohli myslet: Tento protivník je provždy vyřízen. Avšak tak tomu nebylo. Azor bylo opět vystavěno. Vládl v něm nový Jabín, a opět se ukázal jako nepřítel Božího lidu. To nám připomíná Efezským 6,13, kde jsme napomínáni, abychom po vítězství nad nepřítelem v žádném případě neskládali zbraně, nýbrž zůstávali bdělými a hotovými k boji. Jeho útoky se budou opakovat.

Slabost lidu je zde zvlášť zřetelná. Žádný muž, nýbrž žena „soudila lid Izraelský toho času“. V 5. verši je zdůrazněno, že *bydlila* pod palmou a že k ní nahoru vycházel lid k soudu. Přes svůj důležitý úkol neopustila Debo-
ra své místo jako žena. Proto mohl Bůh požehnat její službě, kterou konala ze svého okruhu ženy.

Rozumíme tomu, proč Bůh tehdy nemohl nad Svůj lid dosadit žádného muže jako soudce: Nejstatečnější mezi muži tehdy neměl odvahy, aby šel do války jen v důvěře v Boží slovo.

Boží milost je veliká. I když Barák, jehož povolal za vůdce a jemuž slíbil vítězství, Jej nepoctil důvěrou, nýbrž vyžádal si Debořin doprovod, Bůh přece stál za Svým slovem. „A porazil Hospodin Zizaru a všechny ty vozy, i všechna ta vojska ostrostí meče před Barákem.“ (15. verš) Železné vozy, které dříve tvořily hlavní zbraň mocného utlačovatele Izraele (3. verš), jsou bezcenné v boji, který vede Bůh sám. Kníže vojska Kananejských je nucen sestoupit z vozu a utíkat pěšky.

Čest porazit Zizaru nedal Bůh Barákovi, nýbrž věrné a statečné ženě. Jáhel patřila sice k čeledi Hebera, o které čteme, že „pokoj byl mezi Jabínem králem Azor a mezi čeledí Hebera Cinejského“. Ve svém srdci ale stála na straně Božího lidu. Když nyní zemdlený Zizara přišel k jejímu stanu, nechala ho vstoupit, osvěžit se a ulehnout, aby ho pak ve spánku zabila. Čím porazila nepřítele Izraele? Nástroji, které byly v okruhu její působnosti ve stanu: stanovým hřebem a kladivem.

Všichni věřící, muži i ženy, jsou povoláni, aby se vze-
přeli ďáblu. Jak? Vírou a Božím slovem, jehož je kladivo
obrazem. Zacházení s Božím slovem jako obrannou
zbraní proti nepříteli a jeho lstem je věc, která se týká
všech. I sestry by měly číst a studovat Bibli, aby byly vy-
zbrojeny proti útokům nepřítele.

Po vítězství zpívají Debora a Barák píseň k chvále Boha, jenž tak obdivuhodně pomohl a daroval jim triumf nad nepřítelem. Jsou nám v tom povzbuzujícím příkladem. Jak často jsme už směli zakusit Boží pomoc! Nechtějme zapomínat na chválení a děkování!

Zpívající hledí na Boha a na Jeho všemohoucnost (4. a 5. verš). Ale nezamlčují ani smutný stav, který vládl v důsledku nevěrnosti lidu (6. až 8. verš). Protože nepřítel vnikl, nebyla už bezpečnost na normálních cestách, ani v otevřené krajině. Lidé utekli. A proč to vše? Protože si lidé zvolili nové bohy. – Toto líčení popisuje i dnešní stav křesťanského svědectví pro Boha ve světě. Jednotu věřících už nelze vidět. Křesťanstvo se rozdělilo do nesčetných skupin a na mnoha místech se praví věřící smísili s pouhými křesťanskými vyznavači, kteří nemají život z Boha. Příčinu toho všeho je třeba hledat v odklonu od Pána a Jeho Slova. Lidé všude zavedli a uskutečňují vlastní myšlenky.

Podobně jako tehdy, vychází i dnes volání k věrnému následování *Pána*, ale také k jasnému oddělení od všeho, co není před Bohem správné (2. Timoteovi 2,19–21). Žel že zdaleka ne všichni jsou poslušni této výzvy. Patříme k těm, kteří chtějí Pána věrně následovat a jsou hotovi bojovat za víru?

V pokolení Ruben se o věci poradili, ale pak přece zůstali u stád. Galád odpočíval na druhém břehu Jordánu. Dan prodléval na lodích a Asser odpočíval na břehu moře. – Pohodlnost, pozemský blahobyť, zábavy života, ale také silné zatížení prací v povolání – to všechno může vést k nedostatku rozhodnosti při následování Pána a ke vzdání se boje víry. – Zabulon a Neftalím byli naproti tomu hotovi nasadit pro Boží věc svůj život. Směli prožít obdivuhodný zásah Všemohoucího.

23. verš mluví i k nám. Obyvatelé Meroz nedrželi s nepřitelem. Ale zůstali doma, když byla očekávána jejich pomoc v boji. Přenechali boj druhým. Jak to stojí s námi? Navštěvují pravidelně modlitební hodiny? Tam se přece bojuje boj Páně. Anebo to přenechávám druhým? Jsem z Meroz? Jak to je s mou službou pro Pána, pro Jeho dílo a Jeho lid?

Proč nebyli obyvatelé Meroz na straně Pána? Možná že si řekli: „Beze mne to jde také.“ Byla to falešná pokora? Mysleli si: „Kdybychom byli silnější a uměli lépe bojovat, ano, pak...?“ Nevěřili ve vítězství Pána? Anebo byli jen zbabělí, lhostejní a leniví? – Neznáme důvody lidí z Meroz. Ale víme, co chybí nám. Kéž bychom se nechali povzbudit odvahou Jáhel.

Po dalším čtyřicetiletém období klidu se Izrael znovu odklonil od Boha. Nyní Bůh použil Madianské, aby provedl Izraele kázní. Tito nepřátelé uloupili Božímu lidu všechno živobytí a zkazili zemi, takže Izrael velmi zchudl. V nouzi volal pak lid ke svému Bohu.

Ale dříve než Bůh daroval pomoc skrze nového soudce, poslal k nim proroka. Zde nalézáme to, co Bůh později velmi často opakoval: Poslal k nim proroka s Božím poselstvím, aby dosáhl jejich svědomí a přivedl jejich srdce k sobě zpět. Skrze zde jmenovaného proroka připomíná Bůh Svému lidu věrnost, v níž jednal. Vyjmenovává sedm bodů, a musí potom žalovat: „Ale neuposlechli jste hlasu mého.“

V našem osobním životě musí Bůh často jednat podobně jako zde. Když se od Něho odvrátíme, nabývají u nás vrchu pozemské záležitosti, jako starosti, bohatství a zábavy života. Olupují nás o radost v Pánu Ježíši, o radost z nebeských a věčných pravd a činí nás duchovně chudými. Abychom si všimli, co nám vlastně chybí, musí nám Pán často vážně mluvit k srdci. Teprve když jsme porozuměli, co On pro nás učinil a v čem jsme byli neposlušni, může nám pomoci a napravit nás. Zbloudilý věřící může být jen tehdy opět zdravý, když znovu čte pravidelně Bibli a dbá na Boží hlas.

Anděl Hospodinův – Pán sám – přichází nyní k tomu, jenž měl Izraele osvobodit. Gedeon patří k těm, kteří v těchto zlých dobách ještě měli něco k jídlu. Ale musí mlátit pšenici potají, aby ho nikdo neviděl. Bůh povzbuzuje toho, jenž se má stát Jeho služebníkem. Dává mu těžký úkol, ale zároveň mu zaslibuje Svoji pomoc. Jak reaguje Gedeon na tyto zkušenosti s Pánem? Chtěl by Mu přinést oběť, aby Mu vyjádřil svou poctu. A když se jeho srdce před Bohem zcela uklidnilo a zmizela každá obava, staví oltář, aby se klaněl Bohu.

Gedeon je pro nás následování hodným příkladem. I my žijeme v dobách, kdy Boží lid zchudl. Ale sytíme se osobně Božím slovem? Je pro nás Bible duchovním pokrmem? Gedeon měl zármutek kvůli stavu, v němž se Boží lid nalézal. K tomu byl skromný a pokorný. Věděl, že z vlastní síly nemůže Izrael zachránit. Když jsme stejně pokorní, může nás Pán rovněž použít a my zakusíme, že Jeho zaslíbení: „Aj já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa.“ – je pravdivé.

Oltář „Jehova – Šalom“ (Hospodin – pokoj) mluví o upevněném pokoji, který měl nyní Gedeon v srdci. Tak se i naše srdce stane pokojným a šťastným v Bohu, když ví, že na základě Kristova kříže je vše dobře učiněno. Teprve potom jsme v stavu konat pro Boha nějakou službu.

Až do této chvíle byl mezi Gedeonem a Pánem jen skrytý osobní vztah. Nyní dostává Gedeon úkol k veřejnému vyznání, a tím k jasnému postoji pro Pána. V Novém Zákoně nalézáme v Epištole Římanům 10,10 podobnou myšlenku: „Srdcem se zajisté věří k spravedlnosti, ale ústy vyznání se děje k spasení.“

Jméno modly Bál znamená „pán“. Jestliže měl nyní být v Izraeli Pánem opět Hospodin, musely modly ustoupit. Není možné mít dva oltáře, které jsou jeden proti druhému, tak jako Bálův oltář a oltář Hospodinův. „Jaké spolčení chrámu Božího s modlami?“ (2. Korintským 6,16) Tak ani věřící nemůže nikdy sloužit dvěma pánům. Pán Ježíš musí být Pánem v našem srdci. Když nás chce ovládnout něco jiného a odvést naše náklonnosti od Pána, pak nám nezůstává nic jiného, než takové „oltáře“ a „sochy“ posekat a odstranit.

Gedeonův skutek víry, i když jej vykonal v noci, nemohl zůstat dlouho skryt. Rozhodné vystoupení pro Boha vyvolá ihned nepřátelství lidí. Avšak brzy se ukázalo také první ovoce Gedeonova postoje. Jeho vlastní otec se zasazuje za svého syna a staví se proti Bálovi, jemuž dříve vystavěl oltář (25. verš). Přezdívka, kterou dal Gedeonovi, pro něho nebyla hanbou nýbrž ctí.

Lidé města Ofra představují nepřátele *zvenitř*. Madian, Amalech a východní národy představují nepřátele, kteří útočí *zvenku*. I nám hrozí nebezpečí z těchto dvou stran. Od cesty následování Pána můžeme být odvedeni jak pozemsky smýšlejícími nebo světskými křesťany, tak i nevěřícím světem.

Pro boj proti Madianským posilnil Gedeona Duch Hospodinův, anebo, jak je to napsáno v poznámce (*k Elb. překlada*): oblékl jej. Když byl takto zahalen od Ducha Božího, zmizelo ze zorného pole vlastní já. Jasným zvukem trubky a vyslanými posly svolával Izrael k boji. Rozhodnost vůdce povzbudila mnohé, aby poslechli jeho volání. Všimněme si, jak Bůh vedl Gedeona: nejprve k pevnému vnitřnímu pokoji, pak ke svědectví před lidmi kolem sebe, a nakonec do boje. Toto Boží pořadí platí i dnes.

Ačkoli Gedeon nebyl sebejistý muž, chtěl Bůh Svému lidu dát skrze něho osvobození. Sklonil se ke Svému váhavému služebníkovvi a dal mu dvojnásobné potvrzení, že Izraele skrze něho chce zachránit. Ve vlněném rounu vidíme navíc prorocký obraz. Až ke kříži leželo Boží požehnání jen na Izraeli. Národy neměly k pravému Bohu žádný vztah. Na základě toho, co se stalo na kříži ve třech hodinách tmy (noc; 40. verš), proudí nyní požehnání skrze evangelium ke všem národům, zatím co Izrael je jako Boží lid postaven stranou.

32 000 se nechalo mobilizovat pro boj. Ale Bůh prohlásil: „Příliš mnoho jest lidu s tebou.“ Viděl nebezpečí, že budou nakonec připisovat vítězství sobě místo Bohu. Bůh nepotřebuje velké množství, aby se o ně opíral jako my, kteří rádi mluvíme o tom, jak velké je naše místní shromáždění nebo kolik lidí se při té či oné příležitosti obrátilo.

Ti, kteří přišli, byli podrobeni dvěma testům, aby se zjistilo, kdo je skutečně schopný k boji. Na otázku, kdo se bojí a leká, se jich vrátilo 22 000 domů. Chyběla jim neotřesitelná důvěra v Boha, která by zahnila ze srdcí bázeň. Ale 10 000 bylo pro Boha ještě mnoho. Druhá zkouška, způsob, jak budou pít vodu, měla ukázat, ko-ho Bůh skutečně může použít. Jak dopadl výsledek tohoto testu? Jen 300 jich čerpalo vodu dlaní *když šli*. Utišili sice nejhorší žízeň, ale nenechali se vodou odvést od vlastního cíle, od boje proti nepřátelům. Tyto mohl Bůh použít.

Čemu se z toho můžeme učit? Jsou dvě velká nebezpečí, která mohou ovlivnit naši použitelnost ve službě pro Pána: bázlivost a pohodlnost. Mnozí, kteří mají důvěru v Boha, aby se postavili těžkostem, selhávají tváří v tvář přirozeným požehnáním, která nám jsou k dispozici.

Neobvyklý výběr Gedeonových vojáků z Boží strany znamenal i pro vůdce zkoušku víry. Ale Pán mu chtěl ukázat, že vítězství závisí jen na Boží moci. Proto muselo být vojsko zmenšeno až na 300 mužů. Bůh chtěl posilnit i důvěru Svého zkoušeného služebníka a nechal ho osobně slyšet, jakým způsobem On už působil, aby znejistil tábor nepřítele. Ječný chléb jako potrava chudých je obrazem malosti a nevýznamnosti, toho, co ve světě nic neznamená. Ječným chlebem byl Gedeon sám (srovnej s kapitolou 6,15). Avšak právě skrze něho a jeho 300 mužů chtěl Bůh Madianské porazit. Jakým povzbuzením musel být pro Gedeona tento vyprávěný sen! Ještě dříve, než boj začal, poklonil se Bohu (srovnej s 2. Paralipomenon 20,12.17.18).

S pevným přesvědčením, že „dal Hospodin v ruku naši vojska Madianská“, se vrátil ke svému malému vojsku a udělil své rozkazy. Bez válečných zbraní, jen s troubami, prázdnými báněmi a hořícími pochodněmi v nich jako výzbrojí šli do boje. Apoštol Pavel podobně Korintským napsal: „Máme pak poklad tento v nádobách hliněných, aby důstojnost té moci byla Boží, a ne z nás.“ (2. Korintským 4,7) Jako věřící lidé jsme jen křehké nádoby a naše Já musí být rozbito, aby Boží světlo bylo vidět a mohlo svítit.

Vlastní „útok“ začal tím, že těch 300 mužů zatroubilo v trouby, rozbili džbány a s pozdviženými pochodněmi volali: „Meč Hospodinův a Gedeonův!“

Už jsme se zmínili o 2. Korintským 4 jako o novozákonním souběžném místě k situaci, která je zde popsána. Další místo, které ukazuje duchovní použití našich veršů, je Filipským 3,3: „Nedůvěřovat v tělo“ odpovídá rozbití džbánů. Bůh našeho starého člověka ukřižoval a soudil v Osobě Pána Ježíše, protože starý člověk je nepolepšitelný. Nemysleme si tedy už nic o své síle, své moudrosti, ano, o všem, co jsme sami ze sebe! Bůh může ve Své službě použít jen „rozbité džbány“, které vědí, že jsou zcela závislé na Něm, a také se o Něho opírají. „Chlubit se v Kristu Ježíši“ odpovídá trubení v trouby. Kéž by v našem životě byl Pán Ježíš stále více vidět! „Živ jsem pak již ne já, ale živ jest ve mně Kristus.“ (Galatským 2,20) A válečné volání Gedeonových mužů připomíná Žalm 34,3: „V Hospodinu chlubiti se bude duše má.“ a 1. Korintským 1,31: „Aby kdo se chlubil, v Pánu se chlubil.“

Soud nad Madianem byl vykonán Bohem samým, když „obrátil Hospodin meč jednoho proti druhému, a to po všem ležení.“ K pronásledování poražených nepřátel byli nyní svoláni všichni. Důvěra v Boha a poddanost Jemu vedly k jasnému vítězství.

„Spatřil jsem všelikou práci a každé dobré dílo, že jest k závisti jedněch druhým.“ (Kazatel 4,4) Gedeon musel zakusit, že i ve službě pro Pána může být předmětem závisti. Efraimští, „lid mnohý a silný“ (Jozue 17,17) činil Gedeonovi prudké výčitky. Ale bylo to skutečně oprávněné? Cožpak neslyšeli volání k boji? Přijít po boji k rozdělení kořisti a dělat výčitky tomu muži, jehož Bůh tentokrát mohl použít, nebylo těžké.

Jak reagoval Gedeon? Pokorně postavil sám sebe do pozadí. Tím odejmul svým žárlivým bratřím příčinu nespokojenosti, uchlácholil je a získal je pro sebe. Gedeon mluvil řečí člověka, který se trochu naučil, co je oddanost Bohu v sebezapření.

Pro Gedeona a jeho 300 mužů nebyla válka u konce, dokud oba *králové* nebyli zbiti. Přes svou únavu nedostali bojovníci žádnou podporu od lidí ze Sochot a Fanuel. – Tak bohabojní věřící, kteří chtějí jít jen v důvěře v Pána a v poslušnosti vůči Jeho Slovu, nalézají často málo pochopení a podpory u křesťanů, kteří se opírají o to, co člověk vidí, anebo důvěřují vlastní „věži“. – Gedeon a jeho mužové se nenechávají zmalomyslnět a díky své vytrvalosti dobývají vítězství (srovnej se Zjevení 2,3).

Při návratu uskutečnil Gedeon své pohružky proti mužům ze Sochot a obyvatelům Fanuel. V tom pro nás spočívá duchovní význam. Pro lidi ze Sochot platilo jen to, co člověk vidí, jinak nic. Když při nás přítomné, viditelné a časné věci opět nabudou vrchu, musí nás Bůh často provést kázní skrze starosti, neklid a úzkosti života – to jsou ty ostré trny pouště, aby naše zraky byly opět obráceny na budoucí, věčné věci. Může se ale také stát, že opět důvěřujeme v tělo – v takovou věž. „Věž“, to znamená vše, v co naše srdce důvěřuje, musí být stržena, abychom se navrátili a našli opravdový pokoj jen ve svém Bohu. Ale zboření věží je často bolestná záležitost.

Králové Zebah a Salmun představují svět, který svými lichotivými slovy je pro věřícího nebezpečím, i když ten už nepatří k tomuto systému (Galatským 1,4; Jan 17,16). Gedeon se nenechal zmýlit jejich slovy o své postavě a své síle a zabil je jako nepřátele svého lidu a své rodiny. Proč ale pro sebe vzal zlaté půlměsíce (halže) s krků velbloudů? Nalezla pýcha v jeho srdci těmito pochlebnými slovy přece nějakou potravu? Z Gedeonova smutného konce musíme soudit, že tomu tak bylo.

Závěr Gedeonova příběhu nám ukazuje, že je snazší dobýt vítězství, než je správně použít, a že je snazší dosáhnout nějakého postavení, než je hodně zaujímat.

Přirozeným následkem obrovského vítězství nad Madianem bylo, že izraelský lid chtěl toho vítězného muže učinit nad sebou vládcem. Gedeon se ale stavěl proti tomuto pokušení slovy: „Nebudu já panovati nad vámi... Hospodin panovati bude nad vámi.“ Žel že chvála, kterou Gedeon z různých stran obdržel, vzbudila v jeho srdci touhu po poctě. Navenek bylo ještě všechno dobré, vnitřně ale bylo jeho srdce už svedeno a už nebylo před Bohem upřímné. Na jeho prosbu mu dali zlaté náušnice ze své kořisti, z nichž vyhotovil efod a složil ho ve *svém* městě. To se stalo Gedeonovi a jeho domu léčkou. Byl to začátek obnoveného modlářství v Izraeli. Muž, který vedl své bratry k vítězství nad Madianskými, je nyní sváděl ke zlému modlářství. Náušnice Izmaelitských udělaly to, co nedokázaly vykonat jejich meče. Prokazování přátelství bylo nebezpečnější než tvrdá slova mužů Efraim. – Kéž bychom se z průběhu Gedeonova života naučili, jak klamná jsou naše srdce, a dali se varovat!

9. kapitola nám sděluje smutné pokračování historie Gedeonovy rodiny. Syn, který vzešel z nesvatého spojení Gedeona se ženou ze Sichem, touží po postavení, které jeho otec odmítl: Chce se stát králem. Jméno Abimelech znamená: „Můj otec je král.“ Tento Gedeonův potomek si tedy nárokuje vládu nad Božím lidem do stejné míry na základě následnictví v úřadu. Dále se pokouší dosáhnout svého cíle krajně krutým způsobem: Dává zabít všechny své bratry. Jen jediný, ten nejmladší, ušel masakru.

V historii církve můžeme najít obdobu k Soudců 9. Apoštol Petr napsal kdysi starším: „Paste stádo Boží, kteréž při vás jest, opatrujíce je, ne z nucení, ale dobrovolně, ne pro mrzký zisk, ale ochotně, ani jako panující nad vlastnictvím, ale příkladem jsouce stádu.“ (1. Petra 5,2.3 – přel.) K tomu ve své 2. epištole, kde mluví o své nadcházející smrti, neustanovuje žádného následníka. A přece vyznávající církve se už o několik století později dala Abimelechovou cestou. Římský biskup byl vyzdvižen za papeže a označen za nástupce apoštola Petra. Římská církev začala „vládnout nad svým vlastnictvím“, a přitom hrál materiální zisk důležitou roli. A nebála se ani pronásledovat a zabíjet tak zvané kacíře.

Jen jeden – Gedeonův syn, který přežil – pozvedá svůj hlas proti obyvatelům Sichem a Abimelechovi. Použitím podobenství se pokouší dosáhnout srdcí lidí. Tři stromy nebo keře odmítají stát se králem nad stromy: oliva, fík a vinný kořen. Chtějí raději přinášet své ovoce, než být „postaven nad stromy“. Trnitý keř (Kral. překlad: „bodlák“), který se nemá čeho vzdát, je ochoten stát se králem, ale zároveň ohlašuje nejprísnější opatření proti tomu, kdo se mu nechce svěřit.

Čemu nás učí tento příběh? Lidské srdce je vždy nakloněno k tomu, aby opustilo Boha jako svého Krále a Pána a postavilo se pod lidskou vládu. Jak často se nechávají i křesťané více ovlivňovat lidmi než Božím slovem. Toto vyprávění ale také ukazuje, že často ti, které Pán skutečně obdařil, aby Jeho lidu sloužili, odmítají vládnoucí roli a chtějí zůstat ve službě, kde pro Boha vzchází ovoce. Lidé, kteří by rádi hráli nějakou roli, se často podobají zmíněnému keři. Kéž bychom se nechali varovat, ale také nad sebou bděli!

Ale nemluví Nový Zákon o „vůdcích“ (Židům 13,7.17)? Ano, ale jejich vláda je charakterizována láskou. Právě vůdcové mezi věřícími se nesnaží vyvýšit sami sebe, nýbrž chtějí v pokoře plnit úkol, kterým je Pán pověřil. Takovým se máme poddávat (1. Korintským 16,15.16).

Po třech letech se začíná Jotamovo proroctví plnit. Bůh poslal zlého ducha mezi Abimelecha a obyvatele Sichem. Tím se zanítil oheň, který Jotam oznámil. Verš 24 ukazuje, že Bůh chtěl potrestat jak zlé jednání Abimelechovo, tak i jednání obyvatelů Sichem, kteří podporovali vraha. Bůh je spravedlivý. Jednou povede k odpovědnosti *všechny* lidi, kteří neuvěřili v Pána Ježíše, jejichž hříchy nejsou odpuštěny a shlazeny krví Ježíše Krista. U Boha se zlo nepromlčuje. I když Boží trpělivost trvá ještě dnes, tu přece bude jednou Bůh soudit každý hřích.

V případě Abimelechově vystoupil Gál, který poštlal lidi ze Sichem ke vzpouře, a pak se postavil na čelo vzpoury. – Jestliže jsme v Abimelechovi viděli obraz papežství, tu Gál představuje protestantismus, který vyšel z reformace. Reformace sama byla Božím dílem. Bůh se postaral o to, aby bylo znovu zvěstováno učení o ospravedlnění jedině z víry a aby mezi lid přišlo psané Boží slovo v dobových překladech. S nástupem protestantismu ale vzniklo mnoho neduchovních, ano, tělesných reakcí na náboženskou tyranii Říma. Vyvinul se *tělesný* odpor proti *tělu*, což nikdy nemůže dojít Božího uznání.

Zebul, Abimelechův místodržící, se nepostavil na stranu vzbouřenců. Stál na straně svého představeného a zradil vzbouřence. Navíc udělal Abimelechovi konkrétní návrh, jak může znovu získat odpadlé město. Abimelech uposlechl a měl úspěch, takže Gál byl nakonec ze Sichem vypuzen.

Bezděčně se ptáme: Co je Božím úmyslem, když nám tak smutnou událost sděluje ve Svém Slově tak podrobně? Nechce nám tím dát ilustraci stavu křesťanstva, jak je nalézáme prorocky v dopisu Tyatiře? Jde o církve v době středověku. Tehdy na sebe strhla neoprávněně takovou moc, že nikdo už proti ní nemohl vystoupit nebo se od ní oddělit. Římská církev vykonávala svoji moc na základě patriarchálního systému, který jí umožňoval dát všem jejím požadavkům (rozhodnutím koncilů) důraz. Zebul, vrchní úředník města Sichem, představuje v tomto obrazu všechny „spolupracovníky“ na různých stupních (kněží, biskupy, arcibiskupy atd.). Kolik lidí se ve středověku pokusilo zbavit této moci, a zaplatilo za to svým životem!

Opětne získání moci nad lidmi ze Sichem proběhlo stejně krvavě jako původní dobytí moci Abimelechem, když zabil všechny své bratry. Zahánání Gála s jeho bratry mu nestačilo. S přehnanou krutostí postupoval proti občanům Sichem. Bůh to dopustil jako *Svůj* soud nad těmito lidmi, kteří dříve posilovali Abimelechovy ruce při zabití jeho bratrů. Byli spoluvinní na krvi mužů, kteří byli tehdy zabiti.

Když mnoho obyvatelů Sichem bylo zabito na otevřeném poli Abimelechovou zálohou, utekli ostatní „z věže Sichem“ do „hradu svého, chrámu boha Berit“. Nic jim to nepomohlo. Padli za oběť prohnání Abimelecha, který celé útočiště zapálil. Tito muži důvěřovali *svému* opevnění a *svým* bohům – a zahynuli.

Smutná zkušenost lidí ze Sichem nás varuje abychom se neopírali ani o svou sílu, ani o své schopnosti a své možnosti. Nikdy se nechtějme svěřovat někomu jinému než našemu Bohu. „Věže pevná jest jméno Hospodino-vo; k němu se uteče spravedlivý, a bude povýšen.“ (Příslaví 18,10) Abimelechovy úspěchy prorocky ukazují na přibývajícím vliv římské církve, který se i v naší době projevuje různým způsobem.

Vše působilo dojmem, že Abimelech je neporazitelný, ale Bůh se postaral o to, aby se Jeho slovo o Abimelechovi naplnilo. Krev jeho bratrů přišla zpět na jeho hlavu. Při obléhání Tébes, kdy chtěl použít stejnou taktiku jako u věže v Sichem, svrhla jedna žena *kus žernovu* na jeho hlavu, takže zemřel.

V této kapitole jsme našli mnoho paralel k římské církvi. Je udivující, že i náhlý konec tohoto muže se hodí do tohoto obrazu. Oznamovaný soud nad falešnou církví (Babylonem) propukne také velmi náhle. „Jedné hodiny přišel odsudek tvůj.“ (Zjevení 18, 8.10.16.19) A když ve Zjevení 17 a 18 je podrobně popsán rozsudek nad Babylonem, mluví na konci Duch Svatý také o žernovu jako v našem textu. „I zdvihl jeden silný anděl kámen jako žernov veliký, a hodil jím do moře, řka: Tak prudce uvržen bude Babylon, to město veliké, a nikoli více nebude nalezen.“ (Zjevení 18,21)

„A tak odměnil Bůh zlým Abimelechovi za nešlechtnost, kterouž páchal proti otci svému, zmordovav sedmdesáte bratrů svých.“

Na začátku této kapitoly čteme zprávu o působení soudců Toly a Jaira. Tola znamená „červ“. Toto jméno, které vyjadřuje sebeponížení, stojí v přímém protikladu k Abimelechovi (= můj otec je král), který se snažil dosáhnout vlády. Bezděčně vzpomínáme na Pána Ježíše, jenž měl jako Davidův Syn nárok na královský trůn v Izraeli, ale musel naříkat: „Já pak červ jsem, a ne člověk, útržka lidská a povrhel vůbec.“ (Žalm 22,7) Tento pokorný Ježíš přišel, aby *zachránil* Svůj lid od jejich hříchů (srovnej 1. verš s Matouš 1,21). Víme, že to pro Pána Ježíše znamenalo smrt na kříži.

Během času těchto dvou soudců neslyšíme nic o odvrácení lidu od Boha. Avšak po Jairově smrti se vyvinula modloslužba tím horší. *Všechny* modly okolních pohanských národů byly od Izraelitů převzaty. Zdá se, jako kdyby si každý vyhledal tu, která se mu nejlépe zamlouvala. Zde se ukazuje něco z toho, o čem svědčí další kapitoly: „Každý, což se mu vidělo, to činil.“

Následkem tohoto smutného odklonu od Boha byl nový útlak skrze nepřátele. Tentokrát použil Bůh Filistinské a Ammonitské. „I byl Izrael náramně soužen.“

Bůh dopustil, aby byl Jeho odpadlý lid soužen ze dvou stran: od východu přišli Ammonitští, ze západu Filistini. Těžká situace přivedla Izrael k vyznání před Bohem: „Zhřešili jsme tobě.“ Bylo to pravé, anebo to byl jen následek tlaku z vnějšku? V každém případě je Bůh hned nevyslychá, nýbrž jim připomíná Svoji dobrotu, kterou jim prokázal při dřívějších osvobozeních. Nebyl jen tak ihned hotov je zachránit. Měli hledat svou pomoc u model, které si zvolili.

Zdá se, že poznání ohledně zlých cest šlo u Izraelitů přece hlouběji. Ještě jednou vyznali: „Zhřešili jsme“, a přinesli ovoce hodné pokání, když vzdálili ze svého středu modly a znovu sloužili Hospodinu. Pak čteme o Božím soucitu k Jeho utlačovanému lidu.

My nejsme jiní než Izrael. Když jsme jako věřící zhřešili a máme sklízet následky zlých cest, jsme rychle hotovi vyznat své hříchy. Ale Bůh vidí do našeho srdce a ví, zda jednáme jen pod tlakem okolností a přejeme si ulehčení, anebo zda skutečně litujeme hříchu, ke kterému došlo. Možná že i my potřebujeme odstranit ze svého života něco, co nás svádí k hříchu. Bůh chce, abychom viděli u sebe kořen hříchu a odsoudili ho. Pak je hotov odpustit.

V této kapitole dává Bůh odpověď na otázku lidu, kdo počne bojovat proti Ammonitským. (Srv. s kap. 10,18.) Je to Jefte, udatný muž, jenž ale byl pro svůj neslavný původ od svých příbuzných zapuzen. Tohoto muže chce Bůh učinit soudcem nad Svým lidem. Viděl, že statečnost Jefte je věcí víry. A tak se setkáváme s jeho jménem v seznamu hrdinů víry v Židům 11.

V 1. Korintským 1,26–28 říká apoštol Pavel vzhledem k nám věřícím, že Bůh nevyvolil mocné, vznešené, moudré a silné ve světě, nýbrž „neurozené u světa a za nic položené“. A tito vyvolení, kteří nemají nic, čím by se vykázali, jsou přes svoji slabost učiněni hodnými, aby v tomto světě jako věřící nesli charakterové rysy Pána Ježíše. Jaká výsada!

Bůh nám v životě Jefte i přes jeho nedostatečnosti ukazuje něco z Pána Ježíše. – Jeho bratři jej zahnali, později však měl být jejich vůdcem. Pán byl při Svém prvním příchodu od Svého lidu zavržen a ukřižován. Tím Židé prohlásili: „Nechceme, aby tento kraloval nad námi.“ (Lukáš 19,14) V budoucnosti však uznají bohabojní Židé za svého Mesiáše Toho, jehož probodli. Pak jim přijde na pomoc, osvobodí je a bude jejich králem.

Jefta je jediný soudce, který se nepustil ihned do ozbrojeného boje s nepřítelem. Chtěl vědět, proč Ammonitští vytáhli proti Izraelským do války. Územní nároky, které uplatňovali, se prokázaly jako neoprávněné, jakmile byla vedle nich postavena pravda. Jefta s nepřítelem nediskutoval a neuzavíral také žádné kompromisy. Postavil prostě nároky nepřítele proti pravdě.

Cesta, po které šel Jefta, je otevřena i nám. Dnes žijeme v době, kdy pravda Božího slova je ze všech stran napadána. Kritikové popírají biblické zázraky. Napadají Osobu Pána Ježíše jako Boha i člověka. Zpochybňují spasení a učí, že věřící může opět zahynout. Boží slovo je napadáno i mnoha moderními křesťany. O některých jasných výpovědích Bible tvrdí, že už ztratily platnost. Tím je zeslabována pravda. Ano, musíme vyznat, že se necháváme nakazit okolním světem a jeho smýšlením. Když je bohabojný křesťan s tím vším konfrontován, není užitečné pouštět se do diskusí. Je třeba rozhodně držet celé Boží slovo, stát za pravdou Bible a ústně i odpovídajícím praktickým životem o ní svědčit.

Nepřítel nebyl ochoten uznat pravdu. Došlo k válce. Ale Bůh stál za Svým služebníkem a podal mu svědectví o Své pomoci tím, že na Jefte sestoupil Duch Hospodinův. V síle tohoto Ducha táhl vůdce proti nepříteli. Žel že mu tento viditelný Boží slib nestačil. Podobně jako kdysi Jákob, vyjednal si s Bohem smlouvu (srovnej s 1. Mojžíšova 28,15.20–22). Při vítězném návratu mělo to, co mu vyjde ze dveří jeho domu vstříc, *patřit Hospodinu*, a chtěl mu to *obětovat jako zápalnou oběť*.

Bůh daroval Jefte vítězství nad Ammonitskými. Avšak když se vrátil, přivedl ho jeho slib – nikoli jeho dcera (35. verš) – do velkého trápení, neboť mu vyšla vstříc jeho jediná dcera.

Neblahý slib Jefte nás učí dvěma důležitým pravdám, jichž bychom měli dbát a podle nich žít. Předně Bůh chce, abychom Mu neomezeně důvěřovali a byli poslušni Jeho Slova. Více od nás nežádá. Nikdy si nedává Svou pomoc od nás zaplatit. Za druhé bychom se měli vyvarovat toho, abychom činili nepromyšlené sliby. Vždyť nemáme ve své moci ani další hodinu svého života. Proto Pán Ježíš v Novém Zákoně takový slib výslovně zakázal (Matouš 5,33–37). Příliš rychlá slova a sliby mohou mít závažné následky (Příslloví 20,25 – Elb. překl.).

Spor mužů z Efraima a jejich otázka Jeftemu připomínají podobnou událost z doby Gedeonovy. Tehdy činili Gedeonovi výčitky, zde napadají Jefte, proč vytáhl do boje bez nich. Nebyla to znovu žárlivost, která je strhla k takovým slovům? – Ano, když hříchy ve svém životě neodsoudíme *spolu* s kořeny, budou se brzy opakovat.

V prvním případě odvrátila mírná odpověď Gedeonova hněv Efraimův a zabránila bratrovražedné válce. Zde ale nenalézáme pokoru. Jefte platí Efraimovi stejnou mincí. Přitom je zjevná jeho samolibost, kdy ve své odpovědi zdůrazňuje že *on* všechno učinil. Všimni si častého opakování slov „já“, „mne“, „můj“ ve 2. a 3. verši.

Tvrdou odpovědí Jefte nebyl spor urovnán, nýbrž zostřen. Došlo k válce mezi bratry. To, co Efraim s posměchem řekl o Galádských: „jste Efraimovi utečenci“ (přel.), se nyní stalo pravdou o něm. Jak byl Bůh tímto sporem ve Svém lidu zneuctěn! – Kéž bychom se měli na pozoru před sváry v Boží rodině a měli široké srdce vzhledem k dílu Páně v tomto světě, i když je svěřeno jiným rukám než našim. Žárlivost je jedním ze skutků těla (Galatským 5,20).

Po vítězství nad Ammonitskými byl Jefte soudcem nad Božím lidem relativně krátký čas. Zemřel už po šesti letech. Boží slovo k tomu nepoznamenává nic dalšího, ale podrobně podává zprávu o jeho nedostatku pokory, která nakonec vedla k násilné smrti 42 000 mužů z Efraima. Byl snad toto důvod, proč jej Bůh nemohl použít ve Svě službě déle?

Po Jefte následují tři další soudci: Abesam, Elon a Abdon, pod nimiž se Izrael těšil období klidu. Ale také nečteme, že by se lid odvrátil od Boha.

Je zajímavé si všimnout významu jmen těchto čtyř soudců a jejich pořadí. Jefte znamená „Bůh otevírá“. Cesta podle Boha pro věřícího začíná vždy dveřmi, které Bůh sám otevřel (Zjevení 3,8). – Abesam znamená „rychlý“. Když nám Bůh otevřel dveře, smíme na tuto cestu vstoupit bez váhání. Pán bude s námi. – Elon znamená „silný strom, dub“. Bůh by chtěl, abychom na cestě jako věřící vnitřně rostli, to znamená, abychom sílili ve víře (1. Jana 2,14b). Křesťané, kteří se ve víře stali silnými jako dub, jsou zkouškami víry a bouřemi života sice otřeseni, ale nejsou povaleni. – Abdon znamená „ochotný ke službě“. Osvědčení víry vytváří předpoklad k pravé službě pro Pána (Filipským 2,19–22). I náš život víry by měl mít tento průběh.

13. kapitola uvádí šesté období odvrácení se Izraele od Boha. Následkem této nevěrnosti bylo utlačování lidu Filistinskými. Duchovní význam, který tito nepřátelé pro nás mají, je snadno rozeznatelný. Filistínští přišli jako Izraelité z Egypta (1. Mojžíšova 10,6.13.14) a bydleli rovněž v zemi Kanán. Ale neprošli ani Rudým mořem, ani Jordánem. Představují náboženské lidi, kteří se nazývají křesťany, ale nemají život z Boha. Uvidíme, že jsou pro pravé věřící velkým nebezpečím.

Na rozdíl od dřívějších dob úpadku nečteme, že by Izrael volal k Bohu. Zdá se, že se rozmohla lhostejnost. Lidé si na existující situaci zvykli (srovnej s kap. 15,11). Není to přesný obraz křesťanstva? Ve většině církví žijí vedle sebe věřící křesťané i pouzí křesťané dle jména a nikdo se kvůli tomu nezaráží.

Bůh věděl, že vysvobození, které chtěl způsobit, nedosáhne z tohoto důvodu svého cíle. Ženě Manue řekl anděl Hospodinův o oznámeném synu: „Ten *počne* vysvobozovati Izraele z ruky Filistinských.“ Jak skončil Samson? Jako vězeň Filistinských! – Podle směrnic anděla měl být Samson nazarejským, to jest Bohu zasvěceným, a sice od života matky. Zákon nazarea nalézáme ve 4. Mojžíšově 6. Odpovídajícím místem v Novém Zákoně je jistě Římanům 12,1.2.

Anděl potvrdil Manue to, co už řekl jeho ženě. Až do porodu se měla poddat zákonu nazarea, protože její dítě už od života matky bude oddělené, aby sloužilo Bohu. Proč musel tento poslední soudce, o němž je zmínka v této Knize, být nazareem? Protože lid hluboko klesl a stal se naprosto lhostejným. Záchrana mohla přijít jen od muže, který chtěl žít s rozhodností a oddaností pro Boha a jenž byl hotov zřít se pozemských radostí (víno), protože v Bohu našel všechno, po čem toužilo jeho srdce. Doba konce soudců se podobá těžkým dnům posledních časů, které jsou popsány ve 2. Timoteovi 3 a v nichž žijeme. Čteme tam o lidech, kteří jsou „rozkoší milovníci více nežli milovníci Boha, majíce způsob pobožnosti, ale moci její zapírajíce“. Odpovídají Filistinským v Knize Soudců. Jak najde věřící sílu, aby odolal a unikl těmto vlivům? Životem oddělení od všeho, co Bůh neschvaluje, a když se Pán Ježíš stane vlastním obsahem jeho života.

Když anděl Hospodinův, to jest Pán sám, zmizel, vidíme dvě reakce. Manue se bál, protože viděl Boha. V jeho srdci se pohnula nedůvěra vůči Bohu. U jeho ženy se naproti tomu po všem, co prožila, ukázala radostná důvěra. A jak si stojí k Pánu naše srdce?

Podle Božího plánu měl být Samson oddělený, aby sloužil Bohu. Žel že v jeho životě nevidíme mnoho z charakterových rysů nazarea. Sešel *dolů* do země nepřátel svého lidu. Tam *viděl* Filistinku, kterou si chtěl vzít za ženu. Samson měl neobyčejnou tělesnou sílu, ale měl slabost pro ženy, to znamená, že zanedbal ve svém srdci a životě odsuzování žádosti těla. Svým rodičům řekl: „Tuto vezměte mi, *nebt' mi se líbí*.“ Jakou bolest muselo pro bohabojné rodiče znamenat toto rozhodnutí jejich syna, když se nejprve pokusili ukázat mu chybnost jeho cesty!

Kéž by nám všem sloužil smutný Samsonův příklad jako varování! Žádost těla se projeví i v nás. Jak můžeme zůstat uchráněni a vejít do manželství cestou podle Boha? Když na jedné straně nebudeme milovat svět a to, co v něm je – žádost těla, žádost očí, pýcha života – a oddělíme se od něho, a na druhé straně budeme žít jako Boží děti život pod vedením Ducha Svatého. „Duchem chodte, a žádosti těla nevykonáte.“ (Galatským 5,16) Jako následek se v takovém životě ukáže ovoce Ducha, k němuž patří i zdrženlivost nebo sebeovládání. – Když tento postoj vyznačuje život vykoupených, ukáže jim Bůh Svým časem životního partnera, jehož pro ně určil.

Samsonovi rodiče nemohli zadržet plánované spojení jejich syna s Filistinkou. Konala se svatba. Bůh ve Své milosti zasahuje a zabraňuje trápeními a těžkostmi pevnému manželskému spojení. „Žena pak Samsonova dostala se jednomu z tovaryšů jeho.“ Pomysleme ale na to, že Bůh nezasahuje vždycky! Kolik manželství mezi věřícím a nevěřícím partnerem už bylo uzavřeno, a vždy je následkem velká bolest srdce!

Může být mezi Božím nazareem a Filistinkou skutečné obecenství? Ne, nikdy. A to platí v přeneseném smyslu i pro nás. Filistínští představují především náboženský svět, který z biblického křesťanství udělal náboženství, jež uspokojuje tělo (krásné církevní budovy, vybraná hudba, dobří řečníci, ale také mnoho aktivity a přitažlivých věcí pro tělo atd.). Rozhodný věřící, který se s náboženským světem chce spřátelit, zakusí, že nebude plně přijat. Jeho vliv na něj bude nulový. On sám ale bude muset zakusit, že svět jím bude manipulovat. Tak i žena, kterou si Samson zvolil, držela více se svými krajany než s ním. Podařilo se jí vylákat z něho řešení hádanky a prozradit je pozvaným. Ten, kdo si zadává s náboženským světem, s křesťanstvem dle jména, si asi neumí představit, jak špatné a zlé je ve skutečnosti jeho smýšlení (viz i 15. verš).

Bůh zasáhl a zabránil spojení mezi Filistinkou z Tamnata a Samsonem. Proč neřekl tento muž „ANO“ k Božímu vedení? Proč nenechal věc tak, jak byla? Samson musel zakusit, že jeho tělesná cesta mu přináší jen těžkosti, trápení a zklamání. Nečteme, že na něho sestoupil Duch Boží, když nachytil 300 lišek a pustil je s hořícími pochodněmi do stojatého obilí Filistinských. Byla to prostě msta za učiněné bezpráví. A Filistínští se odplatili stejnou mincí, když otce mladé ženy i ji samu spálili ohněm. Po opětovné odplatě bydlel pak Samson v rozsedlině skály Etam.

Tento příběh nás učí, že nikomu nepomůže, když se jako věřící bude snažit bránit nebo hájit tělesným způsobem. Oheň pochodní připomíná náš jazyk, jímž, když jej použijeme jako nástroj našeho těla, můžeme snadno napáchat mnoho škod (Jakuba 3,5.6). Obilí shořelo a olivové zahrady byly zpustošeny. Když reagujeme tělesně, je zničena potrava a požehnání pro Boží lid. Jak smutné to je, když se mezi věřícími šíří sobecký duch, když žárlivost a nadutost získávají vrchu! Je to ke škodě všech.

Rozsedlina skály je to správné místo, kde se má zdržovat nazareus. Zdá se, že osamělost oné jeskyně byla pro Samsonovu duši prospěšná a že tam opět našel spojení se svým Bohem. Tato rozsedlina skály je obrazem ukřižovaného Krista. Ten je pro každého hříšníka útočištěm před spravedlivým Božím soudem. U Něho může ale i věřící, při němž bylo opět činné tělo anebo který sešel z cesty, být napraven a vnitřně uzdraven.

Těch 3 000 mužů z Judy ukazuje, v jakém smutném stavu se Boží lid tehdy nalézal. Smířili se s tím, že Filistínští nad nimi vládli. Byli hotovi Božího nazarea svázat a vydat nepřátelům. Samson se s nimi nepře, nýbrž prosí jen o svůj život a dobývá potom osobního vítězství nad nepřáteli. – Dnes je křesťanstvo ovládané mnoha tělesnými věcmi a působení Ducha Božího jsou kladeny překážky. Jak důležitá je tu osobní rozhodnost pro věc Páně (1. Timoteovi 6,11.12; 2. Timoteovi 3,14.15). Pán se k takovému postoji přizná a dá milost.

Jako soudce se Samson odlišoval od svých předchůdců tím, že lidu nezískal skutečné osvobození, nýbrž že svůj úřad vykonával „za času Filistinských“, to znamená pod jejich vládou.

V Gáze vstupuje do Samsonova života další žena. Samson vidí nevěstku, povoluje žádosti těla a vchází s ní do *přechodného, hříšného spojení* (1. Korinským 6,18). Tím se dostává do nebezpečí života. Jen díky své síle se dokáže zachránit před svými nepřáteli. Avšak akt násilí není Božímu lidu ničím užitečný. Když v našem životě opět nabude vrchu tělo, nejsme už druhým žádnou pomocí. – O třetí Filistince čteme, že ji *zamiloval*. To byl začátek konce, podobně jako u Šalomouna (1. Královská 11,1–4). Nám říká apoštol Jan: „Nemilujte světa, ani těch věcí, které na světě jsou.“ (1. Jana 2,15) Jestliže dáme své srdce světu, prohrajeme a ztratíme. Apoštol Pavel musel naříkat nad svým dřívějším spolupracovníkem: „Démas mne opustil, zamilovav tento svět.“ Protože otevřel srdce moderním proudům a myšlenkám, opustil Démas věrného apoštola.

Ve světě vládne materialismus a sobectví. O Dalile nečteme, že by Samsona milovala. Hrála si s ním a chtěla ho použít jen k tomu, aby od každého z filistinských knížat dostala 1100 šekelů stříbra. Politováním hodný Samson! Zdá se, že nepoznal vážnost své situace, že se mu naopak líbilo, když mohl demonstrovat svou sílu. Věřící si někdy myslí, že když trochu půjdou se světem, že to není tak zlé. Pán je přece ochrání. Nikdy nezapomínejme, že Samson skončil jako vězeň Filistinských!

Samson třikrát Dalilu oklamal a neřekl jí pravdu. Nyní prohnaná žena změnila taktiku – a měla úspěch (srovnej 15. a 16. verš s kapitolou 14,16.17). Jak mnoha věřícím se daří podobně: Po určitou dobu dokážou odolávat výzvám svých světských přátel, aby se s nimi účastnili zábav. Protože se však jasně od nich neoddělí, podlehnou nakonec svodům a jejich srdce ztratí spojení s Pánem Ježíšem. Jak vážná jsou slova: „Nevěděl však, že Hospodin odstoupil od něho.“ – Dalila nakonec přišla ke svým penězům. Samson ztratil vše. Nejen svou sílu, nýbrž i svůj zrak a svobodu. Sílu, která mu ještě zůstala, musel používat k práci pro své nepřátele.

Jen Boží milosti vděčíme za to, že Samsonův životní příběh nekončí na tomto místě. Když jako slepý a spoutaný skončil ve vězení, dosáhl nejnižšího bodu své cesty. Verš 22 naznačuje, že nyní půjde opět vzhůru. Jeho vlasy začaly zase růst. I když se už nemohl stát Božím nazarejským, tu přece směl ve vězení opět nalézt spojení se svým Bohem. – Nespočívá v tomto 22. verši také naděje pro věřící, kteří se zapletli se světem, a nyní vzdychají pod hořkými následky? Pán chce vše odpustit, opět být s tebou, i když následky zůstanou.

Filistinstí uspořádali velkou slavnost, aby se radovali ze zajetí svého nepřítele. Úspěch připisovali své modle Dágon. Jejich rozpustilost dosáhla vrcholu, když měl před nimi hrát Samson. A tu, na místě svého nejhlubšího pokoření, směl zakusit ještě jednou pomoc svého Boha. Následky jeho chybné cesty Bůh nemohl odejmout. Neobdržel zpátky ani zrak, ani svobodu. Ale Bůh vyslyšel jeho snažnou prosbu a daroval mu největší vítězství jeho života. Samson sám se ale sklonil pod Boží kárající ruku: „Umře život můj s Filistinskými.“ Ještě jednou se vrátila jeho nadlidská síla, takže přivedl dům k pádu.

Žel že toto slavné vítězství zůstalo bez dalších následků pro Boží lid. Izrael *nebyl* od Filistinských osvobozen. Brzy nato padla při jejich porážce i truhla smlouvy do ruky nepřátel (1. Samuelova 4).

Jak slibně vypadal na začátku Samsonův život! Jakým užitek a požehnáním by jako Bohu zasvěcený mohl být pro druhé! Ale všechno bylo zkaženo žádostí těla. Samsonova víra byla pravá. Jeho srdce mělo spojení s Bohem. Ukázalo se také působení života z Boha, ale chybělo trvalé ovoce. Ano, tělesné žádosti bojují proti duši (1. Petra 2,11), a když se jim poddáme, bude následkem jen ztráta pro nás samé i pro druhé.

Posledních pět kapitol tvoří určitý dodatek. V událostech, které v nich jsou popsány, ukazuje Bůh kořen zla, vnitřní zkaženost, která vedla k různým fázím úpadku mezi lidem. Dva zvláštní znaky jsou: modlářství a bezbožnost. Právě velebení a závislost na Bohu opustili, a nato následovala nenávisť, svár a nakonec modlářství. V Novém Zákoně nalézáme stejné pořadí: Vzdání se víry vede k mravní zkáze (1. Timoteovi 4,1; 2. Timoteovi 3,1–4).

V tomto dodatku čteme čtyřikrát prohlášení: „Toho času nebylo krále v Izraeli.“ Dvakrát je dodáno: „Jeden každý, což se mu za dobré vidělo, to činil.“ V tomto smutném stavu potřeboval lid krále podle Božího srdce: Davida, o němž je podána zpráva v První knize Samuelově.

Jak zarmucující je obraz, který je nám vykreslen v této kapitole: Syn okrádá svou vlastní matku, ale ze strachu ze zlořečení vrací ukradené peníze zpět; matka, namísto aby odsoudila hřích, dává vyrobít dvě modly pro svého syna. V souhrnu tu nalézáme boha, kterého udělali lidé, lidmi zřízenou bohoslužbu a lidmi ustanoveného a placeného kněze. A k tomu se lidé ještě domnívají, že mají Boží uznání. Jaký obraz toho, co dnes nalézáme všeobecně v křesťanstvu!

Abychom mohli prvnímu verši správně rozumět, musíme si k tomu vzít další místa. V Jozue 19,40–46 je jasně popsáno území, které losem připadlo pokolení Dan jako dědictví v Kananejské zemi. V Soudců 1,34 jsme však četli, že pohanští obyvatelé zahnali pokolení Dan nazpátek do hor a nenechali ho bydlet v nížině. Dan neměl sílu víry a důvěru v Boha, aby se ujal svého dědictví a zahnal Amorejské. Vyslali tedy pět mužů, aby mimo Boží dědictví hledali místo k přebývání, které by bylo snazší k dobytí. Našli skutečně místo, „v němž není žádného nedostatku jakýchkoli věcí, kteréž na zemi býti mohou“.

Na své výzvědné cestě ale našlo těch pět mužů z pokolení Dan ještě něco jiného: Míchův „dům boží“ a jeho ustanoveného kněze. Žel že tito mužové, kteří už opustili své dědictví, jež jim dal Bůh, připojili k tomuto hříchu ještě další, když tuto falešnou modloslužbu uznali a prosili nevěrného Levitu, aby jim ukázal cestu, jako kdyby byl pravý Hospodinův kněz.

Bůh kdysi ustanovil, že Levité budou patřit Jemu místo prvorozených v Izraeli (4. Mojžíšova 3,12.13). Byli Jeho vlastnictvím, měli Mu sloužit a v předobrazu představovali vykoupené. Když tuto pravdu přeneseme na naši kapitolu, pak zde vidíme pravého věřícího, jenž se nalézá na zlém místě a podporuje druhé na jejich chybné cestě. Jak je to vážné!

Když pokolení Dan uslyšelo, lidsky řečeno, krajně příznivou zprávu zvědů, vytáhlo 600 ozbrojených válečníků, aby dobyli Lais. Pod vedením těch pěti mužů, kteří znali cestu, šli opět kolem Míchova domu. Pod ochranou 600 vojáků byl vyloupen „boží dům“, aby na dobytém území modlářství beze změny pokračovalo. Srdce neposlušného Levity se radovalo, poněvadž nyní mohl být „knězem“ nad celým jedním pokolením v Izraeli.

Boží slovo zde odkrývá nebezpečí, které hrozí každému služebníku Páně. Mám si snad nechat ujít možnost rozšířit okruh svého působení? Tak mluví leckterý věřící Boží služebník, aniž by se se vší vážností ptal, zda to je také vůle Pána, zda Mu je plánovaná služba vůbec příjemná. Často přitom hraje rozhodující roli zlepšení finanční situace. To je smutná skutečnost!

Mícha tu stojí na konci s prázdnýma rukama. Když mu vzali modlu a kněze, nic mu nezůstalo. Jak jinak si stojí muž víry! Za všech jakkoli obtížných okolností mu zůstává jak Bůh sám, tak i ujištění Jeho Slova, kněžská služba Pána Ježíše v nebi a myšlenka na Boží Shromáždění, k němuž patří všichni praví věřící a které i dnes smí být vyjádřením Božího domu na zemi.

Je s podivením, že na bezbožné cestě, po které se dalo pokolení Dan, nebyly žádné překážky. Všechno probíhalo „podle plánu“. Po obnovení dobytého města, které se nyní nazývalo „Dan“, v něm bydleli a oficiálně zde zřídili přinesenou modloslužbu. Ve 30. verši ale čteme: „Až do dne zajetí obyvatelů země.“ To je Bohem stanovená hranice. – S křesťanstvem, které žel vykazuje velmi podobné rysy jako tato falešná bohoslužba v Izraeli, to bude obdobné. Přejde den Páně, ve kterém bude Bůh skrze Pána Ježíše soudit vše, co si sice říká, že je „křesťanské“, ale co nikdy nedojde Jeho uznání (1. Tesalonickým 5,2.3; 2. Tesalonickým 2, 3–12).

Ve 30. verši je poprvé uvedeno jméno Levity, který se nechal udělat knězem. Byl to potomek Mojžíše, Božího muže. Ptáme se, jak někdo, jehož dědeček nebo pradědeček byl věrný, bohabojný muž a vůdce Božího lidu, může takovým způsobem přijít na scestí. Tyto verše jasně ukazují, že víra, zbožnost a Boží bázeň se přirozenou cestou nedědí. Každé dítě věřících rodičů musí osobně uvěřit v Pána Ježíše jako svého Spasitele, aby se stalo dítětem Boží rodiny. A když je někdo znovuzrozen, musí se stát osobně následovníkem Pána, poddávat se Jeho autoritě a jít svou cestou v Boží bázni.

Tato kapitola nese podobný nadpis jako předchozí. Historie pojednává rovněž o době, *když krále nebylo v Izraeli*. V protikladu k 18. kapitole, kde je popsáno *náboženské odpadnutí*, jde zde o *mravní stav* lidu. Odklon od Boha vede vždy k mravní zkáze a násilí. Zlo, které bylo vykonáváno v Izraeli, jak tato kapitola o tom podává zprávu, bylo horší než to, co se dělo mezi Kananejskými (srovnej s 1. Korintským 5,1.2).

Postoj Levity a jeho vedlejší ženy nám ukazuje, jak povrchně přecházeli lidé, kteří tehdy chtěli sloužit Bohu, sexuální pochybení a jiné hříchy. Ačkoli tato žena cizoložila a odešla od svého muže, šel za ní – ne aby mluvil k jejímu srdci, aby poznala svůj hřích, činila pokání a dala věc s Bohem a lidmi do pořádku, nýbrž aby ji prostě přivedl zpět.

Žel že i dnes mnoho věřících nesmýšlí už tak vážně o sexuálních pochybeních. Lidé se pokoušejí je přecházet bez opravdového sklonění se a pokoření srdce. Otec mladé ženy pozdravil svého zetě velmi radostně, uhostil ho, pokusil se jeho srdce učinit radostným a snažil se zdržet ho co možná dlouho. O zlu, kterého se jeho dcera dopustila, se vůbec nemluvalo. To, co se stalo, bylo přikryto nadmírou přívětivosti. Jen s námahou se mladému muži podařilo nakonec vydat se na cestu.

Když se Levita z Efraima, který se nechal ovlivnit lidmi a okolnostmi, ale zřejmě se nikdy neptal na Boží vůli, konečně vypravil na cestu, bylo už pozdě. Za soumraku přišli jen do Jebus, pozdějšího Jeruzaléma, které tehdy bylo ještě obydleno Jebuzejskými (kapitola 1,21).

Nyní zjevil muž smýšlení, které se žel u věřících – snad i u tebe a u mne – někdy nalezne. Ten, jenž tole- roval cizoložství své ženy a se svým tchánem vydatně užíval života, nechtěl jít do žádného města cizozemců. A my? My se snad ještě bojíme spojit navenek se světem, ale vnitřní zdroje našeho srdce jsou znečištěny. Můžeme vzhledem ke světu zaujímat jasné postavení, a zároveň být nedbalými, když jde o osobní svatost.

Muž šel dále, aby přenocoval ve městě Izraelitů. Tam se jim dostalo krajně chladného přijetí. „Nebyl, kdo by je přijal do domu a dal jim nocleh“, kromě jednoho starého muže, jenž sám přišel z hory Efraim a bydlel mezi Benjaminskými. Tato studenost srdce, kdy se starali jen o nejbližší příslušníky pokolení a jinak o nikoho, se zabydlila i v křesťanstvu. Rozdělením do církví a sekt sounáležitost Boží rodiny velmi utrpěla a doznala velkou škodu.

Další průběh událostí můžeme číst jen se svatou oškli-
vostí, hrůzou a zděšením. Bezděčně musíme přirovná-
vat jednání lidí z Gabaa s tím, co prožil Lot v Sodomě
(1. Mojžíšova 19,1–19). O mnoho století později musel
Jeremiáš o falešných prorocích Jeruzaléma osvědčit:
„Mám všecky za podobné Sodomě, a obyvatele jeho za
podobné Gomoře.“ (Jeremiáš 23,14)

Jestliže zkušenosti Levity porovnáme trochu podrob-
něji s návštěvou dvou andělů v Sodomě, zjistíme, že to,
co prožil Levita v Gabaa, bylo horší, než co čteme o Lo-
tovi. Když se vyskytne zlo v Božím lidu, je to horší, než
když se totéž děje ve světě. Zde nečteme nic o zá-
chranné ruce anděla, která by ochránila spravedlivého.
Protože srdce už neměla vůbec žádné spojení s Bo-
hem, nedostalo se průběhu zla vůbec žádných zábran
a dosáhlo hrozného vrcholu.

Když Levita oznámil otřesným způsobem hanebný
skutek v celém Izraeli, byli všichni šokováni. Poznali
v tom však hroznou hloubku, do níž klesl stav v Božím
lidu? – A čemu učí tato událost *nás*? Ukazuje, jak zka-
žené je lidské srdce. I v nás jsou tyto sklony. A za náš
zkažený stav byl Pán Ježíš na kříži učiněn hříchem. Bůh
Jej soudil, jako kdyby On byl takových hanebných skut-
ků schopen!

Poté, co vešel v známost zločin spáchaný v Gabaa, „shromáždilo se všecko množství jednomyslně od Dan až do Bersabé, i země Galád, k Hospodinu do Masfa“. Izraelité byli hotovi prozkoumat zlo, když bylo zjeveno. Levita musel přede všemi vyprávět, co se stalo. Žel že přitom nebyl docela upřímný. Neztratil svou vlastní čest, když vydal svou slabší průvodkyni žádostem nešlechterných mužů? Lid reagoval s *jednomyslnou* rozhodností. Všichni byli hotovi soudit to zlé a vyvrhnout je (srovnej s 1. Korintským 5,6–13).

Jedenáct pokolení se sice shromáždilo před Bohem, ale neslyšíme, že by se k Němu modlili a před Ním se kořili. Aniž by se sklonili, aniž by se rmoutili kvůli zlu, které se stalo mezi Božím lidem, chtěli prostě jednat z přirozeného odporu a odsoudit zlo. Označili to, co se stalo, sice za zločin a hanebný skutek, ale nemysleli na to, jak velmi tím byl zneuctěn Bůh.

Žel že i dnes se často jedná podobným způsobem proti zlu uprostřed věřících. Zaujme se proti tomu rozhodný postoj, ale bez zarmoucení ve vlastním srdci. Bez sebesoudu chceme soudit jiného a jsme udiveni, když „provinilá“ strana reaguje zatvrzením. Kéž by nám Bůh pomohl, abychom se zlem jednali v Jeho smýšlení, v pokorě a s osobním skloněním se, a tak je odsoudili.

Pokolení Izraele poslala muže k Benjaminovi s otázkou: „Jaký to zlý skutek stal se mezi vámi?“ Tím se sami považovali za nevinné a popírali tím do jisté míry jednotu lidu, kterou předtím demonstrovali. Benjamin byl přece také jedno pokolení Izraele. Jeho hřích se týkal proto všeho lidu.

Benjamin se se zlem spojil. Chtěl je vzít v ochranu a hájit. A tak došlo k válce mezi bratry. Bůh však nemohl schválit svévolnou cestu jedenácti pokolení. Při projednávání zla, které vniklo do Božího lidu, je zapotřebí více než jen ochoty k jednání. Tomu se musel Izrael teprve naučit dvěma porážkami, kdy utrpěl ztráty.

Následky Božích cest výchovy byly:

- Izraelité plakali kvůli vzniklému trápení.
- Postili se, to jest pokořili se před Bohem.
- Obětovali oběť zápalnou a oběť pokojnou, čímž vyjádřili opět nalezené obecenství s Bohem a zároveň vyznali, že to je možné jen na základě oběti. My si musíme vždy znovu uvědomovat, že Pán Ježíš učinil skrze krev Svého kříže pokoj mezi Bohem a Svým lidem, ale také mezi lidem samým.
- Přišli ke knězi, jenž je obrazem Pána Ježíše jako našeho Nejvyššího kněze. Ten nám může pomoci ve všech těžkostech.
- Utekli se k trůnu milosti a prosili o ukázání cesty.

Nakonec Bůh daroval vítězství. Ale bylo to nadmíru smutné vítězství. Nebyla při něm žádná vítězná píseň jako u Debory, nýbrž slzy (kapitola 21,2). Zlo bylo potrestáno způsobem podle Boha. Avšak jedno pokolení Božího lidu bylo přitom téměř vymazáno.

Konec kapitoly ukazuje na nebezpečí, které tu je při jednání se zlem, jež se může vyskytnout mezi věřícími. Ve verši 35 to byl *Bůh*, jenž porazil Benjamína. Jedenáct pokolení přitom bylo Jeho nástrojem. Ve verši 48 však čteme, že se navrátili *muži Izraelští* a zbili zbytek Benjaminských ostrostí meče a zapálili města. Bylo to nutné? Neukazuje tento verš, že se může stát, že *překročíme* míru Boží kázně? Satan nás může i v tomto směru přelstít. Ve 2. Korintským 2,6 je napsáno: „Dosti má takový na tom trestání.“

Na závěr shrneme poučení a jednání vůči zlu v místním shromáždění. K předpokladům pravé kázně náleží: Lásky k Bohu a k bratřím, i k těm, kteří pochybili, závislost na Pánu a Jeho Slovu, stejně jako pokora a sebedsuzování. Když tyto věci chybějí, bude kázeň buď nedostatečná nebo přehnaná a nezpůsobí ovoce napravení podle Boha.

Poslední kapitola naší Knihy ukazuje určité napravení lidu po neblahé válce mezi bratry. Protože jedenáct pokolení odmítlo zlo a každé spojení se zlem, našli opět praktické obecenství s Bohem. Čteme, že zřídili oltář, aby obětovali zápalnou oběť a pokojnou oběť.

Starali se také o pokolení Benjamin, a to je znamení toho, že bratrská láska byla v činnosti. Avšak museli zakusit, že následky hříchu zůstávají, i když Bůh odpustí vyznané pochybení. Jejich nadměrnou tvrdostí bylo vyhlazeno téměř celé pokolení Benjamin. Pozůstavších 600 mužů nemohlo nalézt ženy z Izraele, protože pokolení *přísahala*, že jim nedají své dcery za ženy. Nezašli při nerozvážné horlivosti proti zlu příliš daleko?

Otázka k Bohu: „Proč stalo se toto v Izraeli, aby dnes ubylo jedno pokolení z Izraele?“ ukazuje, jak málo poznali svá vlastní srdce. Jinak by si museli uvědomit, jak daleko všichni jako Boží lid odešli od Boha a od zásad Jeho Slova. To byla přece příčina toho, že zlo mohlo vniknout a šířit se a že při jednání se zlem došlo k dalším hříchům. Žel že nečteme a nevidíme nic z takového poznání a z odpovídající lítosti. Zdalipak my to vždy poznáme?

Lítost a upřímný zármutek nad trhlinou, která vznikla v izraelském lidu, tu byly. Protože však chybělo osobní obecenství s Bohem, hledali lidská řešení svého problému. Boží slovo nepodává úsudek o učiněných opatřeních. Ale je těžké věřit, že by Bůh schvaloval tvrdé potrestání obyvatel Jábés Galád nebo uloupení dcer ze Sílo. Ještě jednou se jasně ukazuje, že my lidé nemáme podporovat svá slova přísahou. Nikdy nevíme, zda skutečně budeme moci dostát slibu a splnit ho. Jakub říká: „Buď řeč vaše: Jistě, jistě, nikoli, nikoli, abyste neupadli v odsouzení.“ (Jakuba 5,12)

Boží lid stojí před námi slabý a kolísající, když se má provést dobré; rychlý a odhodlaný, kde by byla na místě trpělivost a shovívavost; tolerantní vůči sobě samému, ale neúprosný vůči bližnímu. Nezavírejme tuto Knihu, aniž bychom se zeptali: Nechce nám Bůh historií Svého lidu ukázat naše vlastní srdce?

Závěr Knihy zdůrazňuje myšlenku, že Bůh s Izraelem ještě nedospěl k cíli. Až do poslední kapitoly je charakterem této Knihy nedostatek poddanosti pod Boží autoritu a vyložená činnost svévole. Ačkoli opět vládl mezi lidem pokoj, došlo k vlastnímu napravení Izraele teprve pod králi Davidem a Šalomounem.

Knihy Paralipomenon (Kronik) byly snad napsány v době Nehemiášově, neboť babylonské zajetí je v nich popsáno jako historická událost (1. Par. 6,15; srovnej též 1. Par. 3,22 s Nehemiáš 3,29). V těchto Knihách nalézáme historii králů z Davidovy rodiny, a sice z hlediska Božích rad ohledně Kristovy vlády na této zemi. David a Šalomoun tu stojí jako příklady budoucího království Pána Ježíše. Aby tento obraz nebyl zakalen, zamlčuje Bůh v Knihách Paralipomenon těžké hříchy těchto dvou králů. Linie králů z Davidova domu nám v těchto Knihách není představena z hlediska odpovědnosti člověka, nýbrž jako království podle Božích rad v *milosti*.

První dvě kapitoly obsahují mnoho rodopisů a asi se budeme ptát, za jakým účelem jsou v Božím slově zapísány. Nuže, pro Izraelity byl doklad o jejich původu velmi důležitý. Na něm se zakládala jejich účast na požehnání (viz Ezdráš 2,62.63).

Poněvadž se Knihy Paralipomenon zabývají Božími radami a Jeho cestami milosti *s lidmi*, začínají Adamem. – Noé měl tři syny. Sem je ve 4. verši jmenován jako první, ačkoli Jáfet byl prvorozený. Sem byl vyvolený z milosti. Proto mu Bůh dává přednost. Z jeho rodu vzešel Abraham, praotec Izraele.

To, co jsme zjistili už u synů Noé, nalézáme opět u Abrahamova potomstva. Nejprve je jmenován Izák. Ten je v Božích myšlenkách první; ale Izmaelův rod, protože Izmael byl starší, je vypočítáván jako první. Tak tomu je i u Izákových synů. Potomstvo Ezaua je vyčteno na prvním místě.

V 32. verši následují synové Cetury, Abrahamovy vedlejší ženy, přímo po výčtu Izmaelových potomků. Bůh ukazuje, že i ti patří k potomstvu podle těla.

Ve verších 43–50 jsou vyjmenováni po sobě jdoucí králové z Edoma. Zdá se, že ani jeden z těchto králů neměl za následovníka svého syna. Vždy přišla k moci jiná rodina. Jak? Pomocí násilí! Ano, to je žal jeden ze znaků lidí, kteří odpadli od Boha!

Když srovnáme tyto výčty s rodopisy v 1. Mojžíšově knize, zjistíme, že byly vypuštěny určité podrobnosti. Rozdíly ale neznamenají, jak to tvrdí kritikové Bible, že tu máme nepřesné a svévolně zfalšované sestavení. Bůh spíše učinil *výběr* ze starších Písem, aby sloužil účelu, který On sleduje Knihami Paralipomenon.

Na začátku kapitoly jsou uvedena jména Jákobových synů. Výčet otců pokolení Izraele nalézáme v Písmu více než dvacetkrát, pokaždé v jiném pořadí. Zde jsou v 1. a 2. verši vyjmenována jména bez zjevného pořádku. Ale neukazuje zvolené pořadí na to, že všichni bez rozdílu jsou předměty Božích plánů v milosti?

Rodopisy na začátku Knih Paralipomenon jsou zlomkovité. Žádný rozumný křesťan to nebude popírat. Ale ztrácejí proto pro nás svou cenu? V žádném případě! Spíše se ukazuje, že mnohé dokumenty se v dobách zmatků (dobyty a zkažení Jeruzaléma, odvedení do zajetí, návrat po sedmdesáti letech zajetí) ztratily. To, co se ale zachránilo, vyznamenal Bůh pečeti Svého uznání tím, že to pojal do Svého věčného Slova. Mnoho míst v těchto rodopisech musí pocházet z velmi starých zdrojů, které nejsou zmíněny v jiných Knihách Starého Zákonu. Vyplatí se o těchto místech přemýšlet. Ve verších 13–17 je obšírně vyjmenována Davidova rodina: jak jména všech jeho bratrů, tak i jména jeho sester s jejich syny. Je to rodina krále „podle Božího srdce“.

Ačkoli byl Jerachmeel prvorozeným synem Ezrona, přichází výčet jeho potomstva jako poslední; neboť to byl Ram, druhý Ezronův syn, v jehož linii přišel David. Proto je dříve jmenován Ram a jeho rod (verše 10–17).

Zvlášť zajímavý je zlomkový rodopis Kálefa, třetího Ezronova syna. V 9. verši je nazván Chelubai. Výčet Kálefových potomků začíná 18. veršem a pokračuje ve verších 42 a 50. Na konci 49. verše je ale náhle řeč o Axe, dceři Kálefa, syna Jefonova (Jozue 15,13–17). Co to má znamenat?

Kálef, syn Jefonův, nepocházel z Judy. Je nazván Cenezejský (4. Mojžíšova 32,12), což ukazuje na jeho původ, který nebyl z Izraele (Kenaz bylo idumejské jméno; 1. Mojžíšova 36,11). Tak jako jiní cizinci, byl i Kálef na základě své víry v určité době začleněn do pokolení Izraele. Zlomky rodopisu Kálefa, syna Ezronova, které zůstaly zachovány a byly pojaty do Knih Paralipomenon, potvrzují místo Kálefa, Syna Jefonova, které mu Bůh vykázal ve Svém lidu. Tato adopce je jedním z nejdůležitějších bodů, které nám zde Boží Duch ukazuje. Byla o ní zmínka už dříve (Jozue 14,14; 15,13), ale zde je od Boha zpečetěna.

Tato kapitola nám představuje Davidovo potomstvo až do páté generace po Zorobábelovi, správci země, pod jehož vedením se navrátila první část Židů z babylonského zajetí. Zpráva začíná v městě Hebronu, kde byl David poprvé uznán za krále. Paralipomenon přechází dobu pronásledování zavrženého krále od Saule mlčením. David je v těchto Knihách ukázán jako král podle Božích rad. Hebron je přitom výchozím bodem jeho slávy. Ale Hebron bylo až do té doby místem smrti; neboť tam byla pochována Sára, byl tam pochován Abraham a jiní patriarchové. Toto místo mluví tedy o kříži jako o základu královské slávy Pána Ježíše, pravého Davidova Syna, a o základu všech našich požehnání.

Šalomoun, jenž byl od Boha určený následovník Davida, zaujímá mezi Davidovými syny podřízené místo. Dokonce při výčtu ostatních synů Betsabé stojí na posledním místě. Nevidíme tu opět volbu Boží milosti? Verše 10–14 zdůrazňují nepřerušenu Davidovu linii na trůnu Judského království. Pak nastoupil konečný úpadek. Po návratu z Babylona nebyli Davidovi potomci už králi. Zorobábel byl už jen správcem země pod cizím panstvím. A nejnižší bod úpadku byl dosažen, když se zjevil ten pravý Davidův Syn. Byl ukřižován jako „král Židů“.

V těchto verších je podruhé uveden rodopis Judy. Jsou to další zlomky, které byly sebrány. Ve verších 13–15 nalézáme některá jména z rodiny Kálefa, syna Jefonova, o němž byla ve 2. kapitole zmínka pouze jednou (49. verš).

Pozoruhodné jsou v těchto verších dodatečné poznámky, které jsou připojeny ke jménům jednotlivých lidí. Uvedená povolání, řemeslníci, pracovníci s kmentem, hrnčíři a zahradníci, jsou zcela obyčejná. Zvláštního významu se jim dostává slovy: „... u krále, příčinou díla jeho tam bydlíce“. Jejich výsadou bylo bydlet blízko krále. Tak smíme i my vykonávat své povolání pro Pána a před Jeho zrakem (Koloským 3,23.24).

Zvláště krásná je modlitba Jábeza (9. a 10. verš). Jaká důvěra v Boha mluví z těch čtyř konkrétních proseb, s nimiž se obrátil na svého Boha! Jábez hledal pože-hnání u Božích nevyčerpatelných zdrojů pomoci. Přál si dělat pokroky, a proto prosil o ochranu před zlem, bez níž to vždy vede k bolestem. Z těchto proseb mluví smě-lá víra. Ale Jábez neopustil půdu milosti. Neřekl: „Jestli-že ty..., pak já budu...“, tak jako to učinil Jákob (1. Moj-žíšova 28,20–22). Proto Bůh vyslyšel modlitbu Jábeza. Jak se modlíme my?

V těchto verších máme rodopisy pokolení Simeon. Kvůli hříchu praotců Simeona a Leví spočívalo na jejich synech zlořečení (1. Mojžíšova 49,7). K tomu bylo toto pokolení během putování pouští zmenšeno na méně než polovinu (4. Mojžíšova 1,22.23; 26,12–14). I v našich verších čteme o znameních Božího soudu, která příslušníci pokolení Simeon stále ještě nesli: „Bratři pak jejich neměli mnoho synů, tak že vši rodiny jejich nebylo tak mnoho, jako synů Judových.“ (27. verš) Pokolení Simeon bylo tedy co do počtu malé, z části bylo na území Judy, nemělo určitých hranic.

Ale právě tu, kde vše bylo tak slabé a bylo poznamenáno selháním, září *víra jednotlivců* tím jasněji. Snažili se rozšířit své hranice (verše 38–43). Rozsáhlost jejich vlastnictví nezávisela ani na jejich počtu, ani na jejich moci. Nesli jako Jábez následky zlořečení, které nad nimi bylo vysloveno. Ale jejich krajní chudoba, kterou nemohli popřít, je vedla k tomu, aby si získali to, co Bůh postavil do jejich okruhu.

Je pozoruhodné, že svá požehnání obdrželi pod dvěma vládami *milosti*: za Davida a za Ezechiáše. To se kryje s velkou myšlenkou této Knihy. A ani my nezapomínejme, že milost je to jediné, s čím můžeme počítat.

Zde nalézáme rodopisy pokolení Ruben, Gád a polovice pokolení Manasses, kteří měli své dědictví na východní straně Jordánu. Ruben byl Jákobův prvorozený. Svým hříchem však ztratil své výsady. *Právo* prvorozeného, které spočívalo v dvojnásobném dědictví (5. Mojžíšova 21,17), bylo dáno Josefovým synům, dvěma pokolením: Efraim a Manasses. Vláda nad bratry, která rovněž patřila prvorozenému (1. Mojžíšova 27,29), byla přiřknuta pokolení Juda; neboť „z tebe mi vyjde vývoda“. V souhlasu s účelem a charakterem Knihy Paralipomenon, která nám ukazuje Boží rady o království, není Josef zaznamenán podle prvorozenství. Na prvním místě stojí Juda (kapitola 2,3).

Rubenští se snažili rozšířit své hranice. Ale nedělo se tak ze smělé víry jako u Jábeza a druhých, nýbrž z čistě lidského a pozemského důvodu: „Nebo stáda jejich rozmnožila se v zemi Galád.“

O Gáditských se Boží slovo zmiňuje, že byli zaznamenáni ve dnech Jotama, krále Judského. To nám ukazuje, že se snažili zakotvit svou náležitost k izraelskému lidu. Nechtěli zapřít Jeruzalém, střed království, ani za Jotama. Žel že později bylo možné pozorovat přibývajících odpadnutí od Boha, které nakonec vedlo k zasetí i pokolení Gád (26. verš).

Verše 18–22 podávají zprávu o válce, kterou vedla pokolení na východní straně Jordánu s Agarenskými. Nepřátelé byli všichni vydáni v ruku Izraelitů. „Nebo k Bohu volali v boji, a vyslyšel je, nebo doufali v něho.“ On to učinil, ačkoli i mezi těmito pokoleními se rozšířila modloslužba (25. verš). Toto Boží jednání nám ukazuje jeden znak Knih Paralipomenon: Přes úpadek Bůh vždy odpovídá víře. Tělo je odsouzeno. Jeho nezávislost měla za následek zajetí. Ale víra je vyslyšena, protože Bůh není jen Bůh vlády, jenž člověku dává podle jeho odpovědnosti, nýbrž také Bůh milosti, jenž nemůže zapřít Svoji povahu. V 22. verši čteme: „Nebo od Boha byla porážka.“ On poslal těžkost, aby vyvolal u Svého lidu víru a důvěru, na které mohl odpovědět ve Své milosti.

V době sepsání Knih Paralipomenon žilo těchto dva a půl pokolení na zde zmíněných místech v asyrském zajetí. Byl to následek jejich odvrácení se od živého Boha k modloslužbě. Tento Boží soud byl konečný. Až do dnes se tato pokolení nevrátila do své země. Žádný člověk neví, kde dnes jsou.

U pokolení Lévi je nejprve zmínka o Aronově kněžské rodině. Pak následují rodopisy synů Lévi: Gerson, Kahat a Merari. V souladu s charakterem Knih Paralipomenon nejsou zmíněny hříchy Nádaba a Abiu a po nich následující soud. Následuje prostě nepřetržitá linie Eleazara, kněze podle volby milosti. I Itamar, odpovědný kněz, je dán stranou.

V protikladu ke královskému rodopisu, který je sledován po návratu lidu z babylonského zajetí až k páté generaci po Zorobábelovi, končí kněžský rodopis u Jozadaka, jenž byl Nabuchodonozorem odveden do Babylona. Z Knih Ezdráše a Nehemiáše víme, že i po návratu z Babylona tu bylo kněžství. V Knihách Paralipomenon ale stojí království na prvním místě a kněžství mu je poddáno.

Mezi potomky Kahat je uveden také Chóre, jenž pro svou vzpouru proti Božímu pořádku smutně skončil (4. Mojžíšova 16). Víme, že jeho synové nenásledovali svého otce ve zlém (4. Mojžíšova 26,11). A tak nalézáme jejich rodopis uveden i zde. Jedno jméno je zvláště nápadné: Samuel, na jedné straně poslední soudce a na druhé straně první prorok za království v Izraeli.

Při vyjití z Egypta nařídil Bůh Svému izraelskému lidu skrze Mojžíše: „Posvěť mi všeho prvorozeného... nebo mé jest.“ (2. Mojžíšova 13,1.2) Později Hospodin prohlásil, že si vzal pokolení Lévi za vlastnictví na místě všech prvorozených. „Protož moji budou Levítové.“ (4. Mojžíšova 3,11–13) Toto pokolení se ve chvíli, když Izrael opustil svého Boha a udělal si zlaté tele, s rozhodností postavilo na stranu Hospodinovu (2. Mojžíšova 32,26).

Během dlouhé cesty pouští měli Levité za povinnost opatrovat a přenášet stánek. Byli nyní z části bez práce, když lid přišel do země Kanán? Ne. Dostali nové úkoly.

Od té doby, kdy truhla smlouvy měla místo odpočinku, vykonávali službu před příbytkem stánku shromáždění *při zpěvu*, a sice tak dlouho, než byl dokončen Šalomounův chrám v Jeruzalémě. Pro vedení tohoto zpěvu určil král David – všimni si: nikoli nejvyšší kněz – z každé ze tří rodin Levitů jednoho vůdce: z Kahatských Hémana, vnuka proroka Samuele; z Gersonitských Azafa, jenž také složil několik Žalmů; a z Meraritských Etana. S nimi ustanovil David ze všech tří větví pokolení Lévi muže ke zpěvu. Ostatní Levité stáli k dispozici kněžím pro službu příbytku domu Božího (48. verš; 4. Mojžíšova 3,9).

K doplnění poznámek o Levitech se zmíníme ještě o úkolu kněží: *Kadění* na obou oltářích a *očišťování* (*smíření*) pro Izrael (49. verš). Kněžství jediné bylo povoláno, aby představovalo dílo Pána Ježíše (Židům 2,17). Levité na druhé straně představují službu a chvalozpěv ve spojení s tímto dílem.

Ve verších 54–81 nalézáme výčet měst, přidělených Levitům, k čemuž patřila také všechna útočištná města. Přitom je pozoruhodné, že synové Kahat obdrželi první los, a nikoli synové Gerson (porovnej 20. verš). Jedná se o volnou Boží milost. Mezi Kahatskými obdrželi synové Aronovi, to znamená kněžská rodina, Hebron v zemi Juda. Bylo to útočištné město, ležící na jihu. Tak je kněžství úzce spojeno s územím pokolení Juda a místem zřízení království (kapitola 3,4). Ostatní Kahatští našli své místo přebývání v Efraimovi a Manassesovi. Tím zaujímají Juda a Efraim (66. verš) mezi pokoleními Izraele vynikající místo. Juda a Josef, který má právo prvorozenství, jsou spojeni přebýváním levitského kněžstva ve svém středu. Juda, Josef (stejně jako jeho synové Efraim a Manasses) a Lévi ukazují na charakterové rysy Mesiáše jako Krále, Prvorozeného a Nejvyššího kněze.

Při zmínce o synech Izachar jsou uvedena nejen jména, nýbrž i čísla. Zdá se, že v době krále Davida postavilo pokolení dohromady 87 000 zbrojných mužů. K tomu jsou tito vojáci označeni za „muže udatné“. Skutečně byli schopni boje. Když srovnáme tento počet se sečtením lidu na konci putování pouští (4. Mojžíšova 26,25), zjistíme potěšitelný přírůstek, a to přes všeobecný úpadek lidu za dnů soudců.

V pokolení Neftalím asi neměli zájem o rodopis. Po návratu Židů z babylonského zajetí nebylo nalezeno prakticky nic, co by mohlo dát informaci o potomstvu v tomto pokolení.

U pokolení Manasses nalézáme po páté ve Svatém Písmu zmínku o Salfadových dcerách (4. Mojžíšova 26, 33; 27,1–11; 36,2–12; Jozue 17,3–6). Tyto ženy, které byly jedinými potomky svého otce, se se vší rozhodností zasazovaly o dědictví v zemi Kanán. Pán odměnil tuto horlivost tím, že jim zajistil dědictví jejich otce. Příběh těchto žen je povzbuzením pro každou věřící ženu, aby se s horlivostí zasazovala o požehnání a zaslíbení a přivlastnila si je.

Při výčtu Efraimových potomků je podána zpráva o smutné podrobnosti. Toto pokolení podniklo loupežnou výpravu proti Filistinským, kterou Bůh nemohl schvalovat. Pouze okrást pohanské obyvatele pro vlastní obohacení nikterak neodpovídalo Božím myšlenkám. A tak se muži Gát stali vykonavateli Boží kázně na Efraimovi.

V souhlasu s charakterem Knihy Paralipomenon nekončí zpráva o Efraimovi smutně, nýbrž jménem muže, kterého Bůh sám určil za vůdce Svého lidu: Jozue, syna Nun. Jozue je hebrejská forma dobře známého jména Ježíš. Znamená: Hospodin je spasení.

Asser je vedle Izachara dalším pokolením v této kapitole, které se staralo o svůj rodopis. Proto mohli být z něho počtem udání zaznamenáni mužové, kteří byli schopni vojenské služby.

Na konci záznamu se musíme ptát: Kde je Zabulon a Dan? Boží Duch se zde o nich nezmiňuje ani slovem. To je nový důkaz toho, že zde máme co činit s neúplným pořádkem. Bůh se zmiňuje jen o tom, co je pro charakter této Knihy nutné. To, že v této kapitole je jmenováno tolik žen, ukazuje na jedné straně na úpadek Izraele, ale na druhé straně také na milost Boha, jenž slabé a mající malou sílu nepřehlíží (Zjevení 3,8).

Proč jsou v této kapitole ještě jednou vyjmenováni potomci Benjamin (srovnej s kap. 7,6–12)? Jméno, které čteme ve 33. verši, nám dává odpověď: Saul. Ten byl prvním králem, jenž vládl nad Božím lidem. Ale jeho království nemělo trvání, protože to byl král „podle těla“. Kapitola 10 podává zprávu o jeho smutném konci. Je vystřídán Davidem, a tím začíná historie království podle Boží volby a podle Jeho rad milosti.

Jeruzalém, jenž se za Davidovy vlády stal hlavním městem království, ležel v území pokolení Benjamin. A tak nacházíme Benjaminské bydlet i v Jeruzalémě (verše 28 a 32). Úzké spojení pokolení Benjamin s královstvím Davida, jenž byl z pokolení Juda, zůstalo i při rozdělení království. A tak pozdější Judské království zahrnovalo pokolení Juda a Benjamin. Hlavním městem zůstal Jeruzalém, kde stál i chrám.

Ze statečných válečníků z pokolení Benjamin je zmínka především o střelcích z luku. Ale to, co tvořilo sílu Saulova pokolení, nemohlo Saula ochránit, když nad ním propukl Boží soud (kapitola 10,3). Ano, hříšná přirozenost člověka se všemi svými přednostmi, které mají cenu v očích světa, nemůže obstát před Bohem a Jeho spravedlivým soudem.

Knihy Paralipomenon mají mnoho podobného s Epištolou Efezským v Novém Zákoně. V obou Knihách jsou nám sděleny Boží rady. Zde jde o království podle Božích myšlenek v milosti. V Epištole Efezským vidíme své postavení v Kristu podle Božích rad *před* založením světa. V obou je však jasně ukázáno naprosté selhání přirozeného člověka. Druhá kapitola Epištoly Efezským začíná slovy: „I vás obživil mrtvé ve vinách a hříších...“ a v naší kapitole jsme četli: „... a přeneseni jsou do Bablyna pro přestoupení své.“

Od druhého verše dále jde o slabý zbytek, jenž se vrátil ze zajetí, aby v Jeruzalémě očekával zaslíbeného Mesiáše. Tato kapitola v mnoha částech odpovídá 11. kapitole knihy Nehemiáše. U Nehemiáše chybí zmínka o příslušnících z pokolení Efraim a Manasses (3. verš). Ti pravděpodobně po odvedení deseti pokolení do Kanánu zůstali, a bydleli nyní se svými bratry z Judy a Benjamina v Jeruzalémě.

Je pozoruhodné, že u kněží je připojeno: „... mužů udatných v přisluhování domu Božího.“ Udatní lidé jsou zapotřebí nejen v boji. Služba v Božím domě vyžaduje stejně tak mnoho horlivosti, nasazení a energie.

Při výčtu Levitů a jejich různých služeb zauímají velké místo strážci bran (vrátní). Tyto rodiny se osvědčily během dlouhé cesty Božího lidu pouští. V době krále Davida byli vybraní strážci bran *úředně* ustanoveni. Nezdůrazňuje to důležitost jejich služby?

Vrátní jsou potřební i dnes vzhledem k duchovnímu Božímu domu, který je tvořen všemi vykoupenými. Jak prakticky vypadá jejich práce zde? Musejí stát jako strážce u bran Božího domu. Jak důležití jsou bratři, kteří dbají na pořádek v Božím domě a nenechávají do shromáždění vniknout zlo ve formě falešného učení, hříšných činů nebo zlých lidí. Tam, kde jsou vrátní nedbalí, se ztrácí velebení Boha.

Vrátní měli také dozor nad komorami a poklady Božího domu. Měli věrně spravovat to, co patřilo Pánu. Tak jako je dnes Boží dům duchovní, tak jsou i poklady duchovního rázu. Zahrnují všechna Boží zjevení, jak je nalézáme v Jeho Slovu. Jak je dobré, když Boží věrní mužové dbají na to, aby ve shromážděních věřících byla zvěstována pouze pravda Božího slova.

Vedle služby vrátných tu byly ještě další různé služby. Každá jednotlivá služba byla potřebná, aby mohl být udržen pořádek bohoslužby. Pán Ježíš dal každému z nás nějaký úkol, který máme vykonávat k blahu všech (Efezským 4,7; 1. Petra 4,10). Na konci seznamu stojí zpěváci. Je jejich služba ta nejmenší? Ne, naopak! Chvalozpěv je přece to, co náleží Pánu. Zpěváci však byli odkázáni na to, aby ostatní levitské služby byly věrně vykonávány. Jen tak se mohli nerušeně a vždycky věnovat chválení Boha (Žalm 84,5). Stejně zásady platí i dnes. Jestliže jsou ve shromáždění zanedbávány ty různé „levitské služby“, pak velice rychle umlká chvála a velebení Boha.

Na konci kapitoly je ještě jednou vyčtena rodina Saula, prvního krále v Izraeli. V protikladu k dřívějším zmínkám (kapitola 8,29–40) jsou nyní vynechány všechny boční linie a jsou jmenováni jen přímí potomci tohoto krále. A ze Saulových předků jsou vyzdviženi ti, kteří v důsledku práva svého pokolení bydlili v Jeruzalémě „s bratřími svými“ z Judy.

V Knihách Paralipomenon Bůh nerozvinuje znovu historii člověka, která přivádí na světlo jeho úplnou zkaženost. Tu nalézáme v historických Knihách od Jozue až do 2. Královské. Zde nám chce Bůh představit Svoji milost a uskutečnění Svých rad o království podle Svých myšlenek. V tomto případě je absolutní zkaženost člověka předem konstatována jako nevléčitelná věc. Už jsme zdůraznili, že Paralipomenon se svým charakterem podobají Epištoly Efezským v Novém Zákoně. Zde se to znovu potvrzuje.

U Saule nalézáme po rodopisu už jen zprávu o jeho smrti. Duch Boží nám k tomu vysvětluje příčinu konečného soudu nad Saulem: neposlušnost vůči Pánu a Jeho Slovu a odvrácení se od Boha. Oba znaky charakterizují každého hříšného člověka. Tak čteme ve 2. kapitole Epištoly Efezským, kde je popsán beznadějný stav nevěřícího člověka, že jsme kdysi patřili k „synům vzpoury (neposlušnosti)“ a že jsme žili „bez Boha na světě“ (Efezským 2,2.12).

Bůh dal Svému lidu krále podle jeho přání. Ale toto království vedlo k naprostému bankrotu. Pak jednal Bůh podle rad Své neomezené milosti. „Přenesl království na Davida syna Izai.“

Po Saulově smrti přechází Boží Duch přímo k Davidově vládě. Mlčí o dlouhé válce, která vedla ke konečné porážce Saulova domu a k upevnění Davidovy vlády (2. Samuelova 1–3). Pro Boha bylo zřízení Davidovy vlády od začátku pevnou skutečností.

Jak krásná je poznámka na konci 3. verše: „I pomazali Davida za krále nad Izraelem, podle slova Hospodino-va skrze Samuele.“ Od samého začátku je Davidovo království spojeno s neproměnným Božím slovem a Jeho radami milosti.

V popisu dobytí Jeruzaléma zjišťujeme proti historickému vyprávění ve 2. Samuelově 5 dva důležité rozdíly. Davidova negativní poznámka o slepých a chromých, která byla jistě projevem těla, je zde vynechána. Na druhé straně čteme v 1. Paralipomenon o Joábovi, jenž jako první vystoupil a porazil Jebuzejské. Zprávy ve 2. Samuelově líčí Joába jako ctižádostivého, mstivého muže, jenž svému strýci, králi Davidovi, připravil mnoho těžkostí. Zde před námi stojí jako muž, jenž je podle Božích rad určen k tomu, aby pro krále dobyl pevnost Sion a připravil pro krále Jeruzalém (8. verš).

Tak jako byl Pán s Davidem, když ještě pásal ovce svého otce (1. Samuelova 16,18), tak s ním byl i tehdy, když se stal králem (9. verš).

V protikladu ke 2. Samuelově 23 jsou zde hrdinové vyjmenováni *na začátku* Davidova království. Tito muži, kteří během doby, kdy David byl pronásledován Saullem, mu byli věrni a ve spojení s ním vykonali mnohý hrdinský čin, zde uvádějí království. Jaká čest, smět být nástrojem v Boží ruce, když Bůh ustanovuje Davida jako Svého pomazaného! „Tito... se zmužile přičinili s ním o království jeho se vším Izraelem, aby ho za krále vyzdvihli podle slova Hospodinova.“ Tito hrdinové věděli už dříve, kdo má být podle Božích myšlenek králem nad Jeho lidem. Nyní podporovali království, jež vzešlo z Božích rad.

Jeskyně Adulam připomíná doby Davidova zavržení. Mnozí, kteří se dostali do trápení, u něho tehdy hledali útočiště (1. Samuelova 22,2). Mnozí nejen použili jeho pomoci, ale cenili si ho a milovali ho jako svého vůdce. K nim patřili ti tři, kteří s nasazením svého života vyplnili jedno Davidovo přání. Bezděky se tu vynořuje otázka: Jsme my hotovi projevít z lásky k našemu Pánu takové úsilí a obětavost? Ten, jenž na kříži za nás dal Svůj život, je hoden toho, abychom se Mu zcela dávali k dispozici. Nechtěl bys patřit k Jeho hrdinům?

Seznam hrdinů je v Knize Paralipomenon mnohem obsažnější než ve 2. Samuelově 23. Naše kapitola uvádí 81 hrdinů, přičemž 30 jich je sice zaznamenáno, ale nejsou jmenováni jménem (42. verš). Ve 2. Samuelově jich je dohromady 37. Jak tomu máme rozumět? Vysvětlení je v rozdílném charakteru těch dvou Knih. Boží *milost*, která převládá v Knihách Paralipomenon, viděla v Davidově vojsku ještě další statečné muže, kteří nebyli uvedeni v oficiálním seznamu hrdinů. Boží slovo se zde o nich zmiňuje ve spojení s trůnem Davida, který i oni podpořili.

Protože v Knihách Paralipomenon jde o Boží rady a nikoli o odpovědnost člověka, není o chybných krocích a hříších věřících prakticky zmínka. Uriáš Hetejský stojí uprostřed v seznamu ostatních hrdinů. Jeho jméno není vyzdvíženo jako žaloba proti Davidovi, v protikladu ke 2. Samuelově 23. Tam stojí jeho jméno na konci výčtu, můžeme říci jako svědectví o hříchu a pádu Davida, jenž tohoto hrdinu dal zabít, aby legalizoval své cizoložství s Uriášovou ženou. Dále je v naší kapitole vynechán Eliam, syn Achitofele (2. Samuelova 23,34), jehož otec byl tak úzce spojen s následky Davidova hříchu. Ano, celý smutný příběh Absolonův, na němž ani David nebyl bez viny, není v 1. Paralipomenon zmíněn ani slovem.

Město Sicelech připomíná Davidův chybný krok v době, kdy byl pronásledován Saulem. Zemdlen ustavičným útekem před Saulem, se uchýlil do ciziny a hledal ochranu u pohanských Filistinských. Achis, král Gát, mu dal Sicelech, aby v něm bydlil. Následky této cesty byly smutné (1. Samuelova 27; 29 a 30). V Knize Paralipomenon o ničem z toho není zmínka. Podle zásady této Knihy příkrývá Boží milost množství hříchů. To je ale možné jen proto, že David své chyby poznal, vyznal je a obrátil se, což jasně vyplývá ze 2. Samuelovy a ze Žalmů (např. Žalm 32; Žalm 51).

V této kapitole stojí v popředí *víra*. V Izraeli byli různí lidé, kteří se Davidovi poddali v době, kdy pomazaný Páně byl ještě ponížen a nebylo možné vidět nic z jeho budoucí slávy. K takovému kroku bylo zapotřebí víry. Jak je krásné, že právě z pokolení Benjamin tu byli takoví, kteří k Davidovi přišli do Sicelechu, do horské pevnosti a do Hebronu a poznali v něm krále podle Božích rad. Jejich víra musela přemoci dodatečnou překážku, když Benjaminští byli podle původu spojeni s králem Saulem a nikoli s Davidem, jenž byl z pokolení Juda. – Gádští, kteří přišli k Davidovi do horské pevnosti, museli také překonat překážku: Jordán v době rozvodnění. Avšak i u nich triumfovala víra.

V době svého pronásledování od Saule prožil David vícekrát zradu od lidí, kteří se chtěli zalíbit králi Saulovi. Tyto zkušenosti jej učinily opatrným. Proto se zeptal mužů, kteří k němu přišli z Benjamina a Judy, na jejich úmysly. Jak krásná je odpověď jejich vůdce! Svědčí o síle Ducha, jenž stál za jejich vírou: „*Tvoji jsme, Davide, a s tebou*, synu Izai! ... Tobě zajisté pomáhá Bůh tvůj.“ (přel.) Tyto muže vedla láska a obdiv k Davidově osobě. Jistota, že Bůh je s ním, jim stačila, aby se k němu zcela připojili. – I my patříme od svého obrácení zcela Pánu Ježíši, jenž nás vykoupil. Ale můžeme také upřímně vyznat: „*a s Tebou!*“? Je to naše přání, abychom následovali Jeho jediného, anebo stále zaujímá v našem životě místo svévole?

Muži z Manassesa přišli k Davidovi v poslední hodině. Přeběhli k němu krátce před bitvou proti Amalechitům, kteří zpustošili Sicelech v době Davidovy nepřítomnosti. Už několik dní poté táhl David do Hebronu, kde byl oficiálně pomazán za krále (2. Samuelova 1,1.2; 2,1–4). – Dnes žijeme dnes v posledních dnech zavržení Pána Ježíše. Pospěšme si spojit se s Ním dnes, dříve než nastane den Jeho zjevení, v němž budou všichni přinuceni se Mu poddat.

Po Saulově smrti přišli vojáci ze všech pokolení k Davidovi do Hebronu, aby se nechali zařadit do jeho vojska. Z každého pokolení je vyzdvihena zvláštní vlastnost. Vojáci z Judy například nosili *štít a kopí*. Simeonští byli *udatní muži*. O Zabulonovi čteme: „vycvičení v bitvě všelijakými nástroji“, a to *bez choulostivosti srdce (s nerozděleným srdcem)*. To nám připomíná Římanům 12, kde je o věřících řečeno, že „nemají všechny údy jedno stejného díla“. Máme různé dary milosti, ale musíme je používat tak, „jakž komu Bůh udělil míru víry“. Pozoruhodná je poznámka o synech Izachar. U nich byla známost a schopnost rozlišování; mohli bychom také říci: duch střídmosti (2. Timoteovi 1,7). Vedle síly k boji potřebujeme také Boží rozumnost, abychom věděli, kdy a jak máme jednat. V Davidově vojsku byla rozumnost, rozhodnost pro krále a statečnost k boji.

Všechna pokolení měla jen jeden cíl, když přišla do Hebronu. Chtěla učinit Davida králem nad celým Izraelem. Všichni měli před očima pomazaného Hospodinoва, a to je sjednocovalo. – Kdyby dnes měli všichni věřící před očima víry Krista, nemohl by nepřítel mezi nimi vyvolat žádné rozdělení. Kéž by naše srdce bylo *nerozdělené* obráceno na našeho Pána!

V Knihách Paralipomenon nejsou věřící viděni pod zorným úhlem své odpovědnosti. Proto je většina z jejich hříchů přecházena v těchto Knihách mlčením. Přesto je jasně ukázáno, že nikdo není bez chyby, ani David ne, jak to ukazuje tato kapitola! Teprve Kristus, ten pravý Davidův Syn, bude v každém směru dokonalým Králem podle Božích rad.

Tato kapitola nám nejenom odkrývá Davidovo poblouzení, ale dává nám také pohledět do jeho srdce. Měl přání sjednotit všechen lid okolo truhly, Božího trůnu. Ve dnech Saule si truhly smlouvy nevážili a upadla v zapomnění (1. Samuelova 14,18.19). Nyní se měla opět stát středem Božího lidu.

Toto přání v Davidově srdci přišlo jistě od Boha. Ale ani tato touha, ani radost, ani hudba a chvalozpěvy nemohly nahradit *poslušnost* vůči Božímu slovu. Radost a chvála byly výborné, ale poslušnost byla nutná a nezbytná. Když Filistiňští použili nový vůz, jednali v nevědomosti. David to však měl vědět lépe. Proto Bůh zasáhl kázní. Dnes se mnoho křesťanů pokouší sloužit Bohu s velkou horlivostí. Přitom si vypomáhají všemi lidskými prostředky a bez uvážení překračují nařízení a zásady Svatého Písma. Co k tomu řekne Bůh?

Chíram nebyl Izraelita. Ale poddal se králi Davidovi, jenž byl z Boží milosti ustanoven vládcem nad celým Izraelem. Tak tomu bude i při zřízení tisíciletého království. Národy – zde zobrazeny Chíramem – uznají Krista, Božího Pomazaného, a Jeho nadvládu a budou hledat Jeho přízeň (Zachariáš 14,16).

Ve verších 3–7 nám je podruhé v této Knize udáno úplné potomstvo Davidovo v Jeruzalémě (porovnej s kapitolou 3,5–9). Proč toto opakování? Bůh chtěl Davidovi ukázat, že naplnění Jeho rad ohledně Davidovy rodiny a království stojí v úzkém spojení s místem odpočinku truhly smlouvy na Sionu (kapitola 15,1).

Filistínští se Davidovi nepoddali dobrovolně jako Chíram. Spíše nově ustanoveného krále vyzvali k boji. A jak se zachoval David? Táhl proti nim, ale ne v nezávislosti na svém Bohu. Nechtěl ještě jednou udělat stejnou chybu jako při převážení Boží truhly. Nyní se ptal na Boží vůli a poslechl Božího slova. Výsledky se dostavily: plné vítězství nad Filistinskými a rozšíření jeho vlády nad ostatními národy. „A způsobil Hospodin to, že se ho báli všichni národové.“

Přenesení Boží truhly z domu Obededomova do Jeruzaléma je zde popsáno mnohem podrobněji než ve 2. Samuelově 6. Davidova prohlášení ve verších 2, 12 a 13 ukazují, že se naučil lekci z Perez Uza. Nyní věděl, že Boží truhla musí být nošena a že k tomu byli Bohem určeni jen Levitové. Králova výzva k těmto služebníkům svatyně je jasná a zřetelná (12. verš). V Davidových slovech ale nechybí vyznání ohledně jeho selhání. Jak obdivuhodně v jeho srdci a v životě působila milost!

Opět je shromážděn všechen lid, aby byl přítomen přenesení truhly smlouvy do Jeruzaléma. Truhla byla viditelným vyjádřením Boží přítomnosti uprostřed lidu. Dotýkala se každého Izraelity osobně. Nebyla to jen věc krále a kněze. – Dnes je tomu stejně. Když se věřící shromáždí ve jménu Pána Ježíše, pak On je podle Svého zaslíbení v jejich středu (Matouš 18,20). Tato slavná a vzácná skutečnost by měla působit na všechny přítomné. Když se shromažďujeme ve jménu Pána Ježíše, nikdy nezapomínejme, že se s Ním setkáváme. On je přítomen, i když Ho svými tělesnými očima nepozorujeme. Všechno vidí: jak stav našeho srdce, tak i náš zevnějšek. Kéž bychom odsoudili a odstranili vše, co nepatří do Jeho přítomnosti!

V 1. Samuelově 2,35 prohlásil Boží muž, jenž přišel k Elí, tehdejšímu nejvyššímu knězi, že nejvyšší kněz bude v budoucnosti stát „před pomazaným mým“. Kněžství mělo nadále být závislé na království. Tato skutečnost je v naší kapitole potvrzena. Vše je řízeno králem Davidem. On přikazuje předním z Levitů (16. verš). Má na sobě stejný oděv jako Levité (27. verš) a je také vůdcem při obětech (kapitola 16,2).

Přenesení truhly smlouvy do Jeruzaléma se stalo velkým triumfálním průvodem s doprovodem hudby a s velkou radostí všech zúčastněných. Jen jedna z Davidových žen se neradovala: Míkol, dcera Saulova. Opo- vrhla svým mužem, králem, protože se podle jejího mínění choval nenáležitě. Této ženě, stejně jako jejímu otci, chybělo pravé spojení s Bohem. Nemohla proto pochopit, proč její muž se tak velmi raduje z Boží truhly.

Mezi hrajícími na nástroje a vrátnými je zvláště nápadné jedno jméno: Obededom. V jeho domě dlela truhla nějakou dobu, a to nezůstalo bez následků. Směl zakusit požehnání Boží milosti (kapitola 13,14). Ten, jenž střežil a opatroval „Hospodinův trůn“ po dobu tří měsíců ve svém domě, byl nyní v největší blízkosti truhly, když byla přenášena do Jeruzaléma. O jeho jménu je zvláštní zmínka v Knize Božích rad milosti.

Zjistili jsme už, že kněžství je podřízeno králi. David je hlavní osoba. Vše určuje a řídí. V našich verších jde jeho sjednocení s kněžstvím ještě dále; neboť jako kdysi Melchisedech, „dal požehnání lidu ve jménu Hospodinu“ (2. verš; Židům 7,1–13). Jako pravý Pomazaný Páně nasýtil David nakonec své chudé chlebem (3. verš; Žalm 132,15–17). Zjevil tak všechny charakterové rysy Levity, proroka (porovnej kapitolu 15,27 s 1. Samuelovou 2,18), aronského kněze, věčného kněze a krále. Tyto rysy budou jednou zdobit Krista, Člověka podle Božích rad, když se zjeví ve Svém království.

Od 8. verše nalézáme chvalozpěv o *začátku království*. Obsahuje, smíme-li tak říci, tři sloky, které se skládají z částí tří různých Žalmů. Verše 8–22 odpovídají Žalmu 105,1–15; verše 23–33 Žalmu 96,1–12 a verše 34–36 Žalmu 106,1.47.48.

První „sloka“ (verše 8–22) obsahuje výzvu k chválení Hospodina kvůli Jeho smlouvě, „kterou učinil s Abrahámem“. Ta smlouva byla založena jen na Boží milosti a na Jeho věrnosti ohledně učiněných zaslíbení, v protikladu ke smlouvě ze Sinaje, která byla založena na odpovědnosti lidu. A tak jsou zde použity jen ty verše ze Žalmu 105, které se hodí k charakteru Knih Paralipomenon.

Druhá sloka chvalozpěvu u příležitosti ustavení truhly smlouvy ve stanu v Jeruzalémě jedná o vládě Pána, a sice nejen nad Izraelem, nýbrž nad všemi národy. Tak jsou národy vyzývány, aby Mu daly slávu a moc. Je zajímavé, že Duch Boží při citování 96. Žalmu v naší kapitole vypouští některé podrobnosti, které se hodí na vládu Krista, ale nejsou v souladu s vládou Davida, která zde stojí v popředí.

Nová píseň bude zpívána teprve pod vládou Krista (Žalm 96,1). Dále čteme v 27. verši o Božím místu přebývání, zatím co v Žalmu 96,6 se mluví o „svatyni“. Důvodem je, že za Davida ještě nebyl postaven chrám (srovnej také verš 29 s Žalm 96,8). Je tím brán zřetel na časově omezený stav za vlády Davida. – Na závěr končí píseň chválením Boha „od věků a až na věky“.

Verše 37–42 popisují předběžné zřízení bohoslužby, dokud ještě nebyl vystaven Šalomounův chrám. Stánek pouště stál s oltářem zápalné oběti a ostatním náradím v Gabaon. Tam byly přinášeny *zápalné oběti*. Truhla se však nalézala v Jeruzalémě. Před ní zazníval *chvalozpěv*. Mezi těmi, kteří tuto službu před truhlou vykonávali, nalézáme opět Obededoma. Zaujímá dokonce vedoucí postavení.

David měl přání postavit Bohu dům. Ale podle Božích myšlenek neměl tento plán uskutečnit on, nýbrž jeho syn. Boží odpověď Jeho služebníku je nadmíru krásná. Když mu věc vysvětlil, ujišťuje Davida, že On *jemu* vystaví dům a chce požehnat jeho rodině, takže David byl zcela přemožen (verš 16 a dále).

I když tyto verše v podstatě souhlasí s popisem ve 2. Samuelově 7, jsou přece rozdíly pozoruhodné. Podtrhují znovu charakter Knih Paralipomenon. Jde zde o Boží rady a zaslíbení ohledně království, které dojde svého plného naplnění teprve v Kristu.

Tak čteme v 11. verši o semeni, „kteréž bude z synů tvých“, což se vztahuje na Šalomouna, Davidova Syna.

13. verš je pozoruhodný. Je citován v Židům 1,5 a vztahuje se tam na Krista, pravého Božího Pomazaného. Odpovídající místo ve 2. Samuelově 7,14 ukazuje na bloudícího a odpovědného krále. – Ve 14. verši říká Bůh: „Postavím *jej* v domě *svém* a v království *svém* až na věky.“ To jedná o Kristu. Ve 2. Samuelově 7,16 se Bůh naproti tomu obrací přímo na Davida: „A tak utvrzen bude dům *tvůj* a království *tvé* až na věky před tebou, a trůn *tvůj* bude stálý až na věky.“

Ve 2. verši dal Nátan Davidovi ukvapenou odpověď. Vytryskla z přirozených úvah prorokových, nekryla se však s Boží vůlí. Nyní musel ještě jednou mluvit s Davidem a jasně ukázat věc, a sice „podle všech slov těchto, a podle všeho vidění tohoto“, tak jak to Nátan ještě téže noci slyšel od Boha.

David je zcela přemožen velkou bezpodmínečnou dobrotivostí ze strany svého Boha, takže volá: „Kdož jsem já, ó Hospodine Bože, a jaký jest dům můj, že jsi mne tak zvýšil?“ Nevedlo se nám podobně, když jsme hleděli a přemýšleli o všech duchovních požehnáních, která nám Bůh dal v Pánu Ježíši? Počínaje obrácením nám dal odpuštění hříchů, ospravedlnil nás a přijal za Své děti, zaslíbil nám Svou péči a každodenní pomoc, a nakonec před nás postavil nejslavnější budoucnost – místo u sebe v domě Otce. To vše je nezasloužené. Všechno nám dal z milosti. Jemu jedině patří srdečný dík všech vykoupených!

27. verš vyjadřuje velmi krásně bezpodmínečná zaslíbení, která Bůh kdysi učinil Abrahamovi. Odpovídající místo ve 2. Samuelově je napsáno jen ve formě přání. Jakmile jde o naši odpovědnost, závisí požehnání nejen na Bohu, nýbrž i na našem jednání. Tato stránka však není v 1. Paralipomenon zdůrazněna.

V kapitolách 18–20 jsou Davidovy války a hrdinské činy spojeny v *průběžném* vyprávění, v protikladu ke 2. Samuelově knize, kde jsou tyto zprávy uvedeny v kapitolách 8,10,12 a 21.

Působí to na nás trochu cize, když v Knize Paralipomenon čteme o *válčícím* králi Davidovi. Největší část Knihy podává zprávu o pokojné části jeho vlády, o službě truhle a o přípravných pracích pro zřízení chrámu. Vyprávění o Davidových vítězstvích je však v této Knize nutné, aby ukázalo, jakým způsobem bylo království zřízeno, upevněno a Izrael osvobozen od svých nepřátel. To je základ, na kterém spočíval pokoj a spravedlnost a vláda Šalomouna nad národy. Bez Davidových bojů a vítězství by nikdy nebyla možná pokojná vláda za Šalomouna.

Podobným způsobem bude na konci času uvedena vláda Pána Ježíše. Zřízení tisíciletého království, ve kterém bude vládnout Kristus jako král a kněz, budou předcházet těžké boje. Všechny sousední národy Izraele, které utlačovaly Boží lid, a zvláště bohabojné Židy, se budou muset sklonit před Pánem Ježíšem. Budou k tomu donuceni porážkou, kterou utrpí při odporu proti Němu a Jeho lidu.

V době konce, krátce před zřízením království pokoje Pána Ježíše, bude Bůh podobným způsobem, jako to čteme v naší kapitole, jednat v milosti s národy. Přirozeně že přitom půjde jen o takové, kteří neslyšeli evangelium milosti, jež je dnes zvěstováno. V době konce budou židovští poslové, „královi bratři“, zvěstovat evangelium království. Při zjevení Pána Ježíše ve slávě budou lidé souzeni podle toho, jak jednali s těmito posly (Matouš 25,31–46).

Chanun odpověděl na nabízenou dobrotivost nedůvěrou a těžce urazil Davidovy posly. Bylo tím odmítnuto poslední poselství milosti. Následkem byl těžký soud, je muž Ammon přes svou smlouvu se Syrskými neušel. – Bude tomu tak i při opětném příchodu Pána Ježíše ve slávě. Národy se spojí, aby společně, spojenou mocí, vystoupily proti Božímu Pomazanému. Nic jim to nepomůže, neboť „ten, jenž přebývá v nebesích, směje se, Pán posmívá se jim. Tehdáž mluvití bude k nim v hněvě svém, a v prchlivosti své předěsí je.“ A ke Svému Synu Bůh říká: „Roztlučeš je prutem železným, a jako nádobu hrncířskou roztříštíš je.“ (Žalm 2,2–5.9)

Obsah svazků I–VIII

	Svazek/Stránka		Svazek/Stránka
1. Mojžíšova 1–6	1/356	Amos	1/102
1. Mojžíšova 7–50	2/3	Abdiáš	8/297
2. Mojžíšova 1–7	2/353	Jonáš	8/300
2. Mojžíšova 8–40	3/3	Micheáš	8/305
3. Mojžíšova 1–4	3/360	Nahum	8/318
3. Mojžíšova 5–27	4/3	Abakuk	8/323
4. Mojžíšova	5/160	Sofoniáš	8/329
5. Mojžíšova	6/264	Aggeus	2/257
Jozue	1/302	Zachariáš	4/224
Soudců	3/282, 8/93	Malachiáš	4/250
Rut	3/338	Matouš	6/28
1. Samuelova	4/280	Marek	2/94
2. Samuelova 1–2	4/364	Lukáš	1/3
2. Samuelova 3–24	5/3	Jan	3/185
1. Královská	7/3	Skutky ap.	4/114
2. Královská	7/82	Římanům	2/192
1. Paralipomenon	8/149	1. Korintským	1/121
2. Paralipomenon	8/203	2. Korintským	1/165
Ezdráš	2/231	Galatským	4/66, 7/351
Nehemiáš	6/211, 8/336	Efezským	6/244
Ester	8/3	Filipským	3/350
Job	8/28	Koloským	5/146
Žalmy 1–41	2/292	1. Tesalonickým	1/288
Žalmy 42–72	3/139	2. Tesalonickým	1/297
Žalmy 73–89	4/84	1. Timoteovi	2/262, 7/330
Žalmy 90–106	5/112	2. Timoteovi	2/274, 7/342
Žalmy 107–150	6/121	Titovi	2/283, 8/22
Příslaví	7/161	Filemonovi	2/289
Kazatel	6/348	Židům	3/83
Píseň Šalomounova	8/276	Jakuba	6/196
Izaiáš	1/193	1. Petra	5/257
Jeremiáš 1–48	5/280	2. Petra	5/272
Jeremiáš 49–52	6/3	1. Jana	4/258
Pláč Jeremiášův	6/17	2. Jana	4/276
Ezechiel	7/223	3. Jana	4/278
Daniel	2/156	Judy	6/208
Ozeáš	3/117	Zjevení	5/63
Joel	8/289		

V této kapitole je nejvíce nápadné naprosté mlčení o Davidově hříchu s Betsabé a o jeho zločinu na Uriášovi, jejím manželovi. Prostě čteme: „Ale David zůstal v Jeruzalémě.“ V Knihách Paralipomenon není ani slovem zmínka o zkáze a vzpouře, hrozných následcích, které tyto události měly pro dům krále. Cílem Ducha Svatého v Knihách Paralipomenon je ukázat nám krále podle Božích rad. Jestliže v tom má být David předobrazem Pána Ježíše Krista, pak není možné, aby byl líčen se znaky vraha. Proto v této Knize není zmínka o jeho hlubokém pádu.

David měl na začátku a na konci své historie co činit s obry z Filistinské země (1. Samuelova 17 a 2. Samuelova 21,15–22). Goliáše porazil osobně prakem. Obři, kteří vystoupili později, byli zabiti jeho služebníky. Tito obři jsou obrazem satana, kterého náš Pán na kříži porazil s konečnou platností. Protože soud na něm ještě není vykonán, pocítujeme jeho činnost my, kteří patříme Pánu Ježíši (1. Petra 5,8; 2. Korintským 11,13–15). Jak se tu máme zachovat? „Vzepřete se ďáblu, i uteče od vás.“ (Jakuba 4,7) Když oblečeme celou Boží zbroj, budeme moci obstát proti lstem ďábla (Efezským 6,11–13).

Tato kapitola nám ukazuje druhý Davidův chybný krok, o němž je v Knize Paralipomenon zmínka. Bůh tím ukazuje, že David nebyl bez chyby a že je jen slabým předobrazem Krista, pravého Krále podle Božích rad. Dále v této kapitole vidíme, jak Bůh používá tajných útoků nepřítele a Davidova chybného kroku k tomu, aby naplnil Své plány (kapitola 22,1). Tím přirozeně není Davidův hřích oslaben. Pro nás je v tomto příběhu velká útěcha: I když uděláme ve svém životě chyby, nemusíme si zoufat. Boží slitování jsou velmi veliká a Jeho plány se uskuteční i přes naše selhání.

Joáb se zde objevuje podruhé v této Knize. V kapitole 11,5.6 dobývá jako Boží vyvolený nástroj město Jeruzalém. Zde jedná opět pro Boha a pokouší se varovat svého pána před hříchem. Žel že bez úspěchu!

Ještě jedno slovo k nejnápadnějšímu rozdílu mezi našimi kapitolou a 2. Samuelovou 24. Tam čteme, že Bůh ponukl Davida (Elb. překlad); zde je to satan. Ve 2. Samuelově 24 přichází kázeň jasně od Boha. Ale, tak jako u Joba, si i při této příležitosti Bůh používá satana, aby vykonal Své plány. Jaká útěcha pro nás věřící! Když nás Bůh zkouší nebo provádí kázní, přece nejsme vydáni slepému osudu. Žádná událost v životě těch, kteří Mu patří, nevyklouzne nikdy Bohu z rukou.

David poznává svoji chybu. A tak v 13. verši říká: „Nechť, prosím, upadnu (*já*) v ruce Hospodinovy.“ Nabízí se jako zástupce. Staví se do mezery a bere chybu *zcela* na sebe. „Zdaliž jsem já nerozkázal sčísti lidu? A já jsem sám ten, kterýž jsem zhřešil.“ Prosí Boha, aby lid ušetřil, a zato bil jeho a jeho rodinu. Tímto způsobem přijímá charakter *prostředníka* (srovnej s 1. Timoteovi 2,5.6).

Anděl jako vykonavatel Božího soudu má v úmyslu bít Jeruzalém. Avšak tu Bůh říká: „Dosti jest, zdrž ruku svou.“ Místo, kde se anděl zastavuje se soudem, je humno Ornanovo. David celé to místo kupuje (nejen humno, srovnej s 2. Samuelova 24,24), staví tam oltář a obětuje na něm zápalné a pokojné oběti. Bůh odpovídá na Davidovo volání tím, že na oltář a oběť sesílá oheň z nebe. Tímto znamením vydává Bůh svědectví o Svém plném přijetí oběti. Anděl soudu musí obrátit svůj meč do pochvy.

Jak velmi nám tento oltář připomíná oběť na kříži Golgoty, kde Pán Ježíš učinil pokoj skrze krev Svého kříže. Na základě dokonaného díla vykoupení nabízí Bůh všem lidem nezaslouženou milost. Meč soudu bude opět vytažen z pochvy proti těm, kteří tuto milost odmítají (Zjevení 6,7.8).

Nový oltář stojí ve spojení s Boží *milostí*, v protikladu k zápalnému oltáři v Gabaon, který byl spojen se *zákonem*; neboť stánek úmluvy, k němuž náležel, byl zřízen na Sinaji pod zákonem. Nový oltář se nalézá v blízkosti truhly smlouvy, takže Boží oltář a trůn jsou opět spojeny. Vše nám je zde, v První knize Paralipomenon, představeno ze zorného úhlu *milosti*. Sion je hora milosti; oltář je oltář milosti, oběť je oběť čisté milosti a Boží trůn má nadále charakter trůnu milosti. Na tomto místě má být zřízen budoucí Boží chrám. „Toto jest místo domu Hospodina Boha, a toto jest místo oltáři k zápalu Izraelovi.“

David se s velkou energií věnuje přípravným pracím k Božímu domu. I když jej má stavět jeho syn Šalomoun, nebrání mu to, aby připravoval všechen potřebný stavební materiál. Jako dělníci jsou použiti nejprve všichni cizinci, kteří bydlí v izraelské zemi. Ale i národy mimo země jsou povolány, aby na tomto velkém díle spolupracovaly. Tak tomu bude i v době zřízení chrámu v tisíciletém království (Izaiáš 60,10.13; Zachariáš 6,15). Část mědi, již David připravil množství, pochází z kořisti válek proti Sýrii, a později bude použita pro měděné moře, sloupy a měděné nástroje (kapitola 18,8).

V tomto odstavci před námi stojí dva muži: otec David a syn Šalomoun. Oba předobrazně ukazují na Pána Ježíše Krista. Ztělesňují dvě stránky, které jsou spolu úzce spojeny. Byla to Boží rada, aby „pro správu plnosti časů“ všechno poddal jedné hlavě – Kristu (Efezským 1,10 – přel.). Tuto myšlenku nalézáme v 10. verši vzhledem k Šalomounovi. Pán Ježíš má *nárok* na království také v důsledku Svého zavržení a Svého utrpení až k smrti. Stránku utrpení nalézáme ve 14. verši vyjádřenou samým Davidem. Když jde o Kristovu vládu v tisíciletém království, tu je nemožné oddělovat Jeho utrpení od Jeho sláv (1. Petra 1,11). Proto tvoří kříž také základy tisíciletého království. V naší kapitole je zřetelné, že bez Davidova trápení by nemohl být žádný klid pro Boží trůn v Jeho chrámu a uprostřed Jeho lidu.

Přes všechna napomenutí a povzbuzení, která David dal svému synu, Šalomoun jako odpovědný král selhal (1. Královská 11,6–13). Kristus naproti tomu bude během Své vlády pokoje plně odpovídat všem Božím myšlenkám. A až tato doba správy a zprostředkujícího království, jak je předobrazeno pod Davidem a Šalomounem, skončí, pak vrátí království neporušené do rukou Svého Otce (1. Korintským 15,24).

Na začátku této kapitoly činí David svého syna Šalomouna králem nad Izraelem. V kapitole 29,22 je *po druhé* dosazen za krále. O této skutečnosti je zmínka jen v Knize Paralipomenon. Jaký to má význam? Když u ol-táře na Ornanově humně byla oznámena Boží milost, může být zřízena vláda pokoje. Tak je Šalomoun, ten pokoj-milující, učiněn králem *během* doby vlády Davida. Syn sedí se svým otcem na trůnu. Neukazuje nám to na Kristovu vládu? Po vykonaném smíření na kříži se posadil na trůn po pravici Otce (Žalm 110,1; Zjevení 3,21). V *nebeském* okruhu Své vlády je už nyní korunován slávou a ctí (Židům 2,7–9). Druhá část Jeho vlády začne při Jeho příchodu ve slávě. Pak, podobně jako Šalomoun, bude po druhé ustanoven, a sice nad Svým *pozemským* královstvím, ano, nad celým vesmírem (Filipským 2,9–11).

Král David nejen připravuje materiály pro stavbu chrámu, nýbrž zřizuje také veškerou službu Levitů. Nejprve jsou sečteni, a pak jsou rozděleni do různých oddělení. Většina Levitů má mít v chrámě dohled „nad dílem domu Hospodinova“, 6 000 jich bylo postaveno jako vladaři a soudci, 4 000 mají být vrátnými a další 4 000 mají vést při chvalozpěvu.

Když už svatyně nemusela být nošena z jednoho místa na druhé, služba Levitů se velmi změnila. Poněvadž „těžká práce“ nošení odpadla, mohli už mladší Levitové konat službu (27. verš; „počta od dvacíletých a výše“).

Od 28. verše jsou sdělovány podrobnosti služby Levitů:

1. Bděli nad síňcemi (nádvořími) a pokoji.
2. Bděli nad očišťováním všeho svatého.
3. Bděli nad dílem služby.
4. Stáli k chválení.
5. Náležela jim všechna služba při všech zápalných obětech.

Dílo služby se skládalo ze tří věcí:

- a)** přípravy chlebů předložených; **b)** starosti o suchou oběť; **c)** péče o všechny duté a délkové míry. Na závěr je služba Levitů shrnuta takto: Drželi stráž stánku úmluvy a stráž svatyně a byli služebníky synů Aronových, svých bratrů.

Levitská služba obrazně mluví o vykonávání darů v Církvi. K tomu zvláště patří „služba Slovem“. Je vykonávána evangelisty, pastýři, učiteli a bratry, které Pán chce použít k prorocké službě. Zde uvedené podrobnosti jsou plné poučení pro všechny, kteří takovou službu konají. Dva znaky jsou zvláště nápadné: na jedné straně musí být tato služba zasvěcena *Pánu* a na druhé straně se má vyznačovat pokorou, skromností a poddaností vůči všem věřícím (= rodina Aronova).

Při rozdělování kněží jsou nápadné dvě zvláštnosti. Nejprve je zmínka o smrti Nádaba a Abiu. Podobně jako při ustanovování krále, je i u kněžství nejprve tělo dáno stranou a souzeno (srovnej s kapitolou 10,13–11,3). Dále vidíme, že rozdělení kněží do oddělení (Kral.: „tříd“) nebylo stanoveno Davidem, tak jako služby Levitů, nýbrž losem. Dokud Duch Svatý nepřišel na tuto zemi, aby přebýval v Církvi a v každém pravém věřícím a aby je vedl podle Boží vůle, byl los znamením Božího bezprostředního zásahu. Krátce před vylitím Ducha Svatého byl los podle Boha použit naposledy (Skutky ap. 1,26).

Nevěrnost na jedné straně a zvláštní horlivost pro Boha na druhé straně vedly k tomu, že synové Eleazarovi obdrželi proti Itamarovým synům dvojnásobný počet oddělení. Nevěrnost Itamarovy rodiny nalézáme u Elí a jeho synů (1. Samuelova 2,27–36). Zvláštní horlivost vidíme u Fínesa, syna Eleazarova (4. Mojžíšova 25,7–13).

Počet 24 nalézáme znovu i v Novém Zákoně. Ve Zjevení 5 jsou věřící představeni jako 24 starších, kteří svým postavením jsou králové a kněží (Zjevení 4,4; 5,6–10; 1,5.6).

Po kněžích jsou do svého úřadu ustanoveni zpěváci. Přitom jde o takové, kteří uváděli a vedli zpěv. Boží chvála nebyla a není vyhrazena jen nějaké skupině, která snad umí zvlášť pěkně zpívat. Při přenášení truhly do Jeruzaléma vidíme jásat a hrát všechen lid (kapitola 15,28).

Tak jako u kněží a Levitů v kapitole 24,31, jsou i zpěváci rozděleni losem. Druhy služeb byly určeny králem Davidem. Ale je to Bůh, jenž každého služebníka staví na místo, které pro něho určil. Losem byla vyloučena vůle a zásah člověka. Los nedělal žádné rozdíly mezi malým a velkým, mezi znalým a učedníkem (8. verš; viz také kapitolu 24,31). Nemluví to o Boží volné volbě? Při volbě Svých nástrojů se Bůh neptá žádného člověka. Určuje je zcela sám podle Své neomezené vůle.

U Azafa, Hémana a Jedutuna čteme, že *prorokovali*, to znamená, že zpívali, vedeni Duchem Svatým. Nenalézáme v tom poukaz na to, že i Žalmy, které byly tehdy zpívané, jsou *inspirované* a mají *prorocký* charakter? Žalmy nejsou v Božím slově jen nějakými výlevy citů svých skladatelů. Všechny byly vdechnuty skrze Ducha Svatého.

V našem oddílu jsou uvedena oddělení vrátných. Jméno Obededoma je zde, tak jako na dřívějších místech, zvláště vyzdvíženo. Měl osm synů, „nebo požehnal mu Bůh“. Přímé mužské potomstvo Obededoma, které bylo zaměstnáno ve službě vrátných, zahrnovalo 62 osob, tedy podstatně více než u obou druhých vůdců vrátných. Neopatroval Obededom se svou rodinou po tři měsíce truhlu smlouvy ve svém domě? Tehdy požehnal Hospodin jeho domu (kapitola 13,14; 16,38). Když David přinesl truhlu do Jeruzaléma, stal se tento věrný muž strážcem prahu truhly (kapitola 15,18). Zde vidíme jej a jeho četné potomstvo jako vrátné budoucího chrámu. O jeho synech je řečeno, že *panovali* v domě otce svého, neboť „muži *udatní* byli“, *udatní a silní pro službu*. Úřad vrátného navíc vyžadoval pokoru, závislost, horlivost a sebezapření.

Vrátní museli dohlížet na brány chrámu, a přitom odrazit každý útok proti Božímu domu. Nikdo nečistý nesměl vstoupit do nádvoří (síní) Hospodinových. Ale museli také udržovat brány otevřené, aby nebyl vyloučen žádný kněz, jenž měl právo vstupovat do chrámu. – Podobný úkol měly strážce, které vykonávaly službu u městských bran Jeruzaléma v době Nehemiášově. I ty musely zavírat brány před zlem. Avšak pro všechny z Božího lidu měly být otevřené (Nehemiáš 7,1–3).

Mezi Levity byli také takoví, kteří měli spravovat poklady Božího domu a poklady posvěcených věcí. Tento úkol vyžadoval zvlášť důvěryhodné muže, neboť poklady, které měli ostříhat, byly objemné. Čteme, že už Samuel, vidoucí, začal posvěcovat z válečné kořisti poklady pro dům Hospodinův. Kolik toho muselo přibýt od krále Saule, jeho vrchního velitele vojska Abnera, od Joába, vrchního velitele Davidova vojska, i od Davida samého a knížat jeho vojska! Vše posvěcené bylo pod dohledem „Selomita a bratří jeho“ až do chvíle, kdy tyto poklady byly použity pro stavbu chrámu.

Boží slovo se ve Starém i v Novém Zákoně zmiňuje o věřících, kteří se ve správě materiálních statků, které byly určeny pro věc Páně, prokázali jako věrní (např. 2. Paralipomenon 31,11–20; Ezdráš 8,24–34; 2. Korintským 8,18.19.22).

V těchto verších je v 1. Paralipomenon po třetí zmínka o Joábovi. A opět se jeví v příznivém světle. I to, co získal z kořisti, se dostává do pokladu posvěcených věcí. – Jedna větev Kahatských, potomci Hebronovi, obdrželi zcela zvláštní úkol. David je ustanovil za své zástupce v zemi Galád, tedy na východní straně Jordánu, mezi pokoleními Ruben, Gád a polovicí pokolení Manassesova.

Po směrnicích o kněžství a různých službách Levitů následují nyní sdělení o správě a organizaci království za krále Davida. V těchto verších je počet 12 nebo jeho násobek převládající: 12 pokolení, 12 oddělení vojska po 24 000 mužích pro dvanáct měsíců roku. Dvanáct je v Bibli počet správy, svěřené od Boha člověku. Tato vláda dojde plného rozvinutí v tisíciletém království, ale království za Davida na ni už prorocky ukazuje. Počet 12 nalézáme opět ve Zjevení, kde se obraznou formou mluví o tisíciletém království (Zjevení 21,12–21).

Z jednotlivých vůdců vojska je zvláště vyzdvižen Banaíáš, syn Joiady. Patřil ke třiceti hrdinům Davida. Statečnost a horlivost o královu věc, stejně jako jeho věrnost vůči Davidovi, když se jeho vlastní synové Absolon a Adoniáš pokusili zmocnit trůnu, byly bohatě odměněny. Když už za Davidovy vlády zaujímal vysoké postavení jako velitel armádního sboru, tu za Šalomouna byl povýšen na vrchního velitele všeho vojska. Zaujal přitom místo svrženého Joába (1. Královská 2,35). – Kéž nám je tento muž povzbuzením, abychom Pána Ježíše věrně následovali a nezapírali Ho ani slovem, ani svým chováním, i když je Pán Ježíš všeobecně odmítán a pro nás tu bude posměch a pohanění.

Ke správě království patřila i knížata jednotlivých pokolení. Byla zodpovědná za svá pokolení a vykonávala určitou zprostředkující funkci mezi příslušníky svého pokolení a králem. V pokolení Lévi je zvláštní zmínka o Aronově kněžské rodině. Měla svého vlastního „knížete“, nejvyššího kněze Sádocha.

Verše 23 a 24 ještě jednou ukazují na sečtení lidu, nařízené Davidem. Tato Davidova svévolná cesta byla fiaskem. Nejprve musel zakusit Boží kázeň, a nakonec se ukázalo, že celý náklad byl nadarmo, poněvadž získané počty byly pro svou neúplnost bezvýznamné. „*Aniž jest vložen počet ten v knihu o králi Davidovi.*“ Jaké je to varování pro nás! Na Bohu nezávislé, tělesné jednání věřících přináší jen ztrátu pro čas i pro věčnost. Kéž bychom si toto více vzali k srdci!

Verše 25–31 jmenují dohlážitely nad různými okruhy královského majetku. Totéž platí i pro nás. Bůh dal každému z nás duchovní schopnosti a svěřil mu určité hmotné statky. Spravujeme tyto věci věrně a ve smyslu našeho Pána Ježíše Krista?

Verše 32–34 nám připomínají smutné časy v životě odpovědného krále Davida. Ale okolnosti zde nejsou zmíněny, aby nezatemňovaly obraz krále podle Božích myšlenek.

Do Jeruzaléma byla shromážděna všechna knížata, která jsou představena v předchozí kapitole, kvůli nadmíru důležité věci. Jako zástupci lidu měli být přítomni. David chtěl všemu lidu sdělit, co mu Bůh zjevil ohledně náboženského středu království, ohledně chrámu.

David si přál dát truhle smlouvy místo odpočinku. Byl by rád stavěl dům „ku podnoži noh Boha našeho“. O této touze mluví i verše 1–5 Žalmu 132, který byl pravděpodobně složen Davidovým synem Šalomounem (10. verš). Ale toto dílo neměl provést David, král, který vedl války, nýbrž Šalomoun, kníže pokoje. Tyto dvě stránky vidíme také u Pána Ježíše. Na kříži položil základ k věčnému odpočinku; ale tento odpočinek s konečnou platností uvede teprve *poté*, co Mu budou podrobeni všichni Jeho nepřátelé.

Ve verších 4–6 představuje král přítomným své vyvolení a vyvolení svého syna. Je to obdivuhodný akt Boží milosti. Ale pak následuje ve verších 7 a 9 důležité slůvko „jestliže“. Šalomoun zůstává i jako vyvolený *odpovědným*. Tyto verše vedou naše myšlenky nejprve ke Druhé knize Paralipomenon, kde Bůh nemůže zamlčet selhání následujících králů. Ukazují ale také na Krista, jenž této odpovědnosti vyhoví dokonale a svěřené království na konci tisíce let vrátí neporušené do rukou Otce.

Mojžíš kdysi viděl vzorek stánku úmluvy na hoře. Ohledně provedení svatyně na poušti nebyly tedy žádné otázky. Mojžíš mohl dát dělníkům přesnou informaci o každé podrobnosti. Nic nebylo přenecháno úsudku člověka (2. Mojžíšova 25,8.9).

Zde předává David vzorek chrámu svému synu Šalomounovi. Odkud věděl, jak má Boží dům v Jeruzalémě vypadat? David vlastnil vzorek všeho, „co *skrže Ducha* v něm bylo“ (12. verš – přel.). A v 19. verši vydává David svědectví: „Všecko to *skrže vypsání* z ruky Hospodiny mne došlo, kterýž mi to dal, abych vyrozuměl všemu dílu formy té.“ Ačkoli chrám a jeho nástroje vypadaly jinak než stánek smlouvy a její části a Davidovi nebyl ukázán vzorek jako Mojžíšovi, zůstala zásada přece stejná. Vše přišlo bezprostředně od Boha. Lidskému duchu nebyl přitom ponechán žádný volný prostor. Tato zásada platí i dnes, kdy Boží dům je duchovní a skládá se ze všech vykoupených. Zdalipak stále dostatečně myslíme na to, že i při shromážděních věřících má všechno odpovídat tomu od Boha inspirovanému vzoru, jak jej nalézáme v Novém Zákoně?

Truhla se slitovnicí byl jediný nástroj, který stál ve stánku a nezměněn byl postaven do chrámu. Mluví o Pánu Ježíši a Jeho díle na Golgotě. To je základ spasení *všech* vykoupených, nezávisle na časovém období, v němž žijí nebo žili.

Když David poukazuje na svého nástupce slovy: „Šalomouna syna mého *jediného* vyvolil Bůh“, pak jsou naše zraky bezděky vedeny na Krista. Pro Boha je jen Jeden, v němž má celé Své zalíbení, jenž je Jeho Vyvolený (Izaiáš 42,1); a tím je Jeho milovaný Syn, jemuž předá vládu nad celým vesmírem.

V době, kdy Šalomoun byl pro vládní úkoly ještě příliš mladý, učinil David všechny přípravy pro stavbu chrámu. Shromážděné poklady se skládaly nejen z kořisti z mnoha válek. David dal také ze svého vlastního majetku velké množství zlata a stříbra, a sice puzen osobní radostí z Božího domu. Tento postoj nezůstal bez účinku. Na jeho otázku: „A jestliže jest kdo více, ježto by co chtěl dobrovolně obětovati dnes Hospodinu?“ jsou všichni zástupci lidu hotovi dát dobrovolně na práci Božího domu zlato, stříbro, měď, železo a drahé kameny. Nemluví to k našim srdcím? Když Kristus, ten pravý David, dal za Církev (Boží dům) všechno, co měl, neměli bychom i my být hotovi nasadit pro Jeho věc dobrovolně svůj čas a sílu a své hmotné statky? Výsledkem bude, tak jako tehdy, radost v našich srdcích a radost v srdci našeho Pána.

V radosti z ochoty lidu k obětování chválí David Boha. Jemu patří všechna sláva, neboť Jeho je „všecko, což jest v nebi i v zemi“. On je hlavou nade vším; vládne neomezeně. V Jeho ruce je moc a síla. Pro Něho není nic nemožné. Tak slaví David a Jeho lid slavné jméno svého Boha.

Tváří v tvář Boží velikosti se David sám stává malým a pokorným. Ptá se: „Kdo jsem já?“ Všechno, čím směl přispět ke stavbě chrámu svého Boha, přišlo přece od Boha samého. „Z ruky tvé dali jsme tobě.“ Jak snadno zapomínáme na tuto skutečnost, která platí i pro nás. Naše srdce tak snadno lpí na pozemském vlastnictví, kterého jsme si podle svého názoru dobyli vlastní prací. Ale nepřichází to vše od Boha, jenž nám podržel pracovní místo, jenž nám dává zdraví k práci a úspěch v povolání? Neměli bychom být vděčnějšími a štedřejšími? Nezapomínejme na to, jak krátký je náš život na této zemi (15. verš)! Kéž bychom žili více s pohledem na věčnost a k oslavení našeho Pána a Vykupitele!

Na závěr modlitby prosí David Boha, aby daroval Šalomounovi upřímné, poslušné srdce a aby myšlenky lidu obracel vždy na Sebe. To jsou základy pro trvalé království. Žel že jak král, tak i lid selhali.

Jsme možná udiveni, když čteme o lidu, že „poklonili se Hospodinu i králi“. Není tím král postaven na Boží úroveň? Tomuto verši porozumíme, když pomyslíme na jeho prorocký význam. Kristus, ten pravý David, bude jako člověk vládnout nad zemí. Přesto je a zůstává Bohem (Římanům 9,5). Člověk Kristus Ježíš má tedy nárok na velebení, jaké náleží jen Bohu samému.

A pak je Šalomoun podruhé učiněn králem. Už neseď na trůnu svého otce jako v kapitole 23,1. Nyní sedí na svém vlastním trůnu, aby byl „Hospodinu za vývodu“. Od této chvíle je králův trůn identický s Božím trůnem. Jaký slavný obraz lesku budoucí Kristovy vlády, kdy vezme oficiálně do ruky vládu nad světem! Pak bude Stvořitel a Udržovatel všech věcí sedět na trůnu, a sice jako Ten, kterého Bůh vysoce vyvýšil a dal Mu jméno, které je nad každé jméno (Koloským 1,16.17; Filipským 2,9).

První kniha Paralipomenon končí smrtí Davida a popisem nádhery, v níž Šalomoun začal dobu své vlády. V této knize nestála v popředí praktická naučení pro náš život, nýbrž Boží věčné rady vzhledem ke Kristu a Jeho pozemskému království. Bůh by chtěl, abychom čtením Knih Paralipomenon poznávali něco z královských sláv našeho Pána a Vykupitele.

Druhá kniha Paralipomenon bez přechodu navazuje na první. Nalézáme Šalomouna jako krále nad Izraelem. V této Knize nese jeho vláda charakter vlády *pokoje*, v protikladu k První Královské knize, kde stojí v popředí jeho *spravedlnost*.

První verš zdůrazňuje Šalomounovu *osobní autoritu*, neboť čteme, že „*se zmocnil*“; zatím co v 1. Královské 2,46 čteme, že království *bylo upevněno* v jeho ruce soudem nad všemi osobními nepřáteli. Šalomoun zůstává ale *závislým* člověkem – předobrazem na Krista, jenž jako člověk bude Knížetem pokoje. Tato závislost je vyjádřena ve slovech: „Hospodin Bůh jeho byl s ním.“

Truhla smlouvy byla Davidem již dříve přinesena do Jeruzaléma, a tam postavena. Zbytek stánku s měděným oltářem zápalné oběti stál v Gabaon. Tam shromáždil Šalomoun všechny zástupce lidu. Oběti, které tam byly přineseny, ukazují na základ, na němž mohla být uvedena vláda *pokoje*. Tak je kříž Golgoty a dílo smíření, které tam vykonal Pán Ježíš, také základem Jeho dnes ještě budoucí vlády pokoje nad Izraelem, národy a celým stvořením. Aby nám tuto budoucí vládu pokoje, která bude uvedena příchodem Pána ve slávě, ukázal v Šalomounově vládě co možná nerušeně, zamlčuje Bůh všechna pochybení Davidova syna.

V průběhu těchto krátkých každodenních úvah není možné porovnávat každé místo z Knihy Paralipomenon s odpovídajícím místem v Královských knihách. Zmíníme se jen o několika bodech. Ale stojí za námahu to učinit osobně, a tak na každém kroku poznávat rozdílné cíle, které Bůh sleduje těmito dvěma zprávami o stejných událostech.

V Šalomounově modlitbě a v Boží odpovědi, jak zde před námi stojí, je zcela vynechána otázka odpovědnosti. Šalomoun se zde neoznačuje za mladého a nevědoucího (1. Královská 3,7). Neukazuje se jeho nedostatečnost. Král stojí jako závislý člověk před Bohem a vyprošuje si od Něho moudrost a rozumnost pro všechny záležitosti vlády. Dále chybí v našich verších slůvko „jestliže“ z Boží strany (1. Královská 3,14).

V 1. Královské 3,11.12 říká Bůh Šalomounovi: „Protože jsi žádal věci takové,... *aj, dal jsem srdce moudré a rozumné.*“ Ve 2. Paralipomenon mu Bůh dává moudrost a rozumnost, „protože bylo to *v srdci tvém*“. Jako předobraz Krista obdržel tyto věci jako člověk, aniž by jeho srdce muselo být *připravováno* pro to, aby je obdržel.

Dovoz koní z Egypta zde nemůže být vykládán jako provinění proti 5. Mojžíšově 17,16.17. Jedná se zde spíše o něco, co dávala země, která byla Šalomounovi po vinna platem.

Zde, stejně jako v dalších kapitolách, nalézáme Šalomouna a jeho vládu líčené s vynecháním všech jeho chyb. Národy jsou mu poddány. Izrael už není viděn spojený s Kananejskými. Boží lid je svobodný, už není ujařmený (kapitola 8,9).

Dělníci na Božím domě se rekrutují výlučně z pozůstalých Kananejských, které nevěrný Izrael kdysi nevyhladil (verše 17 a 18). Naproti tomu národy, které vlastní bohatství země – představené králem Týru –, jsou vyzvány, aby za odpovídající protislužbu spolupracovaly na tom velkém díle.

Šalomoun vysvětluje Chíramovi hlavní účel Božího domu, který má být stavěn. Chrám bude místem, kde se člověk Bohu blíží, *aby Mu sloužil*. Šalomoun zde myslí jen na uctívání Boha. Proto je tu zmínka o všech zápalných obětech a o libě vonícím kadidlu, ale o žádných obětech za hřích.

Král Jeruzaléma dále líčí velikost Boha, jemuž je tento chrám zasvěcen. Při svých vysvětleních si je Šalomoun vědom toho, jak malý a nepatrný je on sám. Ví, že je jen slabým, lidským obrazem Krále podle Božích rad. A přece vidíme z Šalomounových slov něco z charakterových rysů Krista, jenž bude zároveň knězem i králem. Říká: „Ano i já kdo jsem, abych jemu dům vystavěti měl, než toliko k tomu, aby se kadilo před ním?“

Chíram odpovídá na Šalomounova slova *písemně*. Poselství, ve kterém král Týru uznával Boží lásku k Jeho lidu, bylo tedy prohlášením, které zůstávalo a ke kterému bylo možné se vždy vrátit. Dále tento král z národů chválí Boha Izraele jako Stvořitele nebe a země. To bude i v budoucnosti obsahem chvalozpěvu národů, když uslyší *věčné evangelium* a přijmou je (Zjevení 14,6.7). Ti, kteří kdysi sloužili modlám, se budou klanět Bohu Stvořiteli a poddají se vládě Krista, Krále králů.

Chíram posílá králi Šalomounovi znalé umělce. Přijímá také nabídku potravin jako protihodnotu za dodávané dřevo. V Knihách Paralipomenon nečteme nic o Chíramových slovech znevažujících Šalomounovu nabídku (1. Královská 9,12.13). Zde vidíme ze strany zástupce pohanů jen vděčnost a dobrovolné poddání se. Odmítnout dary krále, jako byl Šalomoun, by znamenalo jen pýchu a vzpouru. Spolupráce národů na Božím chrámu, jak se vyskytuje zde, bude také na začátku tisíciletého království. V Zachariáš 6,15 čteme: „Nebo dalecí přijdou, a budou stavěti chrám Hospodinův.“ A vzhledem k hradbám Jeruzaléma čteme v Izaiáš 60,10: „I vystavějí cizozemci zdi tvé.“

3. a 4. kapitola odpovídají 6. a 7. kapitole První Královské knihy, přičemž zde má chrám zvláštní význam. V Královské knize je místem, kde Bůh *přebývá*. Je zároveň středem Jeho *vlády* uprostřed Jeho lidu. V Knihách Paralipomenon je chrám místem, *kde se lidé Bohu blíží, aby Ho ctili*. V kapitole 7,12 je proto nazván „domem obětí“. Skutečnost, že chrám je představen jako místo blížení se k Bohu, vysvětluje všechny podrobnosti této kapitoly.

Výchozím bodem tohoto domu, který je nám představen ve svém vztahu k Šalomounově vládě pokoje, je hora Moria. To bylo místo, kde Abraham „obětoval“ Izáka na oltáři a jakoby jej skrze vzkříšení opět obdržel. Pak bylo Moria místem, kde se Bůh setkal s Davidem, když ten zhřešil, a kde triumfovala milost. Vláda pokoje za Šalomouna ukazuje tedy na budoucí vládu vzkříšeného Krista, která bude plně založena na milosti, triumfující na kříži.

Na stěnách domu jsou palmy, obraz pokoje. Rozvíjející se květy, o nichž je zmínka v 1. Královské 6,18.32.35, zde chybějí. V Knize Paralipomenon není ukázána vláda, která se začíná rozvíjet, nýbrž vláda, která je zřízena s konečnou platností.

Při popisu svatyně svatých zaujímají cherubové význačné místo. Nejprve je zmínka o dvou postavách andělů, které byly postaveny vedle sebe a svými rozevřenými křídly dosahovaly od jedné stěny ke druhé. Také na oponě, která v popisu chrámu v 1. Královské chybí, byli cherubové.

Cherubové jsou na jedné straně vykonavateli Božího soudu. Nalézáme je poprvé v 1. Mojžíšově 3,24, kde po vyhnání prvního lidského páru z ráje ostříhali přístup ke stromu života. Ano, pro provinilé lidi už nebylo žádné obecenství s Bohem. O tom mluví také oddělující opona s cherubíny. Nyní však víme, že Bůh po vykonaném díle vykoupení našeho Pána roztrhl tuto oponu – odshora až dolů. Na základě oběti Ježíše Krista tu už není tato oddělující stěna mezi Bohem a lidmi. Hříšník se dnes smí v pokání a víře Bohu blížít – a je omilostněn. V tisíciletém království však už nebude takový přímý přístup k Bohu. Proto je v tomto obraze zmínka o oponě. – Andělé jsou ale také němi diváci, kteří pozorují Boží cesty s lidmi. Postavy andělů ve svatyni svatých hledí směrem ven; jejich tváře jsou obráceny k domu. Hledí na pořádek Božího lidu. Nalézáme je i v Novém Zákoně jako diváky (Efezským 3,10; 1. Korintským 11,10).

U rozměrů měděného oltáře je nápadné, že v půdorysu byl stejně veliký, jako nejvnitřnější pokoj chrámu, svatyně svatých. Oltář se přesně hodí ke svatyni. Kristovy slávy – představené svatyní svatých – odpovídají velikosti a dokonalosti Jeho oběti, která je předobrazena v oltáři. Dále je oltář zvláštním místem, kde se člověk může Bohu blížít a uctívat Ho přinášením obětí. Souhlas hlavních rozměrů oltáře a svatyně svatých ukazuje na zvláštní hledisko, pod jakým je chrám v Knize Paralipomenon popsán: *blížení se Bohu a uctívání Boha*.

V 1. Královské 7,48 je zmínka jen o *jednom* stole. Zde čteme, že Šalomoun udělal deset stolů. Není to zvláštní, když vidíme chleby předložení takovým způsobem rozmnožené? Šalomoun je viděn jako král, který sedí „na stoličce Hospodinově“ (1. Paralipomenon 29,23). Izrael pod jeho vládou roste. Pokolení jsou stále stejná, ale nekonečně rozmnožená před Božíma očima, jenž se na ně dívá (chleby předložení) a vládne nad nimi. Pravý Šalomoun, Kristus sám, je původce tohoto rozmnožení. V tisíciletém království bude Izrael, předložen Kristem před Boha, dokonale příjemnou obětí Hospodinovou.

Ve verších 11–16 je uveden celý seznam nástrojů, které pro krále Šalomouna vyhotovil umělec Chíram z Týru. V seznamu je však zmínka jen o nástrojích z mědi, které byly postaveny nebo používány mimo chrám v nádvoří. Chíram, muž z národů, byl pověřen jen výrobou nástrojů z méně hodnotného materiálu. Výroba zlatých nástrojů, které se nalézaly v Božím domě, je však připsána přímo Šalomounovi. Král slávy se zaměstnává všemi předměty, jimiž je ukázána Boží spravedlnost v její slavné, vnitřní podstatě. Jen On ji může zjevit. Přímluva (zlatý oltář), představení Krista ve spojení s Jeho lidem (stůl chlebů předložený), světlo Ducha Svatého, které vše osvětluje z Boží strany (svícen), jsou částí této Jím zřízené slávy.

Ve spojení s měděnými nástroji činí Boží slovo dvě poznámky. Předně byly tyto nástroje slity v jílovaté zemi. To je možná poukaz na to, že chrám se všemi svými nástroji mluví o Boží slávě, která je viditelná *na zemi*. Za druhé je tento materiál používán v takovém množství, že celková váha není známá. Nepřipomíná nám to Izaiáš 11,9, kde čteme, že všechna země bude *naplněna známostí Hospodinovou*?

Když byl dům dokončen, dal Šalomoun truhlu smlouvy vynést z města Davidova nahoru a přinést do chrámu. Ještě jednou je zmínka o sochorech. Připomínají putování pouští, během něhož byla truhla vždy nesena. Vzpomínka na tuto dobu zůstává ustavičně před Bohem. To, že sochory zůstaly na truhle, asi také znamená, že její místo odpočinku v době tisíciletého království není pro Boha věčný a konečný odpočinek. Truhlou sice už není pohybováno, ale tisícileté požehnání, které je zde předobrazeno, bude mít konec, aby udělalo místo novému nebi a nové zemi (2. Petra 3,13; Zjevení 21,1).

Jakmile truhla smlouvy našla své místo odpočinutí, je započato s chválou k uctění Boha. Znají všechny hudební nástroje, podobně jako v 150. Žalmu, který popisuje stejný výjev. Pán je zde chválen, „že dobrý jest, a že na věky trvá milosrdenství jeho“.

Z kapitoly 7,9 vyplývá, že byly vlastně slaveny dva svátky: zasvěcení oltáře a zasvěcení domu nebo svátek stánků. V našich verších jde o to první. Lid se směl radovat, neboť Boží dobrotivost, která věčně trvá, přivedla lid *na základě oltáře s jeho obětí* k sobě s konečnou platností.

Ve spojení se zasvěcením Božího domu začíná nyní král mluvit. Nejprve konstatuje, že tento chrám má sloužit *k Božímu přebývání*. Pak žehná lidu, který má nyní místo, ke kterému se v každé situaci může v modlitbě obrátit (21. verš a dále).

V první části modlitby, s níž se král Šalomoun obrací na Boha, je nápadné, jak zdůrazňuje *vyvolení* od Boha. Hospodin vyvolil Jeruzalém jako město, ve kterém má stát Jeho chrám. Vyvolil Davida a jeho potomky, aby vládli nad Božím lidem.

Myšlenku vyvolení nalézáme i v Novém Zákoně (Efezským 1,4). To sice není téma, o kterém bychom měli mluvit s nevěřícími lidmi, ale pro každého znovuzrozeného křesťana je myšlenka na vyvolení velmi vzácná. Naše vyvolení není založeno na nějakých zvláštních přednostech, které by Bůh při nás nalezl. Vyvěrá jediné z Boží svrchovanosti. Tato skutečnost by nás, kteří jsme se po obrácení směli dovědět, že Bůh na nás myslel před založením světa a zahrnul nás do Svého plánu spasení, měla činit pokornými a ze srdce vděčnými. Vědomí o našem vyvolení nám dává také jistotu a útěchu na cestě víry; neboť naše spasení není založeno na naší iniciativě, nýbrž na Boží vůli.

Měděný podstavec, na kterém Šalomoun stál a na kterém před vším shromážděným množstvím poklekl, měl stejné rozměry jako oltář oběti zápalné, který patřil k Boží svatyni na poušti. Ten oltář byl *oltářem smíření*. Nový oltář, který nyní stál v nádvoří chrámu, byl *oltářem velebení*. Ačkoli oltář stánku zmizel, připomíná forma podstavce to, že výchozím bodem pro obecenství s Bohem a pro klanění se Jemu je smíření. Nemůžeme říci, že místo, kde byla přinášena oběť za hřích, se stává místem, kde je oslaven Kristus (nyní v předobrazu Šalomoun)? „Nyní,“ řekl Pán Ježíš, když mluvil o kříži, „oslaven jest Syn člověka a Bůh oslaven jest v něm.“ (Jan 13,31) Kříž, který pro každého věřícího znamená konečné a věčné spasení, je také základem, na kterém je rozvinuta sláva Syna člověka.

Šalomoun je na tomto podstavci více *přímluvce* za Izrael než král. Pokleká tam a rozprostírá své ruce k nebi. Prosí za lid, který by svými předvídanými hříchy zničil všechny Boží rady, kdyby mohly být zničeny. Tento úkol, který tehdy vykonával Šalomoun ve prospěch Izraele, provádí dnes pro nás Pán (1. Jana 2,1.2). Jeho služba jako Přímluvce je založena na smíření, které vykonal.

Jak těžké je často v mezilidských vztazích zjistit, kdo je vinen a kdo je v právu. Dokonce i mezi věřícími mohou vyvstat těžkosti, které není snadné posoudit. Verše 22 a 23 nás povzbuzují, abychom se v takových situacích utekli v modlitbě k Bohu. To se může dít jednotlivě nebo společně ve shromáždění. Neodpověděl Pán už často na snažné prosby, když přivedl na světlo skutečnosti, které situaci osvětlily?

Při dobývání země Kanán pod vedením Jozue nalézáme skutečnosti, které odpovídají veršům 24 a 25 (Jozue 7). Poněvadž Achan vzal z kořisti Jericha, byl Izrael od svých nepřátel poražen. Poněvadž se v pokání a lítosti před Bohem pokořili a vzdálili zlo ze svého středu, Bůh lidu odpustil.

Verše 26 a 27 nám připomínají příběh proroka Eliáše. Pro hříchy, které lid spáchal pod bezbožným králem Achabem, poslal Bůh na zem sucho (1. Královská 17 a 18). Pod vedením proroka byl lid opět navrácen k Bohu. Když se Eliáš lidí, které povolal na Karmel, zeptal a vyzval je: „I dokudž kulhati budete na obě strany? Jestliže jest Hospodin Bohem, následujte ho; pakli jest Bál, jděte za ním,“ neodpověděli mu ani slovo. Když však Bůh zapálením oběti zjevil Svou zázračnou moc, zvolali: „Hospodin jest Bohem!“ Pak dal Bůh déšť.

V Božím slovu nalézáme dva příklady, které ukazují, jak se slova veršů 32 a 33 skutečně naplnila. První událost stojí v kapitole 9 naší Knihy, kde čteme o návštěvě královny ze Sáby v Jeruzalémě. Přišla z dálky, aby slyšela Šalomounovu moudrost a aby viděla dům, který vystavěl. Přemožena tím, co viděla, chválila Boha: „Budiž Hospodin Bůh tvůj požehnaný.“ – Ještě větším dojmem působí příběh komorníka z Etiopie, jenž přijel do Jeruzaléma, aby se tam klaněl. Poznal více než jen Boha Židů. Filip mu zvěstoval *evangelium o Ježíšovi*. Přijal je, byl pokřtěn a jel dále zpět do své země s radostí (Skutky ap. 8,26–39).

Šalomoun myslel ve své modlitbě dokonce na následky nevěry lidu. Když bude odveden ze své země, směli se lidé přesto utíkat ke svému Bohu. On vyslyší jejich upřímné vyznání hříchů a odpustí jim. Daniel byl věřící Žid, jenž se v babylonském zajetí modlil třikrát za den proti Jeruzalému (Daniel 6,11). Jak obsažně vyznával hříchy svého lidu, a přitom se do něho zahrnoval, čteme v Danieli 9,4–19.

Závěrečná slova královny modlitby jsou obsažena ve 132. Žalmu. Touha po odpočinutí pro Boží truhlu, jak to je vyjádřeno na začátku Žalmu, je nyní utišena. Truhla našla své místo v chrámu.

Když Šalomoun ukončil svoji modlitbu k zasvěcení oltáře a domu, „ohně sestoupil s nebe, a sehltil zápal i jiné oběti“ a sláva Hospodinova naplnila dům. Těmito znameními vložil Bůh Svou pečeť a Své uznání na zasvěcení této vlády pokoje. V souladu s uctíváním Boha, které je pro popis chrámu v Knize Paralipomenon charakteristické, čteme o lidu: „... padše na tváři k zemi na dlážení, klaněli se a chválili Hospodina.“ Také 6. verš, který ve zprávě v 1. Královské chybí stejně jako 3. verš, podtrhuje myšlenku uctívání Boha: Pomocí Davidových hudebních nástrojů chválili a oslavovali kněží a Levité Boha, jehož dobrota trvá na věky.

Když král se vším lidem skončil slavení dvou svátků – zasvěcení oltáře a svátek stánků, propustil Šalomoun lid „k příbytkům (stanům) jejich“. Šli „s radostí a veselím srdce z toho, což dobrého učinil Hospodin Davidovi a Šalomounovi a Izraelovi lidu svému“. Byl to začátek doby nejvyššího štěstí, největšího požehnání a nejhlubší radosti, které Bůh daroval Svému pozemskému lidu. Žel že už brzy se do králova srdce vkradl hřích, a tím začal úpadek a zkáza. V tisíciletém království Bůh dosáhne se Svým pozemským lidem tohoto slavného cíle – štěstí a požehnání, pokoje a radosti.

Bůh neodpověděl na Šalomounovu modlitbu jen znamením (kapitola 7,1). Když král dokončil všechny stavební úmysly se zdarem, který mu Bůh daroval, zjevil se Pán Šalomounovi v noci a dal mu svědectví o vyslyšení jeho modlitby. Nazývá chrám místem, které zvolil za *dům obětí*. Jde o nové potvrzení toho, že Boží dům v Knize Paralipomenon nese znamení místa uctívání Boha.

Jako už v 6. kapitole, zdůrazňuje Bůh i zde volnou volbu milosti. Vyvolil nejen Jeruzalém a Davida (kapitola 6,5.6), nýbrž i chrám. Zde se směli Izraelité blížit svému Bohu a uctívat Jej přinášením obětí.

Ve své modlitbě zaujímá Šalomoun místo přímluvce za lid. Ve verších 13 a 14 Bůh odpovídá na tuto službu přímluvce. Následky selhání lidu a jeho vůdců v odpovědnosti jsou na tomto místě vyzdviženy tak, jak se o nich Šalomoun zmínil ve své modlitbě. Ale Bůh dává také jistotu, že v síle této přímluvy odpustí jejich hříchy a jejich zem uzdraví. Jak povzbudivá jsou Boží slova: „Budou již i oči mé otevřené, a uši mé nakloněné k modlitbě z místa tohoto.“

Šalomoun nepodnikal žádné dobyvatelské války jako jeho otec David. Ale stavěl města, která mu dal král Týru. K tomu přesunul silné vojsko do těchto opevněných opěrných bodů svého království. Protože znal neposlušné srdce národů, připravil tuto moc, aby mohl *vládnout mír*. Stejně tak bude jednat Pán Ježíš během tisíciletého království. Bude národy pást železnou metlou (Žalm 2,9; Zjevení 2,27). Žádný národ se neodváží pozvednout svou hlavu proti Králi králů. Pocítil by sílu Jeho ramene.

Proč nesměla faraonova dcera bydlet tam, kde stála po nějakou dobu truhla Hospodinova? Truhla byla Hospodinovým trůnem ve vztahu k Izraeli. Tehdy i v budoucnosti bude Izrael zaujímat zvláštní místo blízkosti u svého Boha, kterého národy nikdy nedosáhnou.

Celá náboženská služba – přinášení obětí, slavení svátků, vykonávání Levitské a kněžské služby – se děla podle přikázání Mojžíšova a podle nařízení Davida, muže Božího. Boží slovo bylo základem všeho a král se staral o to, aby se od něho nikdo neuchyloval.

Chíram pomáhal nejen při stavbě chrámu, jeho zkušení námořníci podporovali Šalomounovy služebníky i při obstarávání zlata, které bylo používáno v Jeruzalémě. V budoucnosti budou národy pomáhat zvyšovat slávu Pána Ježíše (Zachariáš 14,14; Zjevení 21,24).

Šalomounova pověst pronikla daleko. To, co královna ze Sáby slyšela, ji přimělo, aby podnikla dlouhou a obtížnou cestu do Jeruzaléma, aby to, co slyšela, viděla vlastníma očima. Když slyšená slova nalezla potvrzená a musela zvolat: „Není mi praveno ani polovice“, uvěřila. Její víra vycházela z vidění. Tak tomu bude i u věřících budoucích časů, o nichž tyto události prorocky mluví. – My ale věříme, aniž bychom viděli. Milujeme našeho Pána, ačkoli je našim očím ještě skryt (1. Petra 1,8).

Zkušenosti, které učinila královna ze Sáby, jsou i našimi zkušenostmi. Když jsme udělali krok víry k Pánu Ježíši, nebyli jsme překvapeni podobným způsobem? Osobní známost s Ním, jak se stal naším Spasitelem a věrně se starajícím Vůdcem, nelze srovnat s tím, co jsme o Něm slyšeli. Jakým jedinečným přítelem se nám stal! – Nyní vyvstává otázka: Pozorují lidé v našem okolí něco z tohoto štěstí, které vlastníme na základě obecnství s Pánem Ježíšem? Závídí nám náš úděl, jako tomu bylo u královny ze Sáby, když viděla Šalomounovy služebníky? Jestliže lidé kolem nás mohou poznávat něco ze štěstí, které vlastníme, je to účinné svědectví pro našeho Pána.

Trůn v domu lesu Libánského byl celý pozlacený. To mluví o Boží *spravedlnosti*, která vyznačovala Šalomounovu vládu. Zlatá podnož nám připomíná Žalm 89,15: „*Spravedlnost* a soud jsou základem trůnu tvého.“ Dále tam pak čteme: „Milosrdenství a pravda předcházejí tvář tvou.“ Tvář Šalomounovu hledali všichni králové země, aby slyšeli Bohem danou moudrost. Vidět jeho tvář bylo nejvyšší výsadou oněch lidí. Kdo byl připuštěn do jeho blízkosti, se mohl považovat za šťastného (7. verš; Žalm 89,16). Tak vypadá budoucí postavení národů. Oč lepší to máme dnes v době milosti! My, kteří jsme neměli žádný nárok, máme vždycky volný přístup k *Otci* (Efezským 2,11–13.18). Jsme si této přízně dostatečně vědomi? Kéž by nás taková obdivuhodná, nezasloužená výsada učinila pokornějšími a vděčnějšími!

Touto kapitolou končí Šalomounův příběh, aniž by byla učiněna jakákoli zmínka o jeho hříších a jejich tragických následcích. Mnoho lidí proto považuje Knihy Paralipomenon za nedokonalé a jako nepřesné je odmítá. Opak je pravdou. Bůh v těchto kapitolách předkládá našim zrakům nezkalený obraz krále podle Svých myšlenek. Tak, a ještě mnohem slavněji bude vypadat vláda pokoje Pána Ježíše. Když nám však Bůh chce nastínit takový obraz pomocí člověka, jenž má Adamovu zkaženou přirozenost, je to možné jen tehdy, když nemluví o jeho hříších.

Touto kapitolou začíná v Knihách Paralipomenon nový oddíl. V Davidovi a Šalomounovi bylo představeno království podle Božích rad. Oba ukazují na Krista, tohoto pravého Krále podle Božích myšlenek, a na Jeho pozemské království nad Izraelem a národy. Aby Kristus, pravý Davidův Syn, mohl při Svém příchodu uplatnit všechna práva na Davidův trůn, nesměla být královská linie přerušena. Ale právě k tomu směřoval satan, Boží odpůrce. Chtěl Boží rady zmařit, a proto se pokoušel uhasit svíci na Davidově trůnu. Nepodařilo se mu to. Boží milost triumfovala. V nyní začínajícím příběhu judských králů vystupuje do popředí *dílo milosti*, aby království bylo zachováno až do zjevení se Mesiáše.

Roboám nezdědil nic z moudrosti svého otce Šalomouna. Aby našel odpověď, kterou by měl dát lidu na jeho požadavek, obrací se na lidi, nikoli na Boha. A přece by u Boha obdržel tu nejlepší radu; neboť „počátek moudrosti jest bázeň Hospodinova“ (Příslaví 9,10). Roboám se neřídil ani podle moudrých doporučení, která napsal jeho otec v Příslavích (např. Příslaví 3,21.22; 12,18; 15,1). Nechal se svést pýchou lidského srdce a musel sklidit následky, jak to uvidíme dále.

Roboám neposlechl rady starších. Nechtěl se k lidu obrátit dobrotivými slovy. Naopak čteme: „I odpověděl jim král tvrdě.“ Následkem bylo rozdělení království. V souladu s charakterem Knih Paralipomenon není toto rozdělení popsáno jako následek Šalomounova hříchu. Prorocví Achiáše k Jeroboámovi se zde naplnilo nikoli jako následek Šalomouna hříchu, nýbrž protože král Roboám „neposlechl lidu“. Ale nezapomínejme na to, co jsme už dříve zdůraznili: Bůh nemá úmysl *skrývat* Šalomounovy chyby. Duch Svátý je v této Knize *vypouští*, aby zdůraznil Boží rady, a nikoli odpovědnost člověka.

Satan ve své snaze otrást královstvím a zničit královské símě zaznamenal za Roboáma první velké úspěchy. Deset pokolení se k Davidovu domu obrátilo zády. Králův vyslanec byl ukamenován, takže Roboám se náhle musel obávat o svůj život a co nejrychleji uprchl do Jeruzaléma. „A tak odstoupili synové Izraelští od domu Davidova až do dnešního dne.“ Rozdělení bylo tak konečné, že až dodnes nebylo uzdraveno. To se stane teprve tehdy, až Kristus přijde ve slávě a zřídí Své království pokoje. Pak se ostatek deseti pokolení navrátí a spolu s Judským domem utvoří *jeden* národ, který už nikdy nebude rozdělen (Jeremiáš 3,18; Ozeáš 1,10.11; Ezechiel 37,15–28).

Šalomounův syn nebyl hotov přijmout rozdělení království jen tak. S velkým vojskem chtěl odpadlá pokolení přivést násilím zpět pod svoji vládu. Takové válečné tažení bylo ale proti Božím cestám vlády s Judou. Proto Bůh ve Své milosti poslal k Roboámovi proroka, aby jej odvrátil od jeho záměru. Toto tažení by vedlo krále do zkázy a mělo by závažné následky pro pokolení Juda, na kterém Boží oči ještě stále spočívaly. Milost působila v srdci lidu, takže už dále neuskutečňovali své plány.

Slovo Páně: „Ode mne stala se věc tato“, platí také nám. Boží slovo zde ukazuje, že Pán neodjímá následky hříchu – ani tehdy ne, když tomu, kdo chybil, odpustil. Jak důležité je, abychom si to vzali k srdci a nevzpírali se proti Božím principům. Ten, kdo tomu porozuměl, ví například, že hřích uzavření manželství mezi věřícím a nevěřícím partnerem není možné napravit rozvodem. Ale Bůh chce dát milost pro snášení trvalých následků. – Roboámův úkol spočíval nyní v tom, aby chránil proti vnějším nepřítelům to, co mu ještě zůstalo. Jak to ale bylo s nepřítelem uvnitř, který na sebe upozornil povýšenou řečí mladé generace vládních úředníků?

Rozdělení lidu do dvou království mělo pro kněze a Levity zásadní následky. V království s deseti pokoleními zavedl Jeroboám modloslužbu, ustanovil kněze ze všech pokolení a zavrhl kněze a Levity pravého Boha. Jak reagovali ti, kteří byli věrní? Změnili své bydliště, odešli do Judského království a zřekli se dokonce svého vlastnictví, protože se chtěli pevně držet Boha. Jejich příklad pohnul mnohé věřící Izraelity, aby učinili stejný krok.

Dnes žijeme v zemích, které se sice ještě nazývají křesťanské, ale odmítají Pána Ježíše, Božího Syna. Jak důležitý je tu rozhodný postoj všech pravých věřících. Měli by jasným oddělením od všeho, co Bůh ve Svém Slově nazývá hříchem, ukázat, že je rozdíl mezi pravými křesťany a pouhými vyznavači, které Bůh považuje za Své nepřátele.

Veřejné udržení pravé bohoslužby v Judovi mělo požehnané následky. Všichni, kteří měli nerozdělené srdce pro Boha, opustili území, kde se rozšířila modloslužba, a usadili se v Judovi. Dnes může věrné svědectví, svaté oddělení od světa, přinést ovoce u věřících, kteří se předtím nechávali zadržovat ve světském prostředí, kde se nikdo neptá na vůli Pána. Ale záleží na naší osobní věrnosti! – Žel že požehnané období v Judovi trvalo jen tři roky.

Pokračování Roboáмова příběhu je smutné. Král opouští zákon Páně, a přitom se stává zlým vůdcem a příkladem všemu lidu. Přichází Boží kázeň. Egypt slouží jako metla na nevěrný Boží lid.

Ve spojení s těmito událostmi vidíme další akt Boží milosti: Posílá k lidu proroka, jak to v průběhu historie Judských králů bylo častěji. Prorok nejen oznamuje soud, nýbrž se snaží přivést také srdce lidu zpět k Bohu. Bůh čeká na nejmenší známku obratu, aby mohl odpovédět milostí. To poznáváme zřetelně v naší kapitole (verše 6, 7, 12). Nevěrností krále a lidu byl slavný Šalomounův chrám už po krátké době oloupen o svou ozdobu a své poklady. Nezjišťujeme podobnou věc i v křesťanstvu? Svou nevěrností jsme my křesťané ztratili mnoho ze slávy počáteční doby. Věřící už nejsou *jedno* srdce a *jedna* duše. A přece, jak milostivý byl Bůh v Roboámově době! To málo dobrého, co v Judovi ještě bylo, Mu neušlo. A co nalézá při nás? Snažme se, každý z nás, toto dobré před Jeho očima udržovat, aby Bůh i naše okolí mohli pozorovat oddanost Kristu, lásku k Němu, bázeň vůči Jeho svatosti a činnost v Jeho službě.

Válka mezi Abiášem a Jeroboámem nám přivádí na paměť slova Pána Ježíše v Lukáši 14,31: „Který král, bera se k boji proti jinému králi, zdalíž prvé nesedne, aby se poradil, mohl-li by s desíti tisíci potkati se s tím, kterýž s dvadcíti tisíci táhne proti němu?“ Poměr zde je tentýž. Jen si Abiáš nesedl, aby přemýšlel. Spoléhá na své náboženství, které je správné, a táhne, aby se postavil Jeroboámovi s jeho falešným náboženstvím. Jeho řeč na hoře Semaraim, která leží v pohoří Efraim, to dokazuje. Vnikl tedy už se svým vojskem na Jeroboámovo území.

Abiáš ve své řeči ospravedlňuje Judu proti deseti pokolením. Zmiňuje se o pěti bodech. **1.** Hospodinova smlouva s Davidem byla provždy. **2.** Deset pokolení se nalézalo v otevřené vzpouře proti Davidovým potomkům. **3.** Byli modláři a důvěřovali zlatým telatům. **4.** Úplně opustili Hospodinovu bohoslužbu, zahnali pravé kněze a místo nich si ustanovili kněze podle svého dobrozdání. **5.** Juda měl na čele Boha a jeho kněze s trubkami. Jeroboám ve skutečnosti vedl válku proti Bohu. – *To vše bylo pravdivé!* Přesto Judovi chybělo něco podstatného. Vlastnil *pravé náboženství*, ale bez pocitu o svém hříchu a o své ztrátě (kapitola 12,5.9). Judovi chybělo *probuzené svědomí*. Proto tu také nemohlo být spojení srdce s Bohem.

Jakmile začal boj, museli mužové z Judy poznat, že všechny vyjmenované přednosti, které jistě byly pravdivé, je nemohou zachránit. Nalézali se ve ztraceném postavení a volali nyní k Hospodinu, a pak kněží troubili trubkami proti nepříteli. Záchrana může přijít jen od Boha, nikoli od nejpravověrnějších forem náboženství. Teprve když jsme sami našli u kříže Pána Ježíše pomoc, můžeme o ní vyprávět druhým (trubky = svědectví pro Pána). Žalm 130 potvrzuje tuto myšlenku. Žalm začíná osobním voláním k Bohu a končí výzvou k vyčkávání na Pána a ujištěním, že On vykoupí Izraele.

Abiáš musel zakusit, že ničím nemůže přispět k vítězství. Byla to jediné Boží věc. „Ranil *Bůh* Jeroboáma i všecken Izrael před Abiášem a Judou.“ Od té chvíle se obyvatelé Judy už neopírali o své náboženství. „Zmocnili se synové Judovi, nebo spolehli na Hospodina Boha otců svých.“ O Jeroboámovi naproti tomu čteme: „Aniž se mohl zase zsílit více Jeroboám po všechny dny Abiášovy.“ Jakmile se zcela opřeme o Pána, nepřítel podlehe. A přece, jak rychle opouštíme v praktickém životě místo závislosti na Bohu, bereme svůj život sami do ruky a činíme rozhodnutí, aniž bychom se ptali na Boží vůli a aniž bychom se opírali o Jeho sílu. Následkem je porážka před nepřítelem.

Aza, Abiášův syn, je novým důkazem Boží milosti (viz 1. Královská 15,4). Je to první král v Judovi, o němž čteme: „Činil, což se dobře líbilo Hospodinu Bohu jeho.“ Aza vystoupil energicky proti modlářství, které se pro Šalomounovu nevěrnost (1. Královská 11, 4–8) rozšířilo i v Judovi a Jeruzalémě.

V těchto verších je nápadné časté opakování slova „pokoj (odpočinutí)“. Nejde zde o pokoj svědomí, který obdrží hříšník při obrácení, když mu Bůh odpustí hříchy. Zde se jedná o pokoj srdce. Tento pokoj přichází tehdy, když přivedeme svůj život do souladu s Bohem a Jeho myšlenkami.

Jaké kroky podnikl Aza, že mu Bůh mohl darovat tento pokoj, a co znamenají pro nás? Vymýcení modlářství odpovídá odsouzení každé bohoslužby, která nesouhlasí s myšlenkami Písma. I převrácené formy (výsosti) musejí být odstraněny. Není možné se odvolávat na věřící faráře ve svém sboru, a proto zůstat v církevním systému, který je v rozporu s Božím slovem. Další důležitý krok je obrácení k osobnímu a nerušenému obecenství s Pánem a návrat k Jeho slovu (4. verš). Aby byl pokoj udržován, je zapotřebí hradeb, bran a věží, to znamená oddělení od zlého a bdělost proti útokům nepřítele.

Aza se dostává do podobné situace jako jeho otec Abiáš. Musí se se svým vojskem postavit dvojnásob silnému protivníkovi. Ale Aza se neopírá o své náboženství, ani o svou osobní věrnost, nýbrž jedině o Boha. Aza je muž víry, jenž se v Boží přítomnosti naučil, že nemůže důvěřovat svému vlastnímu Já, ale že mimo něho existuje zdroj síly, k němuž se vždy může utéci. Bůh odpovídá na toto poznání Jeho samého a na důvěru v Něho naprostým vítězstvím nad nepřítelem. Aza prožívá nejen porážku nepřítele, nýbrž dobývá navíc kořist a města. Každé vítězství, které je založeno na sebesoudu, znamená zisk nových duchovních bohatství z pokladu našeho Pána.

Při návratu Azy z vítězného boje mu vychází vstříc Azariáš, syn Odedův, s napomenutím. Bůh se přiznává k těm, kteří Mu chtějí být věrní. Ale nikdy nemůže schvalovat cestu, která vede od Něho pryč. Prorok připomíná králi dobu soudců. Byla poznamenána přerušným spojením s Bohem, („řeč Hospodinova byla vzácná v těch dnech, aniž bývalo vidění zjevného“ – 1. Samuelova 3,1), a ustavičným nepokojem. Víme, že tato trápení patřila k Boží kázni vůči Jeho nevěrnému lidu. Soužením jej chtěl k sobě navrátit zpět. Juda se však neměl opět od Boha vzdalovat, nýbrž měl zůstat věrným, a za to se těšit odměně od Boha ve formě odpočinku, pokoje a síly.

Slova proroka Odeda jsou králi Azovi opravdovým povzbuzením. „Posílil se.“ Neučinili jsme tuto zkušenost už sami? Zvěstováním Božího slova mluvil Pán k našemu srdci a povzbudil nás, abychom s novou odvahou stáli za Ním a Jeho věcí.

Aza vystupuje energicky proti každé modloslužbě a obnovuje Hospodinův oltář. A co bylo následkem? Mnozí z království deseti pokolení přeběhli k Judovi, „vidouce, že Hospodin Bůh jeho jest s ním“. Shromažďují se do Jeruzaléma na místo, kde Bůh dal přebývat Svému jménu. Dobrovolnými oběťmi vyjadřují svou radost.

Nemohl by i náš život působit přitažlivě na druhé věřící? Chtějme se s rozhodností přidržet biblické bohoslužby, udržovat pravdu o stolu Páně (= oltář), jak je nám představena v 1. Korintským 10, a shromažďovat se jedině ve jménu Pána Ježíše (Matouš 18,20). Pán se přizná i k nám.

Aza dobře stál v čele svého domu. Příbuzenské svazky mu nebránily v tom, aby i ve své rodině zasáhl proti modlářství. Sesazením své matky zabránil zlému vlivu, kterým by mohla působit na lid. Bůh vyžaduje i dnes od všech bohabojných otců, aby rozhodně vystoupili proti všemu zlému, které by se chtělo usídlit v jejich rodinách.

Až do 35. roku své vlády neměl Aza žádnou válku, neboť Bůh sám mu způsobil pokoj, a tím i podmínky k po-
žehnanému vývoji v Judském království. Pak přišla
zkouška víry – a Aza selhal. Namísto aby se proti Bázo-
vým pohružkám opřel o svého Boha, jako to udělal při
útoku Zerachově (kapitola 14,11), sáhl k lidským po-
mocným prostředkům: spojil se se Sýrii proti izraelské-
mu králi. Sledoval tím sice stále ještě dobrý cíl, když
chtěl Judské království a jeho obyvatele chránit před
vnějšími nepřáteli a modlářským vlivem, ale prostředky,
které použil, nemohl Bůh nikdy schválit. Přinesly mu si-
ce navenek úspěch, ale za vysokou cenu chrámového
pokladu a jeho vlastního stříbra a zlata.

Bůh neposlal proroka Chananiho ani k Bázovi, ani ke
králi Sýrie, nýbrž ke Svému pochybivšímu služebníkov
Azovi. Vzpomínka na dřívější pomoc Pána učinila Azův
hřích ještě závažnějším. Verš 9 platí i pro nás. Bůh by
chtěl pomoci všem věřícím. Ale prakticky to může usku-
tečnit jen u těch, kteří mají pro Něho upřímné, nerozdě-
lené srdce.

Když prorokova slova zůstala u Azy bez pozitivního
účinku, pokusil se Bůh dosáhnout jeho srdce tím, že na
něj seslal nemoc. Jak je to smutné, že tento věřící muž,
který žil tak mnoho let věrně pro Boha, zemřel bez po-
kání nad hříchy svých posledních let!

Jozafat pokračoval v práci svého otce a upevnil království. Měl Boha na své straně (3. verš), a my čteme: „I utvrdil Hospodin království v ruce jeho.“ Proč zakusil Jozafat takovou pomoc od Pána? Protože se jeho život podobal životu bohabojného Davida, protože hledal Boha a učinil Boží slovo zásadou svého života. Tyto dva znaky: láska k Pánu a poslušnost vůči Jeho Slovu jsou i dnes základem pobožného života.

Služby Levitů nebyly omezené jen na svatyni (1. Paralipomenon 23,32). Už Mojžíš mluvil o tom, že Levité mají poučovat izraelský lid (5. Mojžíšova 33,10). Zde je vidíme u práce. Vyslání králem, prošli všechna města v Judovi a učili lid. Nebyly to však nějaké vlastní moudrosti a učení, které zvěštovali. „Učili v Judstvu, majíce s sebou knihu zákona Hospodinova.“ Jak důležité je to i v našich dnech! Když nějaký služebník Pána káže, musí mít jeho zvěstování za základ psané Boží slovo. Proto by mělo být *před* každou přednáškou čteno Slovo, aby každý posluchač mohl pozorovat, jak se zvěstování opírá o Písmo.

Bůh odměnil Jozafatovu věrnost na jedné straně uznáním, kterého se mu dostalo ze strany národů, a na druhé straně ctí a bohatstvím. V Novém Zákoně nalézáme podobnou reakci ze strany nevěřících (1. Korinským 14,24.25).

Bohatství a čest, které Jozafat obdržel od Boha, nezůstaly světu skryté. Došlo ke spojení mezi bohabojným králem Jozafatem a bezbožným domem Achabovým (kapitola 21,6). Přitom se svět ukázal ze své nejpříjemnější stránky. Věřící podlehl jeho lichocením a nepozoroval, že za tím vězí čisté sobectví (verše 3 a 29). Přátelství, jímž svět někdy věřícímu lichotí, je horší a nebezpečnější, než když s ním jedná nepřátelsky. Jakmile věřící sám reaguje přátelstvím vůči světu, staví se proti Bohu (Jakuba 4,4). A následek toho? Věřící zakusí, že nikdy nemůže svět získat kompromisy. Vždy trátí jen *on*.

Věřící je uvyklý ptát se před každou cestou a každým rozhodnutím Boha na radu a v Jeho Slově hledat Jeho vůli. Svět tomu nerozumí a reaguje jako Achab na slova Jozafatova. Dnes je svět plný náboženských rádců. Ale nikdo se neptá na Boží vůli, jak je nám zjevena v Bibli. A proč ne? Protože lidé, podobně jako zde Achab, nenávidí Boží pravdu. Nechtějí slyšet, když jim Bůh skrze Své Slovo odkrývá hříchy v jejich životě. Když Pán Ježíš, Slovo, které se stalo člověkem, žil na této zemi, reagovali vůči Němu lidé stejně jako Achab vůči Božímu prorokovi (Jan 3,17–21).

Posel, který musel povolat proroka Micheáše, to jistě myslel dobře, když mu dal radu, aby mluvil stejně jako těch 400 Achabových proroků. Jistě si myslel, že se Micheáš může tímto způsobem nejsnadněji zhostit svého úkolu. Byly to jen lidské myšlenky, které hledaly cestu nejmenšího odporu. Nebyly v našem životě situace, kdy jsme tak nejen přemýšleli, nýbrž i jednali, a abychom se vyvarovali konfrontace, zastávali jsme stejný názor jako svět? Bylo to k neúctě našeho Pána a k našemu zahanbení.

Micheáš ale zůstává svému Bohu věrný. „Cožkoli vyřkne Bůh můj, to mluvití budu.“ Proč dal potom Achabovi nejprve radu, aby táhl do Rámot? Tím mělo vyjít na světlo, že Achab dobře věděl, co je správné. Mnoho nevěřících lidí ví zcela přesně, že by se měli obrátit, a přece to neudělají. Vzpírají se slyšet pravdu a namlouvají si, že to Bůh s nimi nemyslí dobře, když jim představuje jejich hříšný život. Tak mluvil také Achab.

Když prorok stál před králem, měl mu ještě co říci. Dává mu pohlédnout za kulisy, když mu zjevuje živého ducha, jenž působí skrze falešné proroky. Nebyla tato podrobná zpráva důkazem Boží milosti, která chtěla Achaba zadržet před zkázou? Ale Achab se uzavírá všem Božím varováním. Bylo to k jeho vlastní škodě.

Lživý duch se nenechá přivést k mlčení. Skrze Sedechiáše hledá přímou konfrontaci s Božím prorokem. Achab se rozhoduje proti Božímu slovu a dává služebníka Páně uvrhnout do vězení. V tom se král podobá lidem, kteří prostě zavrou Bibli, když je Svaté Písmo napomíná (Galatským 6,8). Je například mnoho věřících lidí, kteří dobře vědí, že Bible se vším důrazem varuje před nerovným jhem (2. Korintským 6,14). Ale zavrou Bibli a vezmou si nevěřícího partnera. Boží slovo má však vždy pravdu.

Verše 28 a 29 zjevují pravou tvář světa: čisté sobectví (porovnej Lukáš 15,14–16). A co se děje s Jozafatem? Od jeho výzvy ve 4. verši už o něm neslyšíme ani slovo. Jeho spojení se světem mu vzalo všechnu sílu ke svědectví. Je skutečně smutné vidět, jak bohabojný král jde bok po boku s bezbožným králem do války. Jozafat je neschopen rozvázat spojení se světem anebo je držet v mezích. Jak je to vážné! A když se dáme Jozafatovou cestou, nezískáme my svět, nýbrž svět získá nás. – Boží milost se však nemění. Bůh vyslýchá volání o pomoc Svého lidu, i když ten se nalézá na převrácené cestě. Ale Jozafat se v obecenství se světem stal *zbabělcem*, který může už jen křičet. Achab se brání *jako hrdina*, ale umírá toho večera, protože jej zasáhl Boží soud.

Jozafat se vrátil s vnějším pokojem do Jeruzaléma. Ale jak to vypadalo v jeho srdci? Bůh musel se svým chybným služebníkem ještě vážně mluvit; neboť jej chtěl zachránit nejen před útoky nepřítele, nýbrž chtěl také napravit jeho duši. Proto přišel ke králi prorok Jéhu s otázkou: „Zdaliž jsi bezbožnému měl pomáhati, a ty, jenž nenávidíš Hospodina, milovati?“ Jozafat se neospravedlňoval a *zůstal* v Jeruzalémě. Neukázal tím poznání o svém chybném jednání (kapitola 18,2)? To vedlo k jeho napravení.

Král se stará o právo a předává péči o to kněžím a Levitům. Při přenesení na Nový Zákon nám tyto verše ukazují něco ze způsobu, jak v Božím Shromáždění mají být řešeny otázky správy, k nimž patří i kázeň a přijímání do obecenství. Bratři, kteří tyto věci zkoumali a posoudili, mají mít nejprve pozor sami na sebe, aby nebyli předpojatí (7. verš). Jejich konání se musí dít v *Boží bázni*, s *věrností* a s *nerozděleným srdcem*. Jak nutné jsou tyto předpoklady! – Když vyvstal nějaký případ, pak měli Levité nejprve varovat, nebo jak to říká poznámka (k Elb. překladu), poučit. Když se pak srdce otevřela použitému Božímu slovu, nebylo snad ani zapotřebí dalšího soudního jednání. Teprve když varování nedošlo sluchu, čteme o hřešení proti Hospodinu a o Jeho hněvu jako následku.

Nyní na Jozafata a na Judské království přichází další zkouška víry. Moábští a Ammonitští začínají proti Judovi novou válku. Dobře rozumíme tomu, že se Jozafat bojí. Nedařilo se nám podobně, když se těžkosti zdály být nepřekonatelnými a zkouška příliš těžká? Strach žene Jozafata na modlitbu. Půstem, který vyhláší nade vším Judou, je zdůrazněna vážnost modlitby.

Bůh považoval za dobré sdělit nám znění této královny snažné prosby. Nejprve ve své modlitbě uznává Boží velikost a všemohoucnost. Pak se odvolává na zaslíbení Jeho Slova a připomíná Bohu Šalomounovu modlitbu u příležitosti zasvěcení chrámu (kapitola 6,19–40). I my máme výsadu, že můžeme Bohu připomínat Jeho zaslíbení, která nám dal ve Svém Slově (Izaiáš 62,6). V Novém Zákoně čteme mnoho o *smělosti* a jsme povzbuzováni, abychom směle přicházeli k Bohu v modlitbě (Efezským 3,12; Židům 4,16). Opírat se směle o Boží zaslíbení nemá nic společného s povyšováním se; neboť čteme, jak Jozafat zároveň vyznává před Bohem svou vlastní bezmocnost. Očekává skutečně *všechno* od svého Boha. – Jak je krásné, že v tomto shromáždění k modlitbě byly přítomné také ženy a děti! Mysleli jsme už také na to, abychom brali své děti do modlitební hodiny?

Bůh na Jozafatovu modlitbu ihned odpovídá. Ještě když je lid shromážděn, Duch Svatý skrze Levitu Jachaziele sděluje králi a lidu Boží slova. Pán se obdivuhodným způsobem snaží vzít Svému lidu ze srdce bázeň. Dvakrát opakuje: „Nebojte se vy, ani se lekejte!“ On chce vést bitvu. Jeho lid tu má stát a jako přihlížející vidět a na sobě prožít Boží záchranu. Pán chce tedy všechno učinit. Od Svého lidu vyžaduje jen jedno: *Víru v Jeho zaslíbení* (20. verš).

Jak v 19. verši, tak i v 22. verši čteme o chválení Boha, *dříve* než bylo dobyto vítězství. Nepřipomíná nám to 1. Korintským 15,57: „Ale Bohu díky, který dal nám vítězství skrze Pána našeho Jezukrista!“ ? V Božím slovu nalézáme obě stránky: chválu *před* vítězstvím jako výraz víry a oslavování dobroty *při pohledu zpět* jako zvěstování Jeho milosti, která všechno způsobila (Žalm 136).

Bůh vždy odměňuje víru Svého lidu. Jakmile začnou své plesání a svůj chvalozpěv, zasahuje a stará se o to, aby nepřátelé byli pobiti a vyhlazeni. Judští vojáci nemusejí ani jednou mávnout mečem. Boží slova se naplňují přesně tak, jak On to zaslíbil (17. verš).

To jediné, co lid v této válce měl činit, bylo sebrat kořist. Bůh nám dává vždycky více, než očekáváme nebo si vyprošujeme. Jozafat se modlil o pomoc před nepřítelem, a Bůh jej obdaroval kromě vítězství i obrovskou kořistí. Chápeme, že lid *po vítězství* znovu Boha chválil a oslavoval. Nejprve se shromáždili v údolí Beracha. Odtud táhli naplněni Bohem darovanou radostí zpět do Jeruzaléma. S harfami, loutnami a trubkami přišli tam, kde Bůh přebýval, aby Mu děkovali za Jeho obdivuhodnou pomoc.

Pokoj je cílem Božích cest s Jeho lidem (Židům 4,8–10). Celá kapitola prorocky zobrazuje dobu konce a ukazuje, jakým způsobem Bůh uvede Svůj lid do Svého odpočinutí.

Žel že nám Duch Boží musí na konci popisu Jozafatova života podat zprávu o dalším spojení se světem. Pravděpodobně se mu spříznění s Achabovým domem, které už nemohl zrušit, stalo ještě jednou osudným. Rozhodl se postavit s Ochoziášem, bezbožným Achabovým synem, flotilu, aby jela do Tarsis. Eliezer, další prorok Páně, proti Jozafatovi vystoupil slovy: „Jakž jsi se stovaryšil s Ochoziášem, roztrhl Hospodin skutky tvé.“ Spojení věřícího se světem je pro něho vždy velkou ztrátou v každém směru.

Jozafat pověřil svého syna Jehorama vládou už za svého života. Tak čteme ve 2. Královské 8,16: „Léta pak..., a Jozafata krále Judského, počal kralovati Jehoram, syn Jozafatův.“ Tato skutečnost vysvětluje chronologické těžkosti u doby vlády Jorama, které nevěřící lidé berou za záminku k napadání biblické zprávy.

Aby zabránil rozporům ve své rodině, dal Jozafat ostatním synům mnoho darů, včetně hrazených měst v Judovi. Jednal podobně jako kdysi Roboám (kapitola 11,23). Jakmile byl ale Jehoram dostatečně silný, zabil všechny své bratry, aby si zajistil vládu pro sebe. Jak hrozné!

Jehoramův život byl ovlivněn rodinou jeho tchána. Jeho život se podobal životu bezbožných izraelských králů. Tak tomu je vždy. Při nesvatém spojení nikdy nenabude převahy to dobré. Vliv zlého zůstane silnější. Jen Boží milost, která chtěla zachovat Davidovu linii, zadržela soud, který si Jehoram zasloužil. Nevěrný král naproti tomu zakusil trestající Boží ruku, když se různí poddaní pozdvihli a setřásli vládu Judy. Jehoram sice porazil Edoma, ale jeho vítězství zůstalo bez užitku, neboť „přece vytáhli se Idumejští z manství Judova až do tohoto dne“. Proč? „Protože opustil (*Jehoram*) Hospodi-na Boha otců svých.“

Eliáš byl Boží prorok v Izraelském království deseti pokolení. Ale Bůh jej použil, aby nechal judskému králi doručit písemné poselství. Co obsahoval tento Eliášův dopis Jehoramovi? Oznámení Božího soudu a jasné zdůvodnění tohoto soudu. Jsou přitom zmíněny tři skutečnosti: opuštění Boha, mravní zkáza (smilstvo) a násilí. Těmito věcmi se vyznačovali i lidé v době Noé (1. Mojžíšova 6, 2.5.11.12). Ti zahynuli všichni při potopě.

V celém Svatém Písmu nalézáme smilstvo v úzkém spojení s modloslužbou. Je to hřích, kterého se člověk dopouští přímo proti svému Stvořiteli, jenž jej stvořil jako muže a ženu a *jen v manželství* z nich učinil jednotu. Chtějme to s rozhodností držet i v dnešní době, kdy se na všech stranách propaguje sexuální svoboda.

Konec Jehoramův je nadmíru smutný. Nejprve jej souží nepřátelé zvenku, kteří odvádějí do zajetí celou jeho rodinu s výjimkou nejmladšího syna. Pak zasahuje Boží soud jeho osobně. Je trápen hroznou, bolestivou nemocí, na kterou nakonec umírá. Na konci jeho příběhu čteme jakoby bilanci: „A sešel tak, že po něm netoužili.“ Bezbožný život bez trvalých hodnot.

Po králi Jehoramovi zůstal jen nejmladší syn jako pokračování královské linie na trůnu v Jeruzalémě. Ostatní královi synové byli zabiti. Neměly tyto hrozné věci – nemoc a bolestivá smrt jeho otce a vražedný výjev, kde on jako jediný unikl – přivést Ochoziášovo srdce zpět k Bohu? Žel že opak byl pravdou. Pod zlým vlivem své matky „i on také chodil po cestách domu Achabova“. Ty příbuzné měl jako „rádce po smrti otce svého, k zahynutí svému“. Upadl do stejné chyby jako jeho dědeček Jozafat, když táhl s izraelským králem společně do války. Protože to měl lépe znát – znal úsudek proroka Jého o zlých Jozafatových cestách (kapitola 19,2), nebylo pro něho už polehčujících okolností. Jak vážná jsou slova v 7. verši: „Bylo pak to ku pádu od Boha Ochoziášovi, že přišel k Joramovi.“ Tak byl, abychom tak řekli, souzen se světem.

Po tomto již čtvrtém vražedném výjevu (kapitoly 21,4; 22, 1.8–10) to bylo v Davidově královské linii krajně kritické. Ale pro Boha stačí jen malé dítě, aby dostal Svěmu slovu. Tak je *poslední* Davidův potomek uschován v Božím domě. Jak krásná je přitom osobní věrnost Jozabaty. V této temné době vykonala společně s Joasovou chůvou statečný čin a Bůh se přiznal k její věrnosti.

Když bylo královu synu sedm let, přišla chvíle, kdy měl být oficiálně dosazen na trůn jako král. Toto ustanovení krále se stalo s pomocí a pod ochranou kněží a Levitů. V průběhu minulých let bylo vidět už jen kněžství. Království podle Boha zmizelo. – Dnes žijeme v podobné době. Víme, že Pán Ježíš je naším nejvyšším knězem v nebi (Židům 4,14–16). Z Jeho království v této chvíli nevidíme nic. To je ještě budoucí (Zjevení 19,11–16).

K pomazání a ustanovení krále došlo pod ochranou zbraní Levitů. Ti stáli „proti oltáři a proti domu, při králi všudy vůkol“ (10. verš). Nemluví to o boji víry, který dnes máme vést? V tomto boji máme hájit celý statek víry. K tomu patří pravda o biblické bohoslužbě (= oltář), pravda o Církvi (duchovní Boží dům), k níž patří všichni praví věřící, a pravda o autoritě Pána Ježíše. Jak velmi je dnes ze všech stran napadána Osoba našeho Pána, který je pravý, bezhříšný člověk a pravý Bůh v jedné Osobě. Naším úkolem je bránit celou pravdu o Něm (2. Jana 9,10).

Verše 1–11 jsou velkým povzbuzením pro každého křesťana. Ukazují, že se uskuteční všechny Boží úmysly.

Křik lidu pronikl až k Atalii. Poněvadž neznala skutečný stav věcí, šla sama k chrámu a viděla tam právoplatného krále. Zoufale volala: „Spiknutí, spiknutí!“ Ale nebyla to ona sama, kdo inscenoval spiknutí a kdo pobil královské sítě Davidovy rodiny, aby mohla sama vládnout? Nyní přichází Boží soud zpět na její hlavu. – Atalia je v prorockém směru obrazem antikrista, který bude při zjevení Pána Ježíše přímo souzen. Ve Zjevení 19,20 je nazván falešným prorokem, jenž bude od Krista uvržen do ohnivého jezera.

Pod vedením nejvyššího kněze Joiady se lid vrací ke svému Bohu. Uctívání modly Bál je odstraněno a místo toho je ustavena správná bohoslužba podle Mojžíšova zákona a podle Davidových směrnic. Vrátní mají vykonávat svůj úřad a bránit každému znečištění Božího domu. Všechna iniciativa vychází od kněze. Král je mladý a sám ještě nečiní žádná rozhodnutí. Přeneseno na naši dobu se podobá dětem, které vyrůstají v domě věřících rodičů. Obrátily se sice k Pánu, ale neukázaly ještě osobní rozhodnost pro věc Pána. Po obrácení by bezpodmínečně mělo přicházet vědomé následování Pána.

Když král Joas vyrostl, měl v srdci touhu opravovat Boží dům, neboť za Atalie bylo mnoho věcí v chrámě zničeno a znesvěceno. Peníze na obnovu chrámu měly být získány sbírkou „Mojžíše služebníka Hospodinova a shromáždění všeho Izraele k stánku svědectví“ (2. Mojžíšova 30,11–16). Jak je krásné vidět, že lid se *radoval*, že mohl svému Bohu dát uloženou daň! Jak je tomu u nás? Každý z nás obdržel od Pána nějaký dar. Nemáme úkol sloužit tím jedni druhým (Efezským 4,7; 1. Petra 4,10)? Vše, co nám Pán svěřil a u čeho očekává, že to použijeme pro Něho, má sloužit k blahu celé Církve (Efezským 4,16; Koloským 2,19).

Počítání peněz bylo prováděno *dvěma* muži (srovnej s kapitolou 31,12). Toho musíme dbát i dnes, když jde o správu hmotných darů, které náležejí Pánu (2. Korintským 8,18–21). Kéž bychom „opatrovali dobré netoliko před obličejem Páně, ale i před lidmi“.

Dělníci uvedli Boží dům opět do jeho dřívějšího stavu a utvrdili jej. Stejný úkol máme my vzhledem k Božímu duchovnímu domu. Cesta podle Boha uprostřed rozdělení v křesťanstvu je vrátit se k tomu, co bylo od počátku. Měli bychom se shromažďovat tak, jak to činili první křesťané a jak je nám to sděleno v Epištolách Nového Zákona.

Na začátku kapitoly jsme četli, že Joas činil, „což pravého bylo před očima Hospodinovýmá *po všecky dny kněze Joiady*“. Smrtí věrného kněze přestal dobrý vliv, kterým působil na krále. Netrvalo dlouho a Joas podlehl lichocením svých knížat. Když byl jakoby postaven před rozhodnutí: pro Boží dům *nebo* pro modlářství (svět), rozhodl se pro svět.

Ačkoli Bůh tyto zlé věci ve Svém lidu ihned ostře odsoudil, přece ještě zadržoval soud. Ve Své milosti poslal k nim nejprve proroky, „aby je zase obrátili k Hospodinu“. Žel že bez úspěchu! A když Zachariáš, syn králova věrného vychovatele a rádce, vážně mluvil lidu do svědomí, byl na králův rozkaz ukamenován. Výrok umírajícího Zachariáše je žádostí, aby Bůh odplatil. To je řeč období *zákona*. Srovnej ji s posledními slovy Štěpána, jenž zemřel jako první mučedník v době *milosti* (Skutky ap. 7,60).

Protože král a lid odmítli všechna Boží varování, přišel na ně nakonec Boží soud. Joas sklidil, co zasel, a zemřel násilnou smrtí. Oba jeho vrahové měli pohanské matky. Nechce nám Boží slovo zmínkou o nich ukázat na velký vliv, kterým působí matka na své děti?

Po Joasově násilné smrti se králem nad Judou stává jeho syn Amaziáš. Svou vládu začíná s Bohem a Jeho Slovem. Při vykonávání soudu nad vrahy svého otce nejedná ani ve svévoli, ani pouze dle citů, nýbrž na základě Božího psaného Slova. Přesto poznámka Ducha Svatého, že jeho srdce srdce nebylo cele s Bohem (2. verš), dává tušit, že Amaziášově zbožnosti něco chybělo (viz 2. Královská 14,3.4).

Král Amaziáš postrádal správný postoj vůči Izraelskému království deseti pokolení, které se od Boha svou modloslužbou zcela vzdálilo, a Bůh je nyní přenechal jim samým. Když judský král shledal své vojsko příliš malým, najal si, aniž by to rozvážil, za žold 100 hřiven 100 000 statečných hrdinů z Izraele. Bůh ho ve Své milosti na toto nesvaté spojení skrze proroka upozornil a Amaziáš poslechl Božího hlasu. Následky jeho svévolné cesty však zůstaly. Ztratil 100 hřiven stříbra a k tomu na sebe uvedl hněv propuštěných žoldáků. Ačkoli Bůh nemohl odejmout následky královy převrácené cesty, ujistil ho skrze proroka, že mu dokáže dát více než to, co ztratil.

Amaziáš poslechl Božího slova, které k němu prorok mluvil. Posilněn povzbuzením, nabyt mysli a vytáhl do boje proti Idumejským. Bůh mu dal vítězství, ale nechal ho sklidit také ovoce jeho nezávislého jednání: izraelští žoldáci, rozhněvaní svým propuštěním, vtrhli do judských měst, pobili mnoho lidí a odnesli si velkou kořist. – Neslouží Amaziášův příběh k našemu varování? Jak často smýšlíme příliš lehkovážně o svých svévolných cestách! Poznáme je sice, když nás o nich Bůh přesvědčí, vyznáme to, co bylo špatné, a chceme znovu následovat Pána. Ale zapomínáme přitom snadno na *vážné následky* zlých cest a divíme se nesnázím, s nimiž se setkáváme. Při hledání příčiny se tyto věci často objeví jako ovoce naší nezávislosti.

Po návratu z bitvy s Idumejskými dochází v Amaziášově životě ke zlému obratu. Bere si domů modly Idu-mejských a sklání se před nimi! Žel že král uzavírá svůj sluch před jasnými slovy Božího proroka. Ačkoli se tyto modly prokázaly být bezmocné, chce se jich Amaziáš držet a poroučí prorokovi pod pohrůžkou trestu smrti, aby mlčel. Ale tím zpečetuje svůj vlastní zánik.

Vítězství nad Idumejskými učinilo krále Amaziáše pyšným. Nyní se chce dát do války se severním Izraelským královstvím. Možná že si myslel, že se tak bude moci pomstít za vyplenění judských měst 100 000 propuštěnými žoldáky. Dříve než izraelský král Joas přijal vyhlášení války, odpověděl bajkou. „Ale neuposlechl Amaziáš; nebo od Boha to bylo.“ Nyní se Amaziáš, který ze začátku činil „to, což pravého bylo před očima Hospodinovýmá“, octl ve stejném postavení jako kdysi farao. Když se stále vzpěchoval propustit izraelský lid z otroctví, čteme o něm ve 2. Mojžíšově 10,20: „Ale obtížil Hospodin srdce Faraonovo.“

Zde čteme, k jakým zlým následkům může vést zatvrzení srdce proti Božím varováním: Judské vojsko prohrává bitvu a král Amaziáš je zajat. V Jeruzalémských zdech je udělán průlom, a město tím ztrácí část své ochrany. Poklady chrámu a královy poklady jsou vypleněny. A aby bylo zabráněno odvetným opatřením z judské strany, jsou do Samaří odvečeni rukojmí. Žel že tyto smutné zkušenosti nezměnily postoj Amaziášova srdce! Nakonec přichází o život při spiknutí, namířeném proti němu: Zasahuje ho Boží soud.

4. září

2. Paralipomenon 26, 1–15

Uziáš byl poměrně mladý, když se stal králem, a vládl velmi dlouho. Doba jeho vlády byla překonána jen Manassesem (kapitola 33,1). Můžeme jej počítat k bohabojným králům v Judovi, ačkoli Boží Duch činí určité omezení: „Ten činil to, což pravého bylo před očima Hospodinovými, *podlé všeho, což byl činil Amaziáš otec jeho.*“ Jeho příkladem byl jeho tělesný otec, nikoli David, král podle Božího srdce (porovnej kapitoly 29,2; 34,2).

Směl zakusit pravdu zaslíbení Páně: „Hospodin byl s vámi, dokud jste byli s ním, a budete-li ho hledati, najdete ho.“ (kapitola 15,2; 26,5) V proroku Zachariášovi, rozumějícímu vidění Božímu, našel král velkou pomoc.

Uziáš měl lásku k zemědělství, držel velká stáda a staral se o pole a vinařství. Podobné rysy vykazoval ve své vládě. Tak jako na poušti stavěl věže k ochraně svých stád, tak stavěl věže v Jeruzalémě k ochraně lidí. Jeho silné vojsko mohlo vést válku. Měl mnoho „bojovníků udatných, aby pomáhali králi proti nepříteli“. V Jeruzalémě postavil Uziáš dokonce obranné stroje na střelení šípy a velkými kameny. „Divné pomoci měl, až se *i zmocnil.*“ A pak?

Požehnání, kterých se Uziášovi od Boha dostalo, byla živnou půdou pro jeho pýchu. Jak se projevila? Jako král si myslel, že stojí také nad kněžími a že podle svého dobrozdání může zaujmout jejich místo. Možná že jeho zlé jednání vyvěralo z určité žárlivosti proti kněžství, které bylo podle Boha.

Zde, tak jako při jiných událostech, kde se ukazuje pýcha a povýšenost, se potvrzuje pravda z 1. Petra 5,5: „Bůh se pyšným protiví.“ Proti králi stál nejvyšší kněz Azariáš spolu s dalšími 80 Božími kněžími. Ve chvíli, kdy se král obrátil proti kněžím, kteří měli na své straně Boha a Jeho Slovo, zasáhl Pán sám a ranil krále malomocenstvím. Povýšenost proti Bohu a Jeho nařízením má vážné následky. To nalézáme například ve 4. Mojžíšově, když Marie zpochybňovala službu svého bratra, anebo ve 4. Mojžíšově 16, když rota Chóre chtěla na sebe strhnout kněžství.

Izaiáš 6 začíná slovy: „Léta, kteréhož umřel král *Uziáš*...“ Pak mluví prorok o své nečistotě, která se netýkala krále, nýbrž Izaiáše samého a lidu (5. verš). V této kapitole ale Bůh také ukazuje, jak Jeho milost může přinést pomoc skrze smíření, založeném na oběti, která byla strávena na oltáři (verše 6 a 7).

Jotam následoval šlépěje svého otce Uziáše a činil to, „což *pravého* bylo před očima Hospodinovýmá“. Před jeho srdcem stál živě chybný krok jeho otce a varoval se, aby neupadl do stejné chyby. I my bychom se měli učit z chyb, především ze svých vlastních. Když známe svá slabá místa, je třeba být v těch věcech zvláště bdělými, abychom neudělali znovu stejné chybné kroky.

Jotam „nastrojil cesty své před Hospodinem Bohem svým“. Měřítkem pro jeho jednání byla Boží pravda. Pečlivě se vystříhal toho, co přivodilo zánik jeho otce, tj. neposlušnosti proti Božímu slovu. Následek byl ten, že se zesílil. Síla vždy doprovází poslušnost, ale hrozí nám léčka, že ji začneme považovat za *svoji* sílu. Jak často jsme už našli tuto skutečnost potvrzenou!

O Jotamovi není v této kapitole zmíněno nic negativního. Král tu však ve své Boží bázni stál sám, neboť čteme. „Lid ještě porušený byl.“ Ani králova zbožnost, ani jeho horlivost o obranu Božího domu (3. verš) nedosáhly svědomí lidu. Chtějme si vzít Jotama za příklad a žít v Boží bázni i tehdy, když jsme ve svém okolí s takovým postojem sami.

Achas, syn bohobožného Jotama, se dal zcela zlou cestou. Na začátku své vlády opět zavedl všechnu modloslužbu, a na konci naší kapitoly čteme: „V který pak koli čas byl ssužován, tím větší převrácenost páchal proti Hospodinu. Takový byl král Achas.“ (22. verš)

To mělo pro lid Páně smutné následky, neboť bez dobrého vztahu k Bohu chyběl základ k dobré vládě a k národnímu blahu. Proto hraje náboženský a kněžský prvek v historii království zvláštní roli. Když byl král věrný, pak se jeho vláda vyznačovala péčí o chrám, o kněžství a dbáním na bohoslužbu a svátky. Když však upadl do modlářství, byl odpovědný za národní úpadek a Boží soudy proti lidu.

Muselo nyní těch 120 000 lidí, kteří byli zabiti Pekachem, králem království deseti pokolení, pykat za hříchy svého krále? Ne! Vzpomeňme si na předcházející kapitolu, kde jsme četli o *nevěrnosti lidu* v protikladu k *Boží bázni krále* (kapitola 27,2). Nyní, za Achasa, přišel Boží soud na lid. Byl to krajně smutný úpadek Judského království a královských potomků Davidovy rodiny!

Z Boží milosti povstávali v Judovi proroci, kteří varovali krále i lid a pokoušeli se přivést lidi k zpět k Bohu. Byli však násilím umlčováni (kapitola 16,10; 24,21.22; 25,16). Byla pak Boží milost vůči Judovi vyčerpána? Ó nikoli! Když Boží proroci v Judovi už nesměli mluvit, pak si vzbudil proroka v Izraeli, aby tam působil *ve prospěch Judy*. Jaká milost pro nevěrný lid a jeho bezbožného krále! Bůh nechtěl ještě vykonat konečný soud nad královstvím. Proto ochránil část tohoto provinilého lidu.

Odpovědní muži v Samaří poslechli Božího hlasu skrze proroka Odeda. Poznali, že jejich vítězství nad bratrským judským lidem bylo jen výsledkem Božího hněvu proti Judovi. Ale vítězná izraelská armáda „mordovala v prchlivosti, která až k nebi dosáhla“. Izrael zašel příliš daleko, zvláště zajetím a deportací 200 000 žen, synů a dcer. „Zdaliž i vy, i vy jste bez hříchů proti Hospodinu Bohu vašemu?“ Vůdcové naštěstí poslechli Božích slov. Čtyři mužové, kteří jsou jmenováni, jednali vírou, a tím zachránili Izrael, nad nímž se vznášel Boží hněv (11. verš).

Tlak z vnějšku nepřivedl krále Achasa k rozumu a k pokání. Svou důvěru upíral k lidem místo k Bohu, který by mu jistě pomohl, kdyby se před Ním pokořil. Aby uskutečnil plán přetáhnout mocného asyrského krále na svoji stranu, použil úplatku. *Oloupil* Boží dům a sám sebe ochudil, aby získal Tiglatfalazarovu ochranu. Ale *nic* mu to nepomohlo (verše 20 a 21). Tak se daří každému, kdo hledá ochranu u světa. Bude zklamán a ztratí všechno, takže nakonec bude bez prostředků a bez pomoci.

Achasova cesta vedla dále dolů. „Tím větší převrácenost páchal proti Hospodinu.“ Obětoval modlám, které jeho nepřátelům zdánlivě dopomohly k vítězství. Avšak pověrou si nemůže nikdo polepšit. Provinil se i proti chrámu. Zkazil jeho nástroje a *zavřel* dveře Božího domu. Tím se nejen osobně obrátil zády k Bohu, nýbrž zároveň tím zrušil bohoslužbu a kněžství a zabránil lidu v přístupu k Bohu. To je otevřené *odpadnutí* od pravého Boha. Tento bezbožný král, který se až do konce svého života viditelně držel své nevěry, *nebyl* pochován v královských hrobech. Boží soud jej provázal jakoby *až do smrti* (Židům 9,27).

Doba Ezechiášovy vlády stojí v příkrém rozporu k vládě jeho otce Achasa. Král se vrací k tomu, co Bůh od začátku schvaloval. „Činil... *podlé všech věcí, které činil David otec jeho.*“ Jeho vláda se vyznačuje obnovením bohoslužby, očištěním chrámu, slavením svátku Fáze a obnovením levitského kněžství.

Ezechiáš začíná vyčištěním chrámu. Aniž by ztrácel čas, otevírá v prvním měsíci své vlády dveře domu Božího. Pak svolává kněze a Levity, aby znovu byli Božími *služebníky* a aby *kadili*. K tomu je Bůh vyvolil.

Ezechiášova slova mohou být použita také na křesťanstvo. Po skončení života apoštolů se lidé v křesťanstvu odvrátili od myšlenek Pána o Jeho duchovním domu. Vyvinul se církevní systém, který uzavřel dveře k Bohu. Až do doby reformace se už neučilo ospravedlnění z víry. Lampy byly uhašeny, to znamená, že působení Ducha Svatého bylo lidskými zřízeními omezeno. Ale bez světla Ducha Svatého jsou zatemněny slávy Osoby Pána Ježíše, umlká velebení a přímlovná prosba a není už spatřována jednotu vykoupených. Vše, co patří ke svatyni, je zahaleno do tmy. Není to obraz křesťanstva ve středověku?

Když král skončil svou řeč, dali se Levité do práce. Bůh dokonce zvěčnil ve Svém Slově jména těch, kteří byli k této službě ochotni. Pro tak těžký úkol – oddělit nesvaté od svatého a nečisté od čistého (3. Mojžíšova 10,10) – bylo potřebné, aby se Levité nejprve osobně očistili (verše 5,15). Platí to i dnes. Každé službě pro Boha a každému velebení musí předcházet osobní sebeodsuzování (1. Korinským 11,27–29; Skutky ap. 20,28).

Co znamená očišťování pro nás? V 2. Timoteovi 2,20.21 je nám ukázáno, jak se v dnes vládnoucím zmatku v křesťanstvu můžeme očistit nebo oddělit, abychom žili ke cti našeho Pána. Poznámka (v Elb. překladu) říká „očistit se pryč (*oddělením*)“, to znamená že musíme ukončit nečistá spojení i uvnitř křesťanstva. Jak můžeme být k Boží cti, dokud jsme ještě členy nějakého církevního systému, který stojí v rozporu s Božím slovem, a možná se v něm ještě aktivně uplatňujeme?

Je zajímavé, že ve verších 18 a 19 není nic řečeno o opětném zapálení lamp. Tím Bůh předem brání myšlence, že Duch Svátý by v naší době musel být znovu vyliť. Duch Svátý je od Letnic na této zemi, ale zlem v křesťanstvu mu jsou kladeny překážky, je udušován a uhašován (1. Tesalonickým 5,19). Jakmile jsou překážky odstraněny, opět působí.

Ve vyčištěném chrámu je možné přinášením obětí a chválami znovu sloužit Bohu. *Zápalné oběti* mluví o dílu Pána Ježíše na kříži jako základu našeho vztahu k Bohu. Kristus tam dokonale uspokojil všechny Boží nároky. Pro naše hříchy se ale musel stát *obětí za hřích* (1. Petra 2,24). Ezechiáš při obětech nemyslel jen na své Judské království, nýbrž na celý Izrael (24. verš). Tak bychom i my měli stále vidět celé křesťanstvo a sklánět se v pocitu spoluviny kvůli všemu nebiblickému, co v něm vládne. A když se každou neděli scházíme u stolu Páně, chtějme v tom *jednom* chlebu vidět *všechny* vykoupené, ať už se nalézají kdekoli.

V 27. verši stojí zpěv, chválení a velebení v úzkém spojení s obětováním zápalné oběti. A dnes? Umíme si představit slavení večeře Páně podle 1. Korintským 11, 23–26, aniž by přitom naše srdce oplývala chválou, děkováním a velebením? To je nemožné! Když hledíme na oběť Pána Ježíše na kříži Golgoty a přemýšlíme o ní, nemohou naše srdce zůstat nedotčená.

Celý výjev je charakterizován radostí: Radost z toho, co Bůh lidu připravil; radost jako odpověď šťastných srdcí. Známe také něco z této velké radosti v Pánu?

Slavnost Fáze (velikonoce) nebyla po dlouhou dobu slavena, „jakž psáno jest“. Z iniciativy krále a se souhlasem odpovědných vůdců v Jeruzalémě byli vysláni poslové po *všem Izraeli*, aby pozvali ke slavení tohoto svátku Hospodinu. Poněvadž všichni nebyli dostatečně připraveni, nemohli slavit v prvním měsíci, nýbrž teprve ve druhém. Naštěstí Boží milosrdenství už dříve počítalo s lidskou slabostí (verše 2 a 3; 4. Mojžíšova 9,6–14).

Slavnost Fáze byla vzpomínkou na vykoupení z Egypta (5. Mojžíšova 16, 1–8). Vede naše myšlenky bezděčně k jídlu věřících křesťanů na památku Pána Ježíše (1. Korinským 11,23–26). Přání Pána Ježíše: „To činite na mou památku,“ se obrací ke *všem* věřícím. A když slavíme tuto památku u stolu Páně, musí se to dít na základě jednoty všech vykoupených. *Jeden* chléb mluví o *jedné* Církvi, k níž patří všichni znovuzrození křesťané.

Slavnosti Fáze muselo nutně předcházet pokání, obrácení a praktická víra. Stejně tomu je se slavením večeře (1. Korinským 11,27–32). Fáze měli slavit v Jeruzalémě. To bylo místo, které Bůh vyvolil, aby tam dal přebývat Svému jménu (5. Mojžíšova 16,6). Dnes odpovídá toto místo shromažďování věřících jedině ke jménu Pána Ježíše (Matouš 18,20).

Ačkoli se mnoho Izraelitů královým poslům vysmálo, přece se v Jeruzalémě shromáždilo velmi velké shromáždění. Tak tomu je i dnes. Mnoho křesťanů se usmívá, když jsou konfrontováni s učením Svatého Písma o stolu Páně a o slavení večeře Páně podle 1. Korintským 10 a 11. Přesto jsou tu a tam věřící, kteří se chtějí Slovu poddat ve všem a pokoušejí se ve vší jednoduchosti prakticky uskutečňovat tyto pravdy ve svém životě.

U mnoha, kteří se této slavnosti účastnili, chyběla praktická svatost. To se týkalo především těch, kteří dlouhý čas žili daleko od Boží svatyně, takže už neměli správný pocit o Boží svatosti. Bůh proto Svá měřítká nezměnil. Nepřizpůsobil Svá nařízení novým skutečností. Ale vyslyšel královu modlitbu a daroval milost.

Svátek nekvašených chlebů, který následoval přímo po svátku Fáze, mluví o našem praktickém životě. Když Bůh v životě Svého lidu žádá praktickou svatost, je nutné, aby bylo vše nečisté vzdáleno (13. a 14. verš). Jakmile však Boha poslechneme, dá nám do srdce radost (21. verš) a my se smíme těšit nerušenému obecenství s Ním. *Pokojná oběť* přitom mluví o Pánu Ježíši a Jeho oběti jako o *společném* dílu, z něhož se může těšit Bůh i věřící společně.

Aby mohla být opět zavedena pravá bohoslužba a slaven svátek Fáze a svátek nekvašených chlebů v Jeruzalémě, bylo nutné vyčištění chrámu a města. Avšak v celé zemi bylo ještě mnoho modlářských oltářů. Povzbuzen Bohem samým (kap. 30,27), zakročil nyní izraelský lid proti tomuto zlu (1. Tesalonickým 1,9).

Král sám opět ustavil levitskou a kněžskou službu. Ze svého majetku dal dobytek, potřebný k předepsaným obětem. Ale vynořila se jiná otázka: Z čeho mají žít tito mužové, kteří stáli plně ve službě Bohu? Bůh dříve nařídil, aby Levité žili z desátků, které dávala druhá pokolení. Král svým příkazem upozornil lid na nutnost materiální podpory kněží a Levitů. Jak na to lidé reagovali? Protože jejich srdce byla před Bohem v pořádku, nepovažovali dávání jen za nějakou povinnost. Přinášeli *mnoho*. Nejvyšší kněz Azariáš mohl králi odpovědět: „Jedli jsme a nasyceni jsme, a *ještě zůstává hojně*.“ Tak je tomu i dnes. Tam, kde je u lidí, kteří se shromažďují ve jménu Pána Ježíše jako Církve, dobrý duchovní stav, nebudou materiální oběti malé. – Štědrost lidu způsobila v srdcích kněží vděčnost vůči Bohu. Viz k tomu 2. Korintským 9,11.12.

Správa materiálních darů, které jsou dávány Pánu, ale mají sloužit k podpoře Jeho služebníků – zde Levitů, je velmi odpovědný úkol. Nikdy by tato práce neměla být vykonávána jednotlivcem. Už apoštol Pavel dbal na to, aby v tom byl ctný před lidmi. „Varujte se toho, aby nám někdo neutrhoval pro tu hojnost, kterouž my přisluhujeme.“ (2. Korinským 8,20) Zde, u Ezechiáše, jsou výslovně zmíněni *dva*, kteří měli hlavní dohled. O druhých je řečeno, že posvěcené věci *věrně* vnášeli do zásobáren.

Správa dobrovolných darů, tj. vydávání všeho, co se nacházelo v zásobárnách, byla podřízena *vrátnému* Chóre a jeho pomocníkům. O nich čteme ta krásná slova: „Ve své věrnosti se posvětili, aby byli svatí.“ (18. verš – přel.)

Nejen na začátku jeho vlády, nýbrž i později, když Ezechiáš stál uprostřed svých úkolů jako král, o něm čteme: „Činil, což dobrého, přímého a pravého jest před Hospodinem Bohem svým.“ Jeho srdce nebylo rozděleno jako srdce tak mnoha jeho předchůdců. Jednal s *celým srdcem*. Takový postoj dochází vždy uznání Pána. Proto na konci kapitoly čteme: „A šťastně se mu vedlo.“

Až do té doby král věrně následoval svého Boha. Nyní mu Bůh seslal zkoušku víry ve formě útoku asyrského krále na Judu a Jeruzalém. Všimněme si dobře: V kapitole, která nás zaměstnává, nejde o kázeň nebo o Boží soud v důsledku zlé cesty, nýbrž o zkoušku víry.

Ezechiáš poznal nebezpečí, a ihned začal provádět opatření na ochranu města Jeruzaléma a jeho obyvatel. Nejprve uzavřel studnice, které ležely mimo město, a pod zemí vedl vodu do města (30. verš). V žádném případě nechtěl nepříteli přenechat prameny, které napájely město. Naše prameny jsou v Kristu (Žalm 87,7; Jan 7,37). Nepřítel se pokouší oddělit nás od zdroje; neboť ví, že křesťanství, které nečerpá ze zdroje a nesyťí se z Pána Ježíše, nás neudrží životaschopnými.

Další Ezechiášovou starostí byla zeď Jeruzaléma. Všude, kde byla zbořena, ji znovu vystavěl. Tak se staral o neporušenou obranu. Ale k čemu jsou zdi, když obránci za nimi už nemají odvahu? Proto král posilnil důvěru lidu, když poukazoval na Boha a na Jeho sílu. Jak velký přitom byl vliv krále, nám ukazuje 8. verš: „I spolehl lid na slova Ezechiáše.“ Jsme i my povzbuzením pro druhé?

Senacheribovi vyslanci, které poslal do Jeruzaléma, sledovali dva cíle. Nejprve se tito muži pokusili postavit Ezechiáše do špatného světla v očích jeho poddaných a otrást důvěrou Židů v Boha. Ale Senacherib zaměnil pravého Boha za falešné modly. Pro něho bylo pošetilé, mít jen *jednoho* Boha a jen *jeden* oltář. K tomu Jím opovrhoval a posmíval se Bohu, o něhož se Ezechiáš a lid opírali. Při čtení těchto rouhavých slov se jistě musíme ptát: Má svět dnes více úcty před Bohem, v kterého věříme? Žel že nikoli! Ale nenechme na sebe posměch působit, nýbrž opírejme se o verš Římanům 8,31: „Když Bůh je pro nás, kdo je proti nám?“ (přel.)

Druhý cíl, který poslové mocného asyrského krále měli před očima, bylo zastrašení Židů. Když nedokázali obyvatele Jeruzaléma odvést od Boha, snažili se učinit lidi skleslými, aby pak mohli dobýt město. Tuto taktiku používá satan i dnes.

Proti modlitbě krále a proroka, kteří „modlili se... z příčiny té a volali k nebi“, byl nepřítel bezmocný. Boží odpověď na sebe nedala čekat. Stačil jeden jediný anděl, aby zničil asyrské vojsko a přinutil Senacheriba k návratu. Nakonec byl ten pyšný vládce zabit svými vlastními syny.

První Ezechiášova zkouška skončila oslavením Boha, jenž krále a obyvatele Jeruzaléma zachránil a postaral se o to, aby král judský byl „vznešen u všech národů“.

V 24. verši nalézáme druhou zkoušku: Ezechiáš onemocněl. Opět se utekl k Bohu, který jej až do té doby vedl a ochraňoval: „I modlil se Hospodinu.“ Jak odpověděl Bůh Svému služebníkovvi? „Promluvil k němu.“ To mluví o obecenství. „A ukázal (dal) mu zázrak.“ Bůh neopustil Svého služebníka, který se v pokorné závislosti opíral jen o Něho. Dokázal mu Svůj zájem. Neměla tato zkušenost učinit Ezechiáše zvláště vděčným vůči Bohu?

Žel že čteme, že bohabojný král ve třetí zkoušce selhal. Boží požehnání probudila jeho pýchu: „Pozdvihlo se srdce jeho.“ Když přišli vyslanci babylonských knížat, aby Ezechiášovi blahopřáli, tu nehledal čest Boha, nýbrž podlehl lichocení světa. Bůh tento pád dovolil, aby král poznal své srdce. Nemusel Bůh i nás už vést po takových cestách, abychom si uvědomili zkaženost svých srdcí? Ale tak jako Ezechiášovi, je i nám otevřena Boží *milost a milosrdenství*, když se před Ním pokoříme.

Manasses, Ezechiášův syn, vládl nad Judou 55 let. To je nejdelší doba vlády ze všech králů, kteří vládli nad Judou. Žel že se vyznačuje velmi smutnými rysy.

Nový král zase obnovil všechno zlé, které odstranil jeho otec: modlářské oltáře a modly. Zavedl opět kult lidských obětí, provozoval okultní vědy, kouzelnictví a magii, znesvětil Jeruzalém a Boží dům, když v chrámu vystavil Ašartě vyřezávaný obraz (2. Královská 21,7 – přel.). Jednal tak, jak se to bude v budoucí době dít za antikrista (Daniel 12,11; Matouš 24,15). Pozoruhodné jsou silné výrazy, které Duch Boží používá ve verších 6 a 9, aby popsal Manassesovo konání: „*mnoho* zlého... činil *horší* věci než národy“.

A Bůh? Ve své milosti mluvil k Manassesovi a ke Svému lidu. To se dělo jistě skrze proroky, kteří přicházeli k lidu z Božího pověření (2. Královská 21,10.11), „oni však nepozorovali“. Nyní přišel na Manassesu Boží hněv, kterého byl jeho otec Ezechiáš ušetřen, protože se před Bohem pokořil. Králem Asýrie byl odveden do babilonského zajetí. Osud krále byl předobrazem zajetí, do kterého byli Židé o několik desetiletí později odvezeni. Bůh se ještě jednou snažil důrazně Svůj lid varovat.

Boží soud nezůstal bez účinku. Trápení vedlo Manassesu v modlitbě k Bohu. „Ponižoval se velmi před obličejem Boha otců svých.“ To je pravá lítost. A když se tak modlil k Bohu, „naklonil se k němu, a vyslyšel modlitbu jeho“. Jak velká je Boží milost, když člověk pozná své zlé cesty! Manasses směl prožít plné obnovení svého království. Od té chvíle byl novým člověkem.

Život tohoto muže se dělí do tří oddílů: modlářství, zajetí a návrat, nebo: odpadnutí, soud a napravení. Napravení je úplné, protože je ovocem milosti. Podobný návrat směl později prožít také ostatek Židů z babylonského zajetí.

Manassesova horlivost pro Boha je tu, avšak následky jeho dřívějších cest, kterými jako král sváděl svůj lid k modloslužbě, nemohly už být vzaty zpět: „Avšak vždy ještě lid obětoval na výsostech, ale toliko Hospodinu Bohu svému.“ Jejich srdce nebylo nerozdělené pro Boha a Jeho věc. I v srdci Manassesova syna byl dřívější život jeho otce tak hluboko vtisknut, že Amon, jakmile se stal králem, opět podporoval modlářství. V jeho srdci nebylo žádné pokoření. Jak vážné mohou být následky našich hříchů, i když je poznáme a vyznáme a pokoříme se!

Tak jako Ezechiáš i Joziáš se vrátil k tomu, „co bylo od počátku“, a chodil po cestách *David*a, *otce svého*. Byl ještě dítětem, když se stal králem. Není nám zde podána zpráva o tom, pod jakým vlivem byl v prvních letech své vlády. Podle 2. Královské 22,1 můžeme však mít za to, že během té doby hrála při jeho opatrování podstatnou roli jeho matka.

Ve věku 15 let vznikl osobní vztah mezi ním a Bohem. V 19 letech použil Joziáš svého postavení krále, aby se postavil proti modlářství. Ohavné obrazy nejen zbořil, nýbrž *setřel* je také, aby zabránil jejich novému použití. Horlivost pro Boha se projevila nejprve v jeho nejbližším okolí. Později táhl také na území druhých pokolení, aby se stejnou energií postupoval proti modlářství.

V 25 letech se začal starat o Boží dům a vyvolal opravování chrámu. – Všimněme si duchovního růstu v Joziášově životě. Nepoznal všechno najednou. A tak musíme i my mít trpělivost s těmi, kteří jsou ještě mladí na cestě víry. Na počátku cesty s Pánem stojí obrácení. Pak následuje osobní život jako křesťanů, a přitom bychom z něho měli odstranit vše, co je v rozporu s Božím slovem. Porozumění Božím myšlenkám o Jeho Církvi, která je Jeho domem, roste teprve s postupem času.

Když se kněží a Levitové z podnětu krále opět intenzivně starali o Boží dům a o jeho opravování, našel nejvyšší kněz Helkiáš knihu zákona, to znamená tehdy existující část psaného Božího slova. Jaký obdivuhodný nález! Ale jaké smutné svědectví pro Židy, kteří až do té doby Boží slovo vůbec nepostrádali, protože se už nepáli na Boží zásady! Dnes se lidé domnívají, že si vystačí i bez Bible. Moderní názory stojí proti Bibli, a proto ji lidé dávají stranou jako zastaralou. Ale ona je a zůstane pravdou, která se nikdy nezmění (Jan 17,17). Má svůj účinek na každého, kdo ji upřímně čte.

Tak tomu bylo i u krále Joziáše. To, co mu bylo ze zákona předčítáno, zasáhlo jeho svědomí. Uvědomil si celou vážnost situace, v níž se lid pro svoji nevěrnost vůči svému Bohu nalézal. Co nyní? V Judovi už nebyl žádný prorok, kterého by se mohli dotázat, jen jedna prorokyně. Tak slabý byl duchovní stav Božího lidu! Královi vyslanci vyhledali prorokyni Chuldu. Všimni si toho, jak zaujímal postavení ženy podle Božích myšlenek. Nevykonávala žádnou veřejnou službu. Okruhem jejího působení byl dům, kde bydlela. Když takto zaujímal místo ženy, mohl ji Bůh použít k požehnání pro druhé.

Boží slovo zůstává. Nikdy se nemění. Prorokyně musela králi Joziášovi potvrdit, že Boží soud přijde. Nebylo už možné jej odvrátit.

Žijeme v podobné době, jako byla tehdy. Bůh také nad světem, a především nad křesťanskými národy, oznámil soud, který už není možné zadržet. Stojí přede dveřmi. Přibývajícím odpadnutím od Boha, vzdáním se biblických zásad, zesilující vliv východních náboženství a přibývání okultismu, to vše ukazuje každému upřímnému věřícímu, jak je pozdě na hodinách světa. Ale také na konci doby milosti existuje cesta podle Boha. Je to cesta pokory a poddání se pod Boží slovo, spojená s jasným oddělením od všeho zlého ve světě a v křesťanstvu.

Především 2. epštola Timoteovi nás poučuje, jak se máme chovat v „těžkých dobách posledních dnů“. Přečti si například 2. Timoteovi 2,19–22 a 3,14–17. Tam najdeš podobné znaky, které vyznačovaly i Joziášův život (oddělení od zlého, hledání Boží cti a služba jenom Jemu, poslušnost Božího slova). A tak jako Joziášovi, zaslubuje Bůh i těm, kteří Mu náležejí, že je vezme k sobě do nebe *před* neštěstím, to jest před začátkem doby soužení. Zásadu, že Bůh bere Své vykoupené *před* neštěstím pryč, nalézáme potvrzenou i na dalších místech: 1. Mojžíšova 5,24; Izaiáš 57,1; Zjevení 3,10.

V době Joziášovy vlády byl duchovní stav lidu lepší než v době Ezechiáše. Tak mohli slavit svátek Fáze podle předpisu 14. dne prvního měsíce.

Nejprve ustanovil král kněží do jejich úřadů, neboť bez kněží není možná žádná bohoslužba. Tak tomu je i dnes. Ačkoli v zásadě jsou všichni věřící kněžími (1. Petra 2,5), je pravá bohoslužba možná jen tam, kde věřící se prakticky zdržují v Boží blízkosti (ve svatyni) a zaměstnávají se Pánem Ježíšem a Jeho výkupným dílem na Golgotě. Tam, kde věřící myslí jen na svůj osobní život jako křesťanů a jeho podporu, velebení umlkne a služba pro Boha přestane.

Dále je zde ještě jednou historicky zmínka o truhle smlouvy (asi naposledy v Božím slově). Mluví o přítomnosti Pána uprostřed Jeho lidu (Matouš 18,20). Zde už nejde o službu nošení, nýbrž o udržování bohoslužby a všech Hospodinových nařízení. Všimněme si, že každá služba byla prováděna podle předpisů (verše 4, 6, 12, 13, 15). Nic nebylo přenecháno lidskému dobrozdání. Tak je tomu i dnes. Mysleme jen na nařízení ohledně večere Páně, která v mnohém směru připomíná Fáze. V 1. Korintským 11,20–32, kde nalézáme odpovídající naučení, čteme sedmkrát slovo „Pán“. On je tou Autoritou, podle níž se my lidé máme řídit.

Při slavení této slavnosti Fáze tu byla nejen oběť Fáze, nýbrž i zápalné oběti. Všechny oběti Starého Zákona ukazují na jednu oběť Ježíše Krista, ale zdůrazňují různé stránky smrti našeho Pána. Oběť Fáze připomíná vykoupení z Egypta. Nás Pán Ježíš Svou smrtí na kříži vykoupil z otroctví satana, světa a hříchu. Zápalná oběť naproti tomu mluví o oddanosti našeho Pána Jeho Bohu až do smrti. Bůh si přeje, abychom při hledění na kříž nemysleli jen na své spasení, nýbrž také na to, co byl Pán Ježíš pro Boží srdce.

Slavnost Fáze byla otevřená pro všechny Izraelity. Ale jen „co se jich našlo“, se mohli účastnit slavnosti. Dnes zná každý vykoupený přání svého Spasitele: „To čiňte na mou památku.“ Ale je to pro tebe a pro mne věcí srdce, abychom této tužbě také prakticky vyhověli? Jak by to bylo krásné, kdyby všichni věřící každou neděli praktickou účastí na lámání chleba zvěštovali smrt Pána u Jeho stolu!

Když použijeme 18. verš na křesťanstvo, můžeme říci: Na konci křesťanského časového období je tu mnohem více jasna o Božím slovu než na začátku nebo ve středověku. Ale jak to vypadá s praxí? Kolik křesťanů jedná jako tehdy Joziáš?

První verš našeho oddílu podává zprávu o záležitosti světové politiky, která se Judy přímo netýkala. Avšak král Joziáš se domníval, že se do toho musí míchat, a hledal konfrontaci se světem. Nécho, král Egypta, se v tomto případě ukázal být moudřejším než Joziáš, jenž, aniž by se ptal Boha, vytáhl do tohoto boje. Nécho se právem odvolával na Boha, ale Joziáš neslyšel a svým postojem jednal *proti Bohu*. Jak je to smutné!

Tak se může dařit i nám, když nechceme přijmout Boží úsudek, který ve Svém Slově zjevil o světě a o odpovědném křesťanstvu. Mnoho křesťanů si myslí, že musí vyvíjet úsilí proti zlu v tomto světě. Chtějí svými snahami zlepšit svět, o kterém Bůh už vyslovil svůj rozsudek. A kolik úsilí se vyvíjí pro to, aby se obnovila vnější jednota mezi křesťany! Ve všech těch případech jednají lidé – ať už jsou jejich pohnutky jakkoli dobré – proti Bohu! Mysleme na to: Věřící nemají úkol změnit svět. Náš úkol se obrací k nevěřícím lidem, abychom jim přinesli evangelium, aby byli ze světa zachráněni (Marek 16,15.16; 2. Petra 1,4; Jan 17,14–16).

Joziáš zaplatil za svou převrácenou cestu životem. Předčasné ukončení života vykoupeného člověka je nejtěžší kázní z Boží strany (1. Korintským 11,30; 1. Jana 5,16).

Po Joziášově smrti šlo Judské království obřími kroky vstříc svému úplnému a konečnému zhroucení. V souladu s charakterem Knih Paralipomenon je zpráva o posledních králích, kteří všichni činili, „což zlého jest před očima Hospodina“, pojata velmi krátce. Naproti tomu Duch Svatý spojuje 2. knihu Paralipomenon s Knihou Ezdráše, ve které pokračuje historie Boží milosti (verše 22 a 23; Ezdráš 1,1–3).

To, co trpěl Joachaz, Joziášův syn, se zdá být následkem převrácené cesty jeho otce. Jak je smutné, že jediná chyba tohoto zbožného krále urychlila takovým způsobem úpadek jeho království!

Za Joakima došlo k prvnímu zajetí Židů do Babylona. On sám byl jako Nabuchodonozorův vězeň odveden do Babylona. O rok později dal Nabuchodonozor do Babylona přivést i Joachina, Joakimova nástupce.

Sedechiáš, poslední judský král, doplnil míru nevěrnosti vůči Bohu. Činil, co bylo zlého. Nepokořil se před prorokem Jeremiášem. Vzbouřil se proti babylonskému králi. Zatvrdil svou šíjí a své srdce. K tomu přidával posměch a opovržení vůči Božím poslům a prorokům, ačkoli se Bůh stále nad Svým lidem slitovával. To vše šlo tak daleko, „až se rozpálila prchlivost Hospodinova na lid jeho, tak aby nebylo žádného uléčení“.

Nyní přivedl Bůh Babyloňany k Jeruzalému. Teď už *nebylo žádného slitování*. Lidé zahynuli, nádoby a poklady Božího domu byly odneseny do Babylona, chrám a jeho paláce v Jeruzalémě byly spáleny a zdi tohoto vzpurného města rozbořeny. Lidé, kteří ušli krvavé lázni, byli odvedeni do zajetí. A za celým tímto soudem stálo neklamné Boží slovo, které se vždy naplní. – To platí i pro všechna proroctví, která se do dnešního dne ještě nenaplnila. Nevěra a posměch mohou Bibli dávat stranou. Boží slovo se přesto ukáže jako pravdivé a do poslední podrobnosti se naplní.

První Adam pádem do hříchu žádným způsobem nezaplnil Boží rady o lidech. Bůh na to odpověděl posledním Adamem, Pánem Ježíšem. V Něm Bůh naplní všechny Své rady o lidech. Podobně tomu je s královstvím Izraele. Nevěrností člověka končilo v úplném zhroucení. Bůh na to odpoví tím, že „svého krále pomáže nad Sionem, horou svatou svou“ (Žalm 2,6 – přel.). Pán Ježíš bude jednou Králem, skrze kterého bude Bůh dokonale oslaven, protože se v Něm naplní všechny Boží rady o království.

Tématem této Knihy je láska Krista k Jeho lidu. Aby nám tuto lásku učinil srozumitelnou, používá Boží Duch poměr královského ženicha (Šalomouna) k jeho nevěstě, která jako pastýřka byla nízkého původu. Nevěsta obrazně představuje Boží pozemský lid, přesněji řečeno, věrný židovský ostatek v budoucnosti. V této Knize poznáváme Kristovy snahy vzbudit v srdci Jeho lidu náklonnost k sobě. Poněvadž Kristus miluje Svůj pozemský lid i Svou Církev a každého věřícího, může být Píseň mravně použita i na nás.

Kniha začíná slovy nevěsty. Ta si přeje ujištění o ženichově lásce k sobě. V kapitole 2,6 zakouší toto potvrzení. – Láska Pána Ježíše je lepší než všechny pozemské radosti (víno). Kéž bychom se více těšili z této obdivuhodné lásky, která nás chce přitáhnout do Jeho bezprostřední blízkosti! – V Jeho přítomnosti učiníme dvě zkušenosti, o nichž zde mluví i nevěsta. „Jsem černá.“ Ve světle Pána poznáváme, co jsme od přirozenosti: naprosto zkažení. U Něho ale také zakusíme, co z nás učinila milost.

„Nehledte na mne.“ Ve světle dokonalosti Krista pozorujeme, jak málo jsme byli příkladem pro druhé. Jak často jsme selhali! – Když nevěsta mluvila k druhým o svém ženichovi, ptá se nyní jej osobně, kde pase.

Jak krásná je odpověď ženichova! Ačkoli se nevěsta ve svém přirozeném stavu označuje za černou, on ji nazývá „nejkrásnější mezi ženami“. Tak vidí Pán Ježíš Svůj lid vždy v ceně Svého díla a podle rad Své milosti. – Duchovní pokrm nalézá věřící tehdy, když následuje stádo dobrého Pastýře.

Ve verších 9–11 mluví ženich o půvabu své nevěsty. On sám ji takovým způsobem ozdobil (Ezechiel 16,11). Když však říká: „Ozdob zlatých *naděláme* tobě,“ tu ukazuje na budoucí slávu, již Pán chce ozdobit Své vykoupené. Mysleme jen na svatbu Beránkovu (Zjevení 19,7.8)!

Ženichova slova vyvolávají v srdci nevěsty bezprostřední odpověď. Slova: „Dokud král stolí, nardus můj vydává vůni svou,“ nám podávají milý obraz Krista uprostřed Jeho lidu. Nepřipomíná nám to večeri v Betánii, kde Marie pomazáním Pána Ježíše drahým nardem vyjádřila, jak si cení svého Pána? Ano, velebení je výlev srdce, které je naplněno Kristem.

Ženich potvrzuje krásu své nevěsty. Ona ale odpovídá: „Jak jsi ty krásný, milý můj, jak utěšený.“ Ví, že její půvab je jen odrazem jeho krásy. Za vše, co my jako věřící vlastníme, máme co děkovat jen svému Vykupiteli. On ale převyšuje všechny: „Krásnější jsi nad všechny syny lidské.“ (Žalm 45,3)

Není to domýšlivost, když se věřící srovnává s lilií; neboť Pán jako ženich ihned odpovídá: Ano, tou jsi pro mne! A přece to nejsou naše vlastní přednosti, nýbrž Boží milost, která nás učinila lilií pro Pána. – Tato lilie, z níž se ženich raduje, stojí v údolí, to znamená ve světě, uprostřed trní. Vše kolem nás je poznamenáno následky hříchu. A tak jako trny mohou zraňovat, vězí ve světě kolem nás plno nebezpečí. Uprostřed všech nevěřících lidí tohoto světa vidí Pán Svůj lid jako Své lilie, z nichž se raduje (Žalm 16,3). Jaká je to povzbuzující myšlenka!

U Pána budou utiшены všechny potřeby srdce věřícího. Nevěsta dosvědčuje, že u svého milého našla *odpočinek* po námaze, *stín* před horkem dne a sladké *ovoce*. Jakmile ji ale uvedl do domu vína, nemluví už o jeho stínu nebo o jeho ovoci, nýbrž o *něm samém*.

Korouhev mluví o vybojovaném vítězství. Náš Vykupitel dobyl na kříži slavné vítězství nad hříchem, smrtí, ďáblem a světem. Tam se sám vydal v oběť; tam tekla Jeho drahá krev. A co Jej vedlo k tomu, aby šel touto těžkou cestou a překonal každou překážku? Láska! Po dobytém vítězství rozvinul Svou korouhev, a ta nese nápis Jeho lásky.

V době nepřítomnosti ženicha se nevěsta vrátila do svého domova. Není to náš příběh? Kdysi vroucí láska k Pánu Ježíši během času ochladla. Zcela nás zaujaly povinnosti a úkoly denního života, a náš duchovní život přitom ochladl.

Ale tak jako ženich vyhledává nevěstu, volá na ni a vábí ji, tak jde Pán za námi a znovu se pokouší vzbudit v našem srdci náklonnosti k sobě. „Vstaň!“ Slyšíš Jeho hlas, který tě chce vyburcovat z duchovní lenivosti a odvést tě od světa a jeho myšlení, které tě tak snadno ovlivňují a zajímají? „Pojď!“ Je to Jeho hlas, který nás odvrací od světa. „Nejste ze světa, ale já ze světa vyvolil jsem vás.“ (Jan 15,19) A velmi brzy zaslechneme Jeho volání, když On sám přijde, aby všechn Svůj lid vzal ze světa provždy k sobě.

Maličkými liškami poukazuje Boží slovo na zdánlivě nepatrné věci, které mohou v životě věřícího rušit obecnství s Bohem a bránit nesení ovoce pro Něho. Mnoho z těchto malých lišek pracuje nepozorovaně v našich srdcích: pýcha, lakomství, zlá žádost, nepřívětivé a hořké myšlenky, nespokojenost, netrpělivost, žárlivost, marňost a lehkomyšlnost. Tyto malé lišky musíme bez jakéhokoli ohledu zahánět, jinak budou rušit náš život víry.

Krátká návštěva krále, jeho pohled a jeho slova vzbudily v srdci nevěsty touhu po něm. Nyní hledá svého ženicha, ale nenalézá jej ihned, protože jej hledá chybným způsobem, na nesprávném místě a u nesprávných lidí. Co pro nás znamená *postel, město a ponocní*? Nemůžeme brát ohled na své *tělo*, držet se *světa* a hledat pomoc pro potřeby svých srdcí u *lidí ze světa*, a zároveň mít Krista. Jedno vylučuje druhé. Jakmile jsou tyto překážky odstraněny, nalézá nevěsta svého milého. Nyní jej už nechce pustit.

Verše 6–11 připomínají naši cestu víry, která jde vstříc dni slávy a zjevení našeho Pána jako Krále králů. Na cestě pouští světa to nejde bez boje. Proto jsme vyzýváni, abychom byli dobrými vojáky Ježíše Krista (2. Timoteovi 2,3). Naším mečem je Boží slovo. Sama zbraň ale nestačí, abychom byli v boji vítězní. Musíme být *vyvíčeni* v používání Bible a Slovo mít ustavičně po ruce (8. verš; srovnej s Nehemiáš 4,18).

Nádherné Šalomounovo lože mluví o velkých pravdách o Osobě Pána Ježíše. Přitom cedrové dřevo znamená Jeho člověčenství, stříbrné sloupy Jeho záchrannou moc, zlato Boží spravedlnost, purpur Jeho královskou výsost a vyšíváný vnitřek Jeho božskou lásku.

Ženich hledí na svou nevěstu se zalíbením a sděluje jí, co na ní jeho oči zjišťují. Podrobnosti mluví symbolicky o podstatných rysech nového života, který Pán ve Svých vykoupených vidí. Podívejme se na některé z nich:

Oči jsou okno duše. *Holubice* mluví o čistotě a prostotě a *závoj* ukazuje na skromnost. *Vlasy* jsou v Písmu symbolem poddanosti, oddělení od světa a oddanosti Bohu. Tak jako červené *rty* svědčí o zdravém těle, tak zjevují slova, která přes ně přecházejí, stav srdce. Když Kristova láska přebývá v našich srdcích, je na našich rtech Jeho chvála. Král srovnává *hrdlo* nevěsty a jeho ozdobu (9. verš) s Davidovou věží, která je ověšena štíty jeho vojáků. Tak bude Kristus brzy obdivován ve všech těch, kteří uvěřili.

V 6. verši má vlastně stát: „Až by se *rozednil* ten den...“ Dokud trvá noc, je ženich nepřítomný. To platí také o nás a přítomné době. Hora mirrová mluví o kříži Golgoty, neboť myrra je v Božím slově obraz hořkých utrpení našeho Pána. Kadidlový pahrbek ukazuje na Jeho přítomnou službu v nebi. Na „hoře mirrové“ byl *jednou*, aby pro nás a pro Svůj pozemský lid Izrael vykonal dílo vykoupení. Na „pahrbku kadidlovém“ však dlí den co den, aby se v nebi před Bohem za nás přimlouval.

Tak jako Šalomoun vidí svoji nevěstu, tak se Pán dívá na ty, které vykoupil podle Boží rady: svatí a neposkvrnění před Ním v lásce (Efezským 1,4). – „Hledět s vrchu hory Amana.“ Zcela podobně zní výzva v Novém Zákoně: „Vrchních věcí hledejte, kdež Kristus na pravici Boží sedí.“ (Koloským 3,1)

Co vidí Kristus v těch Svých, že říká: „Jala jsi srdce mé.“ ? Vidí v nás něco z toho, co nám sám daroval. „My milujeme jej, nebo on prvé miloval nás.“

Tak jako zavřená zahrada patří jen svému vlastníkov, tak by nás Pán chtěl mít zcela pro sebe, ke Své vlastní radosti a abychom pro Něho nesli ovoce. *Zavřená* zahrada mluví o oddělení, ochraně a posvěcení. Kéž bychom žili oddělení od světa a nechali se ochránit od zlého, abychom Mu jako posvěcení Páně působili radost. Pramen, který je v této zahradě, je obrazem Ducha Svatého, který přebývá v každém věřícím. Ten je silou nového života. Na nás je, abychom Ducha tělesným mluvením a jednáním nezarmucovali a neudušovali. Když pramen může bez zábran téci, stane se náš život pro Pána úrodnou zahradou a zdrojem požehnání pro svět okolo nás. Staneme se potrubím živé vody, aby mohla téci k umírajícím lidem.

Bez přítomnosti krále by v očích nevěsty byla ta nejkrásnější zahrada ubohým místem. Naštěstí přijímá ženich pozvání nevěsty. Když dva učedníci, kteří šli do Emaus, nutili svého neznámého průvodce – byl to sám Pán – slovy: „Zůstaň s námi,“ čteme: „I všel, aby s nimi zůstal.“ Jak se raduje, když je takto pozván!

V době ženichovy nepřítomnosti se nevěsta stává lenivou ve své lásce. Když ženich v noci tluče na její dveře, nevstává hned, aby mu otevřela. Jak mnohé věřící srdce dnes, kdy Pán je ještě nepřítomný, hledalo odpočinek a pohodlí ve světě! Ale Pán jde za námi, aby pro sebe znovu rozehřál naše zchladlá srdce. Avšak nevnučuje se. Vztáhne jen ruku dveřmi, a to stačí, aby bylo srdce nevěsty dotčeno. Čteme, že Pán se obrátil a pohleděl na Petra, když ten Ho předtím zapřel. Tento pohled Petra zasáhl v nitru, takže vyšel a hořce plakal (Lukáš 22,61.62).

Když nevěsta konečně vstává, aby ženichovi otevřela, je on dávno pryč. Nyní následují bolestné zkušenosti při hledání jejího milého. Ano, jak snadno a jak rychle přerušujeme často obecenství s naším milovaným Pánem, ale jak dlouhá a obtížná bývá cesta k úplnému napravení naší duše!

Když nevěsta vyprávěla dcerám jeruzalémským o svém milém, ptají se, co má její ženich na sobě zvláštního. Lidé, kteří neznají Pána Ježíše jako svého osobního Spasitele, nemohou rozumět naší náklonnosti k Němu, jenž nás vykoupil. Nevidí v Ježíšovi z Nazaréta nic zvláštního. – Ale neměly dcery jeruzalémské určité právo se ptát: „Co má milý tvůj mimo jiné milé?“, když si přece nevěsta udělala pohodlí bez ženicha? Tato otázka se stává dalším krokem na cestě k jejímu napravení; neboť nyní jsou zkoumány její pohnutky. Podobně tomu bylo u Petra, který nejprve svými slovy vyznal *velkou* lásku k Pánu, v zahradě Getsemanské ukázal *malou* lásku a neprokázal *žádnou* lásku, když zapřel Pána. K jeho napravení se ho Pán proto třikrát zeptal, zda Jej miluje.

Když nevěsta líčí druhým svého ženicha, její srdce se pro něho znovu rozehrívá. Z výčtu a popisu různých částí jeho těla vyjmeme jen dvě, a přitom budeme myslet na našeho Pána: Jeho *rty* mluvily jen slova milosti a jeho *ruce* konaly jen dobro. A přece lidé tyto ruce probodli na kříži hřeby. Jak krásný je souhrn celku: „*Všecken* jest přežádostivý.“ Ano, v Něm může srdce dokonale uspokojeno spočívat. O Něm smí každý vykoupený směle vysvědčit: „Takový jest milý *můj*, takový jest přítel *můj*.“

Popis ženicha vede k další otázce ze strany dcer jeruzalémských: „Kamže odšel milý tvůj?“ Odpověď nevěsty dokazuje, že její srdce je opět zcela připoutané k jejímu milému: „Já jsem milého mého, a milý můj jest můj.“ – Když naše láska k Pánu ochladla, pak si chtějme zodpovědět tyto dvě otázky: Kdo je On? a: Kde je? To zaměstná naše srdce Jím a znovu je pro Něho rozežřeje.

Nevěsta opět našla svého milého. Bude ji kárat pro její lenivost? To první, co z jeho úst slyší, jsou slova: „Krásná jsi.“ Jaká milost! Nevidíme ji také v den vzkříšení našeho Pána, když vstoupil do středu Svých učedníků? Ačkoli spali v zahradě Getsemane a při Jeho zajetí Jej opustili, neslyšíme od Něho ani slova výtky, nýbrž utěšující pozdrav: „Pokoj vám!“ (Jan 20,19)

Ženich mluví nejen k nevěstě, mluví i k jiným o její kráse. Co to jednou bude, až Pán Ježíš, ten právoplatný král Izraele, bude moci představit svůj napravený lid národům a všichni budou Jeho lid chválit! A podobné to bude, až naše doba putování pomine. Pak se uskuteční slova Pána: „Aj, způsobím to, že přijdou a budou se klaněti před nohama tvýma, a poznají, že jsem já tě miloval.“ (Zjevení 3,9)

Ve verších 1 až 5 popisují dcery jeruzalémské královu nevěstu. Používají přitom podobné řeči jako ženich. Po něvadž Pán ji vidí shůry, začíná očima. Dcery jeruzalémské se na ni naproti tomu dívají z pozemského stanoviska. Zmiňují se nejprve o nohou a končí vlasy. – Nevěsta je nazvaná knížecí dcerou. Nese pečeť královské výsosti. Je na ní vidět, že se zdržovala v přítomnosti krále. – Jakou pečeť neseme my? Pozorují lidé něco z osobního obcenství, které pěstujeme se svým Pánem v nebi? Na začátku Skutků apoštolských poznala knížata Židů Jana a Petra jako ty, „kteří s Ježíšem bývali“. Jak tomu je s námi?

Dcery mohou nevěstu jen obdivovat. Král ji ale vlastní. Přitom palma mluví o její kráse a hrozny o radosti, kterou v ní nalézá. Tak tomu jednou bude s Izraelem, pozemskou nevěstou Krista. Svět ji bude obdivovat a chválit; On se z ní ale bude radovat (Sofoniáš 3,17–20). Stejně tak se dnes Pán raduje z věřících, jejichž srdce pro Něho znovu hoří.

To, že král nevěstu nekárá kvůli její ustydlé lásce, nýbrž ji miluje stále stejnou láskou, nevěstu přemáhá. Ve své nově probuzené náklonnosti volá: „Já jsem milého svého, a ke mně jest žádost jeho.“ Už by se nikdy nechtěla od něho odloučit.

Nevěsta není spokojena s tím, že smí lásku ke svému ženichovi vyjadřovat jen vskrytu. Přeje si, aby všichni poznali její lásku ke králi. Avšak pro to ještě není čas zralý. – Když my dnes svou lásku k Pánu Ježíši veřejně oznamujeme, svět nás nenávidí. Přejde však doba, kdy budeme moci o své lásce k Pánu vydávat svědectví bez zábran a bez toho, že by námi opovrhovali.

Co si nevěsta přála v 1. verši, se nyní stává pravdou (5. verš). Vidíme ji s jejím ženichem, jak se *o něho* opírá, když vstupuje z pouště. Poušť je místo, kde Pán mluví k srdci Své pozemské nevěsty, Izraele. Když činila pokání a je napravena, Pán říká: „I zasnoubím tě sobě na věčnost.“ (Ozeáš 2,14–23) Verš 6 popisuje to, z čeho se smí těšit každý věřící u Pána Ježíše. Ví: Mám místo na Jeho srdci plném lásky a Jeho silné rámě mne chrání a nese mne.

Verše 6b a 7 nám připomínají kříž Golgoty. Tam došlo ke střetnutí mezi láskou našeho Spasitele a smrtí. Ale ani smrt, ani soud (plamen nejprudší, vody mnohé) nemohly přemoci lásku. Smrt Mu mohla vzít jen život, ale nikoli lásku. – Láska nemůže být koupena nebo zaplacená. Pán Ježíš ve Své lásce dal vše, co měl – sebe samého, aby si nás pro sebe vydobyl. Jen láska z naší strany je odpovědí, která Jej může uspokojit.

V prorockém výkladu této Knihy mluví „maličká sestra“ o deseti pokoleních, která zmizela po svém zajetí do Asýrie. Když Židé ve spojení s Jeruzalémem projdou budoucím velkým soužením a Pán dosáhne s bohabojným ostatkem Svého cíle, dostane se i deseti pokolením požehnání v jejich zemi.

Zed' ve verších 9 a 10 ukazuje na to, že Izrael v budoucnosti bude stát na pevném základu jako památník obdivuhodné, zachraňující Boží milosti (cimbuří ze stříbra).

Baal-Hamon znamená „pán množství statků“ nebo „pán bohatství“. Tím je poukázáno na vládu pokoje Pána Ježíše, toho pravého Šalomouna, nad všemi národy. V tisíciletém království bude celá země úrodnou vinicí pro Krista. Strážci vinice jsou správci národů, kteří se smějí těšit požehnání, ale stojí pod autoritou Krista. Jsou mu povinni poplatky.

Píseň písní končí podobně jako Bible sama. Na poslední slovo ženicha odpovídá nevěsta srdečnou touhou po něm samém. A tak odpovídá Církev jako Beránkova nevěsta na zaslíbení Pána Ježíše: „Jistě přijdu brzo,“ toužebnou prosbou: „Amen. Přijdiž tedy, Pane Ježíši!“

O proroku Joelovi toho víme málo. Boží slovo nám nepodává přesné údaje o době jeho služby. Z kapitoly 3,1 ale můžeme soudit, že byl poslán k Judskému království dvou pokolení.

Bůh přivedl na zem zlou ránu kobylek. Všechno bylo tímto žravým hmyzem sežráno, takže zůstala vyprahlost a hlad. Bůh neposlal tuto katastrofu proto, aby Svůj lid trápil, nýbrž aby zasáhl svědomí lidí, aby poznali své hříchy.

Tito lidé reagovali podobně, jako někdy reagujeme my. Viděli jen hůl, která je bila, aniž by slyšeli Boží hlas. Proto musel prorok nejprve probudit pozornost lidu. „Slyšte to!... Pozorujte!... Prociťte!“ Tak zní Jeho volání k lidu, a pak mu ukazuje, kdo stojí za touto „přírodní katastrofou“.

Když nás Bůh musí trestat, můžeme reagovat dvěma nesprávnými způsoby: Buď necháme kázeň přes sebe lhostejně přejít, anebo ji přijímáme tak těžce, že se pod ní hroutíme. Před oběma reakcemi jsme varováni (Židům 12,5). Kázeň Páně přináší ovoce podle Boha jen tehdy, když jsme skrze ni „pocvičení“ a přijímáme to, co nám jí chce Bůh říci (Židům 12,11).

Verše 9 a 13 ukazují na příčinu kázně z Boží strany: Zájmy Jeho domu byly smutným způsobem zanedbávány. Lidé nepřinášeli Bohu oběti, tedy to, co On nazývá Svým pokrmem (4. Mojžíšova 28,2) a co si Jeho srdce přálo. – To se může vyskytnout také u nás křesťanů. Neznáme časy ve svém životě, kdy Pán Ježíš, o němž všechny oběti obrazně mluví, pro nás už neznamenal tolik jako na začátku naší cesty víry? Jak to musí být smutné pro Boží srdce, když zjišťuje, že si Pána Ježíše, svého Vykupitele, už neceníme!

Co v takovém případě dělat? Přesně to, o čem zde prorok mluví (14. verš). Když Bůh u nás najde pravé sklonění a sebeodsouzení, odpustí nám naši lhostejnost a dá nám opět novou radost v Pánu Ježíši.

V tomto prorokovi se často mluví o dni Páně. Jako každé starozákonné proroctví, tak i tato slova se nevztahují jen na tehdy žijící lidi a jejich situaci, nýbrž ukazují i na budoucí dobu. „Den Páně“ je den soudu při příchodu Pána ke zřízení tisíciletého království. Bude to den *skutečnosti*, kde vše bude zjeveno a Bohem posouzeno. Ačkoli my věřící se už nemusíme bát soudu, měli bychom také žít ve světle dne svého zjevení (2. Korintským 5,10).

Budoucí den Páně nenastane, dokud na zemi žijí věřící doby milosti. Po jejich vtržení bude svět, především „křesťanské“ národy a Židé, od Boha navštíveni těžkými soudy. Proto je v 2. verši den Páně označen jako den temnosti a mračna. Tak jako v noci, krátce před začátkem rozednávání, je největší tma, tak i tato země prožije krátce před začátkem tisíciletého království dobu nejtěžších soudů, které postihnou obzvláště Židy.

Hejna kobylek, která v oné době zaplavila Palestinu, jsou jen slabým obrazem asyrských vojsk, která se na konci dnů převalí přes zemi (Izaiáš 8,7.8). Nic nebude moci zadržet tyto pustošící zástupy.

Trouba v 1. verši upomíná na 4. Mojžíšovu 10, kde Mojžíš musel zhotovit dvě stříbrné trouby. Tyto nástroje měly dvě funkce: Kněží na ně *vytrubovali poplach* (Kral. překl.: *přetrubovali*), aby lid vyburcovali, když nedbal na pohyb oblakového sloupu, který je vyzýval k tažení. Jestliže však kněží troubili na trouby, pak se měl lid shromáždit před Bohem. V naší kapitole nalézáme obojí: Vytroubení poplachu v 1. verši, aby lidé byli vyburcováni, a troubení na trubky ke shromáždění lidu před Bohem v 15. verši.

Po oznámení hrůzy budoucího dne Páně následuje Boží volání k pokání. Nestačí nějaká vnější forma. Bůh chce opravdovost srdce, anebo slovy Jana Křtitele: „Neste ovoce hodné pokání.“ (Lukáš 3,8) Proto je Bůh vyzývá: „Roztrhněte srdce vaše, a ne roucha vaše.“ Zároveň je ujišťuje Svou milostí a Svým milosrdenstvím, když se k Němu obrátí celým svým srdcem. Ačkoli první kapky přicházející bouře už spadly, byla tu možnost, že se Bůh slituje a zanechá za sebou požehnání. Přes pokročilou hodinu soudu by je chtěl ve Své dobrotě ušetřit dalšího trápení. Jaký je to Bůh!

Postavení kněží mezi chrámem a oltářem oběti zápalné je pozoruhodné. Ukazuje, že se Bohu můžeme blížít jen na základě Osoby a díla Pána Ježíše Krista. Jen v Jeho jménu a na základě Jeho dokonaného díla může padlý věřící přijít před Boha s vyznáním svého hříchu a obdržet otcovské odpuštění. „Pakli by kdo zhřešil, přimluvce máme u Otce, Ježíše Krista spravedlivého.“ (1. Jana 2,1) Kněží stáli na chrámové straně oltáře, neboť zastupovali lid, který sice padl, ale v předobrazu přece patřil k vykoupeným Páně.

Když Bůh najde srdce, která poslechnou Jeho výzvy k lítosti a sebeodsuzování a činí pokání, odejme soud a znovu žehná. Tak tomu bude zvláště v budoucnosti, až se před Bohem skloní bohabojný ostatek Židů. Pán se opět ujme Svého pozemského lidu: „Aniž vás vydám více v pohanění mezi pohany.“ On sám se vyrovná s nepřáteli Svého lidu, kteří přijdou ze severu (srovnej s Daniel 11, 40–45).

Ale to ještě není vše. Po národním pokání Židů a po napravení Božího pozemského lidu bude v průběhu tisíciletého království následovat požehnání pro celou zemi. I stvoření, které dnes ještě vzdychá, bude od svého zlořečení osvobozeno (Římanům 8, 19–23). Žádné zvíře se pak už nebude muset bát. „I bude bydliti vlk s beránkem.“ (Izaiáš 11, 6–9) Poušť se bude zelenat, protože bude padat dostatek deště. Stromy, vinná réva a pole budou rok co rok dávat plný výnos, takže stodoly budou plné a kádě budou přetékat. Jak slavná doba to bude pro celou zemi, až bude Pán Ježíš vládnout jako právoplatný Vládce nad celým vesmírem! Všechno dřívější utlačování bude zapomenuto a lidé budou chválit Boha, „který učinil s vámi divné věci“.

„I stane se potom“, to znamená: až bude izraelský lid obnoven ve své zemi, vyleje Bůh Svého Ducha na *všeliké* tělo a zbylé národy uvede do výsad tisíciletého království. – Divy, o nichž je zmínka ve verších 30 a 31, se budou dít, *dříve* než přijde den Páně. Jsou poukazem na přípravné soudy, které budou předcházet příchod Pána Ježíše ve slávě. – Až se Izrael a Jeruzalém znovu stanou středem země, vyjde spasení ke všem národům, které evangelium milosti nikdy neslyšely. „Kdož by koli vzýval jméno Hospodinovo, vysvobozen bude.“ Proč? „*Nebo* na hoře Sion a v Jeruzalémě bude vysvobození.“ Obnovený Izrael se stane středem požehnání pro celou zemi.

Proč ale apoštol Petr uvedl toto místo z proroka Joele ve Skutcích 2,16–21, když jeho naplnění je ještě budoucí? Tehdy, v den letnic, nešlo u sestoupení Ducha Svatého o události popsané v Joel 2, nýbrž o stejnou *sílu*. Letnice byly, abychom tak řekli, příkladem toho, co je v proroku Joelovi předpověděno a k čemu dojde na začátku tisíciletého království.

Ve spojení se dnem Páně se bude konat také soud nad národy. Význam jména „údolí Jozafat“ (= Hospodin soudí) vede naše myšlenky k Matouši 25,31–46. Tam čteme o soudu, který Syn člověka vykoná při Svém příchodu ve slávě nad všemi žijícími národy. Podle toho, jak jednali s Jeho bratry, s Židy věřícího ostatku, budou rozděleni na „ovce“ a „kozly“. „Ovce“ zdědí království, „kozlové“ půjdou do věčného zatracení.

Podobným způsobem vidíme zde v údolí Jozafat Pána vykonávat nad národy soud. Lidé z národů jsou obviněni, že utlačovali a rozptylovali Jeho lid, když jej prodávali do otroctví a radovali se z jeho ponížení. Bůh bezpochyby užil tyto národy ke kázni pro Svůj lid. Ale to nemění nic na jejich vině, neboť většina z těchto národů šla ve svévoli a nezávislosti na Bohu daleko za míru Boží kázně (viz např. Jeremiáš 50,6.7.14–18; Izaiáš 10,5–19). Nyní vrací Pán jejich činy na jejich hlavu.

Tato souběžná místa ukazují, že se zde jedná o stejnou událost jako v Matouši 25: o soud živých.

Krátce před zjevením Pána Ježíše ve slávě potáhnou národy s obrovským vojskem do války proti Jeruzalému (Zachariáš 14,1–5; Zjevení 19,19–21). O tom mluví také náš oddíl. Zaplaví celou zemi Palestinu. Pro bohabojný ostatek Židů tu už nebude žádná lidská pomoc. Pán bude jejich jedinou nadějí. A tak budou v té hodině v největší úzkosti volat: „Ať tam sestoupí, ó Hospodine, rekové tvoji!“, ale vědí, že přišla hodina zřízení království. Proto obracejí své zraky k nebi a s touhou volají po svém kdysi zavrženém Mesiáši. A On přijde! (Srovnej verš 13 se Zjevením 19,11–16 a 14,14–20.)

Údolí Jozafat se stane údolím rozhodnutí. Zde už nejde o rozhodnutí pro Krista nebo proti Kristu. Když budou národy shromážděny před Pánem Ježíšem, bude rozhodovat On jako Soudce, kdo patří k pšenici a kdo k plevám.

V onen den skončí časy pohanů, v nichž Jeruzalém byl šlapán od národů (Lukáš 21,24). Pán sám opět učiní Sion místem Svého přebývání. „Jeruzalém bude svatý, a cizí nepůjdou přes něj více.“ Bude to milost Pána, který očistí Svůj lid a učiní jej vhodným pro sebe (Římanům 11,26–29).

Boží slovo mlčí o osobě proroka Abdiáše. Jde o to, abychom se zaměstnávali proroctvím a ne tím, kdo je přinesl. – Zatím co prvních 16 veršů mluví o zániku Edoma, posledních pět veršů mluví o osvobození domu Jákobova, když dům Ezau s konečnou platností padl. – Edom upadl do ďáblovy léčky. Jako se satan chtěl pozvednout nad Boha a byl uvržen do nejhlubší jámy (Izaíáš 14,12–15), tak se také Edom pozvedl a byl od Boha svržen.

Neobsahují tyto verše také praktické naučení pro nás? Ano, jistě; ve dvou bratrech – dvojčatech nám Bůh v předobrazu ukazuje důležité duchovní pravdy. Ezau a jeho potomci, Idumejští, jsou obrazem přirozeného člověka, obrazem našeho těla. Jákob představuje nového člověka, který je vychováván Bohem. V poslední knize Starého Zákona shrnuje Bůh Svůj úsudek o těchto dvou přirozenostech: „A však jsem miloval Jákoba, Ezau pak měl jsem v nenávisti.“ (Malachiáš 1,2.3)

Když tedy tuto knihu duchovně obrátíme na sebe, pak je zde nadmíru zřetelné, že Bůh tělo – naše staré já – nenávidí a úplně je odsoudil. Tak jako nepřátelství Ezaua proti Jákobovi nikdy nepřestalo, tak zůstává tělo vždy v odporu k Duchu (Galatským 5,17).

Bůh nezapomněl, jak Edom jednal se svým bratrským lidem Izraelem. Tehdy, když Izrael přicházel z Egypta a chtěl projít územím Edoma, aby rychleji dosáhl hranic zaslíbené země, zůstal král Edom tvrdým. Přinutil Izraele, aby udělal dlouhou, namáhavou okliku (4. Mojžíšova 20,14–21). A když byl Jeruzalém dobyt od Babyloňanů a zpusťšen, stál Edom u nepřátel Judových a radoval se ze zániku Judského království.

To vše neušlo Božím očím a bylo to v Jeho očích zlé. V jakém protikladu stojí toto nepřátelství a škodolibá radost k lásce, která se neraduje s nepravostí, nýbrž s pravdou (1. Korintským 13,6)!

Protože Ezau jednal proti bratrským citům, sklídí, co zasel. Idumejské postihne soud bez slitování, „až budou, jako by jich nebylo“. Jiné národy, jako Egypt a Asýrie, budou po Božích soudech obnoveny a přijdou pod požehnání tisíciletého království. Ale Edom bude „vypleněn na věčnost“.

Když myslíme na duchovní význam Ezaua, je nám jasné, proč tomu tak je. Naše zkažená přirozenost, jejímž obrazem je Ezau, nemůže být zlepšena. Bůh ji musí soudit. Věřící vědí, že to učinil jednou provždy – tam na kříži, když Pána Ježíše, „který hříchu nepoznal, za nás učinil hříchem“ a na Něm vykonal soud.

Pád Edoma povede k záchraně domu Jákobova a Jákob přijde k svému právoplatnému dědictví. Izrael sám se stane plamenem, který dům Ezau s konečnou platností stráví. V onen den přejdou do vlastnictví pozemského Božího lidu všechny země dřívějších nepřátel Izraele, „a tak bude Hospodinovo království“.

Když hledíme na duchovní význam těchto událostí, pak víme, že tělo, které nám nyní ještě činí tolik obtíží, bude jednou s konečnou platností odstraněno. Jednou přestane toto nepřátelství mezi tělem a Duchem. Kdy se to stane? Při opětném příchodu našeho Pána ke vtržení. Pak bude naše tělo ponížení proměněno k podobnosti s Jeho tělem slávy (Filipským 3,20.21). Tělo a hřích provždy zmizí. V onen slavný den poznáme, jak obsažené a dalekosáhlé jsou výsledky díla na Golgotě. Ano, Pán „jednou při skonání věků na shlazení hřícha skrze obětování sebe samého zjeven jest“ (Židům 9,26). A tak chtějme s radostnou jistotou vyhlížet hodinu, kdy tělo a vše, co nyní novému životu ještě brání a co ruší, bude svrženo a Kristus sám bude vyvýšen. „Amen, přijď, Pane Ježíši!“ (Zjevení 22,20)

Na začátku této Knihy nám nejsou sděleny žádné podrobnosti o proroku Jonášovi. Ve Starém Zákoně je o Něm ještě jednou zmínka, a sice ve 2. Královské 14,25, kde je udán jeho původ. Gethefer leželo na území pokolení Zabulon, jež se v době Pána Ježíše počítalo ke Galileji (Jozue 19,13; Matouš 4,13). Židé tedy neměli pravdu, když tvrdili, že z Galileje žádný prorok nepřišel (Jan 7,52).

V této Knize nenalézáme žádná přímá Jonášova proctví. Zato je on sám předobrazem průběhu historie izraelského lidu. A jeho zkušenosti s rybou jsou poukazem na smrt a vzkříšení našeho Pána (Matouš 12,40).

Boží úkol pro Jonáše byl jasný. Proč neposlechl? Báł se o svoji pověst proroka, neboť věděl, že Bůh je miloslivý a milosrdný, a měl strach, že by se Jeho slova proti Ninive nemusela naplnit, kdyby město činilo pokání. Proto před Bohem utíkal. Ale opuštění cesty poslušnosti znamená totéž jako utíkání z Boží přítomnosti. Pak cesta vede jen *dolů* (3. verš). Bůh příliš miluje Svého služebníka, než aby mu dal úspěch na jeho převrácené cestě. Avšak kolik je toho zapotřebí, než Jonáš zpozoruje, že za tím je Bůh! Bůh si použil losování pohanské posádky, aby provinilce odhalil (Přísluví 16,33).

Nyní je prorokova situace bezvýchodná. Ví: Bůh mne nalezl. Bouře přišla kvůli mně. Žel že nečteme nic o jeho usvědčeném svědomí. Jsou to pohané, kdo se bojí, neboť cítí, jak je to vážné, když vykoupený Páně se dá po cestě neposlušnosti. Jaké smutné svědectví pro věřícího, když svět, který může soudit jen podle svého přirozeného svědomí, pocituje jeho převrácenou cestu. Kéž bychom se nechali varovat Jonášovým příkladem!

Zdá se, že Jonáš hledí celé věci vstříc s určitým stoickým klidem. Ví, že se nemůže uhnout, a chce nyní hledět svému osudu do očí jako muž. Je to u věřícího postoj podle Boha, když jde o následky převrácené cesty? Nebylo by správnější, kdyby se před Pánem pokořil a hledal u Něho milost?

Jakmile je Jonáš hozen přes palubu, zuřící bouře utichá. Námořníci cítí přítomnost Boha, „který učinil moře i zemi“, a znovu se bojí. I když jsou nevědomí, reagují jejich srdce s vděčností vůči Bohu, který je ve Svém milosrdenství vysvobodil z bouře. A Jonáš?

Boží milosrdenství tu bylo nejen pro pohanské námořníky, nýbrž i pro Jeho neposlušného služebníka. Ačkoli Bůh nemohl Svě cesty kázně s Jonášem změnit, dal vynít vysvobození a napravení proroka ke Svě cti. – Historicky zde vidíme Izrael, vržený do moře národů, protože selhal v tom, aby byl Božím svědectvím na této zemi.

O prorokově modlitbě můžeme uvažovat z různých hledisek. – Podle Matouš 12,39–41 je Jonáš předobrazem smrti a vzkříšení našeho Pána. Na hlavu našeho Vykupitele, jenž byl v protikladu k Jonášovi poslušný až do smrti na kříži, se svalily všechny vlny Božího soudu. Ale nic nemohlo otrást Jeho důvěrou v Boha (srovnej 10. verš s Žalm 22,20.21). – Slova této modlitby budou jednou vyslovena bohabojným ostatkem Židů, když jim bude hrozit, že zahynou v moři národů, a Pán bude jejich jediným vysvobozením. – Třetí způsob pohledu ukazuje Boží jednání s padlým věřícím. Nejprve musíme poznat, že na nás v kázni leží Boží ruka. A přece se smíme i jako padlí věřící v modlitbě utíkat k Pánu. On pak odpoví, když budeme sami se sebou zcela u konce a už nic nebudeme očekávat od sebe, nýbrž vše jen od Něho (10. a 11. verš).

Bůh není jako my lidé, kteří musejí své názory a mínění občas korigovat. Neposlušnost proroka nic nezměnila na jeho odpovědnosti služebníka Páně a Boží úkol, aby šel do Ninive, tu stále ještě byl. Proto se děje slovo Hospodinovo k Jonášovi po druhé (ne k nějakému jinému prorokovi): „Vstaň, jdi do Ninive, města toho velikého.“

Nyní Jonáš ihned poslechne. Z toho je jasné, že Jonáš poznal svou zlou cestu, po níž šel v otevřené neposlušnosti proti Božímu slovu. Jak to ale bylo s hlubokými kořeny, které vedly k této neposlušnosti? Odsoudil i ty v sebesoudu? Žel nikoli, jak to ukazuje další kapitola.

Oznámení soudu vedlo k téměř neuvěřitelnému účinku mezi obyvateli Ninive. Uvěřili Bohu a činili pokání; a sice všichni, od krále až k nejnepatrnějšímu otrokovi. A Bůh? „Lítost měl Bůh nad tím zlým, kteréž řekl učiniti jim. A neučinil.“ Nevidíme zde něco z Božího milosrdenství a z Jeho trpělivosti, když jde o soud? To platí i dnes: „Shovívá nám, nechťe, aby kteří zahynuli, ale všichni ku pokání se obrátili.“ (2. Petra 3,9)

Ačkoli Jonáš poslechl Boha, jeho srdce s Ním ještě zdaleka nebylo v souhlasu. Stále u něho vládlo ještě tělo. Namísto aby se s Bohem radoval z pokání obyvatel (Lukáš 15,10) a oslavoval Boží srdečné milosrdenství, zlobil se. Myslel jen na sebe a bál se, že jeho pověst proroka utrpí škodu tím, že se jeho slovo o Ninive nesplní. Jonáš vůbec nepozoroval, jak špatně to vypadalo v jeho srdci. Odvážil by se jinak takto modlit?

Jonášův příklad velmi zřetelně ukazuje, kam může vést pýcha v srdci věřícího. Kéž bychom se nechali varovat a podobné kořeny ve svém srdci odsuzovali v sebesoudě. Pln sebelítosti, vyčítá Jonáš Bohu, že je milosrdný a milostivý! Bůh ale zjevuje nový důkaz Svého milosrdenství a trpělivosti, když uděluje prorokovi „douchovací hodiny“. Pomocí zázračného stromu, který k prorokově radosti jedné noci vyrostl, ale stejně tak rychle opět uschl, chtěl Bůh vést Jonášovy zraky na Své slitování nad Ninive.

Dosáhl Bůh Svého cíle s Jonášem? Smíme mít za to, že ano, neboť Kniha končí zcela náhle Božími slovy. Neslyšíme ani slovo ospravedlnění ze strany proroka. Nechává Bohu poslední slovo. Zdá se, jako by Duch Svatý nechtěl vynášet na veřejnost to, co měl dát Jonáš s Bohem do pořádku. To byla osobní věc mezi ním a Bohem.

Prorok Micheáš byl současníkem proroka Izaiáše. Ačkoli pocházel z Judy, neomezovala se jeho prorocství na království dvou pokolení, nýbrž zahrnovala celý Izrael. Kniha začíná „zpronevěřením (přestoupením) Jákoba“ a „hříchy domu Izraelského“, a končí vzácným ujištěním, že Bůh, proti kterému Izraelité zhřešili, uvrhne všechny jejich hříchy do hlubokosti mořské (kapitola 7,19). Jak je to možné? V kapitole 5 je ohlášen Ten, jehož východové jsou od starodávna, ode dnů věčných, jenž se ale narodí v Betlémě, aby přinesl Svému lidu spasení (kapitola 5,1; Matouš 2,3–6).

Kniha začíná podobně jako Zjevení, jež je prorockou Knihou Nového Zákona. Nejprve jsou všichni vyzváni, aby slyšeli Pána (2. verš; Zjevení 1,3). Pak Pán vystupuje jako soudce, aby zkusil stav Svého lidu (3. a 4. verš; Zjevení 1,12–16). Jeho oku nic neujde. Odkrývá počátky zla a oznamuje soud. „Přestoupení Jákobovo“ přichází ze Samaří, kde byla modloslužba smíchána s izraelskou bohoslužbou (2. Královská 17,33). „Vysokosti Judovy“ mají svůj původ v nevěrnosti a odpadnutí Jeruzaléma. Chrám v Jeruzalémě sice ještě stál, ale král Achaz zavřel jeho dveře a na všech úhlech v Jeruzalémě postavil modlářské oltáře (2. Paralipomenon 28,22–25).

Od 8. verše nařiká prorok nad tím, že to s Božím lidem přišlo tak daleko. Jak rád by Bůh tomuto lidu žehnal, kdyby zůstal na Jeho cestách. Nyní musí Bůh zasáhnout soudem.

Boží metlou na Jeho lid jsou Asyrští pod Salmanazarem a Senacherib (Izaiáš 10,5–11). Mnoho měst a zemí už padlo za oběť jejich dobytelským žádostem. Bude Jeruzalém také dobyt? Devátý verš ukazuje, že soud sice dosáhne až k Jeruzalému, ale protože na Judově trůnu sedí bohabojný Ezechiáš, zůstane Jeruzalém zatím ušetřen (2. Paralipomenon 32,9–21).

Různá jména měst se zdají naznačovat tažení asyrského vojska v Palestině. Tento soud zpečetil zánik severního Izraelského království. Samaří, jeho hlavní město, padlo a obyvatelé Izraelského království byli odvedeni do zajetí do Asýrie. Už se nikdy nevrátili.

Jak vážná je poznámka ve 12. verši: „Protože sestoupí zlé od Hospodina až do brány Jeruzalémské.“ Tyto boje a porážky nebyly „slepé rány osudu“. Bůh stál za scénou. – Co lid tehdy prožil, ukazuje na dobu konce, v níž rovněž lid severně od Palestiny bude navštívením pro Židy v zemi.

Bůh dal lidu ve Svém zákoně jasné směrnice pro Je-mu se líbící život. Žel že už brzy poté, co lid začal bydlet v zaslíbené zemi, o něm čteme: „Každý, což se mu za dobré vidělo, to činil.“ (Soudců 17,6) V době Micheášově se to zdá být ještě horší. Mysleli na nespravedlnost a prováděli, co jim přišlo na mysl: „Požádají polí, i vydírají.“ Nyní Bůh oznámil Svůj soud a odůvodnil jej nepravostí, která mezi lidem vládla: „Čas zlý bude.“

Třetí verš obsahuje důležitou zásadu vzhledem k Božímu soudu. Bůh je sice milosrdný a milostivý, pomalý k hněvu; ale když Jeho soud začal, není už úniku. Mnozí lidé odsunují své obrácení a myslí si, že budou moci ještě včas soudu uniknout. Boží slovo mluví jinak: „Kterak my utečeme, takového zanedbávající spasení?“ (Židům 2,3) Den Páně všechny nevěřící překvapí: „Rychle přijde na ně zahynutí... a neujdou.“ (1. Tesalonickým 5,3)

Po staletí museli Židé zakoušet pravdivost čtvrtého verše. Jejich země už nepatřila jim. Bůh jejich pole rozdělil jiným.

Vykonávat soud nepatří k Boží podstatě (přirozenosti). Pro Boha je to neobyčejné dílo (Izaiáš 28,21). Proto při oznámení soudů nepřehlíží jednotlivce, který „upřímně chodí“. Totéž nalézáme v Novém Zákoně. Ačkoli Boží Duch v některých Dopisech Nového Zákona ukazuje na smutný úpadek křesťanského svědectví, nalézáme právě v oddílech, které jsou napsány pro dobu konce, osobní povzbuzování. Všeobecný úpadek sice nemůžeme zadržet, ale chtějme osobně žít věrně před Pánem a poslechnout výzvy k oddělení od všeho zlého, kterou slyšíme i zde (10. verš; 2. Timoteovi 1,13.14; 2,21; 4,5).

Jakmile nějaký člověk zvěstuje věci, které nevěřící rád slyší a které uspokojují tělo ve věřícím, je mnohými přijímán. To činili tehdy falešní proroci (11. verš). Dnes to jsou takoví, kteří „milost Boha našeho přenášejí v chlépnost“ (Judy 4; viz také 2. Timoteovi 4,3.4).

Pro Izrael je ještě naděje. Kapitola končí zaslíbením budoucího napravení. Bůh sám chce shromáždit ztracené ovce Jákobovy. Věrný ostatek z Izraele shromáždí jako ovce do jednoho stáda, jehož pastýřem chce být On sám. „Král jejich půjde před nimi, a Hospodin na špici jejich.“ (13. verš)

Druhá část Micheášova proroctví začíná výzvou k slyšení (srovnej kapitolu 1,2 s 3,1 a 6,1). Nyní už není osloven všechen lid, nýbrž jeho knížata a proroci, kteří nesli zvláštní odpovědnost.

Namísto aby se starali o Boží stádo, považovali obyčejný lid za svou právoplatnou kořist, s níž „sdírají kůži“. Ale přijde hodina soudu, kdy všichni vůdci budou muset dát odpověď hlavnímu Pastýři ovcí za své nesvaté cesty. „Tehdy volati budou k Hospodinu, a nevyslyší jich.“

Ve druhém oddílu mluví Bůh k prorokům, kteří zaváděli Jeho lid. Žel že ani křesťanstvo nezůstalo ušetřeno takových falešných proroků. „Taková Pánu našemu Ježíši Kristu neslouží, ale svému břichu; a lahodnými řečmi a pochlebenstvím svodí srdce prostých.“ (Římanům 16,18) – Pravý prorok Páně se nestará o mzdu. Jde v závislosti na Tom, jenž jej poslal, a mluví směle Boží slovo. „Ne aby se líbili lidem, ale Bohu, který zkoumá srdce.“ (1. Tesalonickým 2,4 – přel.)

Jak vážný je 11. verš! O několik let později, v době proroka Jeremiáše, se situace ještě zhoršila (Jeremiáš 6,13). A kolik falešných služebníků Pána se dnes domnívá, že pobožnost je prostředkem k zisku, a ještě tvrdí, že Pán je v jejich středu!

Bůh musel navštívit soudem povýšenost předních, kněží a proroků Svého lidu. Za několik let po Micheášovi byl Jeruzalém úplně zničen Kaldejskými. Ale Bůh ví, že přijdou „poslední dny (konec dnů)“, ve kterých ve Své milosti uskuteční všechny myšlenky, které má o Svém pozemském lidu. O tom nám podává zprávu tato 4. kapitola.

První tři verše nalézáme téměř doslovně také v Izaiáši 2,2–4. Bůh zanechal dvojí svědectví o tom, co bude v tisíciletém království. Střed všeho je dům Páně, místo Jeho přebývání uprostřed Jeho napraveného lidu. Z tohoto místa bude ke všem národům vycházet Jeho Slovo, právo a požehnání. Jak slavná doba to bude, až všechny zbrojní arzenály světa budou zrušeny, ze získaného materiálu budou zhotoveny užitečné nástroje a lidé se už nebudou učit válce! To všechno se jednou uskuteční pod ústřední vládou kdysi opovrhovaného Pána Ježíše.

Ve verších 6–8 prohlašuje Bůh, jak to vykoná. Většina Židů v době konce přijme antikrista a v soudu s ním zahyne. Pán ale najde a shromáždí bohabojný zbytek Svého lidu. Tato věrná menšina se stane jádrem nového „silného národa“ v zemi. „A bude kralovati Hospodin nad nimi na hoře Sion od tohoto času až na věky.“

Do naplnění Micheášova obdivuhodného proroctví v tisíciletém království pokoje Pána Ježíše se muselo a ještě musí mnohé stát. V 9. a 10. verši je předpověděno dobytí a zkažení města Jeruzaléma Kaldejskými a odvedení jeho obyvatel do Babylona. „Tam vytržena budeš, tam tě vykoupí Hospodin z ruky nepřátel tvých.“ Po sedmdesáti letech zajetí vzbudil Bůh ducha perského krále Cýra, aby vydal výnos, kterým bylo Židům umožněno navrátit se do Palestiny (Ezdráš 1,1–4).

Záchrana z ruky jejich nepřátel kromě toho ukazuje také na ještě budoucí dobu; neboť v budoucí době soužení budou věřící Židé souženi z mnoha stran. Avšak Pán sám jim v hodině největší nouze přijde na pomoc (Zachariáš 14,1–5). Soud nad nepřáteli Svého lidu nevykoná vlastníma rukama, nýbrž skrze osvobozené Židy. Proto výzva: „Vstaň a mlať, dcero Sionská!“ – a odpovídající výsledek: „Zetřeš národy mnohé.“ V oněch dnech zasvětil celou kořist „Pánu vši země“, který je osvobodil a uvedl do radostí a požehnání království.

První a druhý verš mají úzké spojení. Sedm set let před tím, než se Boží Syn stal člověkem, je jasně udáno místo Jeho narození. Je jím malý Betlém, město Davidovo. Jemu se dostává této cti.

Tam narozený „Davidův Syn“ má být vládcem nad Izraelem. Avšak nejprve byl soudcem, kterého bili holí (1. verš; Izaiáš 50,6; Matouš 26,67.68; 27,30). Byl opovržený a opuštěný od lidí. Nakonec Jej ukřižovali (Izaiáš 53,3; Daniel 9,26). „Proto je vydá.“ Bůh uskutečnil to, co Židé tehdy volali: „Krev jeho na nás i na naše dítky!“

Až bude skončena doba Božích soudů nad Izraelem, bude Pán Ježíš pást Svůj lid jako pravý Pastýř. „Tento bude pokoj.“ (5. verš – přel.) Dnes je už naším pokojem; neboť učinil pokoj skrze krev Svého kříže, aby mohli být provinilí lidé s Bohem smířeni. V budoucích dnech v Něm najde pronásledovaný a rozptýlený Izrael pokoj, svůj pravý odpočinek.

„A protože ostatkové Jákobovi u prostřed národů mnohých budou jako rosa od Hospodina,“ která z Božího příkazu přinese mnoha národům osvěžení a požehnání. Pro všechny však, kteří se vůči Němu stavěli nepřátelsky, bude „jako lev..., který... pošlapává, i lapá, a není žádného, kdo by vytrhl.“

Až bude Pán Ježíš vládnout ve Svém království pokoje, vymytí všechno zlé. Nebude trpět nic, co se staví proti Němu; neboť to by bylo na překážku proudu požehnání, který od Něho poplyne k lidem. Různé věci, které vyhubí, ukazují předobrazně na různé druhy zla.

Koně a vozy jsou obrazem vlastní síly. Stejně tak i *města a pevnosti*. Pod vládou Pána Ježíše se mají lidé opírat jediné o Boha a o Jeho sílu.

Věštění a kouzelníci mluví o zlém, zakázaném spojení, které lidé udržují se satanem a jeho démony. V době tisíciletého království bude satan svázán a nebude od něho vycházet žádné svádění (Zjevení 20,2.3).

Pod vládou Pána nebude také žádná *modloslužba*. Všechny národy se budou klanět Králi, Hospodinu zástupů (Zachariáš 14,16). Země bude plná známosti Hospodina. Všichni se budou ptát na Boha (Izaiáš 11,9.10).

Pán nebude ve Svém království trpět také žádnou *neposlušnost*. Kdo nebude poslouchat, bude souzen. „Každého jitra pléniti budu všecky nešlechtné z země, abych tak vyplnil z města Hospodinova všecky, kdož páší nepravost.“ (Žalm 101,8)

Prorokovým zvoláním: „Slyštež nyní, co praví Hospodin,“ začíná třetí část této Knihy. Nyní vidoucí nevede pozornost lidí k budoucnosti, nýbrž k jejich cestám. Bůh má spor se Svým neposlušným lidem.

Podle této zásady jedná i dnes. Bůh nemůže mít obecnství se žádným ze Svého lidu, který jde v neposlušnosti. Pán žádá pravdu v nitru. Nic jiného Jej neuspokojí. V té chvíli, kdy je dosaženo svědomí a srdce se před Bohem sklání v sebeodsuzování, je spor ukončen a obecnství je obnoveno.

Bůh se pokoušel dosáhnout srdce Svého lidu tím, že mu připomněl obdivuhodné jednání na začátku jeho historie. Pak se znepokojené srdce ptá, zda ztracené obecnství může být obnoveno obětí. Ne! Chyběla praktická spravedlnost. Teprve když se lidé před Bohem sklonili, vyznali spáchaný hřích a měli vůli žít tak, jak Bůh si to přeje, může k nim Bůh opět obrátit Svou přízeň. – Totéž platí také pro nás křesťany. Ztracený požitek a radost z obecnství s Pánem nemůžeme nalézt skrze oběti, nýbrž skrze upřímný sebesoud.

„Slyštež o metle, a kdo ji uložil!“ Když se duše před Bohem skloní a uzná Jeho kázeň, je na místě, kde se s ní může setkat napravující milost. To je začátek nového požehnání od Pána. Dokud se ale vzpírá proti Bohu a Jeho jednání, nemůže ji Pán vést dále.

V následujících třech verších jsou uvedeny hříchy, které byly dříve zmíněny jen všeobecně. Chamtivost, lichva, nespravedlivé obchodní praktiky, násilí a podvod svědčí o zkaženém stavu lidu. Bůh si přeje, aby tyto věci byly odsouzeny v sebesoudu, jinak musí zasáhnout soudem On.

K ničemu to nevede, když se z vlastního úsilí křečovitě držíme svévolné cesty a jdeme po ní dále. Dokud tu není pokání ohledně hříchů a obrácení se k Pánu, požehnání nepřijde. To zakusili později i Židé, kteří se navrátili ze zajetí (Aggeus 1,6; viz také 5. Mojžíšova 28,28–40).

Kapitola končí smutným zjištěním, že Božím zákonem je opovrhováno. Namísto toho dbal lid na ustanovení a rady bezbožných králů Amriho a Achaba.

Poslední kapitola tvoří čtvrtou část této prorocké Knihy. Podobá se v mnohém Pláči Jeremiášově. V těchto verších slyšíme modlitbu pokání činícího ostatku v budoucí době velkého soužení. I když zde mluví prorok, jsou to přece slova těch, kteří už nejdou ve své pýše, nýbrž koří se pro své hříchy a uznávají spravedlnost ruky, která je bije. Zároveň hledí k Bohu svých otců a počítají s Jeho napravující milostí. Vážná slova tří předcházejících částí je povedou v budoucnosti k Božímu cíli. Jeho slovo se k Němu nenavráťí prázdné (Izaiáš 55,11).

Prvních 6 veršů popisuje hroznou dobu, kdy bude vládnout Antikrist. Zdá se, že jakákoli spravedlnost zmizela. Člověk už nemůže nikomu důvěřovat. Jak těžké to budou mít věřící Židé v oněch dnech (Matouš 10,21–36; 24,9–31)!

Ve verších 7–10 je velmi krásným způsobem líčena důvěra v Boha u ostatku a jeho poddání se pod Boží ruku. „Zuřivost Hospodinovu ponesu, nebo jsem proti němu zhřešila... Vyvede mne na světlo.“ Není to to „pokojné ovoce spravedlnosti“, ke kterému by Boží kázeň vždy chtěla vést (Židům 12,11 – přel.)?

Přijde den, v němž se Izrael navrátí do své země. Kvůli ovoci zlého jednání Izraele proti Bohu bude země sice nejprve zpustošena armádami cizích národů. Pak ale Bůh vyvede stádce Svého dědictví z chráněných míst (srovnej se Zjevení 12,6), aby znovu bydlilo v zemi.

Až Pán povstane, aby osvobodil věrné Svého lidu, zjeví Svou moc v podobných zázracích jako tehdy, kdy osvobozoval Svůj lid z Egypta. Jaký to bude triumf Jeho milosti!

Neudivuje nás, že Kniha končí zvoláním velebící vděčnosti: „Kdo jest Bůh silný podobný tobě, kterýž by snímal nepravost a promíjel přestoupení...“ To bude šťastný konec všech Božích cest s Izraelem. Až budou uvedeni do království Syna člověka, zakusí, co skutečně znamená odpuštění. Všechny jejich hříchy Bůh uvrhne do hlubin mořských a už je nikdy nevyvede na světlo. Jak je to možné? Pán Ježíš na kříži smířil také hříchy bohabojného ostatku Židů. Kříž je tedy základem pro naplnění všech zaslíbení, která kdysi dal Bůh Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi.

Služba proroka Nahuma pozůstávala především v tom, že prorokoval proti Asyrské říši a jejímu hlavnímu městu Ninive. Kapitoly 2 a 3 mluví o zničení Ninive, jímž byl zpečetěn zánik této říše.

Asyrští byli metlou kázně v Boží ruce, kterou vykonával soud nad královstvím deseti pokolení. Nad tímto královstvím vládli výlučně bezbožní králové, kteří podporovali modlářství. Asyrská vojska přišla dokonce až před brány Jeruzaléma (2. Královská 18 a 19). Tam vládl bohabojný král Ezechiáš, který hleděl s důvěrou k Bohu a ne na asyrská vojska, která obléhala Jeruzalém. Jakou útěchou pro krále a pro ostatní věrné v Judovi musela být tato Nahumova prorocství! Směli vědět: Kdo se staví proti Božímu lidu, činí se nepřítelem Boha samého. Pán Svým časem učiní soužení Svého lidu Svou vlastní věcí a vykoná odplatu (2. Tesalonickým 1,6). Kéž bychom klidně přenechali svou situaci Jeho rukám.

Ano, náš Bůh je velký v síle. Není žádná moc světa a žádná moc satana, s níž by se On nevypořádal.

Verš 3 připomíná 2. Mojžíšovu 34,6, kde nalézáme zcela podobné výrazy. Tam stojí jako varování pro hříšníka; zde slouží jako útěcha pro soužené věřící.

Jakou útěchu přinášejí slova 7. verše! Jak musela povzbudit Ezechiáše a obležený lid v Jeruzalémě, kteří vedle obležení museli snášet ještě rouhavá slova Rabsakova (2. Královská 18,27–35). Věděli, že Pán „zná ty, kdož v něho doufají“.

Verše 8–10 se kryjí s tím, co oznamují o pádu hlavního města na Tigridu světoví dějepisci. Náhlým rozvodněním řeky byly strženy „brány při řekách“ (kapitola 2,6). Tím se do města vylila nejen voda, která podemlela základy paláce, nýbrž průlomem zdi vnikli do města také Babyloňané, kteří město už delší dobu obléhali.

Verš 11 ukazuje na Senacheriba, který skrze Rabsaka mluvil zlá slova proti Hospodinu (2. Královská 19,4). Když anděl Páně zbil asyrské vojsko, zasáhl soud i Senacheriba (Izaiáš 37,36–38). To je předpověděno prorokem Nahumem ve 14. verši.

Judovu radost z osvobození nalézáme také u Izaiáše, jenž prožil obléhání Jeruzaléma (Izaiáš 52,7–10). – Všechny tyto verše ukazují ale také na osvobození Judy od budoucího „Asyrského“ krátce před zřízením tisíciletého království pokoje Pánem Ježíšem.

Při četbě proroctví je důležité, abychom rozlišovali to, co se už naplnilo, od toho, co je ještě budoucí. Naplněné proroctví je jistým důkazem Boží inspirace Svatého Písma. A všechno, co mluví o budoucích událostech, je pro nás „svíce, v temném místě svítící“. Tím chce Bůh Svůj lid uvést do stavu, aby vše, co se zde děje, správně posuzoval. Na druhé straně je proroctví Bible souvislý celek. Musí být čteno s ohledem na to, na co ukazuje – na budoucí den Páně.

V 1. Petra 4,17.18 je prohlášeno, že soud začíná u Božího domu, to znamená u Božího lidu. Tak tomu bylo i tehdy. Bůh použil Asýrii, aby provedl Izrael kázní. V této kapitole je ale před námi příklad pro pravdu pokračování jmenovaného verše: „Jaký bude konec těch, kteří nejsou povolni evangelium Božímu?“ Konkrétně je zde popsán pád a zánik města Ninive. „Zhoubce“ je obrazné označení Babylonských, kteří obléhali Ninive, a nakonec je dobyli. Pod slovy: „Vozové jako pochodně hořící“, které „jiskřiti budou“ a „jako blesk pronikati budou“, musíme rozumět válečné vozy vítězných Kaldejců. Před tak prudkým útokem už nebylo úniku. „Kde jest peleš lvů“ (= král Ninive a jeho průvod)? Byl vymazán Božím soudem.

První čtyři verše obsahují hroznou Boží obžalobu Ninive a Asýrie a ukazují důvod nelítostného soudu nad ním. Zdá se, že Ninive zdědilo ducha svého zakladatele Nimroda. O něm čteme: „To byl silný lovec před Hospodinem.“ (1. Mojžíšova 10,8–12) Asýrie měla zalíbení v tom, že nevázaně lovila národy. Nyní Pán oznámil, že všechno spáchané zlo, také smilství a kouzelnictví, přivede zpět na její hlavu.

Když přijdou Boží soudy, bude Ninive bez spojenců. „Kdož by ho litovati měl?“ – Nikdo. Neboť „kdožkoli uzří tě, vzdálí se od tebe“. Pánovitě a pomstychtivě hledalo hlavní město Asýrie jen své zvětšení a žádným způsobem nemyslelo na blaho dobytých měst a zemí. Muselo se naučit, že „spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích jest ku pohanění národům“ (Příslaví 14,24).

Bůh staví městu Ninive před oči jako příklad egyptské město No-Ammon (Théby), které bylo dobyto dříve. Světové dějiny podávají zprávu o dobytí Egypta Asyřany. Tedy to, co Asyřtí činili jiným městům a národům, musejí prožít sami. Ani dnes nepřihlíží Bůh ke konání národů neúčastně. Vše registruje a jednou to odplatí.

Bůh používá k popisu zániku Ninive dva obrazy: fíky, které při zatřesení stromem spadnou přímo do úst tomu, kdo je jí, a kobyvky, které uloupí všechno, co asyrští obchodníci nahromadili, aby zvýšili nádheru Ninive. „Ku potření tvému není žádného léku.“ Rána je smrtelná. Pád Ninive je konečný. – Úplné naplnění tohoto proroctví nastane však teprve tehdy, když „Asyrský“ nebo „král severu“ v budoucnu znovu vystoupí a bude od Pána souzen.

Tato Kniha nám dává dvojí naučení. Předně ukazuje, jak dokonale se inspirované proroctví v minulosti naplnilo. V tomto smyslu ujišťuje naše srdce, že se naplní *každé* slovo, které mluvili od Boha inspirovaní proroci. Za druhé poznáváme ještě jednou, jak Bůh posuzuje svět. Na nás je, abychom pevně drželi celou Bibli jako Boží pravdu, a přitom putovali tímto světem jako cizinci. Kéž bychom si byli více vědomi toho, že Nejvyšší napsal nad svět to hrozné slovo TEKEL (Daniel 5,27; Nahum 1,14). Ano, Bůh už dávno zvážil svět na Svě váze a našel ho lehkým.

Prorok Abakuk je jednou z nejkratších Knih ve Starém Zákoně, a přece je poměrně často citován v Novém Zákoně. O pisateli toho víme velmi málo. Je jako Jan Křtitel prostě hlasem volajícího. Podle obsahu jeho prorocství musel být Abakuk asi současníkem Jeremiášovým.

Kapitola začíná nářkem proroka. Přináší hluboká cvičení své duše v modlitbě před Pána. Zlý stav izraelského národa jej skličuje. Už dlouho se modlí, ano volá k Bohu. Je možné, aby takové snažné prosby nebyly vyslyšeny?

Ne, Pán neoslýchá volání Svého služebníka. Odpoví dá mu a vypráví mu o soudu, který přivede na svůj odpadlý lid: Kaldejské, hněvivý a prudký lid.

Pátý verš nalézáme opět v Novém Zákoně. Apoštol Pavel jej citoval v synagoze v Antiochii Pisidické (Skutky ap. 13,40.41), aby Židy varoval a ukázal jim, jakým následkům se vystavují, když odmítají evangelium o Ježíši Kristu. – Zde, ve Starém Zákoně, se to udivující dílo vztahuje na soud. V novozákonním citátu myslí apoštol Pavel na dílo milosti, které má svůj základ v kříži Golgoty.

Jak reaguje prorok na Boží zvěstování soudu skrze Kaldejské? U vědomí toho, co Bůh je, se na Něho obrací v modlitbě. Jeho víra je prostá a velmi krásná. Ví, že Všemohoucí „nezmění slov svých“ (Izaiáš 31,2). A tak se opírá o Boží zaslíbení a je přesvědčen: „My nezemřeme,“ ačkoli Bůh musí na lid přivést trestající soudy.

Ale něco prorok nechápe: Když Bůh je čistých očí, tak že na zlé hleděti nemůže, jak může potom použít zlý, lupičský národ za nástroj k provedení kázně vůči Svému vzpurnému lidu? Abakuk vypočítává krutosti Kaldejských a jejich zlé modlářství. Když Bůh tomuto národu dovolí, aby Judu chytil do své sítě, nebudou se potom Kaldejští chlubit svou vlastní udatností a nebudou přinášet děkovné oběti svým falešným a pomstychtivým božstvům? Jak může být takový zkažený národ výkonným nástrojem v Boží ruce? Abakuk není jediný, kdo se tomu diví. Mnozí se od té doby ptali, jak může zlo přispět k vykonání Božích rad. Ale první kapitola na to ještě nedává odpověď.

Nám lidem sotva připadá něco více zatěžko, než čekat na Boha! Zde vidíme Abakuka, který se staví na věž, abychom tak řekli, nad lidské myšlenky a jednání, aby trpělivě očekával Boží odpověď na své otázky. A Pán nenechává Svého služebníka čekat marně.

Co mu Bůh chce zjevit, neplatí jen jemu osobně. Abakuk musí vidění napsat, aby z něho měli užitek také druzí. Druhá část třetího verše je citována v Židům 10,37 a osobně použita na Krista, a sice na Jeho druhý příchod ve slávě. Až se Kristus navrátí, odstraní všechnu nespravedlnost. Jeho soudy povedou k slavnému vítězství. Pak nastane to, po čem prorok toužil.

Než tato doba přijde, platí o svévolném člověku: „Ten, kdo se vzpíná, toho duše není upřímá v něm.“ Ale i když snad zlo triumfuje, tu Boží člověk smí vědět, že „spravedlivý z víry své živ bude“. To platí až dodnes (Římanům 1,16.17; Galatským 3,11; Židům 10,38).

Boží „běda“ nad Kaldejskými je jednoznačné. Bůh vše viděl: jejich loupeže a vraždy, ale i jejich chamtivost. Babylon sklídí vše, co sám zasel: „Zloupí tě všickni ostatkové národů...“

Láska k penězům nebo chamtivost je kořenem všeho zlého (1. Timoteovi 6,10). Zde vidíme, jak z tohoto kořene vyvěrá nespravedlnost (12. verš). A jak je tomu u nás? Není chamtivost jedním z nejhorších hříchů přítomné doby? Mnoho věřících tím ztratilo charakter cizinců, který by je měl vyznačovat na cestě k nebi. A přece, jak pomíjivé je vše, na co často vydáváme všechnu svoji energii (13. verš)!

Muž víry má slavný výhled. Jednou už nebude země naplněná nespravedlností a násilím, nýbrž bude plná známosti slávy Páně.

Další běda se vztahuje na toho, kdo pokrytecky svádí bližního k pití, aby dosáhl svého cíle. Hrozný je Boží soud nad každým, kdo své bližní nějakým způsobem přivádí ke klopýtnutí (Matouš 18,6.7).

Poslední běda se obrací proti modloslužbě a proti každému, kdo důvěřuje těmto němým obrazům, v nichž není žádného ducha. – Proti všem nicotným modlám stojí Bůh, Pán. Když On mluví, má člověk mlčet, má naslouchat a poddat se Jeho Slovu. – Nyní Abakuk slyšel Boží hlas a jeho ustarané otázky pominuly. Jeho srdce se utišilo a jeho duše se sklání před majestátem slávy Pána.

Vlastním cílem Božího naučení je, aby se duše v Boží přítomnosti stala malou a srdce se Mu otevřelo ve velení. Tak tomu bylo u Abakuka. Směl vidět Boží tajné rady. Nyní se před Pánem sklání v modlitbě.

Slovo Páně jej naplňuje bázní, a sice tou mírou, jakou poznává zkaženost vlastního srdce a stav lidu. Vede se mu jako Izaiášovi, jenž tváří v tvář svatosti Pána musel zvolat: „Běda mně, jižť zahynu, proto že jsem člověk poškrvněné rty maje, k tomu uprostřed lidu rty poškrvněné majícího bydlím.“ (Izaiáš 6,5) Protože však Abakuk zná Boží milosrdenství, prosí: „Dílo své... při životu zachovej.“

Myšlenky prorokovy putují zpět k cestám, kterými Pán vedl Svůj lid v dřívějších dnech. Když se tehdy tak staral o Svůj lid, jistě to bude činit i nadále přes zuření nepřítelů. Jako slavné panorama procházejí minulé události před prorokovým okem. Vidí oblakový sloup, jak šel před lidem, aby zahnal nepřátelské národy a aby našel cestu pro vojska Hospodinova. Poznává vlny, které ustoupily, aby vyvolené Páně nechaly projít řečištěm. Pozoruje tajemný proud, který vytekl z udeřené skály. Myslí na píseň z knihy Upřímného, když se na žádost jednoho člověka zastavilo slunce a měsíc (11. verš; Jozue 10,13).

Když prorok přemýšlel o minulých Božích cestách s Izraelem, chvěl se před majestátem takového Boha. Všechna jeho sebedůvěra zmizela. Jak má při pohledu na sebe samého být klidný v den soužení, když kaldejské armády zaútočí? – Abakuk už nehledí na sebe, nýbrž na svého Boha, v němž nalézá všechny zdroje pomoci (Žalm 87,7).

Vnější okolnosti mohou být velmi nepříjemné, mohou působit úzkost, když myslíme na své každodenní potřeby; ale Bůh zůstává. Nemění se. V Něm je hojnost k naplnění všech našich potřeb. Nenechávejme se proto skličovat okolnostmi, ale radujme se v Pánu. Důvod k tomu tu je vždy. On je Bůh našeho spasení. On je silou našich srdcí. Co si od Něho chceme ještě dále vyprosit? S tímto slavným vědomím můžeme jako Abakuk šťastně vírou kráčet „na vysokých místech mých“.

„Přednímu zpěváku na můj neginot (s mou strunnou hrou).“ Jaký krásný závěr této modlitby! Končí poukazem na Pána Ježíše, jenž uprostřed Svého lidu začíná chválu. Kdekoliv se věřící shromáždí k Jeho vzácnému jménu, dlí v jejich středu jako vůdce a obsah jejich velebení.

Sofoniášova služba spadala do doby Joziáša, posledního bohabojného Judského krále. Byly to dny požehnání a probuzení pro ostatek. Lid se obrátil k Bohu ale jen navenek a ne srdcem (Jeremiáš 3,10). Proto Sofoniáš varuje pouhé vyznavače před přicházejícím soudem, ale věrný ostatek povzbuzuje.

Boží soud nad Judou bude rozsáhlý. Vše bude zpusťeno, a sice krvavými válkami Babyloňanů. Bůh Svou kázní nad Judskými a Jeruzalémskými obyvateli vztáhne Svoji ruku především proti modlářství, které chce úplně vyhladit. (Viz k tomu Joziášovo jednání ve 2. Královské 23,4–20.)

V 6. verši jsou jmenovány, podobně jako ve 2. Tesaloničským 1,8, dvě třídy lidí, které budou zasaženy soudem. „Kteří zpět odcházejí, aby nenásledovali Hospodina“ jsou takoví, kteří poslechli výzvy svého bohabojného krále a po nějakou dobu se snažili poslouchat hlasu Páně. Ale pak se opět obrátili zpátky ke svým modlářským cestám. „Kteří nehledají Hospodina“, jsou takoví, kteří se nikdy neptali na Boha a Jeho myšlenky. Totéž platí i dnes: Ať už někdo je navenek zbožný anebo vůbec nic nechce vědět o Pánu Ježíši – do zatracení jde každý, kdo se ke Spasiteli neobrátil s upřímnou lítostí a pokáním ve víře.

Prorokova slova ukazují nejprve na dobytí města Jeruzaléma Babyloňany. Jako proroctví sahají ale ve svém plném významu mnohem dále: až k budoucímu *dni Páně*. Tento den začne, když uběhne den člověka. V oné době připraví Pán slavnost „obětí“ a navštíví nepravost knížat a královských synů. Řeč těchto veršů připomíná Zjevení 19,17.18, kde je zmínka o „večeři velikého Boha“. Ano, až Pán Ježíš přijde ve slávě na tuto zem, zúčtuje se vším násilím a vším podvodem.

Doby konce jsou většinou charakterizovány velkým hospodářským úpadkem. To nacházíme i v 11. verši a na jiných místech jako např. Jakub 5,1 a Zjevení 18,11.

S lucernami chce Pán prohledat město Jeruzalém, ale už ne proto, aby hledal ztracené (Lukáš 15,8–10), nýbrž aby našel lhostejné, kteří popírají Boha i Jeho konání. Dnes k tomuto druhu patří mnoho lidí. Nevěří v nějakou zvláštní Boží prozřetelnost. Připisují vše náhodě, a tím popírají svou odpovědnost vůči Stvořiteli. Pro ně neexistuje Bůh, který slyší modlitby (Žalm 65,3). Přijde hodina, kdy poznají skutečnost Božích cest vlády a pravdu Jeho Slova. Ale pak už bude pozdě, aby činili pokání a obrátili se k Pánu Ježíši.

V posledním oddílu první kapitoly popisuje prorok velký den Páně. Bude to den hněvu, soužení, zpusťování a tmy. Tento popis se kryje s novozákonními výroky o dni Páně (1. Tesalonickým 5,2–5; 2. Petra 3,10).

V 17. verši čteme důvod, proč lidé musejí prožít tento den soudu: „Nebo proti Hospodinu zhřešili.“ To je v zásadě pravda o všech lidech a nelze na tom nic změnit ani zlatem a stříbrem. Člověk nemůže vykoupit ani sám sebe, ani svého bližního (Žalm 49,8). Pro vykoupení člověka je zapotřebí mnohem vyšší ceny než má stříbro a zlato. V 1. Petra 1,18.19 je prohlášeno, že věřící nebyli vykoupeni stříbrem nebo zlatem, „ale drahou krví Krista, jakožto Beránka nevinného a neposkvrněného“. Víra, že tato krev musela téci také pro mne osobně, je jedinou cestou, jak ujít dni hněvu Pána. Je tato víra také tvým podílem?

Kéž by nás tento vážný popis dne Páně vedl k tomu, abychom žili pobožně, svatým životem. Ten velký den je blízko. Zakrátko vyjde jitřní hvězda. Kéž bychom se chovali jako takoví, kteří očekávají svého Pána.

V budoucím dni Páně bude situace vypadat podobně, jako to je popsáno v této kapitole. První tři verše se obracejí k Judovi. Bůh už nenalézá zalíbení v národu, který se proti Němu provinil a neukazuje obrat. Nejvyšším bodem úpadku v budoucnosti bude, že mnoho Židů přijme antikrista.

Uprostřed odpadlého lidu a obklopen četnými nepřáteli, žije slabý, ale věrný ostatek v zemi. K tomu vychází volání: „Hleďte Hospodina, všickni tiší země.“ Představuje ty, kteří v budoucnosti poznají, že všechny nesnáze, které na Židy přišly, jsou následkem zavržení a ukřižování jejich Mesiáše. Tento ostatek nakonec zakusí pomoc a vykoupení od Pána samého.

Při Svém návratu ve slávě, dříve než zřídí Své slavné království, zúčtuje Pán se všemi okolními nepřáteli. Nejprve jde o Filistinské. Tento národ přišel z Egypta, tak jako Izrael, a bydlel v Kananejské zemi. Ale neprošel ani Rudým mořem, ani Jordánem. Filistiňští představují křesťanstvo dle jména, v němž jsou církevní systémy, které jsou plné lidí, nazývajících se sice křesťany, ale kteří nemají život z Boha. Jak často utiskovaly tyto lidské církevní systémy pravé věřící. Zde je soudem nad Filistinskou zemí ukázáno na budoucnost, kdy Bůh zúčtuje také s křesťanstvem dle jména.

Další národy, jimž Bůh vedle odpadlého Judy a Filistinských ohlašuje Svůj soud, jsou Moáb, Ammon, Etiopie a Asýrie se svým hlavním městem Ninive.

Moáb a Ammon byli nemanželští synové Lota, Abrahamova synovce (1. Mojžíšova 19,33–38). Národy, které se utvořily z jejich potomků, se vyznačovaly pýchou a nadutostí. Nehodí se obraz těchto národů také na křesťanstvo? Tu se v mnoha jeho částech učí, že člověk se křtem stává Božím dítětem. Takoví „křesťané“ jsou pak považováni za náležející k Boží rodině, aniž by skutečně byli znovuzrozeni! Navíc se takoví ukolébávají ve falešné jistotě a tvrdí: „Bohatý jsem a žádného (ničeho) nepotřebuji.“ Nevědí, jak jsou před Bohem ve skutečnosti chudí, dokud je nezasáhne soud.

Etiopie představuje lidi ve tmě jejich padlé přirozenosti, která je neschopná sama sebe polepšit (Jeremiáš 13,23). U Asýrie stojí všeobecně v popředí lidská pýcha, která člověka činí slepým pro jeho skutečné potřeby před Bohem (15. verš). Pro Ninive je soud konečný. Pyšný člověk se bude muset naučit, že moc nepatří jemu, nýbrž jedině Bohu. Pro Etiopii naproti tomu tu je ještě naděje, když vztáhne své ruce k Bohu (Žalm 68,32).

Bůh skrze Svého proroka vyslovuje běda nad výsada-mi obdařeným městem Jeruzalémem. Obžaloba proti němu obsahuje čtyři podstatné body: Neposlechlo žád-ného hlasu, nepřijalo žádnou kázeň, nedoufalo v Hos-podina a neblížilo se Bohu. – A jak to vypadá v našem osobním životě? Poslouchali jsme hlasu Páně? Přijali jsme napomínání Jeho Slova? Důvěřujeme skutečně Pánu? Blížíme se Bohu? To jsou vážné otázky, na které každý z nás musí odpovědět před Pánem sám.

Druhý verš se obrací kolektivně k celému Jeruzalému. Verše 3 a 4 se obracejí k různým třídám těch, kteří mě-li být v Božích věcech vůdci, ale selhali. Pán ale „upro-střed něho jest, nelibuje nepravosti“. On je „Amen, svě-dek ten věrný a pravý“ (Zjevení 3,14), zdroj pomoci pro každé věřící srdce a Ten, v němž může Boží srdce spo-činout. Když vše, co přichází od lidí, jen zklamalo, bude v tisíciletém království zjeven Pán Ježíš, člověk Božího zalíbení (Židům 2,5–8). „Každého dne soud svůj vynáší na světlo bez přestání.“

Syn člověka sestoupí, aby nastoupil Svou vládu v do-bě, kdy dosáhne špatnost lidí svého vrcholu. Když Bůh po tisíciletí varoval, naplní se pak bez slitování i proroc-tví o Jeho soudu.

Boží slovo stále zdůrazňuje, že v oněch dnech bude v Boha důvěřovat jen ostatek Jeho pozemského lidu. Většina půjde za antikristem. Věrný ostatek se stane jádrem lidu Páně v Jeho království. Ve Zjevení jsou tyto věrní označeni za panny, které budou s Beránkem, Pánem Ježíšem, stát na hoře Sionu (kapitola 14,1–5; srovnej zvláště 5. verš se Sofoniáš 3,13).

Bůh vidí i dnes, v době úpadku křesťanského svědectví, věrný ostatek Svého lidu. Nese podobné znaky jako je nalézáme zde: milující oddanost Pánu Ježíši, bratrská láska mezi sebou, snaha o dobré svědomí před Bohem i lidmi, držení se Božího slova, nezapírání jména Páně, svědectví o zavrženém a nepřítomném Pánu v oddělení od všeho zlého. Kéž Bůh dá, aby tyto znaky byly nalezeny i u nás.

Poslední část této kapitoly popisuje cíl Božích cest s Jeho pozemským lidem. Jaká radost to bude nejen pro lidi, nýbrž především pro Boha, který bude moci přebývat uprostřed Svého lidu! V onen den odpočine od všech svých snah lásky o Svůj lid a bude plésat. Pak začne ta pravá Boží sobota (Židům 4,9.10). A vše vyzní k Boží chvále.

Kniha Nehemiáše je do jisté míry pokračováním Knihy Ezdráše. Její inspirovaný autor Nehemiáš byl osobním šenkýřem perského krále. Navenek zaujímal vysoké postavení, srdcem ale dlel u svých bratrů v Jeruzalémě. Nehemiáš znamená „Hospodin potěšuje“. Byl jako apoštol Pavel mužem, který uměl druhé potěšit, a to potěšením, kterým byl sám od Boha potěšen (2. Korintským 1,4).

Zpráva, kterou se dověděl od svého bratra, byla velmi skličující. Jak na ni Nehemiáš reagoval? Plakal a měl zármutek kvůli stavu Božího lidu. Pak vše přinesl v modlitbě před Pána a zároveň k Němu obrátil svou plnou důvěru. – Tak jako v Knize Ezdrášově, nalézáme i zde výraz „Bůh nebeský“. Bůh se ze Svého trůnu na zemi stáhl do nebe. – V hlubokém pokoření před Bohem vyznával Nehemiáš, podobně jako Ezdráš a Daniel, své hříchy a hříchy svého lidu. Jak mnoho se toho od něho můžeme učit!

Nehemiáš nebyl jen modlitebník, byl také muž víry. Připomínal Bohu Jeho zaslíbení (např. 3. Mojžíšova 26,40–45; 5. Mojžíšova 30,1–6), že Svůj lid, když se k Němu obrátí, přivede z rozptýlení zpět. Nehemiáš věděl, že mocný perský král byl před Bohem také jen člověk. Proto prosil, aby mu Bůh dal najít milosrdenství ze strany tohoto vlivného monarchy.

Hluboký zármutek Nehemiášova srdce nezůstal skrytý, takže se král ptal na důvod jeho zármutku. Nehemiáš krátce vylíčil neutěšený stav města Jeruzaléma. Král vyčítil Nehemiášovu hotovost nechat se použít jako nástroj v ruce Pána, neboť se zeptal: „Čeho žádáš?“

Pro Nehemiáše se tak naskytla příležitost zasadit se o blaho svých soužených bratrů! Avšak modlitebník a muž víry neodpověděl dříve, než se pomodlil ke svému Bohu. Nejen s Bohem chodil, nýbrž s Ním také mluvil. Pak přednesl králi svoji prosbu. Podobně jako Ezdráš, viděl i on za královou blahovůli dobrou ruku svého Boha.

Na této zemi každé Boží dílo pocítilo satanův odpor. Zde čteme o dvou mužích, které „*velmi mrzelo*, že přišel člověk, kterýž by obmýšlel dobré synů Izraelských“. Sanballat z města Choronaim byl Moábský (Izaiáš 15,5) a Tobiáš byl Ammonitský. O těchto národech vyslovil Bůh jasný úsudek (5. Mojžíšova 23, 3–6). Moáb a Ammon byli synové Lota, ale z jeho vlastních dcer. Nebyli to tedy manželští synové. Z duchovního hlediska představují nevěřící vyznavače. Ti jsou nepřáteli věřících, kteří hledají čest Pána Ježíše a Boží oslavení.

Když Nehemiáš přišel do Jeruzaléma, neradil se s tělem a krví, to znamená s lidskými úvahami a výpočty. To, co mu Bůh dal do srdce, aby pro Jeruzalém činil, si předběžně ponechal pro sebe. Nejprve se osobně chtěl přesvědčit o stavu trosek. Tato noční jízda je krajně dojmavá. Vůdcové, vznešení, přední a lid: ti všichni spali, zatímco tento osamělý muž, jehož srdce Bůh pohnul, prohlížel trosky městské zdi. Jaká rozhodnost a jaká horlivost pro Boží lid! Jak to v tomto směru vypadá v našem životě?

Když věděl, jaká práce před ním leží, mluvil Nehemiáš s předními a lidem. Neřekl: „Jste v neštěstí.“ Také je nevyzval: „Jděte a stavějte, abyste už nebyli v pohanění!“ Učinil se plně zajedno s utlačovanými Židy. K tomu jim poukázal na dobrotivou ruku svého Boha, kterou už vícekrát zakusil. Co následuje po Nehemiášových slovech? Jasně rozhodnutí k obnovení zdi kolem Jeruzaléma, ale také posměch a opovržení ze strany nepřátel Izraele. K Sanballatovi a Tobiášovi se připojil ještě třetí: Gesem Arabský. Nehemiáš se jimi nedal zastrašit. S nekompromisním postojem prohlásil, že Bůh věřícím Židům pomůže, ale že mezi nimi a jejich odpůrci nemůže být nic společného.

Po slovech: „Přičiňme se a stavějme“, přistoupili Židé ihned ke skutku. Třetí kapitola podává zprávu o tom, *kdo* se opravy zdi účastnil, ale také *jak* a *co* jednotlivci stavěli. Tyto zprávy ukazují, jak Bůh vidí a posuzuje službu Svého lidu.

Zed' mluví o svatosti, která má držet všechno zlo venku. Bez městské zdi s uzavíratelnými branami by byl Boží dům bez ochrany a v krátké době by byl opět znesvěcen a zchátral by. Brány ale tvořily také vstup pro všechny, kteří měli nárok na přístup k Hospodinovu chrámu.

Zed' oddělení je nepostradatelná i dnes. Bděme nad svými rodinami (10. verš), ale i nad shromažďováním jako Církve, aby nemohlo vejít nic, co je proti Pánu, ani svět, ani jeho ideje, ani zlá učení.

Eliasib, nejvyšší kněz, vystavěl ovčí bránu, ale nedal do ní závory, aby mohla být zavírána. Zde mohl tedy nepřítel vždycky vniknout do chrámu (srovnej s kap. 13,7). V 5. verši je zmínka o vznešených Tekoitských. Ti nebyli ochotni pro Pána konat práci, při které se ruce zašpiní a zhrubnou. Naproti tomu tam byli zlatníci a apatekáři, kteří se nebáli tvrdé zednické práce. Dokonce i hejtmané Jeruzaléma přiložili ruku k dílu, jeden i se svými dcerami.

Ve spojení se službou, o které mluví tato kapitola, mají jména a pořadí bran velký duchovní význam. Včera jsme četli o ovčí bráně, o rybné bráně a staré bráně. *Ovčí brána* mluví o našem obrácení. Musíme se nejprve stát ovcemi dobrého Pastýře, než Ho můžeme následovat a sloužit Mu. *Rybná brána* ukazuje na to, že věřící se nemusí nechat unášet proudem. Je jiný než svět okolo něho. Má jiný obsah života než nevěřící lidé kolem něho. Ale tato brána připomíná též, že právě vzhledem k nevěřícím smí a má být křesťan rybářem lidí.

Stará brána, brána údolí a hnojná brána jsou svým významem spolu úzce spojeny. Jen ten, kdo poznal absolutní zkaženost svého starého já a v pokorném a usta-
vičném sebeodsuzování odsoudí vše, co přichází z těla, je použitelným služebníkem Pána.

Brána studnice ukazuje na Ducha Svatého, který přebývá v každém věřícím a propůjčuje mu sílu pro službu. Přikrytí této brány sloužilo k ochraně. Tak musíme bdít nad tím, aby Duch v nás nebyl zarmucován hříchy v našem životě, anebo aby nebyl ve svém působení udušován.

Povšimli jsme si těch různých podrobností o stavějících a jejich práci, o nichž je zmínka v tomto oddílu?

Nejvyšší kněz Eliasib byl špatný dělník. Nejen že nedal do ovčí brány závory, ale zanedbával také zeď u svého domu. Jiný musel stavět zeď od vchodu až do konce jeho domu. – Uskutečňujeme pravé oddělení ve svých rodinách? Anebo dovolujeme dětem, aby šly do světa a aby přiváděly svět do našich domů? Kdyby tomu takto bylo, pak naše osobní svědectví ztratí cenu a stáváme se nepoužitelnými ve službě pro našeho Pána.

Další branou je *vodná brána*. Mluví o věčně platném neproměnném Božím slovu. Proto tu také není zmínka o nějaké opravě. V kapitole 8,1 čteme, že se všechen lid shromáždil na místě před vodnou branou, aby naslouchal předčítání Božího slova.

Koňskou bránu opravovali kněží. Kůň v Božím slově mluví o síle a o boji (Job 39,19–25). V Epištole Judy 3 jsme vyzváni, abychom bojovali o svěřený statek víry.

Východní brána připomíná jítro bez mraků, naši naději. Jako služebníci Pána očekáváme Jeho opětý příchod, aby nás provždy vzal k sobě. Kéž by nás při Svém příchodu našel věrné v práci! A až budeme u Něho, bude následovat naše zjevení před soudnou stolicí. Tam budeme vidět svoji službu v Jeho světle a tam dojde každá věrnost pro Něho své odměny. O tom mluví *brána Mífkad* (= přehlídka, sčítání).

Pokrok při stavbě zdi popudil nepřátele Židů a přivedl je k hněvu. Posměšná slova zakrývala strach, který tito lidé ve skutečnosti měli z této stavby. Kdyby zeď skutečně byla tak slabá, že by ji liška mohla prorazit, k čemu pak všechno jejich pozdvižení? Pro Nehemiáše a stavějíci byl nový útok nepřátel dalším důvodem, aby vše přinesli před Boha v modlitbě. I když obsah této modlitby nemůže nikdy být vyjádřením věřících doby milosti, přece se smíme od Nehemiáše učit tomu, abychom se v každé situaci utíkali na modlitbě k Bohu. Důvěra v Boha posílila ruce stavějících.

Avšak nepřítel neustal. Když posměch neměl účinek, zkusil to s otevřeným útokem. Tentokrát se ostatek nejen modlil, nýbrž postavil také stráž. Jen se modlit, by v tomto případě byla domýšlivost. – V 10. verši pozorujeme první známky skleslosti uvnitř. Ustavičná bdělost vedle práce unavila a vysílila stavějíci. Avšak Nehemiáš se tím nedal odradit. Nevstoupil ani do léčky, kterou mu položili Židé, smluvení s nepřítelem. Jeho heslo bylo: „Pamatujte na Pána!“ Přes opatření, učiněná z opatrnosti, a přes vyzbrojení lidu nedoufal ve zbraně, nýbrž v živého Boha.

Když největší nebezpečí společného útoku nepřátel pominulo – protože Bůh jejich radu zmařil, vrátil se každý ke svému pracovnímu místu. Nehemiášovi ale nebyly lsti satana neznámé. Tak ani na okamžik nevěřil, že by nebezpečí bylo provždy pryč. Zatím co stavitelé se opět dali do práce, učinil další prozíravá opatření.

V Nehemiášově družině byly různé třídy dělníků. Tak tomu je i v Božím Shromáždění. Někteří služebníci Páně jsou povoláni, aby konali dílo vzdělání. Jiní jsou povoláni k tomu, aby bojovali za Boží pravdu. Dále jsou rozlišováni stavitelé, nosiči břemen a nakladači. Každý měl svou vlastní práci, ale všichni pracovali se stejným cílem. Jak je dobré, když každý vykoupený zná a vykonává práci, k jejímuž vyplnění obdržel schopnosti.

V jedné věci se dělníci nelišili: Jednou rukou pracovali a v druhé drželi zbraň. To charakterizuje dobu, v níž pracovali. Byly to dny plné nebezpečí. Odpor satana proti Božímu lidu se zjevoval rostoucí mírou. A přece právě těžké okolnosti, za nichž Nehemiáš a jeho lidé konali své dílo, vyvedly na světlo jejich rozhodnost a odhodlání jejich srdce. Neměl by nás jejich příklad povzbudit, abychom se zasazovali o to, co nám Bůh ve Svém Slovu svěřil?

Dokud jde Boží lid ve vzájemné lásce a harmonii, může sice nepřítel zvenčí útočit, ale nemůže způsobit skutečnou škodu. Když ovce zůstávají pohromadě a blízko pastýře, jsou chráněny před útočícími vlky. Škoda vzniká, když je mezi věřícími spor a ďáblu je tak poskytnuto místo, na které může útočit. O takové situaci podává zprávu tato kapitola.

Počáteční verše připomínají Skutky ap. 6,1, kde rovněž byli určití lidé z Božího lidu znevýhodněni, a vedlo to k neshodám. Jak důležité a potřebné je, aby takové neshody byly odstraněny v duchu milosti. Nehemiášova doba patřila ještě k období zákona. A přece vyprávěl vznešeným a bohatým v lidu, jak on a jeho lidé jednou své bratry vykupovali od pohanů. „Což vy zase prodávati máte bratří vaše?“ Jak vážná obžaloba! „Kteřížto umlkli a nenalezli odpovědi.“

Nakonec byli zámožní vlastníci zavázáni přísahou a byli hotovi vrátit statky a odpustit úroky. Tak Nehemiáš s Boží pomocí úspěšně zabránil útoku nepřítele, který chtěl zkazit Boží lid uvnitř. „I řeklo všecko shromáždění Amen, a chválili Hospodina.“

Tuto kapitolu můžeme použít také na duchovní oblast. Snadno se stává, že od lidí, kteří se nedávno obrátili, je těmi, kdo jsou už delší dobu věřící, vyžadováno v duchovním směru příliš mnoho. Například se od „dětí ve víře“ vyžaduje, aby se chovaly jako zkušené věřící. Ale toho přece ještě nejsou schopni. Kéž je nám tato kapitola varováním i v tomto směru.

V závěrečných verších představuje Nehemiáš své vlastní jednání do jisté míry jako opak k jednání přednějších a knížat Židů. Neznamená to sebeoslavování? Nikoli, žádným způsobem. Nehemiáš se zde podobá apoštolu Pavlovi, který, aby odkryl falešné služebníky Krista, byl nucen podrobně mluvit o své službě a s ní spojených těžkostech (2. Korintským 11,16–33). To, co nám zde sděluje Nehemiáš, ukazuje se vší jasností, že nevyvyšoval sebe, ani nehledal svoji čest, nýbrž v pravé Boží bázni a milosti zaujímal pokorně a skromně své postavení zemského správce.

Lidé na to snad zapomenou nebo to přehlédnou; Bůh však nikdy. K Němu se tento muž víry stále obracel v modlitbě. Jemu důvěřoval v každé životní situaci. Není pro nás následování hodným příkladem pravé nezištnosti? Kéž nám Pán pomůže, aby náš život byl více charakterizován Jeho milostí.

Dokud byla mezi Božím lidem nejednotnost, chovali se nepřátelé klidně. Jakmile ale slyšeli, že dílo je téměř dokončeno, podnikli další, tentokrát osobní útok proti Nehemiášovi. Neškodným pozváním, které znělo jako ochota ke spolupráci, se pokusili vylákat Nehemiáše z města. Kdyby s tím souhlasil a opustil ochranu města, pak by pro ně bylo snadné udělat mu něco zlého. Boží muž se však nenechal svést. Nepokusil se zaujmout neutrální postavení, nýbrž přiznal se rozhodně k dílu, kterým ho Bůh pověřil, a nedal se od něho zdržet. Tento postoj je důležitý i pro nás. Kéž bychom se nenechali vtáhnout do zmatku v křesťanstvu, který kolem nás existuje, nýbrž chtěli věrně vytrvat na tom místě, které je podle Božích myšlenek, tedy tam, kde se věřící shromažďují ke jménu Pána.

Po čtyřech neúspěšných pokusech změnili nepřátelé svou taktiku a pokusili se zastrašit Nehemiáše otevřeným dopisem a pohnout ho ke společnému rozhovoru. Protože si Nehemiáš nebyl před Bohem ani před lidmi vědom nějaké viny, nesouhlasil s tím. Takové zkoušky se nesnášejí lehce. Na jedné straně rozhodná pevnost stravuje vnitřní síly a na druhé straně tu je nebezpečí chtít se bránit proti pomluvám. Nehemiáš opět hledá útočiště v modlitbě, aby byl znovu posílen.

Ale tím satan nevystřílel ještě všechny své střely. Uvnitř města byl muž, kterého nepřátelé dokázali za peníze získat pro své cíle. Semaiáš chtěl Nehemiáše pohnout k tomu, aby se schoval v chrámě. Tím by nepřítel dosáhl dvou cílů: **1.** Takové chování vůdce by znepokojilo ostatní lid. **2.** Kdyby Nehemiáš vstoupil do chrámu, zhřešil by, protože nebyl ani kněz, ani Levita. Jako muž modlitby přednesl celou záležitost bez prodlení Bohu a vložil ji do Jeho rukou. Tím se stala věcí mezi Bohem a těmito nesvatými spiklenci.

Přes všechny nepřátelské snahy byly zdi Jeruzaléma za 52 dní dostavěny. Co to muselo pro Židy být, když nyní věděli a viděli, že Jeruzalém je opět chráněné město! A nepřátelé museli uznat, že za tímto dílem stál Bůh.

Žel že ne všichni, kteří bydleli v Jeruzalémě, chtěli žít v oddělení, o kterém zeď mluví. Mnozí měli nadále písemný styk s Tobiášem. Ano, pokusili se dokonce přesvědčit Nehemiáše o dobrých úmyslech tohoto nepřítele. – A tak jsou dnes všichni, kteří chtějí zkrášlovat pozemské nebo dokonce světské křesťanství, vlastně zrádci mezi Božím lidem. Neposlouchejme je, nýbrž podle schopnosti a obdarování se snažme rozlišovat duchy.

Když byla ukončena stavba městské zdi a zprovozněny brány, nastoupily činnost různé skupiny osob. Jaký duchovní význam mají pro nás tito lidé? Nejlépe to poznáme, když se na Jeruzalém s jeho svatyní a dokončenou městskou zdí budeme dívat jako na obraz místního shromáždění.

Služba strážců bran a stráže jsou nutné, aby do obecnství věřících nepřišli a neměli účast na lámání chleba nevěřící lidé nebo vykoupení, kteří drží zlé učení nebo vedou hříšný život. Brány byly otevírány jen za jasného dne. Není to poukaz na přijímání věřícího k lámání chleba? Když někdo v místním shromáždění chce přijít do obecnství u stolu Páně, musí být věc jasná. Všichni shromáždění věřící musejí být přesvědčeni, že tato věřící osoba nedrží falešné učení, nemá zlá spojení a že její život je před Bohem i před lidmi v pořádku.

Za *zpěváky* jsou povoláni vlastně všichni věřící (Efezským 5,19.20; Koloským 3,16). Nemělo by toto být zvláště vyjádřeno, když jsme shromáždění, abychom mysleli na našeho Pána a zvěštovali Jeho smrt? On sám zaslíbil, že bude uprostřed Svého shromážděného lidu začínat chválu (Židům 2,12). *Levité* mluví o službě, která je vykonávána ve shromáždění ke zvěstování Slova skrze dary, které Pán dal Své Církvi.

Zbytek naší kapitoly je téměř doslovným opakováním 2. kapitoly Ezdráše. Proč je zde ještě jednou seznam těch, kteří se vrátili ze zajetí? Otázka je jistě oprávněná, a možná že na ni neexistuje jen jedna odpověď.

Nechce nám tím Duch Svatý ukázat, jak velmi byl Nehemiáš spojen s ostatkem, který se jako první vrátil pod vedením Zorobábele o 80 let dříve? Nehemiáš se vrátil z Babylona jako jednotlivec a vykonal zcela jiné dílo než Židé, kteří poslechli výnosu krále Cýra a opět postavili chrám. A přece nevidíme u Nehemiáše žádnou nezávislost, nýbrž pravé obecenství s těmi, kteří před ním přišli do Jeruzaléma. Mnozí, kteří jsou uvedeni v tomto seznamu, snad v Nehemiášových dnech už byli po smrti. A přece byli stále ještě chováni ve cti a jsou opět uvedeny jejich různé služby. Dílo, které konali ve svých dnech, umožnilo, aby mohlo být konáno dílo v Nehemiášových dnech. Nemělo by takové jednání vyznačovat také obecenství věřících dnes? Žel že tomu je často naopak. Je tu snaha po nezávislosti, snaha nenechávat si od těch, kteří jsou už déle na cestě víry, nic předepisovat. Ale nezávislost mezi věřícími vždy zneuctuje Pána!

Není tu opakováno jen to, co je v Ezdráš 2 pozitivní – seznam těch, kteří se nejprve vrátili ze zajetí do Palestiny. V naší kapitole je opakováno i to, co je negativní. Údaj o původu a existence rodopisu nebyly jen na začátku podmínkou, aby někdo mohl být skutečně počítán k Božímu lidu, resp. ke kněžstvu. Bylo tomu tak i později. Například u Ezdráše vidíme zvlášť podrobný rodopis, do jisté míry jako legitimaci pro jeho službu (Ezdráš 7,1–5). Když použijeme tyto verše na účast u večeře Páně, pak nám ukáží, kdo má nárok a oprávnění k lámání chleba u stolu Páně. Nestačí, když někdo jen *vyzná*, že je křesťanem. Musí mít pokoj s Bohem a vědět, že vlastnictvím Ducha synovství je Božím dítětem, a tak může udat svůj „otcovský dům“. V opačném případě mu chybí nutné oprávnění. Vyznání není dost. Musíme být schopni své vyznání prokázat Božím slovem jako pravé, to znamená, že náš praktický život musí ukazovat znaky znovuzrození.

Kapitola končí konstatováním, že všichni, kteří se navrátili, bydleli ve svých městech, nikoli v Jeruzalémě. Nemáme tu první náznak toho, o čem musel mluvit prorok Aggeus: že nejprve mysleli na své vlastní domy a o Boží dům nejevili velký zájem?

Při každém pravém probuzení, které Bůh ve Své milosti způsobí mezi Svým lidem, zaujímá Boží slovo velké místo. Tak tomu bylo za králů Ezechiáše a Joziáše. Zde to vidíme za Ezdráše a Nehemiáše. A v probuzeních během křesťanského časového období hrálo psané Boží slovo rovněž nadmíru důležitou roli. Mysleme jen na reformaci v 16. století! Tehdy se nejen více četla Bible, nýbrž byla i přeložena do mnoha jazyků a zároveň vznikajícím knihtiskem bylo cenově umožněno ji rozmnožit a rozšířit mezi lid.

Obraz, který tu je líčen, je velmi krásný. *Všechn* lid se shromáždil, aby *jednomyslně* slyšel Boží slovo. Nešlo jim o to, co v Písmu učený Ezdráš nebo Ezechiáš o čteném smýšleli, ale chtěli slyšet Boží hlas z Boží Knihy.

Pátý verš popisuje uctivost lidu ve vztahu k Božímu slovu. Nechtěli se klanět knize, nýbrž byli hotovi poddat se Bohu a Jeho ustanovením. Jaký protiklad k dnes tak časté kritice Bible. A kolik lidí si osobuje právo posuzovat psané Slovo, místo aby se jím nechávali posuzovat.

Úkolem Levitů bylo předčítat a udávat smysl. I dnes jsou potřební muži, kteří tímto způsobem zvěstují Boží slovo; neboť jen tak jsou věřící vzděláváni.

To, co lid z Bible uslyšel, zasáhlo jeho svědomí. Ve světle Svatého Písma viděli posluchači, jak se oni a jejich otcové svou neposlušností provinili proti Slovu. Jejich slzy svědčily o sebesoudu, takže Bůh ve Své věrnosti mohl odpustit. Proto směli také nyní slyšet povzbuzení: „Nermutte se, neboť radost v Hospodinu je vaše síla.“ (10. verš – přel.) Všimněme si však, jak je v 10. verši spojena *svatost* s *radostí*. Tyto dvě věci nemůžeme od sebe oddělovat. Poslední účinek předčítaného Slova byl ten, že od Hospodina posilněný lid sám se stal pro ty, „kteří neměli nic připraveno“, zdrojem požehnání.

Druhého dne se sešla knížata čeledí otcovských, kněží a Levité – tedy odpovědní z lidu, aby slyšeli z Božího slova ještě více. Při této příležitosti našli směrnicí o svátku stánků, které nebylo dbáno více než 1 000 let. Dokonce ani za Samuele, Davida a Šalomouna. Jaká výzva k poslušnosti tohoto ostatku Židů! Tito lidé dále nepřemýšleli. Bylo to napsáno v Boží knize, a tedy jednali podle toho. A co bylo následkem? „I byla radost velmi veliká.“ Ano, na cestě poslušnosti vůči Bohu a Jeho Slovu bude srdce vždy šťastné.

Denní předčítání z Boží Knihy nezůstalo bez účinku. Po slavnosti stánků se ještě v témže měsíci izraelský lid shromáždil v hlubokém sklonění se před Bohem a oddělil se od všech cizozemců. To, co Boží slovo odsuzovalo, odsoudili i oni; a co Slovo nařizovalo, to se snažili činit. A tak odpovídal jejich stav postavení lidu odděleného pro Boha. Všimněme si ale pořadí: **1.** Slyšení Božího slova; **2.** Modlitba a vyznání; **3.** Velebení. – Jak důležité je v životě věřícího, aby mezi čtením a studováním Bible a modlitbou byla vyváženost. Jestliže je jedno přeceňováno na úkor druhého, vede to vždy k nezdravému životu víry. Ten, kdo čte Boží slovo pokorně s uctivostí a snaží se poznat Boží vůli, si pak najde dostatečný čas pro modlitbu a posoudí svůj život ve světle Bible. Srdce takového člověka bude pak vedeno k pravému velebení Boha.

Od 5. verše až do konce kapitoly následuje dlouhá modlitba, která je uvedena Levity. Jedná se vlastně o vyznání lidu, je ale započata chválou. Věřící mohou selhat, ano i hluboko upadnout do hříchu, a přece i pak zůstane Pán jejich pomocí. Proto bylo dobré, že Izrael, „postíce se a v žíních“ a s prstí na svých hlavách, myslel nejprve na to, kdo je Bůh a co učinil.

Ve verších 6–8 je vyzdvížena Boží velikost a majestát v různém směru. Na konci 8. verše je uznáno, že Bůh věrně dostojí Svému Slovu. To, co zaslíbil, také splní. A tak jsou ve verších 9–15 popsány cesty, kterými Bůh šel, aby uskutečnil Svá zaslíbení, učiněná patriarchům. Jeho jednání v milosti a moci, kterým osvobodil Svůj lid z Egypta, vedl pouští a nakonec přivedl do země, sloužilo k oslavení Jeho jména (10. verš). Už jsme také mysleli na to, že životní cesty, po nichž nás Bůh vede, jsou nejen k naší výchově a k našemu dobrému, nýbrž i k Božímu oslavení? Nyní mnoha věcem nerozumíme. Ale jednou budeme Boha chválit a oslavovat za to, že všechno tak obdivuhodným způsobem vedl.

Ve spojení se zmínkou o vydání zákona ze Sinaje řekl Levit: „Též i sobotu svou svatou známou jsi jim učinil.“ Bůh po dokončení Svého stvoření posvětil sedmý den. Ale teprve když na poušti shromáždil kolem sebe vykoupený lid, dal mu přikázání soboty. To nebylo pouhé připomenutí Božího odpočinku po dokonaném stvoření, nýbrž bylo to také na památku osvobození Izraele z otroctví v Egyptě a závdavkem budoucího odpočinutí Božího lidu.

Když modlitebníci chválili Boží velikost a slávu a připomněli si Boží obdivuhodné cesty s Izraelem, následuje významné „Ale (pak)“. Ve světle toho, co je Bůh, musel lid vyznat své úplné selhání. Sotvaže se Izrael dostal na poušť, ukázala se neposlušnost, zatvrzení, tvrdošíjnost a zapomnětlivost. Dokonce měli úmysl vrátit se do Egypta, do země svého otroctví.

Historie jejich putování pouští je pokořující zpráva, plná důkazů o jejich nespokojenosti a neposlušnosti. Zároveň je ale tato zpráva plná svědectví o Boží neproměnné věrnosti. Po čtyřicet let se o ně Bůh staral, takže „v ničemž nedostatku neměli“. A když nakonec dosáhli zaslíbené země, dal pohanské obyvatele do jejich ruky a nechal je bydlet v prostředí, kde byli bohatě požehnáni pozemskými statky. A to všechno byl následek Boží velké dobrotnosti!

Není historie Izraele obrazem našeho vlastního života víry? Jak často zaměstnáváme Boha svou neposlušností, svou zapomnětlivostí, ale také svou svévolí! Přes naše selhání však zůstává Bůh tentýž, je plný milosti a nekonečného slitování. Poznáváme Jej jako Boha odpuštění, když Mu vyznáme své hříchy a to, co jsme udělali chybně. Tak jako neopustil Svůj pozemský lid, tak neopustí Svůj lid ani dnes.

Změnilo se jednání Božího lidu, když bydlel v zemi Kánán? Vnější okolnosti se velmi změnily: namísto obtíží pouště, kde však každý den zakoušeli péči svého Boha, se nyní těšili ze všech předností zaslíbené země. Ale jejich srdce zůstalo stejné. Opět čteme o protivení se, vzpouře a naprostém nedbání Božího slova.

Bůh použil dva prostředky, aby k sobě přivedl zpět Svůj bloudící lid: Své proroky a útisk od nepřátel. Boží vyslanci důrazně varovali, měli však těžkou pozici. Mnoho proroků zaplatilo svou rozhodnost pro Boha a Jeho věc životem. Když Bůh vydal Svůj lid do rukou nepřátel, Izrael se pod tlakem okolností modlil, ba volal k Bohu o vysvobození. Ale když jim ve Svém velikém slitování dal zachránce, který jim způsobil ulehčení, netrvalo dlouho, a znovu odpadli od Boha. To se opakovalo ne jen jednou, nýbrž mnohokrát. – Ani my nejsme lepší. Neupadli jsme ve svém životě už opakovaně do téže chyby? Kde bychom byli bez Božího milosrdenství?

Nakonec Bůh Svůj lid z Palestiny vykořenil a nechal ho jít do asyrského, resp. babylonského zajetí. Avšak do dnešního dne ho zcela nezahladil. Jaká milost!

Levité přicházejí k závěru, že Bůh je milostivý a milosrdný. A proto se vzhledem ke své nynější situaci obracejí na Něho. Vědí sice, že Boží jednání s lidem je spravedlivé. Sklízají následky všech převrácených cest svých předků. A přece předkládají Bohu všechnu bídu, v níž se nalézají. Činí to, aniž by něco přikrašlovali. Svou bezbožnost uvádějí do souvislosti s neposlušností Slova a se svou svévolí. Následkem toho jsou teď ve velkém soužení.

U vědomí zlých následků neposlušnosti činí pevnou smlouvu. Sepisují ji a spis potvrzují. Slibují, že se budou pevně držet Pána, že se oddělí od všech cizinců a že budou věrně konat Boží vůli. Bylo to jistě jejich upřímné přání. Avšak budoucnost lidu znovu ukázala, že člověk je nespolehlivý a selhává.

Dnes už nežijeme pod zákonem jako Židé. Jestliže tehdy snad bylo správné potvrzovat závazek vůči Božímu zákonu smlouvou, je dnes chybné ukládat si v životě víry nějaké závazky. Člověk dokázal, že je neschopný trvale je dodržovat. Vše, co můžeme činit, když vidíme své chybné kroky a Bohu jsme je vyznali, je, že se budeme zdržovat blízko u Pána a pro každý krok se budeme každý den opírat o Jeho milost a sílu.

Smlouva byla podepsána zemským správcem Nehemiášem, 22 kněžími, 17 Levity a 24 předními z lidu. A ostatní lid přistoupil k této smlouvě s prokletím a přísahou.

K čemu se tito Židé zavázali? **1.** Chtěli chodit v Božím zákoně, to znamená poddávat se Božímu slovu. **2.** Zavázali se, že ve vztahu k okolním pohanským národům budou udržovat svaté oddělení. **3.** Šlo jim o to, aby pečlivě dbali soboty a dodržovali ji. Také cizí lidé v jejich středu ji neměli znesvěcovat. **4.** Chtěli nechat zemi v sedmém roce odpočinout podle Božího přikázání (2. Mojžíšova 23,11; 3. Mojžíšova 25,2–7). Protože nedbali tohoto nařízení, přišel přece Izrael do zajetí (3. Mojžíšova 26,33–35; 2. Paralipomenon 36,21). **5.** K ostříhání sobotních let patřilo také odpouštění půjček, tedy jednání v milosti vůči bližnímu (5. Mojžíšova 15,1.2).

Ačkoli se vůči Pánu nechceme zavazovat smlouvou, měli bychom přece dbát těchto bodů, které se Židé snažili dodržet. Ukazují nám na to, v čem tak často selháváme. Jak to stojí s naším poddáním se pod Boží slovo? Uskutečňujeme důsledně oddělení od světa a od jeho myšlení? Dáváme Pánu Ježíši ústřední místo ve svém životě? A jak to stojí s naším jednáním vůči věřícím, kteří jsou jen nedostatečně poučení, a proto jsou v mnoha věcech nevědomí? Jednáme s nimi s potřebnou milostí?

Největší část podepsaného spisu pojednává o závazcích Židů ve vztahu k Božímu domu. Chtěli se starat, aby služba v chrámu zůstala zachována. – Když se věřící osobně nalézají v dobrém duchovním stavu, bude také jejich společné svědectví jako Božího domu vzkvétat. Pak tu bude vše potřebné, aby mohli v tomto světě společně představovat místní svědectví o Boží Církvi. Jakmile se však u jednotlivců nalézají pozemské nebo dokonce světské smýšlení, budou se srdce a ruce uzavírat a společné svědectví se začne rozpadat.

Je zajímavé, že v tomto spisu není ani slovo o údržbě městských zdí a bran. Proč asi? Nuže, úkolem zdí byla ochrana Boží svatyně. Kdyby Židé jen udržovali nebo zesilovali zeď, aniž by dbali významu a čistoty Božího domu, smutný odklon a zatvrzelost dřívějších let by se opakovaly. Když je ale pro ně důležité udržování chrámu a podpora těch, kteří v něm vykonávají službu, pak ve spojení s tím budou automaticky myslet také na ochranu, tedy na zdi.

V 10. kapitole se Židé, kteří se vrátili ze zajetí, zavázali dávat desátek ze svých statků pro podporu Božího domu a jeho služby. Zde dali jako desátek do jisté míry sami sebe. Vrhali se los, aby každý desátý z nich začal bydlet v Jeruzalémě, neboť jsme už v kapitole 7,4 četli: „Město pak to bylo široké a veliké, ale lidu *málo* v ohraď jeho.“ Z 2. verše vyplývá, že někteří lidé šli dobrovolně do Jeruzaléma, aby v něm přebývali a převzali obranu a výstavbu města. Milovali to místo, kde chtěl Bůh bydlet, a radovali se z toho, že tam sami mohou být doma.

Při stavbě stánku úmluvy na poušti je zmínka o takových, kteří byli *ochotného* srdce, a o jiných, kteří byli *moudrého* srdce. Zde čteme o těch, kteří se dobrovolně nabídli. Ale nebyli zároveň také moudří, když svůj život zasvětili službě Páně? Když bylo vzdáleno zlo z prostřed ostatku Židů a oni učinili zájmy Hospodinovy svými vlastními, byla to nyní ochotná služba, která činila radost Božímu srdci. Chápeme nyní, proč Duch Svatý zahrnul takovou kapitolu do inspirovaného Božího slova? Pro Boha to byl určitý pohled kupředu na dobu, kdy se naplní Žalm 110,3: „Lid tvůj bude plný ochoty ve dni tvé moci.“ (přel.)

Jako následek rozdělení lidu byl Jeruzalém zalidněn lidmi z pokolení Juda a Benjamin, úctyhodným počtem kněží, některými Levity a strážci bran. Kromě jmen nám o těch, kteří byli hotovi bydlet v Jeruzalémě, není mnoho řečeno. Těch několik výrazů, které nalézáme v těchto verších, však naznačuje, že bylo zapotřebí odvahy jít bydlet do města, kde byl sice chrám a uzavřené hradby, ale prakticky žádné obytné domy (kapitola 7,4). Bůh uznával jednání mužů, kteří přijali výzvu a přes nepříznivé podmínky šli bydlet do Jeruzaléma. Nazval syny Fárezovy *udatnými* muži; i Amassai a jeho bratry. Jaké povzbuzení je v tom pro nás! Bůh nepřehlíží žádné ze Svých dětí. Všímá si, když někdo pro Něho a Jeho zájmy podstoupí určité pozemské nepohodlí. Odměna přijde.

Že tak mnoho kněží a Levitů bydlelo v Jeruzalémě, je pochopitelné. Vždyť svou službou stáli ve zvlášť úzkém vztahu k chrámu. Levita Mataniáš měl zvlášť krásný úkol. Začínal chvály a modlitbu. Tato služba tu během putování pouští ještě nebyla. Byla zavedena teprve za krále Davida. Kéž bychom ani my nikdy nezapomínali na chválení a děkování! A jak důležití byli nakonec strážní u bran; neboť brány bez stráže neplní svůj účel.

Větší část lidu, který se skládal z kněží, Levitů, Netinejských a příslušníků pokolení Juda a Benjamin, bydlel v Judských městech a vesnicích. Tito Židé patřili stejně tak k Božímu lidu jako ti, kteří bydleli uvnitř městských zdí Jeruzaléma. Z toho jasně poznáváme, že zeď nebyla zřízena proto, aby vyloučila určitou část lidu, nebo aby ti nemnozí uvnitř zdí uplatňovali výlučná práva na Boží dům. Zdi a brány byly nutné, aby byla udržena svatost Božího domu. To je pravda, která je i dnes ještě aktuální a důležitá.

Jedni tedy bydleli uvnitř, druzí vně hradeb, obojí podle Božích nařízení. Mnoho navrátilců pocházelo z jiných míst v Judstvu, a ne z Jeruzaléma. Tak bylo zcela přirozené, že po návratu bydlel každý ve svém dědictví. Avšak pro všechny tu byl jen *jeden* Boží dům, kde mohli vykonávat bohoslužbu. A ten se nalézal v Jeruzalémě za ochrannými zdi. Dnes je, žel, mnoho věřících, kteří už nechtějí vědět nic o „zdi oddělení“. Nepozorují, že tím berou pravdě o Církvi, Božím duchovním domě, ochranu, a jsou v nebezpečí, že tuto pravdu a její praktické uskutečňování ztratí.

Na začátku této kapitoly nacházíme podrobný seznam těch, kteří se bezprostředně účastnili služby Božího domu. Bůh zaznamenal ve Své věčné knize jména mužů, kteří vykonávali svou službu s pravou rozhodností srdce.

Ve verších 10 a 11 je velekněžská linie Jesue vedena dále přes pět generací. Jaddue je poslední nejvyšší kněz, o kterém je zmínka ve Starém Zákoně. Podle světských historiků vykonával svou službu za vlády posledního perského krále a byl nejvyšším knězem, když Alexandr Veliký vpadl do Palestiny a oblehl Jeruzalém. Aby tyto verše vložil a učinil seznam úplným, použil tedy Bůh nějakého písaře (inspirovaného), který žil mnohem později než Nehemiáš.

Dalším zajímavým veršem je 23. verš. Informuje nás o době, kdy byly napsány Knihy Paralipomenon: za dnů Nehemiášových.

Zvláštní službou Levitů bylo vedení chvalozpěvu lidu. Pro Boha to nebylo nic nepatrného, když tu byli mužové, kteří i v dobách plných starostí a ve dnech malé síly se starali o to, aby neumlkla chvála a dík vůči Němu. Poznamenává k tomu, že se to dělo podle nařízení Davida, muže Božího, to znamená způsobem podle Písma. – Druhým úkolem Levitů, o kterém je opakovaně zmínka v Knize Nehemiášově, je služba strážných bran. Jak je důležité mít všude spolehlivé strážce!

Pro zasvěcení zdi povolali všechny Levity do Jeruzaléma. Tato slavnost nebyla vyhrazena jen pro Židy, kteří bydleli v Jeruzalémě, nýbrž byla radostnou slavností všeho lidu. Avšak dříve, než mohl začít slavnostní průvod, bylo potřebné všeobecné očištění. Toto očišťování mluví o sebeodsuzování, bez kterého nemůže být žádné pravé velebení Boha. Nikdo nemůže Boha skutečně chválit a slavit a oddat se Mu, když nejprve před Ním neočistil své srdce a život.

Po očištění byly vytvořeny dvě skupiny, aby vykonaly okružní pochod po zdi. Na čelo každého průvodu postavil Nehemiáš velký děkovný sbor. Oba sbory vyšly v opačném směru po dokončené zdi. Jeden průvod vedl Ezdráš, druhý stál pod vedením Nehemiáše.

Zasvěcením zdi vyjádřili Židé svůj dík vůči Bohu, který jim opět pomohl a zmařil různé útoky nepřítele. Věděli dobře, že za to mohou děkovat jen Božímu působení, když mohlo být dokončeno znovupostavení zdí a bran. A nakonec se oba děkovné sbory postavily u Božího domu, aby v bezprostřední Boží blízkosti chválili a děkovali, přinášeli oběti a radovali se.

„Bůh obveselil je veselím velikým.“ Tak tomu je vždy, když Jeho lid před Ním chodí ve svatosti a pravdě. Neradovali se jen muži, nýbrž i ženy a děti. Předtím se k mužům připojili ve vyznávání hříchů, a nyní se k nim připojili v chvalozpěvu.

Při své radosti nezapomněl lid ani na kněze a Levity; „Nebo veselil se Juda z kněží a Levitů přístojících.“ Tak se Židé starali o to, aby byly shromážděny a správně spravovány díly pro kněze, Levity a zpěváky.

To nám připomíná dvojí oběť v Židům 13,15.16: „Protož skrze něho obětuje Bohu oběť chvály vždycky, to jest ovoce rtů, oslavujících jméno jeho. Na účinnost (*dobročinnost*) pak a na sdílnost nezapomínejte; nebo v takových obětech zvláštní svou líbost má Bůh.“ Tyto dvě oběti by nikdy neměly být od sebe oddělovány: chvála, která k Bohu vystupuje z vděčného srdce, a dobročinnost, která jako praktické vyjádření této vděčnosti plyne k lidem.

Žel že to tak u Židů nezůstalo provždy. Malachiáš, poslední prorok Starého Zákona, musel lid ve jménu Boha kárat, že Mu zadržují desátky, a tím Ho olupují. Ten, kdo ochotně dává Bohu, zakusí, že Pán odpoví požehnáním (Malachiáš 3,7–12).

Den zasvěcení byl použit k tomu, aby lidu bylo čteno z Božího slova. Při této příležitosti slyšeli vážné Boží směrnice ohledně chování vůči Ammonitským a Moábským (5. Mojžíšova 23,3.4). Lid neváhal vyvodit ze slyšeného praktické důsledky. Když jsme dříve četli, že se oddělili od všech cizinců, tu se nyní dovídáme, že od Izraele oddělili všecken smíšený lid. – Postoj Židů nám ukazuje, jak i my můžeme činit pokroky v praktickém posvěcování: poznáváním Boží pravdy a použitím poznání ve svém praktickém životě.

Nehemiáš se na nějakou dobu vrátil ke králi, svému zaměstnavateli. Když opět přišel do Jeruzaléma, musel se zármutkem zjistit, že nejvyšší kněz Eliasib zašel ve svém spojení s nepřáteli Judy velmi daleko. Nejen se příbuzensky spojil s Tobiášem Ammonitským, nýbrž umožnil mu také přístup k Božímu chrámu. V nádvořích Božího domu odcizil jednu komůrku jejímu původnímu účelu a dal ji k dispozici Tobiášovi. Zdá se, že se Nehemiáš vrátil dříve, než se čekalo, takže Eliasib nemohl své plány úplně provést a Tobiáš tuto komůrku nikdy skutečně nepoužil. Eliasib byl pro lid negativním příkladem, ale Nehemiáš ve své horlivosti pozitivním příkladem.

Nehemiáš při svém návratu zjistil ještě další zlo. Boží služebníci byli sobeckým národem zanedbáváni, takže Levité a zpěváci, místo aby konali svou službu v Božím domě, se nyní museli starat o vlastní živobytí. Selhání lidu bylo pro Levity určitě zkouškou. A skutečně zjevovali určitou slabost a nedostatek důvěry v Boha. Mnohem závažnější se zde ale jeví úpadek v lidu, takže se Nehemiáš se vši vážností ptá: „Proč jest opuštěn dům Boží?“ To vše je velmi zahanbující, když si vzpomene na kapitolu 10,39, kde lid s prokletím a přísahou prohlásil: „... abychom neopouštěli domu Boha svého.“

Třetím znamením úpadku lidu bylo znesvěcení soboty. Neslíbili snad ve své smlouvě v 10. kapitole, že v sobotu nebudou provozovat žádný obchod s národy země (10,31)? A nyní viděl Nehemiáš Židy, kteří nedbali na Boží den odpočinku, a cizince, kteří v sobotní den nabízel v Jeruzalémě své zboží na prodej – a přitom jistě nedělali špatné obchody. S jakou energií proti tomu musel Nehemiáš vystoupit, než byly tyto nepořádky odstraněny a Levité mohli znovu začít službu strážných bran podle Boha! Síla, kterou tento muž víry za takových okolností potřeboval, nebyla z něho. Nalezl ji v modlitbě před Bohem.

Žel že Nehemiáš zjistil mezi Židy ještě jiná odklonění od správné cesty. Přes všechno, co viděli a slyšeli, byli tu takoví, kteří si vzali pohanské ženy. Možná že doufali, že je přivedou k poznání a klanění se pravému Bohu. Avšak mýlili se. Děti, které vzešly z tohoto nesvatého spojení, následovaly své pohanské matky a učily se jejich řeči. Tak tomu je, když věřící uzavírají manželství s nevěřícími partnery. Děti následují příkladu nevěřícího rodiče a mluví řečí světa.

Nehemiáš byl z toho velmi rozčilen a připomínal svým krajanům selhání krále Šalomouna, pod jehož vládou dospěl izraelský národ k největšímu rozkvětu. Právě ty mnohé pohanské ženy svedly „slunečního krále“ Izraele k hřešení (1. Královská 11,1–8).

Není pochyb o tom, že mnozí označovali Nehemiášovo jednání za tvrdé a hořké. Ale *hřích* je tvrdý a hořký a někdy jsou nutná vážná opatření, aby byly věci opět napraveny (srovnej s Jan 2,15). Nehemiáš od sebe zahnal vnuka nejvyššího kněze Eliasiba, jenž si vzal za ženu dceru Sanballata.

Nehemiáš byl vskutku „muž věrný a bohabojný nad mnohé“ (kapitola 7,2). Nedal si ani lichotit, ani se nenechal zastrašit. Pro něj znamenalo Boží uznání nekonečně více než dobré mínění některých lidí.

Ve vydaných 8 svazcích „Manny“ jsou probrány všechny Knihy Bible. Od krátkých denních úvah nelze očekávat vyčerpávající výklad učení, avšak mohou čtenáři zprostředkovat „obraz (obrys) zdravých slov“ (2. Timoteovi 1,13 – přel.), který je tak velmi potřebný, a povzbudit ho k podrobnějšímu studiu jednotlivých částí Písma. Pro kompletaci posledních dvou svazků bylo nutné některé Knihy zařadit podruhé.

Distribuce:

ŠÍŘENÍ PÍSMÁ SVATÉHO
Nabočany 19
538 62 HROCHŮV TÝNEC